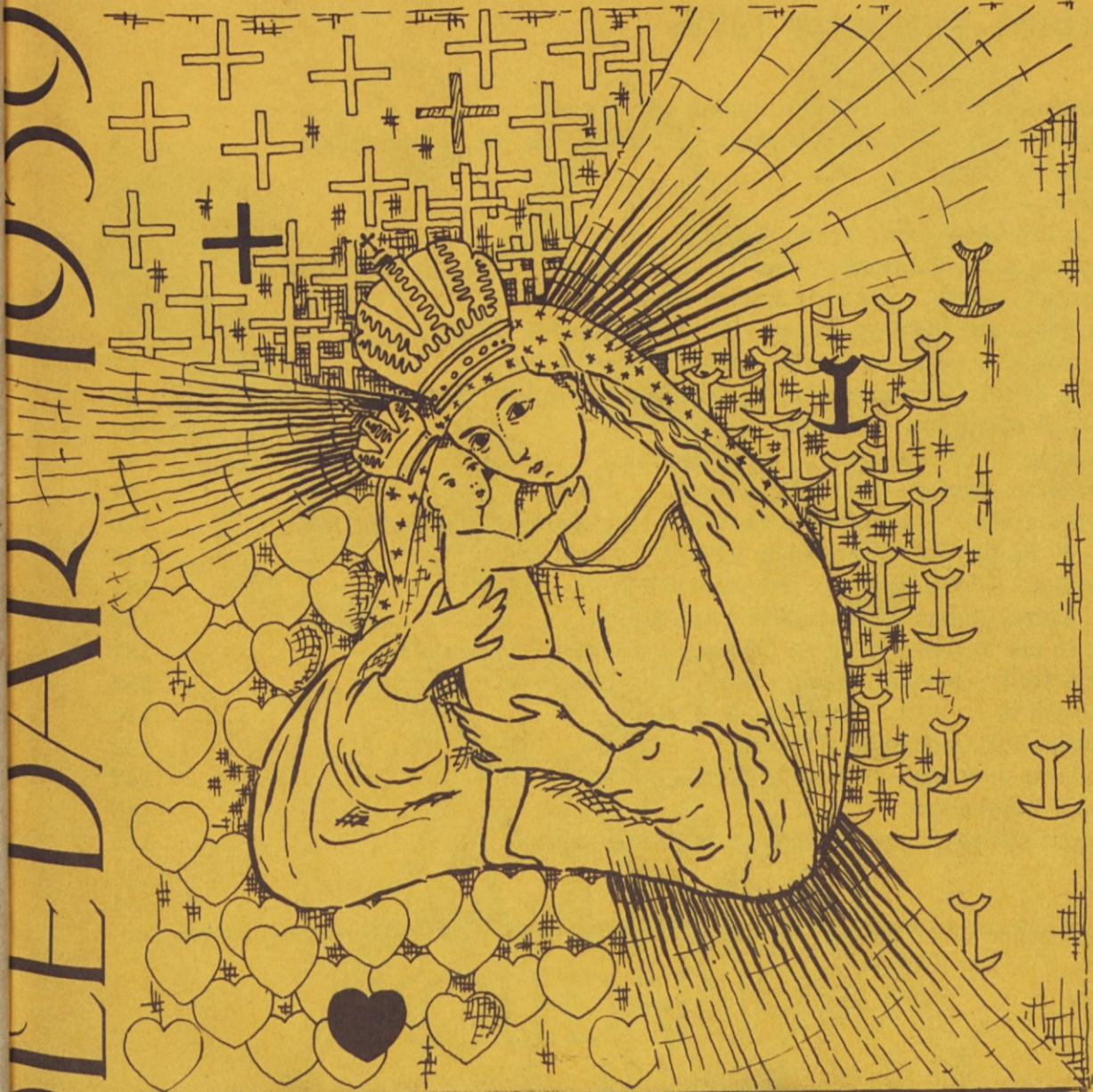

vor: Slov. školski projekt
Washington 17. 1. 1959

Ave María

Vsebina Koledarja 1959:

Kvatrni dnevi, zap. prazniki, lunine spremembe	2
Kristusov namestnik uči - vsebina okrožnice Pija XII. o bogoslužju	3
Koledarski del	4
Slovenci v Lurdu	31
Kdo je Kristus? - Dr. Franc Jaklič	33
O veselju nad izgubljenimi sinovi, ki se vrnejo - Prof. Pavel Slapar	59
Legenda o Mariji - pesem - Ljubka Šorli	68
Nova Štifa pri Gornjem gradu - p. Odilo Hajnšek OFM	69
Tudi Bog ima svojo strategijo - Miha Meho	82
Baraga dober, ljubezniv oče svojim duhovnikom - p. Bertrand Katnik OFM	85
Zemljica slovenska - pesem - Ljubka Šorli	92
Vsi okrog sv. očeta - Rev. Anton Merkun	93
Slomšek in Marija - Dr. Filip Žakelj	97
Stoletnica škofijske stolice v Mariboru - p. Fortunat Zorman OFM	119
Pok. p. Kazimir - p. Fortunat OFM	128
Pokojni p. Aleksander - p. Fortunat OFM	131
Pok. Anton Grdina - Uredništvo Ave Maria	135
Bodimo mu hvaležni (Pok. A. Tomcu v spomin) - Uredništvo	137
Marija čaka - pesem - Ljubka Šorli	139
Kam vodi to . . . ? - (Iz Glasa S.K.A.)	140
Novomašniki in dogodki v slikah	142
Čudodelna svetinja - priredila Lojzka Verbic	147
Naslovi duhovnikov	148
Evharistični post, postna postava in kratki nauki	148

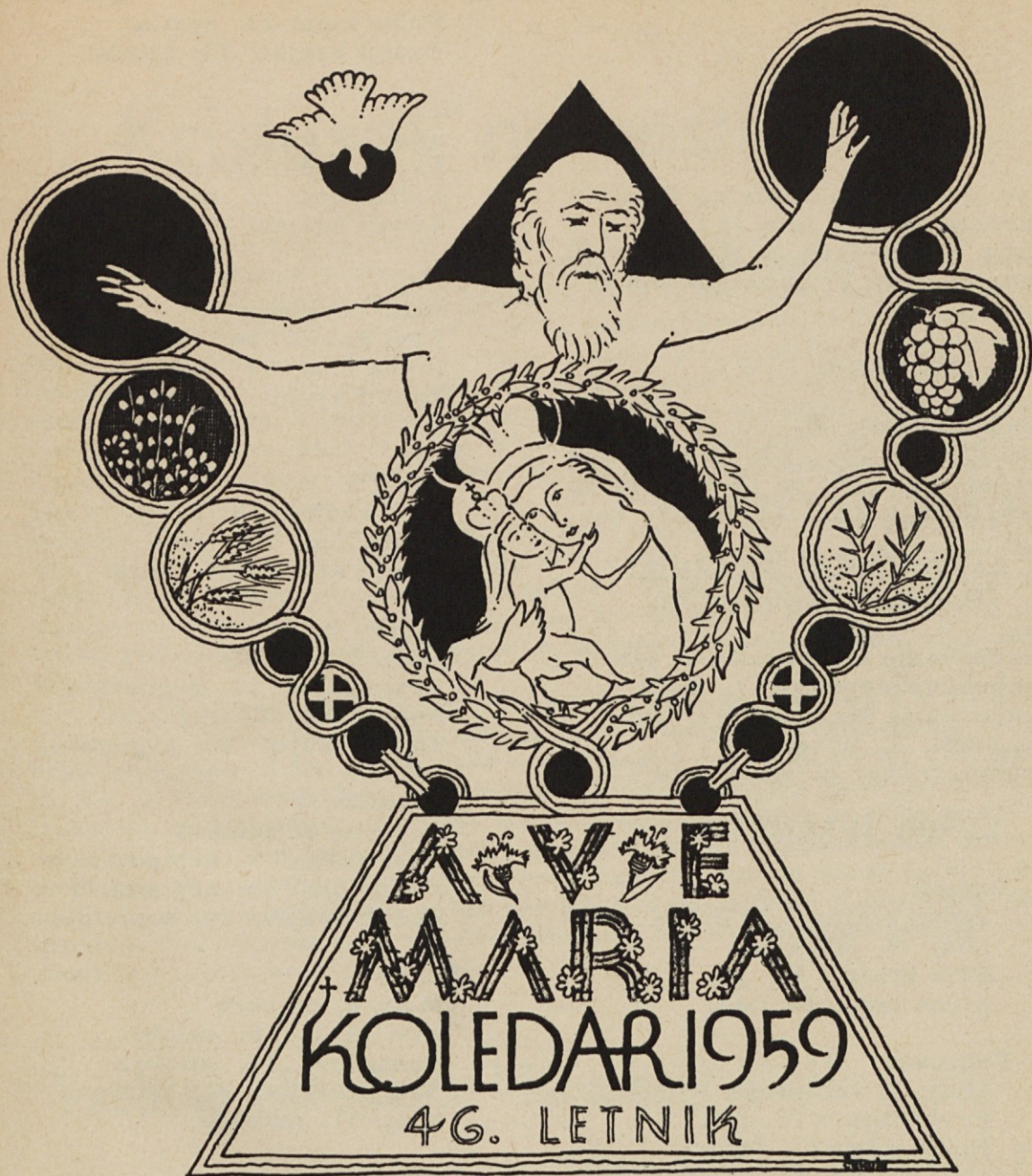
Ovitek za Koledar 1959 in koledarski del je napravil arhitekt Vilko Čekuta, Ontario, Kanada

No. 11. - Vol. 46.

Subscription rate: For U.S.A. and Canada \$ 2.50 - Foreign \$ 3.00 - Published once monthly - twice in October - by the Slovene Franciscan Fathers, Lemont, Illinois, in the interests of the Commissariat of the Holy Cross. - Entered as second class matter at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in section 1103, act of October 3, 1917. - Authorized July 14, 1945.

Printed by AVE MARIA PRINTERY, Lemont, Illinois

CENA KOLEDARJA JE EN DOLAR.

UREDILI • IN • IZDALI
SLOVENSKI • FRANČISKANI
NA • AMERIŠKIH • BREZJAH
TISK: AVE • MARIA • LEMONT • ILL.

+D II 43978

II 43978

1959

Ave Maria

... se prične in konča na četrtek;
je navadno leto in ima 365 dni.

Ima dve nedelji po Razglašenju
Gospodovem in 27 pobinkoštnih ne-
delj.

KVATRNI DNEVI

Pomladni(postni): 18., 20. in 21. feb.
Poletni(bink.): 20., 22. in 23. maja
Jesenski: 16., 18. in 19. septembra
Zimski(adv.): 16., 18. in 19. dec.

ZAPOVEDANI PRAZNIKI (Holydays of obligation)

Obrezovanje Gospodovo: 1. jan.
Vnebohod Gospodov: 7. maja
Vnebovzetje Marijino: 15. avg.
Vsi sveti: 1. novembra
Brezmadežna: 8. decembra

LUNINE SPREMEMBE

Januar:

Zadnji krajec: 2. in 31. jan.
Mlaj: 9. januarja
Prvi krajec: 16. jan.
Polna luna: 24. jan.

Februar:

Mlaj: 7. februarja
Prvi krajec: 15. feb.
Polna luna: 23. feb.

Marec:

Zadnji krajec: 1. marca
Mlaj: 9. marca
Prvi krajec: 17. marca
Polna luna: 24. marca
Zadnji krajec: 31. marca

April:

Mlaj: 7. aprila
Prvi krajec: 16. aprila

Polna luna: 23. aprila
Zadnji krajec: 29. aprila

Maj:

Mlaj: 7. maja
Prvi krajec: 15. maja
Polna luna: 22. maja
Zadnji krajec: 29. maja

Junij:

Mlaj: 6. junija
Prvi krajec: 14. junija
Polna luna: 20. junija
Zadnji krajec: 27. junija

Julij:

Mlaj: 5. julija
Prvi krajec: 13. julija
Polna luna: 19. julija
Zadnji krajec: 27. julija

August:

Mlaj: 4. augusta
Prvi krajec: 11. augusta
Polna luna: 18. augusta
Zadnji krajec: 26. avgusta

September:

Mlaj: 2. septembra
Prvi krajec: 9. septembra
Polna luna: 16. septembra
Zadnji krajec: 24. septembra

Oktober:

Mlaj: 2. oktobra
Prvi krajec: 8. oktobra
Polna luna: 16. oktobra
Zadnji krajec: 24. oktobra
Mlaj: 31. oktobra

November:

Prvi krajec: 7. novembra
Polna luna: 15. novembra
Zadnji krajec: 23. novembra
Mlaj: 30. novembra

December:

Prvi krajec: 6. decembra
Polna luna: 14. decembra
Zadnji krajec: 22. decembra
Mlaj: 29. decembra

D 435/1965

Kristusov namestnik uči

Jezus Kristus nam govori po svojem namestniku, papežu. Sv. oče Pij XII. z veliko gorečnostjo oznanja Kristusove nauke. Njegove številne okrožnice, pisma in govori nam pričajo, da se dotakne vsakega vprašanja, ki se pojavi v življenju. V letih svojega pastirovanja je nagovoril v javnih in zasebnih avdijencah vernike, ki delujejo na najrazličnejših področjih, izobražene in preproste, znanstvenike, vzgojitelje, duhovnike, redovnike, redovnice, zdravnike, vojake in oficirje, diplomate, člane verskih in katoliških društev, zakonce itd. V avdijenco je sprejel tudi mnoge nekatoličane. Tudi v protestantovskem svetu raste ugled sv. očeta. Katoličani z veseljem opažamo, kako danes svet s spoštovanjem govori o namestniku Kristusovem na zemlji. Spominjamo se časov, ko je bila sveta Cerkev in njen vidni glavar, sv. oče, predmet zasramovanja, blatenja in preganjanja. Cerkev v velikem delu sveta še ne uživa svobode, a tudi v teh deželah je "Cerkev v molku" živa in trdna, čeprav je njeno delovanje omejeno in ovirano na najrazličnejše načine. Moramo pa priznati, da je tudi res, da so katoličani, ki se premalo zanimajo za nauke, opomine in navodila sv. očeta. Ako res hočemo živeti s Kristusom in delati za zveličanje svoje duše, ne smemo biti brezbrizni do božjega nauka, ki ga oznanja sv. oče.

Dne 20. novembra 1947 je Pij XII. izdal okrožnico, ki se začneja z besedami "Mediator Dei" ("Srednik Boga"). Ta okrožnica govori o liturgiji. Liturgija pomeni v slovenščini javna služba božja. Beseda sama nam že pove, o čem govori sv. oče v tej okrožnici. Ker je v njej mnogo lepih in praktičnih navodil za katoliške pobožnosti, se bomo v naslednjih vrsticah seznanili z njeno vsebino. Vsebina okrožnice bo našim bralcem prinesla več koristi kot prevod. Okrožnica je namreč spisana v duhu uradnega cerkvenega izražanja, ki potrebuje razlage, da jo verniki razumejo. Naloga dušnih pastirjev je, da nudijo vernikom to razlago. Naj se tudi ameriški Slovenci in drugi, ki dobijo naš koledar, okoristijo s to preprosto podano vsebino okrožnice, po njej obogatijo svoje duhovno življenje in poglobijo svoje pobožnosti.

Vsebina okrožnice "Mediator Dei"

sv. očeta Pija XII. o bogoslužju

UVOD: Jezus Kristus je kot srednik med Bogom in ljudmi daroval samega sebe na križu, da nas je rešil greha in obrnil naše stopinje zopet na pot, ki vodi k Bogu. Sad njegove odrešilne krvi, prelite za vesoljni človeški rod, je, da vsak človek zopet lahko doseže svoje posvečenje in tako daje Bogu čast, ki mu pripada.

Naš Odrešenik pa je določil, da se njegovo duhovniško življenje, ki se je začelo v njegovem zemeljskem življenju z njegovo molitvijo in daritvijo, neprestano nadaljuje v njegovem skrivnostnem telesu - Cerkvi.

Cerkev nadaljuje Kristusovo duhovniško poslanstvo v svetem bogoslužju. Najpreje vrši to z neprestanim darovanjem daritve svete maše; dalje s svetimi zakramen-

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI MIŠLJENJE S CERKVIJO

MISIJONSKI SPREOBURNJENJA PO KATOLIŠKI EDINOSTI

"Stopili so v hišo in u-
gledali dete z Marijo,
njegovo materjo, in padli
so predenj ter ga molili;
in odprli so svoje zakla-
de in mu darovali zlata,
kadila in mire." (Mt 2,11)

1. Četrtek: OBREZOVANJE GOSPODOVO; Novo l.
2. Petek: sv. Makarij Aleks.; pob. S.J.; p.z. od m.
3. Sobota: sv. Genovefa, dev.; Fatimska pobožnost
4. NEDELJA: Ime Jezusovo; bl. Angela Folinjska, vd.
5. Ponedeljek: sv. Telesfor, papež in mučenec
6. Torek: Razglašenje Gospodovo (sv. Trije kralji)
7. Sreda: sv. Lucijan, š. in m.; bl. Matej Agreg., šk.
8. Četrtek: sv. Severin, o.; sv. Teofil; sv. Maksim
9. Petek: sv. Marcijana, d.; pop. zdržek od mesa
10. Sobota: sv. Viljem, š.; sv. Gregor X., papež;
11. NEDELJA: Sveta Družina; sv. Pavlin Oglejski, š.
12. Ponedeljek: sv. Arkadij, muč.; sv. Alfred, opat
13. Torek: sv. Veronika Milanska, s.; sv. Jutta, vd.
14. Sreda: sv. Hilarij (Radovan), c. uč.; sv. Feliks
15. Četrtek: sv. Pavel, puščavnik; sv. Maver, opat
16. Petek: sv. Marcel, p. in muč.; pop. zdržek od m.
17. Sobota: sv. Anton, puščavnik; sv. Marijan, muč.
18. NEDELJA: 2. po R.; Stol sv. Petra v R., o. za e.
19. Ponedeljek: sv. Marij in tovariši mučenci
20. Torek: sv. Fabijan in Sebastijan, m.; sv. Germana
21. Sreda: sv. Neža (Janja), dev. in muč.; sv. Hilda
22. Četrtek: sv. Vincencij in Anastazij, mučenca
23. Petek: Zaroka prebl. Device Marije; p. z. od m.
24. Sobota: sv. Timotej, š.; sv. Felicijan, š. in m.
25. NEDELJA: 1. predp.; Spreobrnjenje sv. Pavla
26. Ponedeljek: sv. Polikarp, š. in m.; sv. Pavla, vd.
27. Torek: sv. Janez Zlatousti, šk. in cerkveni uč.
28. Sreda: sv. Peter Nolasko, sp.; sv. Odorik, sp.
29. Četrtek: sv. Frančišek Saleški, šk. in cerkveni u.
30. Petek: sv. Martina, dev. in m.; p. zdržek od m.
31. Sobota: sv. Janez Bosko, spozn.; sv. Marcela, v.

ti; in končno s častilnimi in zahvalnimi molitvami, zlasti z duhovniško molitvijo brevirja, ki jo imenujemo "božje opravilo".

Poživiljeno liturgično gibanje je prineslo vernikom globlje poznanje veličine daritve svete maše. Pa tudi pogosto prejetanje zakramentov, ki tudi po številu prejemnikov vedno raste, je poglobilo znanje o presveti Evharistiji in tako osvetilo vir in središče krščanskih pobožnosti. Resnica o skrivnostnem telesu Kristusovem, ki jo verniki danes bolje poznajo, je pripomogla, da se krščansko občestvo jasneje zaveda, da se mora vsak vernik – ud Kristusov – soudeleževati svetega bogoslužja v taki meri in na tak način, ki mu pripada po mestu v skrivnostnem telesu.

Sveta Stolica je vedno skrbela, da je vzgajala ljudi v duhu in praktičnih vajah cerkvenega bogoslužja. Prav tako je vedno zahtevala, da se vsi bogoslužni obredi opravljajo s svetim dostojanstvom.

Treba se je seveda izogibati dveh skrajnosti, ki sta se dejansko ponekod pojavili. Nekateri se soudeležujejo svetega bogoslužja brez pravega duha in razumevanja. Nekateri pa gredo v svojem navdušenju predaleč in iščejo ter težijo za novotarijami tako daleč, da že nasprotuje previdnosti in zdravemu katoliškemu nauku. Vsi nauki o svetem bogoslužju morajo biti skladni z nauki Cerkve. S tem nikakor ne mislimo reči, da imajo prav tisti, ki so brezbrizni do bogoslužja, pa tudi ne mislimo priporočati neprevidnih gorečnikov. Obsojamo pa obe skrajnosti.

Prosimo pa vse vernike, naj prisluhnejo Našemu glasu in naj se z Nami združijo okoli oltarja in izpovedujejo isto vero in se udeležujejo iste daritve v slavo božjo. Taka združitev v molitvi prinaša mir, po katerem hrepenijo ljudje dobre volje.

BISTVO, VIR IN RAZVOJ SVETEGA BOGOSLUŽJA

Osnovna dolžnost človeka je, da usmirja sebe in svoje življenje k Bogu. To pa vrši z dejanskim izvajanjem verskih vaj, s katerimi časti edinega pravega Boga. Ta dolžnost veže človeka kot posameznika; veže pa tudi celotno človeško družbo.

Dolžnost bogočastja veže človeka zlasti zato, ker nas je Bog dvignil v nadnaravni red.

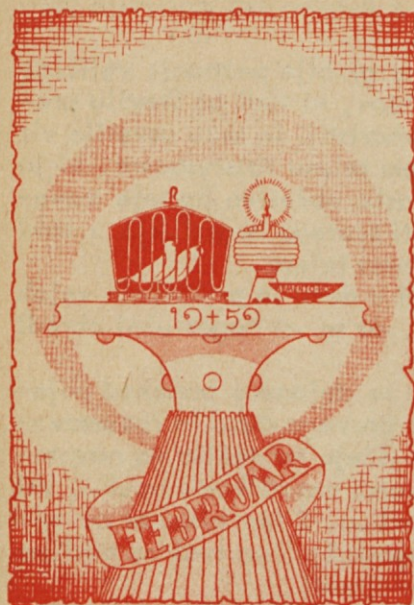
V stari zavezi je Bog do podrobnosti predpisal obrede svetega bogoslužja. Ustanovil je duhovništvo v darovanje daritev. A to je bilo le slabotna predpodoba bogočastja Velikega Duhovnika nove zaveze in njegove daritve.

Že ko je Beseda meso postala, je Odrešenik pokazal svetu, da ima duhovniško službo. V prvem trenutku učlovečenja se je podvrgel nebeškemu Očetu. "Zato ob svojem prihodu na svet pravi: Glej prihajam, da izvršim, o Bog, tvojo voljo" (Hebr 10, 5 - 7). Vse svoje življenje je izpolnjeval to dejanje popolne podreditve nebeškemu Očetu. Dovršeno je bilo v krvavi daritvi na križu. Iz svojega prebodenega Srca je odprl zakramente, da prinaša zaklade odrešenja dušam ljudi. Vse to pa je imelo le en cilj: slava njegovega Očeta in posvečenje ljudi.

Hotel pa je, da se bogočastje, ki ga je ustanovil in izvrševal v svojem zemeljskem življenju, neprestano nadaljuje. On bo vedno naš "zagovornik pri Očetu" (1. Jan 2, 1), tako da bo neprestano živel v Cerkvi, ki jo je ustanovil, posvetil in potrdil s svojo daritvijo na križu.

CERKEV S KRISTUSOM DAJE SLAVO BOGU

Cerkev ima torej isti namen, dolžnost in službo kot Kristus: da uči ljudi božjo resnico, jih vlada in vodi v skladu z božjimi postavami ali zapovedmi in da daruje Bogu prijetno in sprejemljivo daritev. Na ta način vzdržuje Cerkev zvezo in skladnost med Bogom in človekom. Njen cilj je neprestano večati to zvezo

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI KRŠČANSKO ZATAJEVANJE

MISIJONSKI KITAJSKI KATOLIČANI

"In Simeon jih je blagoslovil in rekel Mariji, njegovi materi: 'Glej, ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu, in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo, - in tvojo lastno dušo bo presunil meč.'"

1. NEDELJA: 2. predp.; sv. Ignacij, m.; sv. Brigita
2. Ponedeljek: Svečnica (Darov. Gospod.); lurška d.
3. Torek: sv. Blaž, š. in m.; blag. grla; sv. Gašpar
4. Sreda: sv. Andrej Korzini, škof; sv. Veronika
5. Četrtek: sv. Agata, m.; sv. Peter Baptist in som.
6. Petek: sv. Doroteja, d.; pob. S.J.; p. zdr. od m.
7. Sobota: sv. Romuald, o.; sv. Rihard; Fatimska p.
8. NEDELJA: 3. predpostna; sv. Janez iz Mate, sp.
9. Ponedeljek: sv. Ciril Aleks., c.u.; sv. Apolonija
10. Torek: sv. Sholastika, dev.; sv. Sotera, d. in m.
11. Sreda: Pepelnica; Lurška Gospa; pritrganje v jedi in popolni zdržek od mesa; zač. 40d. p.
12. Četrtek: Sedem sv. ustanoviteljev reda služabnikov Device Marije; pritrganje v jedi
13. Petek: sv. Albuin, šk.; pritr. v jedi; p. zdr. od m.
14. Sobota: sv. Valentin (Zdravko); pritr., d. z. od m.
15. NEDELJA: 1. postna; sv. Favstin in Jovita, muč.
16. Ponedeljek: sv. Julijana, d. in m.; pritrganje v j.
17. Torek: sv. Donat; sv. Hildegarda, vd.; pritr. v j.
18. Sreda: sv. Bernardka lur.; pritr., del. zdr. od m.
19. Četrtek: sv. Julijan, m.; sv. Konrad; pritr. v j.
20. Petek: kvatni; sv. Amata; pritr. v j., pop. zdr.
21. Sobota: kvatna; sv. Irena; pritr., del. zdr. od m.
22. NEDELJA: 2. postna; Stol sv. Petra v Antiohiji
23. Ponedeljek: sv. Peter Damijan, c.u.; pritr. v j.
24. Torek: sv. Matija, apostol; sv. Modest; pritr. v j.
25. Sreda: sv. Valburga, devica; pritrganje v jedi
26. Četrtek: sv. Matilda, devica; pritrganje v jedi
27. Petek: sv. Gabrijel Žal. M. b.; pritr., z. od m.
28. Sobota: sv. Roman, o.; sv. Antonija F.; pr. v j.

in rasti v njeni moči.

Ta cilj pa Cerkev dosega, ko Kristus živi in raste v srcih ljudi in ko verniki oblikujejo in upodabljajo svoja srca po Kristusu. Tako se Cerkev večja in raste. Kristus je navzoč v daritvi svete maše, v zakramentih in v molitvi ("božjem opraviilu"). Sveto bogoslužje je javno bogočastje, ki ga naš Odrešenik kot Glava Cerkve daje Očetu, in bogočastje, ki ga občestvo vernikov daje svojemu Ustanovitelju in po Njem nebeškemu Očetu. To je bogočastje, ki ga daje celotno skrivnostno telo, Glava in udje.

Z ustanovitvijo Cerkve se je začelo opravljati bogoslužje. Prvi kristjani "pa so bili stanoviti v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenjukurha in v molitvah" (Apd 2, 42). Njihovi dušni pastirji so jih zbirali okoli oltarja, da so darovali daritev svete maše. S tem glavnim delom bogočastja so bili zdrženi drugi obredi in molitve, "psalmi, slavospevi in duhovne pesmi" (Kol 3, 16). Prvo mesto so zavzemali zakramenti; drugo branje postave, prerokov, evangelijev in pisem; in končno razlaga svetega pisma ali pridiga.

Ko so razmere dopuščale, se je bogoslužje razvilo in obogatilo z novimi obredi. Cerkev je po svojem bogoslužju vedno navzoča med svojimi otroki. V bogoslužju Kristus neprestano izvaja svoje duhovništvo. V zakramentih dobiva človek vse, kar potrebuje za svojo dušo od rojstva do smrti.

BOGOSLUŽJE JE NOTRANJE IN ZUNANJE BOGOČASTJE

Bogočastje, ki ga daje Cerkev Bogu, mora biti celotno: notranje in zunanje. Je tudi zunanje, ker to zahteva narava človeka, ki je iz duše in telesa. Lepo izraža to misel božični slavospev: "Da bi se, ko Boga vidno spoznavamo, po njem vneli v ljubezni do nevidnih stvari." Ker je bogoslužje zadeva vsega človeškega občestva kakor tudi posameznika, mora biti bogočastje družaben dej. To pa zahteva tudi zunanji izraz. Nadalje zunanje bogočastje izraža edinost skrivnostnega telesa in daje svojemu dnevnemu dejanju večjo moč.

Toda glavni del službe božje mora biti notranji. Zakaj živeti moramo s Kristusom popolnoma, tako da v Njem, z Njim in po Njem slavimo nebeškega Očeta. Kadarkoli nam bogoslužje predpisuje kako zunanje dejanje, nas spominja, da moramo notranje razpoloženje izražati tudi na zunaj. Brez tega bi bila verska dejanja samo formalizem. Naš Gospod odklanja službo z ustnicami. On prosi za službo srca. Zato Cerkev zbira svoje otroke okoli oltarja, da pojejo svoje pesmi češčenja in zahvale svojemu Kralju in prosijo njegove pomoči ter mu izražajo svojo ljubezen.

Bogoslužje torej ni samo vidni del bogočastja. Tudi ni samo olepšan obred. Tudi ne obstoji v skupini zakonov, ki urejujejo obhajanje svetih obredov.

Boga ne moremo vredno častiti, dokler naš duh in naše srce nista obrnjenak njemu in ne iščeta svetosti.

V sveti daritvi in v zakramentih prihaja učinkovitost po dejanjih samih. Ako pa upoštevamo delež, ki ga ima Cerkev v zakramentalnem dejanju, ki je okrašeno z molitvijo in svetimi obredi, potem je učinkovitost pripisati tudi dejanju Cerkve. Zakaj Cerkev je sveta in deluje vedno v zvezi s svojo Glavo. To velja tudi za zakramentalne in druge obrede, ki jih je ustanovila Cerkev.

Zmota zagovornikov objektivne pobožnosti, ki se sklicujejo, da zakramenti delujejo sami po sebi, obstoja ravno v tem, da omalovažujejo osebno pobožnost.

Ker se delo našega odrešenja nadaljuje in se njegovi sadovi razdeljujejo med liturgičnimi obredi, zlasti v daritvi svete maše, je popolnoma napačno sklepati, da

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI NAMENI SV. OČETA

MISIJSKI AFRIŠKI CERKVENI DELAVCI

"Ne bojte se Jezusa i-
ščete, Nazarečana, kri-
žanega; vstal je, ni ga
tukaj. Glejte kraj, ka-
mor so ga bili položili.
(Mr 16,6)

1. NEDELJA: 3. postna; sv. Albin, ž.; sv. Feliks, p.
2. Ponedeljek: sv. Neža Praška, d.; pritr. v jedi
3. Torek: sv. Kunigunda, cesarica; pritriganje v j.
4. Sreda: sv. Kazimir, sp.; sv. Lucij, p.; pritr. v j.
5. Četrtek: sv. Janez Jožef od Križa, sp.; pritr. v j.
6. Petek: sv. Perpetua in Felicita; p. v j., p. z. m.
7. Sobota: sv. Tomaž Akvinski, c.u.; pritr. v j.
8. NEDELJA: 4. postna; sv. Janez od Boga, spozn.
9. Ponedeljek: sv. Frančiška Rimska; pritriganje v j.
10. Torek: 40 mučencev; sv. Makarij, ž.; pritr. v j.
11. Sreda: sv. Konstantin, spoznavalec; pritr. v jedi
12. Četrtek: sv. Gregorij I., p., c.u.; pritr. v jedi
13. Petek: sv. Kristina, d. in m.; pritr., p. z. odm.
14. Sobota: bl. Matilda, kraljica; pritriganje v jedi
15. NEDELJA: pasijonska ali tiha; sv. Klemen M. Dv.
16. Ponedeljek: sv. Hilarij in Tacijan, m.; pritr. v j.
17. Torek: sv. Patricij, škof; sv. Jedert; pritr. v jedi
18. Sreda: sv. Círil Jeruzalemski, cer.uč.; pritr. v j.
19. Četrtek: sv. Jožef, ženin Marije Device; pr. v j.
20. Petek: Marija 7 žalosti; pritr. v j., in p. zdr. m.
21. Sobota: sv. Benedikt (Blago), opat; pritr. v jedi
22. NEDELJA: Cvetna ali druga pasijonska; sv. Izidor
23. Ponedeljek: sv. Viktorijan, muč.; pritr. v jedi
24. Torek: sv. Gabriel nadangel; pritriganje v jedi
25. Velika sreda: Ozn. D.M. pres. na 6. apr.; pritr.
26. VELIKI ČETRTEK; pritriganje v jedi
27. VELIKI PETEK; pritr. v jedi in popolni zdr. m.
28. VELIKA SOBOTA; pritriganje v jedi
29. VELIKA NOČ: VSTAJENJE GOSPODOVO
30. Velikonočni ponedeljek: sv. Janez Kapistran, s.
31. Torek: sv. Modest Krški, spozn.; sv. Benjamin, s.

mora biti vsa krščanska pobožnost v liturgičnih molitvah skrivnostnega telesa in da je zasebna molitev izključena. Zmotno je zatrjevati, da morajo biti vse druge verske vaje, ki niso povezane z bogoslužjem in se opravljajo izven javnega bogoslužja, opuščene.

Zakramenti in daritev svete maše vsebujejo dejansko moč, da nas resnično in osebno narede deležne Kristusovega božjega življenja. Toda trditi, da je osebna pobožnost nekoristna, je zmota.

POTREBA OSEBNE POBOŽNOSTI

Ker so daritev svete maše in zakramenti Kristusova dejanja, so sposobni, da prinašajo in delijo milost udom njegovega skrivnostnega telesa. Toda da bodo dejansko prinesli prave učinke, morajo biti naša srca pravilno pripravljena za sprejem milosti. Delo odrešenja ni odvisno od naše volje. To je treba poudariti. Zahteva pa naš notranji napor, ako hočemo doseči zveličanje.

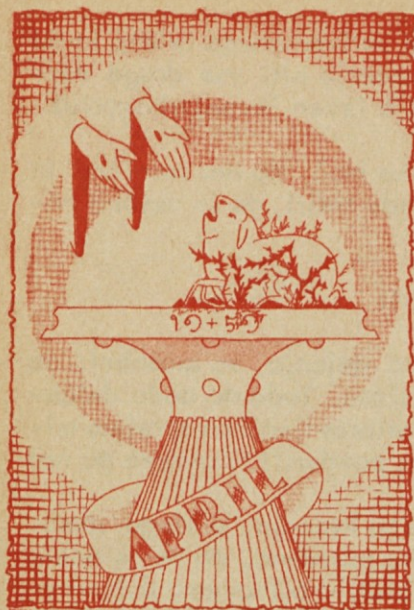
Zasebne pobožne vaje, ki vodijo naše srce do pravega kesanja, svetega strahu božjega in prave ljubezni do Boga, so hvalevredne in tako potrebne, da se ne smejo opuščati. Po njih posamezniki spoznavaajo nevarnosti, ki pretijo njihovem duhovnemu življenju, rastejo v kreposti in večajo gorečnost v Jezusovi službi. Taka pobožnost pa zahteva premišljevanje o nadnaravnih resnicah. Potrebuje vaj duhovnega življenja, da se ohrani. Zakaj v prvi vrsti moramo poznati resnice svete vere. Premišljevanje poglobi to znanje. Pa tudi naša volja in vse druge naše sile in sposobnosti morajo biti posvečene Bogu. In ravno premišljevanje nas vodi do znanja in dejavnosti v duhovnem življenju.

Poznanje božjih resnic mora prinašati praktične sadove. Siliti nas mora, da podvržemo svoje čute razumu, ki je razsvetljen s katoliško vero. Očiščevati mora naše srce in nas združevati vsaki dan bolj tesno s Kristusom. Ta zveza mora biti tako živa, da resnično črpamo od Njega navdihe in moč, ki jo potrebujemo. Sad tega pa je, da postajamo Kristusu vedno bolj podobni; vse, kar vršimo je usmirjeno k Bogu. "Vse je vaše, vi pa ste Kristusovi, Kristus pa božji" (I Kor 3, 23).

Tu je vir soglasnosti in ravnotežja, ki prevladuje med udi skrivnostnega telesa. Cerkev tlakuje pot za svoje duhovniško delo, ko nam razlaga katoliško vero in nas nagiba k izpolnjevanju zapovedi. Prav tako nas pripravlja na bolj resno premišljevanje Kristusovega življenja in nas vodi k globljemu poznanju skrivnosti svete vere, da tako po Kristusu dobivamo moč za napredek v vedno popolnejšem načinu življenja. Cerkev se prizadeva, da bi nas napolnjevala s Kristusovim duhom na vsaki stopnji našega življenja. Prizadeva se, da bi prinesla Kristusa v posameznika in v družine, da bi tako Kristusova načela prodrli v družabno, gospodarsko in politično življenje, da bi tako vsi božji otroci dosegli svoj cilj.

Zasebna molitev in pokora pripravita posameznika, da se je sposoben udeleževati daritve svete maše z večjo pripravljenostjo. Zakramenti prinesejo obilnejše sadove v duši, ki dela pokoro in je posvečena zasebni molitvi; in sad je, da dnevno življenje posameznika bolj zvesto in močnejše izžareva Kristusa. To pa ni samo za sluga napredka posameznika, ampak tudi zasluga napredka celotne Cerkve.

Nemogoče je, da bi bilo nasprotovanje med delovanjem Boga, ki vlija odrešilno milost v človeška srca, in med sodelovanjem človeka, ki ne sme uničevati božjih darov. Tudi ne more biti nasprotovanja med učinkovitostjo zakramentov in zaslužnimi dejanji delivcev in prejemnikov. Podobno tudi ni nasprotovanja med javnimi in zasebnimi molitvami, med ascetičnim življenjem in bogoslužjem. In prav tako ni nasprotja med sodno in učiteljsko oblastjo Cerkve in njeno duhovniško oblastjo.

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI DUHOVNIKI V RAZKRISTJANJENIH KRAJIH

MISIJONSKI LAIČNI MISIJONARJI

"Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene, kakor mene pozna Oče in jaz poznam Očeta; in svoje življenje dam za ovce." (Jan 10, 14-15)

1. Sreda: sv. Venancij, škof in mučenec
2. Četrtek: sv. Frančišek Pavelski, spoznavalec
3. Petek: sv. Rihard, š.; pob. S.J.; pop. zdr. od m.
4. Sobota: sv. Izidor Seviljski, c.u.; Fatimska pob.
5. NEDELJA: 1. povel. (bela); sv. Vincencij Ferreri
6. Ponedeljek: sv. Sikst I., p.; sv. Krescencija, d.
7. Torek: sv. Herman Jožef, sp.; sv. Donat, muč.
8. Sreda: sv. Dionizij, š.; sv. Albert, škof in muč.
9. Četrtek: sv. Marija Kleofova, vd.; sv. Tomaž T.
10. Petek: sv. Apolonij in tov. muč.; pop. z. od m.
11. Sobota: sv. Leon Veliki, papež in cerkveni uč.
12. NEDELJA: 2. povel.; sv. Lazar Tržaški, mučenec
13. Ponedeljek: sv. Hermenegild, m.; sv. Ida, dev.
14. Torek: sv. Valerijan in tovariši muč.; sv. Justin
15. Sreda: sv. Anastazija, mučenka; sv. Lambert, šk.
16. Četrtek: sv. Benedikt Jožef Labre, spoznavalec
17. Petek: sv. Anicet, pap. in m.; pop. zdrž. od m.
18. Sobota: sv. Andrej, spoznavalec; sv. Matilda
19. NEDELJA: 3. povel.; sv. Leon IX., papež
20. Ponedeljek: sv. Viktor in tov. muč.; sv. Sulpicij
21. Torek: sv. Anzelm, škof in cerkveni učenik
22. Sreda: sv. Leon, š. in m.; sv. Soter in Gaj, m.
23. Četrtek: sv. Vojteh (Adalbert), škof; sv. Gerard
24. Petek: sv. Fidelis Sigmarinski, m.; pop. z. od m.
25. Sobota: sv. Marko, evan.; proš. dan; lit. vseh sv.
26. NEDELJA: 4. povel.; sv. Klet, papež; sv. Čita
27. Ponedeljek: sv. Peter Kanizij, sp.; sv. Hozana
28. Torek: sv. Pavel od Križa, sp.; sv. Vital, muč.
29. Sreda: sv. Peter, m.; sv. Robert, o.; sv. Hugon
30. Četrtek: sv. Katarina Sienska, dev.; sv. Maksim

Cerkev zahteva od duhovnikov, da zaradi svetosti svoje službe gojijo premišljevalno molitev, izpraševanje vesti in druge nabožne vaje. Liturgična ali javna molitev je molitev neveste Kristusove in je višja kot zasebna molitev. O tem ni dvoma! A to ne pomeni, da si javna in zasebna molitev nasprotujeta. Bogoslužje je potrebno Cerkvi kot družbi in posamezniku kot članu družbe, zasebna molitev pa je potrebna posamezniku, ker se z njo pripravlja na milosti, ki jih prinaša bogoslužje, zlasti sveta maša in zakramenti, in ga usposablja, da s temi milostmi sodeluje. Oboji sta združeni v istem duhu, ki ga daje Kristus.

HIERARHIJA IMA LITURGIČNO OBLAST

Da bomo razumeli liturgijo ali javno bogoslužje, moramo prevdariti še drugo značilnost.

Vsaka družba potrebuje oblast. Cerkev je vidna družba in ima zato svojo vidno oblast, ki se imenuje navadno z besedo hierarhija. Vsi udje skrivnostnega telesa so deležni sadov iste vrste in sledijo istemu cilju, a vsi nimajo iste oblasti in usposobljenosti, vršiti svete službe. Kristus je hotel, da bo njegovo kraljestvo zgrajeno in rastle po svetem redu duhovništva.

Samo apostolom in onim, na katere so oni položili roke, je Kristus podelil oblast svojega duhovništva. V moči te oblasti predstavljajo duhovniki svojim vernikom Kristusa in obenem zastopajo vernike pred Bogom. Duhovništva ne podeli ljudstvo, ne izhaja torej iz krščanskega občestva in se tudi ne prenaša po dedovanju.

Duhovnik je v prvi vrsti poslanec božjega Zveličarja; je pa tudi predstavnik ljudstva pred Bogom. Ker je Jezus Kristus Glava svojega skrivnostnega telesa, katerega udje so katoličani, predstavlja duhovnik Boga za ljudstvo, ki mu je zaupano. Oblast, ki mu je podeljena nima po svoji naravi nič človeškega. Je popolnoma nadnaravna in prihaja od Boga. "Kakor je Oče poslal mene, tudi jaz vas pošljem" (Jan 20, 21). "Kdor vas posluša, mene posluša" (Lk 10, 16). "Pojdite po vsem svetu in oznanujte evangelij vsemu stvarstvu. Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan" (Mr 16, 15).

Vidno Kristusovo duhovništvo ni dano vsem udom Cerkve. Podeljeno je samo onim, ki so prejeli sveti red mašniškega posvečenja.

Ta zakrament ne podeli samo milosti, ki jo potrebuje duhovnik za svojo sveto službo, temveč prejemnika tudi zaznamuje z neizbrisnim znamenjem duhovništva. To označuje duhovnikovo skladnost ali soglasje s Kristusom Duhovnikom in duhovnika usposobi, da vrši ona uradna verska dejanja, ki posvečujejo ljudi in dajejo slavo Bogu.

Zakrament mašniškega posvečenja loči duhovnika od ostalih vernikov, kot krst loči vernika od onih, ki niso bili očiščeni v odrešilni vodi in zato niso udje Kristusovi. Duhovnik je namreč nadnaravno poklican v službo oltarja; postane orodje v božjih rokah. Zakaj Bog ga rabi, da po njem podeljuje nadnaravno življenje udom skrivnostnega telesa.

Ker pa duhovnik v glavnem opravlja službo božjo v imenu Cerkve, je jasno razvidno, da je vse bogoslužje pod oblastjo Cerkve.

Oblast Cerkve nad bogoslužjem je tudi razvidna iz dejstva, da je bogoslužje tesno povezano z resnicami, ki jih uči Cerkev. Zato se mora skladati z učenjem najvišje cerkvene oblasti.

V zvezi s tem hočemo obsoditi neko zmoto. Nekateri se sklicujejo, da je javno bogoslužje osnova dokazov za resnice svete vere in da je Cerkev dolžna proglašati za zdrav nauk resnice, ki so vključene v molitvah bogoslužja, ako te prinesejo sadove. Kar pa ne prinese sadov, je treba zavračati. Iz te napačne razlage izvira

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI LAIČNI UČITELJI MLADINE

MISIJONSKI SPREOBURNJENJA MOHAMEDANCEV PO MARIJI

"Neka žena je povzdignila glas iz množice in mu rekla: 'Blagor telesu, ki te je nosilo, in prsim, ki so te dojile!'"

1. Petek: sv. Jožef delavec; pob. S.J.; pop. z. m.
2. Sobota: sv. Atanazij, m.; sv. Boris, sp.; Fat. p.
3. NEDELJA: 5. povel.; Najdenje sv. Križa
4. Ponedeljek: sv. Monika, vd.; proš. dan; lit. v. s.
5. Torek: sv. Pij, papež; proš. dan; lit. vseh svet.
6. Sreda: sv. Janez pred lat. vrati; pr. d.; lit. v. s.
7. Četrtek: VNEBOHOD GOSPODOV; sv. Gizela
8. Petek: Prikazanje nadang. Mihaela; p. z. od m.
9. Sobota: sv. Gregor Nacijski, š. in cer. učenik
10. NEDELJA: 6. povel.; sv. Antonin, š.; Mat. dan
11. Ponedeljek: sv. Filip in Jakob, apostola
12. Torek: sv. Pankracij, Nerej, Ahil in Domitilda, m.
13. Sreda: sv. Robert Bellarmin, škof in cer. učenik
14. Četrtek: sv. Bonifacij, m.; sv. Justa in Justina
15. Petek: sv. Janez Salle; pop. zdrž. od mesa
16. Sobota: Binkoštna vigilijs; pritr. v j. in del z. m.
17. NEDELJA: BINKOŠTI-PRIHOD SVETEGA DUHA
18. Ponedeljek: sv. Venancij, škof; sv. Erik, kralj
19. Torek: sv. Peter Celestin, papež; sv. Ivo, spoz.
20. Sreda: kvatrna; sv. Bernardin S.; pritr., del. z. m.
21. Četrtek: sv. Andrej Bobóla, mučenec
22. Petek: kvatrnj; sv. Milan; m.; pritr. in p. z. m.
23. Sobota: kvatrna; sv. Janez Rossi; pritr. in p. z. m.
24. NEDELJA: PRESVETA TROJICA; Marija Pomagaj
25. Ponedeljek: sv. Gregorij VII.; sv. Urban, pap.
26. Torek: sv. Filip Neri. sp.; sv. Eleverij, papež
27. Sreda: sv. Beda Častitljivi, cerkveni učenik
28. Četrtek: Presveto Rešnje Telo ali Telovo
29. Petek: sv. Marija Magdalena Paciška; pop. z. m.
30. Sobota: sv. Feliks I., papež; sv. Ivana Arška, d.
31. NEDELJA: 2. pobink.; Marija Kraljica

zmota, ki je kratko izražena tako: zapoved molitve je zapoved za verovanje.

To pa ni v skladu z naukom Cerkve. Bogočastje je neprestano izpovedovanje vere, upanja in ljubezni. Vera ali verske resnice dajo vsebino bogočastju. Ni pa mogoče trditi, da molitve bogočastja dajo vsebino veri. V bogoslužju izrecno in javno izpovedujemo, kar verujemo.

Tu je tudi vzrok, da so se papeži in cerkveni zbori pogostokrat zatekali k liturgiji kot teološkemu viru za dokaz resnice, ki jo je bilo treba proglasiti za versko resnico. To pa tudi pove, da liturgija ali javno bogoslužje samo ne odloča kaj je katoliška vera. V bogoslužnih molitvah so verske resnice, ker molimo, kakor verujemo. Iz vere torej dobi molitev svojo vsebino. Ne velja pa obratno. Zato je napačno reči: molitev nam da vsebino katoliške vere. Vera je preje. Vera nam narekuje molitev in ji da vsebino. Sv. Avgustin pravi: "V veri, upanju in ljubezni molimo neprestano z nenehano željo."

NAPREDEK IN RAZVOJ BOGOSLUŽJA

Skozi stoletja je Cerkev urejevala in dajala navodila za bogoslužje. Svete obrede je obogatila z zunanjim veličastvom in molitvami. Vedno pa je skrbno bdela in pazila, da je ostalo bistvo svete maše in zakramentov nedotaknjeno. Preuredila je, kar se ji je zdelo potrebno, in dodala stvari, ki so povzdigovala veličastvo božje službe.

V bogoslužju je božja in človeška sestavina. Božje je vse, kar je določil Bog. To je bistveno in zato neizpremenljivo. Cerkev skrbno pazi, da je božja sestavina vedno ista. Človeška sestavina so pa razni nebistveni obredi in molitve. Te Cerkev lahko izpreminja. Ona urejuje bogoslužje in čuje nad njim, zato lahko nebistvene stvari izpreminja v korist neumrjoch duš in v povečanje veličastva bogoslužja. V izvrševanju te oblasti, ki jo je Cerkev prejela od svojega Ustanovnika, deluje vodstvo Svetega Duha. To nam tudi pojasni veliko razliko med vzhodnimi in zapadnimi obredi. Tukaj je tudi vzrok za razvoj raznih vaj pobožnosti, ki je bil v prvih časih komaj viden. Ves ta razvoj pa potrdi bogato življenje neveste Kristusove skozi stoletja. Cerkev je vedno skrbela, da je znova in znova poživila razumevanje uradnega bogoslužja, katerega zaradi sprememb časov verniki več ne bi razumeli. Molitve cerkvenega bogoslužja izražajo ljubezen Cerkve do Ustanovitelja. V bogoslužju je Cerkev neprestano učila in hranila duše svojih otrok.

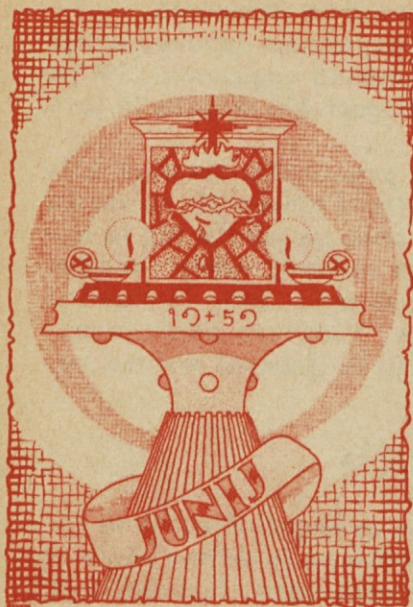
Različni vzroki so vplivali na razvoj obredov.

Prvi vzrok je bil vedno globlje poglobljanje Cerkve, to je udov skrivnostnega telesa, v verske resnice. Nauk o učlovečenju, nauk o zakramentih in daritvi svete maše, nauk o Materi božji je postajal vedno bolj jasen. Zato so se vpeljavali novi obredi, da so izražali vero Cerkve v jasnejši luči in tako obogatili duha in srca Kristusovih udov.

Cerkveni red ali disciplina se je spreminjala, kar je vplivalo tudi na bogoslužje. N. pr. navodila za prejem zakramentov: vpeljava katuhemenata, ki je bil pozneje odpravljen, navada prejemati sv. obhajilo pod eno podobo, razni predpisi, kje se lahko spoveduje itd. To je vplivalo tudi na spreminjanje svetih obredov.

Znaten vpliv na to napredujočo spremembo so prinesle tudi razne nabožne vaje, ki niso bile naravnost povezane z javnim bogoslužjem; pojavljati so se začele v poznejših časih. Za primer lahko navedemo povečanje pobožnosti do presvete Evharistije, trpljenja Gospodovega, presvetega Srca Jezusovega, preblazene Device Marije in sv. Jožefa.

Tudi druge nabožne vaje so igrale svojo vlogo pri vplivu na bogoslužje. N. pr.: romanja na grobove mučencev, poseben čas določen za post in postajne proce-

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI KRALJEVANJE PRESVETEGA SRCA

MISIJONSKI AZIJCI BREZ CERKVE

1. Ponedeljek: sv. Feliks(Srečko); sv. Angela, dev.
2. Torek: sv. Marcellin, muč.; sv. Erazem, mučenec
3. Sreda: sv. Klotilda, kraljica; sv. Oliva, devica
4. Četrtek: sv. Frančišek Karačolo, sp.; sv. Kvirin
5. Petek: Srce Jezusovo; sv. Bonifacij; p. z. od m.
6. Sobota: sv. Norbert, škof; Fatimska pobožnost
7. NEDELJA: 3. pobink.; sv. Robert, opat
8. Ponedeljek: sv. Medard, škof; sv. Viktorin, škof
9. Torek: sv. Primož in Felicijan, mučenca
10. Sreda: sv. Marjeta, kraljica; sv. Bogomil, škof
11. Četrtek: sv. Barnaba, apostol; sv. Flora(Cvetka)
12. Petek: sv. Janez Fakund, sp.; pop. zdržek mesa
13. Sobota: sv. Anton Padovanski, cerkveni učenik
14. NEDELJA: 4. pobink.; sv. Bazilij, cer. učenik
15. Ponedeljek: sv. Vid in tov. muč.; sv. Germana
16. Torek: sv. Benon, škof; sv. Lutgarda, devica
17. Sreda: sv. Adolf, š.; sv. Peregrin, m.; sv. Lavra
18. Četrtek: sv. Efrem Sirski, cer. uč.; sv. Marcelijan
19. Petek: sv. Gervazij in Protazij, m.; pop. z. m.
20. Sobota: sv. Silverij, p.in muč.; sv. Prakseda, m.
21. NEDELJA: 5. pobink.; sv. Alojzij Gonzaga, sp.
22. Ponedeljek: sv. Pavlin, škof; sv. Ahacij, muč.
23. Torek: sv. Agripina, devica; sv. Edeltruda, kr.
24. Sreda: Rojstvo Janeza Krstnika - Kres
25. Četrtek: sv. Viljem, opat; sv. Henrik, škof
26. Petek: sv. Janez in Pavel, m.; popolni zdržek m.
27. Sobota: sv. Ema Krška, vdova; sv. Ladislav, kralj
28. NEDELJA: 6. pobink.; sv. Irenej, škof in muč.
29. Ponedeljek: sv. Peter in Pavel, apostola prvaka
30. Torek: Spomin sv. apostola Pavla; sv. Lucina, d.

"Kakor je mene ljubil O-
če, sem tudi jaz vas lju-
bil; ostanite v moji lju-
bezni." (Jan 15,9)

sije v Rimu, katerih so se včasih udeleževali tudi papeži.

Tudi umetnost, arhitektura, slikarstvo in zlasti glasba, je vplivala na zunanji izraz bogoslužja.

Cerkev je vedno izvajala svojo pravico varstva nad liturgijo, da je čuvala čistost bogoslužja proti razvadam, ki so jih vpeljavali posamezniki ali pa cerkvene občine z uvajanjem neprimernih novosti. Zato je v 16. stoletju, ko so bile te razvade preširoke, papež Ksist V. leta 1588 ustanovil Kongregacijo za svete obrede. Ta kongregacija ima uradno dolžnost nadzorovanja in zakonodaje v vseh liturgičnih zadevah.

Cerkev je živ organizem. Zato dopušča, da bogoslužje napreduje. Prilaga ga razmeram primerno, a pri tem vedno skrbno bdi nad celotnostjo in nedotakljivostjo božjega nauka. To pa ne pomeni, da lahko posamezniki uvajajo nove bogoslužne vaje ali da lahko znova vpeljujejo stare obrede, ki niso v skladu s sedanjo bogoslužno zakonodajo. V zmoti so torej in zaslužijo vso grajo oni, ki uporabljajo narodni jezik namesto latinskega v daritvi sv. maše (papež misli tu na one, ki delajo to na svojo roko), ki prenašajo nekatere praznike na druge dneve, ki izpuščajo molitveno besedilo stare zaveze.

Raba latinskega jezika je lep znak edinosti. Obenem je pa tudi varstvo proti nevarnosti pokvarjanja verskih resnic. Uporaba narodnega jezika v bogoslužju je lahko v korist vernikov. A vedno naj se izvrši z dovoljenjem Svete Stolice.

Staro bogoslužje je častitljivo, toda zaradi tega ga ne smemo smatrati, da je primernejše za sedanje čase. Novejše bogoslužne obrede moramo prav tako spoštovati, ker je tudi v njih delovanje Svetega Duha.

Gotovo je hvalevredno in modro, da se vračamo v duhu in ljubezni k začetkom bogoslužja. Ni pa pametno in tudi ni mogoče hvaliti prizadevanja, da bi vse skrčili in se vrnili k starodavnemu bogoslužju. Napačno bi bilo torej, da bi dali oltarju prvotno obliko preproste mize, da bi odpravili črno barvo kot bogoslužno, da bi odstranili svete podobe in kipe iz cerkev, da bi telo Križanega na križu ne nosilo nobenih znakov trpljenja; tudi ni hvalevredno in pametno odklanjati večglasnega petja, čeprav je skladno s pravili, ki so odobrena od Svete Stolice.

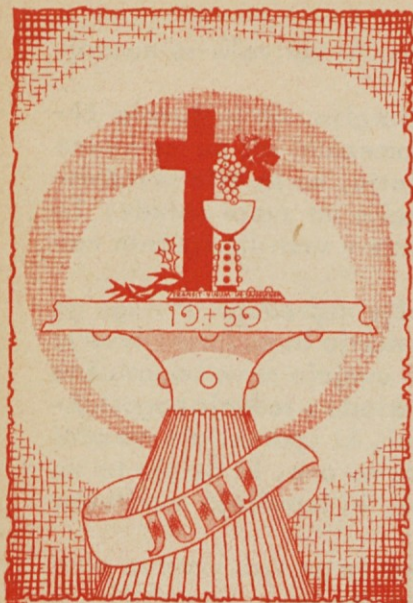
Noben pravi katoličan ne bo zavrgel modernih obrazcev vere, ker ima rajši stare. Prav tako noben ne bo zavrgel nove cerkvene zakonodaje in se držal stare, ki izhaja iz začetka cerkvenega prava. Tudi se noben pravi katoličan ne bo vračal k starodavnim obredom in zavrgel nove liturgične oblike. Napačno torej ravnajo oni, ki se držijo starega in odklanjajo nove cerkvene predpise z izgovorom, da so stari boljši; še hujše je, ako temu dodajo sodbo nad novimi cerkvenimi zakoni. Zgodovina je potrdila, da je obsojanje novih cerkvenih zakonov z izgovorom, da so stari boljši, prineslo veliko škodo neumrjočim dušam in je oslabilo posvečujoči razvoj bogoslužja.

Vsa vprašanja bogoslužnih obredov in molitev je treba izročiti cerkveni oblasti v rešitev. Nihče ne sme sedaj veljavnih predpisov za bogoslužje spreminjati po svoje. Samo papež in škofje imajo pravico in dolžnost vladati vernike skrivnostnega telesa. Ko škofje izvajajo svojo oblast v liturgičnih zadevah, ne vršijo samo svoje dolžnosti, ampak tudi branijo, kar je odredil in postavil Jezus Kristus.

* * *

EVHARISTIČNO BOGOSLUŽJE

Skrivnost presvete Evharistije je višek in središče naše svete vere. Kristus, večni duhovnik, je zapustil svoji nevesti, Cerkvi, vidno dari-

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI VARNOST NA PROMETNIH CESTAH

MISIJSKI CERKEV V SIAMU

"Večje ljubezni nima
nihče, kakor je ta, da
kdoda svoje življenje za
svoje prijatelje." (Jan
15, 13)

1. Sreda: Presv. Rešnja Kri; sv. Teobald, puščavnik
2. Četrtek: Obiskanje Marije Device; sv. Oton, š.
3. Petek: sv. Leon II., p.; pob. S.J.; pop. z. mesa
4. Sobota: sv. Urh, škof; sv. Berta, vd.; Fatim. p.
5. NEDELJA: 7. pobink.; sv. Anton M. Zaharija, š.
6. Ponedeljek: sv. Bogomila, vdova; sv. Izaija, pr.
7. Torek: sv. Ciril in Metod, slovanska apostola
8. Sreda: sv. Elizabeta, kr.; sv. Evgenij III., p.
9. Četrtek: sv. Nikolaj in tovariši mučenci
10. Petek: sv. Amalija, d.; 7 bratov muč.; p. z. m.
11. Sobota: sv. Pij I., papež; sv. Olga, kneginja
12. NEDELJA: 8. pobink.; sv. Mohor in Fortunat, m.
13. Ponedeljek: sv. Anaklet, papež in mučenec
14. Torek: sv. Bonaventura, škof in cerkveni učenik
15. Sreda: sv. Henrik, cesar; sv. Vladimir, knez
16. Četrtek: Karmelska Mati božja; sv. Favst, muč.
17. Petek: sv. Aleš, sp.; sv. Marcelina; p. z. od m.
18. Sobota: sv. Friderik (Miroslav), muč.; sv. Kamil
19. NEDELJA: 9. pobink.; sv. Vincencij Pavelski, sp.
20. Ponedeljek: sv. Marjeta, dev.; sv. Hieronim E.
21. Torek: sv. Danijel (Danilo, Dana), prerok
22. Sreda: sv. Marija Magdalena (Majda), spokornica
23. Četrtek: sv. Apolinarij, škof; sv. Liborij, škof
24. Petek: sv. Kristina, m.; sv. Kunigunda; p. z. m.
25. Sobota: sv. Jakob (Rado), apostol; sv. Krištof, m.
26. NEDELJA: 10. pobink.; sv. Ana, mati Marije D.
27. Ponedeljek: sv. Pantaleon, muč.; sv. Natalija
28. Torek: sv. Nazarij in tov. mučenci
29. Sreda: sv. Marta, devica; sv. Feliks II.; papež
30. Četrtek: sv. Abdon in Senen, Muč.; sv. Julita, m.
31. Petek: sv. Ignacij Lojolski, sp.; pop. zdržek m.

tev, kakor zahteva človeška narava, da bo predstavljala daritev darovano na križu, in obnavljala spomin na njo do konca časov. V njeni moči se odpuščajo naši dnevni grehi. Jezus Kristus je ustanovil daritev svete maše pri zadnji večerji, ko je daroval svoje telo in kri nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina. Dal je svoje Telo in svojo Kri apostolom, da so oboje zavžili; dal jim je duhovniško oblast, naredil jih je za svoje duhovnike, in naročil njim in njihovim naslednikom v duhovništvu, da darujejo sveto daritev.

Daritev svete maše ni samo spomin daritve na križu. V daritvi na križu in v daritvi svete maše je isti dar ali žrtev: Jezus Kristus. Isti Duhovnik, ki je daroval daritev na križu - Jezus Kristus - daruje tudi daritev svete maše. Duhovnik, ki opravlja daritev, nam predstavlja Velikega Duhovnika Jezusa Kristusa. Po redu mašniškega posvečenja je deležen Jezusovega duhovništva. Je takorekoč potopljen v Jezusovo veliko in večno duhovništvo. On da sebe Kristusu; posodi ali bolje povedano: izroči mu svoje sposobnosti, da Kristus lahko po njem znova in znova opravlja sveto daritev. To je nauk Cerkve, ki izvira iz njene vere. Tako uči tridentinski cerkveni zbor.

Dar ali žrtev je ista: Naš božji Odrešenik v svoji človeški naravi, s svojim telesom in krvjo. Samo način daritve je različen. Na križu se je radovoljno in popolnoma daroval Bogu v krvavi smrti. Na oltarju, ko je Kristus že poveljčan, se ga smrt ne more dotakniti in je prelivanje njegove krvi nemogoče, se nam po božjem načrtu predstavlja njegova smrt po zunanjih znakih, ki so simboli njegove smrti. Po spremenjenju kruha v njegovo Telo in vina v njegovo Kri, sta njegovo telo in njegova kri resnično pričujoča. Evharistične podobice, v katerih je pričujoč, predstavljajo dejansko ločitev njegovega telesa in krvi. To je spomin predstavljanja njegove smrti na Kalvariji, zakaj Kristus predstavlja pod ločenima podobama svojo smrt, svoje stanje daritvene žrtve.

Nameni daritve so isti:

Prvi je slava nebeškega Očeta. Jezusovo življenje od rojstva do smrti je slavospev nebeškemu Očetu. Da se ta slavospev nadaljuje, so udje skrivnostnega telesa združeni z Glavo v evharistični daritvi in z Njim skupno z angeli in nadangeli slave, časte in poveljujejo vsemogočnega Očeta.

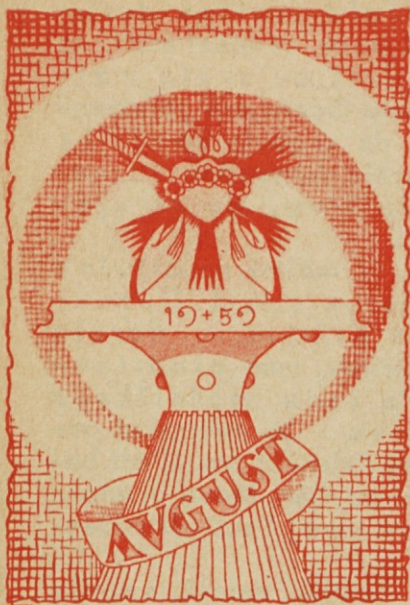
Drugi namen je dajati Bogu dolžno zahvalo, ki jo človek dolguje Bogu. Samo božji Zveličar lahko kot Očetov ljubljani Sin daje Očetu vredno zahvalo. To je storil v dvorani zadnje večerje in na križu. In to nadaljuje v oltarni daritvi svete maše; ta daritev je dejanje zahvaljevanja ali evharistično dejanje; zakaj "res se spodobi in je pravično, primerno in zveličavno, da se ti zahvaljujemo".

Tretji namen je sprava in zadoščevanje. Nobeden ni bolj sposoben zadostiti Bogu za grehe kot Jezus Kristus. Zato se je hotel darovati na križu za naše grehe in za greha vsega sveta. To daritev nadaljuje na naših oltarjih v naše odrešenje. Dejansko ne vrši tega samo za žive, ampak tudi za mrtve.

Četrty namen je prošnja. Izgubljeni človek je zapravljal dobrote svojega nebeškega Očeta in tako spravil sebe v skrajno revščino. Kristus pa je namesto ljudi na križu "daroval prošnje in molitve s silnimi klici in solzami, in bil je uslišan" (Hebr 5, 7). Prav tako kot Srednik pri Bogu na isti učinkovit način prosi za nas na oltarju, da prejmemo sleherni blagoslov in milost.

Po evharistični daritvi nam je podeljeno v odrešilni moči križa odpuščenje naših grehov, kot uči tridentinski cerkveni zbor.

Zasluge daritve na križu so brezmejne in namenjene ljudem vseh

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI SOCIALNA PRAVIČNOST

MISIJSKI FINANČNA PODPORA POKLICEV DOMAČINOV

1. Sobota: Vezi sv. Petra apostola; Fatimska pobož.
2. NEDELJA: 11. pobink.; Porciunkula; sv. Alfonz
3. Ponedeljek: Najdenje sv. Štefana, m.; sv. Lidija
4. Torek: sv. Dominik, sp.; sv. Perpetua, vdova
5. Sreda: Marija Snežna; sv. Ožbolt, kralj
6. Četrtek: Gospodovo spremenjenje; sv. Sikst II., p.
7. Petek: sv. Kajetan, sp.; pob. S.J.; p. z. od m.
8. Sobota: sv. Ciril, Larg in Smaragd, mučenci
9. NEDELJA: 12. pobink.; sv. Janez Marija Vianej
10. Ponedeljek: sv. Lavrencij, muč.; sv. Pavla, m.
11. Torek: sv. Tiburcij, muč.; sv. Suzana, d. in m.
12. Sreda: sv. Klara (Jasna), devica; sv. Hilarij, m.
13. Četrtek: sv. Hipolit in Kasijan, m.; sv. Janez B.
14. Petek: sv. Evzebij, sp.; popolni zdržek od mesa
15. Sobota: VNEBOVZETJE MARIJE DEVICE
16. NEDELJA: 13. pobink.; sv. Joahim, oče Marije
17. Ponedeljek: sv. Hijacint, sp.; sv. Julijana, d.
18. Torek: sv. Agapit, m.; sv. Helena (Jelena), ces.
19. Sreda: sv. Janez Eudes, sp.; sv. Ludovik Tol., š.
20. Četrtek: sv. Bernard, opat; sv. Lucij, muč.
21. Petek: sv. Ivana Frančiška Šantalska; p. z. od m.
22. Sobota: Brezmadežno Srce Marijino
23. NEDELJA: 14. pobink.; sv. Filip Benicij, sp.
24. Ponedeljek: sv. Jernej, apostol; sv. Avrea (Zlata)
25. Torek: sv. Ludovik, kralj; sv. Patricija, devica
26. Sreda: sv. Ceferin, p. in m.; sv. Hadrijan, m.
27. Četrtek: Marija 7 veselj - frančiškanski rožni v.
28. Petek: sv. Avguštin, š. in c.u.; pop. z. od mesa
29. Sobota: Obglavljenje sv. Janeza Krstnika; Sabina
30. NEDELJA: 15. pobink.; sv. Roza iz Lime; dev.
31. Ponedeljek: sv. Rajmund (Rajko), sp.; sv. Pavlin

"Ko je prišel angel k njej, je rekel: "Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena ti med ženami!" (Lk 1,28)

časov in vseh krajev... To pa zato, ker je Kristus v daritvi svete maše duhovnik in dar ali žrtev. Njegova daritev je popolna kot je popolna njegova pokorščina nebeskemu Očetu in ker je umrl kot Glava človeškega rodu. Sv. Avguštín vzklika: "Glejte, kako smo odkupljeni! Odkupil nas je s svojo krvjo, krvjo božjega Sina. Odkupljena posest je svet."

Ta odkupnina pa ni imela kar naenkrat svojega popolnega učinka. Zakaj ko je Kristus enkrat odrešil svet za ceno svoje krvi, mora še z uspehom osvajati duše ljudi. Da bodo njegovega odrešenja deležni posamezniki, morajo priti v življenjsko zvezo z daritvijo na križu, da tako zasluže, ki tečejo iz nje, dosežejo njihove duše. Lahko rečemo s primero, da je Kristus zgradil na Kalvariji očiščevalni rezervar in ga napolnil s svojo krvjo. Ako se ljudje ne potopijo v njegove odrešilne valove, ne morejo biti očiščeni od grehov in odrešeni.

Sodelovanje vernikov je potrebno, da so tako grešniki lahko osebno očiščeni v krvi Jagnjetovi. Čeprav je Jezus Kristus s svojo grozno smrtjo spravil ves človeški rod z Očetom, je On hotel in hoče, da se približamo križu, da gremo v očiščevalne valove Kalvarije, ki so v zakramentih in zlasti v daritvi svete maše, in da smo tako v njih deležni sadov križa. Po tem dejavnem in osebнем sodelovanju udov skrivnostnega telesa postajajo udje dnevno bolj podobni svoji božji Glavi. Tako poteka odrešenja od Glave v ude, da vsak izmed njih lahko reče: "S Kristusom sem križan; živim pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus" (Gal 2, 19 - 20).

Daritev svete maše je najvzvišenejše sredstvo, po katerem se vernikom razdeljuje odrešilne milosti, ki jih je Jezus Kristus zaslužil na križu. Kolikokrat se opravlja daritev svete maše, se dopolnjuje delo odrešenja. To nikakor ne zmanjšuje vrednosti daritve na Kalvariji, pač pa jasneje razodeva njeno veličino. Tako uči tridentinski cerkveni zbor. Sveta maša se daruje vsaki dan, kar nas uči, da ni odrešenja razen v križu Jezusa Kristusa. In ta daritev se opravlja od "sončnega vzhoda do zahoda" (Mal 1, 11). Bog hoče to nadaljevanje kalvarijske daritve, da pesem češčenja in zahvale nikoli ne preneha. Človek neprestano potrebuje pomoči Odrešenikove krvi.

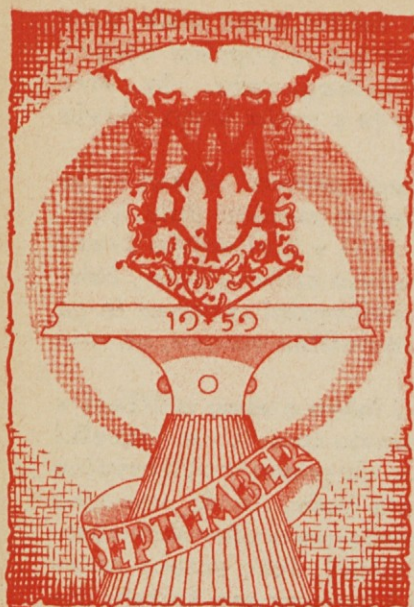
SODELOVANJE VERNIKOV PRI DARITVI

Glavna dolžnost in najvišja čast vernikov je sodelovanje pri evharistični daritvi. Sodelovati morajo resno in premišljeno, da so čim bolj mogoče združeni z Velikim Duhovnikom. Ni torej dovolj, da so samo telesno navzoči, njihov duh je pa morda brezbrizen do tega, kar se godi na oltarju. "Isto mišljenje naj bo v vas, ki je tudi v Kristusu Jezusu" (Fil 2, 5). Z Njim in po Njem naj darujejo, da bodo tako združeni z Njim posvetili sebe.

Kristus ni duhovnik samo zase, ampak za nas, ko v imenu vsega človeškega rodu daruje naše molitve v popolno češčenje večnemu Očetu. On je pa tudi dar ali žrtev, ker daruje sebe v nadomestilo za grešne ljudi. Vsi kristjani morajo imeti, kolikor je le mogoče, isto razpoloženje, ki ga ima Jezus Kristus, ko daruje samega sebe. To pomeni, da moramo ponižno moliti, častiti, slaviti in zahvaljevati najvišje veličastvo Boga. Tudi pomeni, da moramo postati do neke mere dar ali žrtev, da moramo zatajevati samega sebe in delati pokoro za svoje grehe. Kratko povedano: vsi moramo umreti skrivnostne smrti na križu, da bomo lahko rekli z apostolom: "S Kristusom sem pribit na križ" (Gal 2, 19).

Dejstvo, da verniki sodelujejo pri daritvi, pa ne pomeni, da imajo duhovniško oblast.

Zmotno je smatrati, da so vsi deležni duhovniške oblasti po krstu in da duhovnik dela v moči oblasti, ki mu jo je dalo krščansko ljudstvo. Verniki, ki se udeležu-

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI DRUŽINSKI APOSTOLAT

MISIJONSKI MIR MED RASAMI V JUŽNI AFRIKI

"V šestem mesecu pa je bil angel Gabriel od Boga poslan v galilejsko mesto, ki se imenuje Nazaret, k devici, zaročeni možu, ki mu je bilo ime Jožef, in Devici je bilo ime Marija." (Lk 1,26,27)

1. Torek: sv. Egidij (Tilen), opat; sv. Verena, d.
2. Sreda: sv. Štefan, kralj; sv. Maksima, mučenka
3. Četrtek: sv. Pij X., papež
4. Petek: sv. Rozalija (Zalka), d.; p. S. J.; p. z. m.
5. Sobota: sv. Lavrencij Justinijan, š.; Fatimska p.
6. NEDELJA: 16. pobink.; sv. Caharija, prerok
7. Ponedeljek: sv. Marko in tov. muč.
8. Torek: Rojstvo Marije Device; sv. Hadrijan, m.
9. Sreda: sv. Peter Klaver, sp.; sv. Gorgonij, m.
10. Četrtek: sv. Nikolaj Tolentinski, sp.; Pulherija
11. Petek: sv. Prot in Hijacint, m.; pop. zdržek m.
12. Sobota: Sveto Ime Marijino; sv. Gvidon, spozn.
13. NEDELJA: 17. pobink.; sv. Notburga, devica
14. Ponedeljek: Povišanje sv. križa; sv. Ciprijan, š.
15. Torek: Marija 7 žalosti; sv. Nikomed, škof
16. Sreda: kvatrna; pritriganje v jedi in d. zd. od m.
17. Četrtek: Vtisnjenje ran sv. Frančiška; sv. Lambert
18. Petek: kvatrnj; sv. Jožef Kup.; pritr. in p. z. m.
19. Sobota: kvatrna; sv. Januarj in t. m.; pr. in d. z.
20. NEDELJA: 18. pobink.; sv. Evstahij in tov. muč.
21. Ponedeljek: sv. Matej, apostol in evangelist
22. Torek: sv. Tomaž Vilanovski, sp.; sv. Mavricij
23. Sreda: sv. Lin, papež; sv. Tekla, dev. in muč.
24. Četrtek: Marija Devica rešiteljica jetnikov
25. Petek: sv. Nikolaj iz Flbe, pušč.; pop. z. od m.
26. Sobota: sv. Izak in ostali ameriški mučenci
27. NEDELJA: 19. pobink.; sv. Kozma in Damijan, m.
28. Ponedeljek: sv. Venceslav, kralj
29. Torek: sv. Mihael nadangel
30. Sreda: sv. Hieronim, cer. uč.; sv. Zofija, vdova

jejo svete maše, ne somašujejo v strogem pomenu besede. Sodelovati v daritvi svete maše se ne pravi somaševati.

Duhovnik dela za ljudstvo zamo zato, ker predstavlja Kristusa, ki je Glava vseh svojih udov in daruje sebe za nje. Duhovnik pristopi k oltarju. Je nižji od Kristusa, a višji od ljudstva. Verniki ne predstavljajo Odrešenika in tudi niso sredniki med seboj in Bogom ter ne posedujejo duhovniške oblasti.

Vendar je tudi res, da verniki darujejo božjo Žrtev, a v drugačnem pomenu.

Prav tako duhovniki sami ne darujejo svete maše, temveč tudi verniki. Zakaj kar duhovnik vrši osebno po moči svoje duhovniške službe, vrše verniki skupno po moči svojega namena.

Tudi obredi in molitve svete daritve kažejo, da verniki z duhovnikom darujejo božjo Žrtev. Molitve so večinoma v množini. Na primer: "Prosimo te torej, Gospod, sprejmi potolažen to daritev nas, svojih služabnikov, pa tudi vse svoje družine..."

To dostojanstvo prihaja do vernikov po vodah svetega krsta. Po tem zakramentu so postali udje skrivnostnega telesa Kristusa - Duhovnika. Po neizbrisnem znamenju, ki je bil vtisnjen pri krstu v njihove duše, so postavljeni zato, da častijo Boga. Tako so na gotov način, ki odgovarja njihovemu položaju, deležni Kristusovega duhovništva.

Najprej sv. oče jasno povdari, da verniki niso duhovniki v pravem pomenu besede; vendar so pa kot udje Kristusovi do gotove mere soudeleženi Kristusovega duhovništva, ker je daritev svete maše daritev skrivnostnega telesa Kristusovega.

Prav je, da verniki vedo, v kakem pomenu darujejo daritev svete maše. Naj to razložimo!

V vseh časih je v katoliški Cerkvi človeški razum razsvetljen s sveto vero težil k globljemu in popolnejšemu razumevanju božjih stvari. Tudi verniki se morajo prizadevati, da doumejo, v kakem smislu se lahko reče o njih, da darujejo v kánonu ali stalnem delu evharistične daritve.

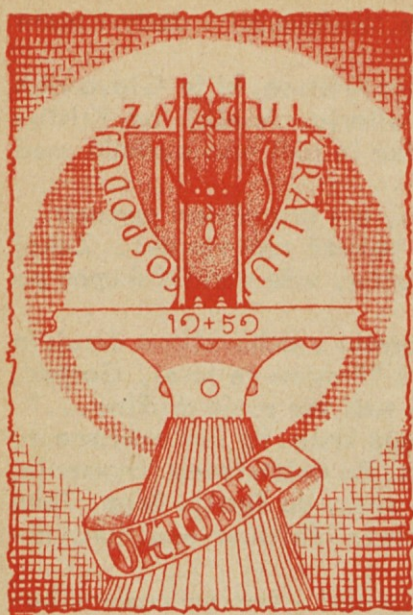
Najpreje omenimo nekatere stvari, ki so v zvezi s tem! Pogostokrat verniki skupno odgovarjajo na duhovnikove molitve med mašo. Včasih tudi, kar se je bolj dogajalo v starodavnih časih, darujejo duhovniku kruh in vino, ki bo postalo Telo in Kri Jezusa Kristusa. In končno darujejo dar, da duhovnik mašuje zanje ali po njihovem namenu.

So pa še drugi bolj trdni razlogi, zakaj vsi kristjani, zlasti oni, ki so navzoči pri maši darujejo.

Razumeti moramo točen pomen besede darovati. Nekrvavo daritev pri besedah posvetitve, po katerih postane Jezus Kristus navzoč pod podobo kruha in vina na oltarju, izvrši duhovnik sam. To izvrši kot predstavnik Kristusa in ne kot predstavnik ljudstva. Verniki pa so soudeleženi v daritvi na dvojen način. Najpreje darujejo daritev po rokah duhovnikovih in do gotove mere tudi v združenju z njim. To je razlog, da je darovanje vernikov vključeno v duhovnikove molitve in darovanje pri sveti daritvi.

Duhovnik, ki daruje sveto daritev v imenu Kristusovih udov, predstavlja Kristusa - Glavo skrivnostnega telesa. Zato lahko rečemo, da vsa Cerkev daruje dar po Kristusu. Verniki združujejo svoja srca z molitvami duhovnika v češčenje, prošnjo, zadoščenje in zahvalo. Dejansko so združeni z Velikim Duhovnikom samim, da bodo tudi oni darovani nebeškemu Očetu v istem darovanju daru in tudi v zunanjem obredu duhovnika. Zakaj zunanji obred daritve je potreben, da izraža notranje bogočastje. Daritev pomeni najvišje češčenje, po katerem glavni darovalec, Kristus, in v zvezi z Njim in po Njem vsi udje skrivnostnega telesa dajejo Bogu dolžno čast in spoštovanje.

Ta nauk je postal v zadnjih časih vernikom precej jasen. So pa tudi nekatera

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI FARNI MISIJONI

MISIJONSKI SPLOŠNI APOSTOLAT

"Moje kraljestvo ni od tega sveta; ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki bojevali, da bi ne bil izročen Judom; tako pamoje kraljestvo ni od tod." (Jan 18, 36)

1. Četrtek: sv. Remigij, šk.; sv. Janez Duklanski, š.
2. Petek: Sveti angeli varuhi; pob. S.J.; p. z. m.
3. Sobota: sv. Terezija Deteta Jezusa; Fatimska pob.
4. NEDELJA: 20. pobink.; sv. Frančišek Asiški, sp.
5. Ponedeljek: sv. Placid in tov. muč.; sv. Flavija
6. Torek: sv. Brunon, sp.; sv. Marija Frančiška, d.
7. Sreda: Marija kraljica rožnega venca
8. Četrtek: sv. Brigita, vdova; sv. Simeon starček
9. Petek: sv. Leonard: sp.; pop. zdržek od mesa
10. Sobota: sv. Frančišek Borgia, spoznavalec
11. NEDELJA: 21. pobink.; MATERINSTVO D. M.
12. Ponedeljek: sv. Maksimilijan Celjski, škof
13. Torek: sv. Edvard, kralj; Naša Gospa Fatimska
14. Sreda: sv. Kalist I., p. in muč.; sv. Just, š.
15. Četrtek: sv. Terezija Avilska, d.; sv. Avrelija
16. Petek: sv. Hedviga, vd.; popolni zdržek od mesa
17. Sobota: sv. Marjeta Marija Alakok, devica
18. NEDELJA: 22. pobink.; sv. Luka, evangelist
19. Ponedeljek: sv. Peter Alkantarski, spoznavalec
20. Torek: sv. Janez Kancij, sp.; sv. Irena, devica
21. Sreda: sv. Uršula in tov. muč.; sv. Hilarijon, o.
22. Četrtek: sv. Kordula, d. in m.; sv. Marija Salome
23. Petek: sv. Klotilda, muč.; popolni zdržek od m.
24. Sobota: sv. Rafael nadangel
25. NEDELJA: 23. pobink.; KRISTUS KRALJ
26. Ponedeljek: sv. Evarist, papež in mučenec
27. Torek: sv. Frumencij, š.; sv. Vincencij in Sabina
28. Sreda: sv. Simeon in Juda, apostola; sv. Cirila, d.
29. Četrtek: sv. Narcis, š.; sv. Ida, d.; sv. Donat
30. Petek: sv. Alfonz Rodriges, sp.; pop. zdržek m.
31. Sobota: sv. Volbenk, škof

pretiravanja, ki jih je treba odpraviti.

Nekateri odklanjajo zasebne maše, pri katerih ni vernikov; nekateri zopet zatrjujejo, da istočasno ne more maševati več duhovnikov v isti cerkvi pri različnih oltarjih, češ da to uničuje edinost; nekateri zopet trdijo, da morajo verniki potrditi in odobriti daritev, da ima moč in veljavo. Vse te trditve so nepravilne.

Napačno je trditi, da morajo zaradi družabnega značaja daritve verniki odobriti, kar je izvršil duhovnik na oltarju. Kolikokrat duhovnik izvrši, kar je Kristus izvršil pri zadnji večerji, je daritev resnično dovršena. Seveda je maša po svojem bistvu vedno javen in družaben dej, v kolikor duhovnik dela v imenu Kristusa in v imenu ljudstva, katerega Glava je Kristus, in jo daruje Bogu zakatoliško Cerkev, za žive in mrtve. In to je uresničeno, če so verniki navzoči ali ne, zakaj nikakor ni potrebno, da bi ljudstvo odobrilo, kar je duhovnik izvršil. Priporočamo pa, naj se verniki v obilnem številu in pobožno udeležujejo svete daritve.

Popolnoma jasno je, da je zakonito darovati sveto daritev, tudi če strežnik ni navzoč. Vendar pa želimo in resno priporočamo, naj duhovnik ne mašuje brez strežnika.

NAČIN SODELOVANJA

Da bo pa to darovanje, po katerem verniki v sveti daritvi darujejo božji Dar (Jezusa Kristusa) nebeškemu Očetu, prinesel svoje polne sadove, morajo še nekaj dodati: darovati morajo sebe v dar.

To darovanje pa ni omejeno samo na liturgično daritev, zakaj prvak apostolov želi, da rastemo kot živi kamni na Kristusu: "Dajte se vzditi kot živi kamni v duhovno hišo, za sveto duhovstvo, da boste darovali duhovne daritve, Bogu prijetne po Jezusu Kristusu" (II Pet 2, 5). In apostol Pavel opominja: "Rotim vas torej, bratje, pri usmiljenju božjem, dajte svoja telesa v živo, sveto, Bogu prijetno daritev" (Rim 11, 1). Posebno kadar so verniki združeni z liturgičnim dejanjem pobožno in zbrano, velja o njih kot moli duhovnik: "katerih vera ti je izpričana in vdanost znana".

Naročilo Cerkve duhovniku na dan njegovega mašniškega posvečenja se glasi: "Ko obhajate skrivnost Gospodove smrti, se trudite, da boste mrtvili svoje ude z njihovimi nagnjenji in poželjenji." Ali kot pravijo bogoslužne knjige vernikom, ki se udeležujejo svete maše: Pri tem oltarju naj se časti nedolžnost, daruje napuh, ubije jeza, uničuje nečistost in vsaka slaba želja." Ko stojimo pred oltarjem moramo spremeniti svoja srca, da bo greh izbrisan in bo hranjeno vse, kar podpira nadnaravno življenje. V združenju z brezmadežnim Darom moramo postati dar, ki ga lahko sprejme večni Oče.

V ta namen moramo pri svetem bogoslužju uporabljati sleherno sredstvo. Vsi liturgični obredi imajo za svoj namen "obdati veličastvo te velike daritve in z vidnimi verskimi znamenji in pobožnostjo dvigniti duha vernikov k premišljevanju vzvišenih resnic, ki so v njih", uči tridentinski cerkveni zbor.

Vse, kar sestavlja bogoslužje, naj upodablja v nas podobnost Kristusu po skrivnosti križa. "S Kristusom sem križan; živim pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus (Gal 2, 19 - 20). Zato moramo tudi mi postati dar s Kristusom v slavo Očetovo. To mora biti namen vernikov, ko darujejo božji Dar pri sveti maši. Zakaj nič ni bolj primerno, kakor da se vsi združeni z našo Glavo darujemo večnemu Očetu.

Verniki se morajo zavedati visokega dostojanstva, h kateremu so bili povzdignjeni pri krstu. Naj premislijo, da ni dovolj, da imajo samo splošen namen, ki je primeren udom Kristusovim in otrokom Cerkve, ko se udeležujejo maše, ampak naj se čim bolj tesno združijo z Velikim Duhovnikom in njegovim vidnim predstavnikom zlasti pri posvetilnih besedah. In naj darujejo "po Njem, z Njim in v Njem Bogu

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI PROPAST SVETOVNEGA KOMUNIZMA

MISIJONSKI KRŠČANSKI MADAGASKAR

1. NEDELJA: 24. pobink.; VSI SVETI
2. Ponedeljek: Spomin vernih duš
3. Torek: sv. Just, muč.; sv. Hubert, spoznavalec
4. Sreda: sv. Karel Boromejski, š.; sv. Modesta, d.
5. Četrtek: sv. Caharija in Elizabeta; sv. Emerik
6. Petek: sv. Lenart(Lenko), opat; p. S.J.; p. z. m.
7. Sobota: sv. Janez Gabriel, m.; Fatimska pobož.
8. NEDELJA: 25. pobink.; sv. Bogomir, š.; Maver
9. Ponedeljek: sv. Božidar(Teodor), m.; sv. Orest
10. Torek: sv. Andrej Avelinski, spoznavalec
12. Sreda: sv. Martin(Davorin), š.; sv. Menas, muč.
13. Četrtek: sv. Martin I., p.; sv. Avrelij, š. in m.
14. Petek: sv. Stanislav Kostka, sp.; pop. zdržek m.
15. Sobota: sv. Jozafat Kunčevič, m.; Nikolaj Tav.
16. NEDELJA: 26. pobink.; sv. Albert Veliki, c. u.
17. Ponedeljek: sv. Jedrt(Jera), d.; sv. Otmar, š.
18. Torek: sv. Gregorij Čudodelec, škof
19. Četrtek: Posvečenje bazilike sv. Petra in Pavla
20. Petek: sv. Feliks Valoaški, sp.; pop. zdržek m.
21. Sobota: Darovanje Device Marije
22. NEDELJA: 27. pobink.; sv. Cecilija, dev. in m.
23. Ponedeljek: sv. Klemen, p. in muč.; sv. Felicita
24. Torek: sv. Janez od Križa, cer. u.; sv. Krizogon
25. Sreda: sv. Katarina Aleksandrijska, mučenka
26. Četrtek: sv. Silvester, opat; sv. Peter Aleks., š.
27. Petek: sv. Virgilij, apostol Koroške; pop. zdr. m.
28. Sobota: sv. Gregorij III., p.; sv. Ruf in tov. m.
29. NEDELJA: 1. adventna; sv. Saturnin, mučenec
30. Ponedeljek: sv. Andrej, apostol; sv. Justina, m.

"Sveta in zveličavna je torej misel, moliti za rajne, da bi bili rešeni grehov." (2Mak 12,46)

Očetu vsemogočnemu v edinosti Svetega Duha" Bogu v čast in slavo tudi sebe, svoje probleme in bridkosti, svoje potrebe v združenju s svojim Odrešenikom na križu.

NAČIN UDELEŽBE

Verniki se lahko udeležujejo daritve svete maše na več načinov. Lahko rabijo misal in molijo iste molitve kot duhovnik; lahko skupno s strežnikom odgovarjajo; lahko pojejo pesmi, ki so primerne posameznim delom maše; lahko pa oboje združujejo. Pri peti maši lahko odgovarjajo in pojejo liturgično besedilo.

Vsi ti načini so priporočljivi in se skladajo s cerkvenimi predpisi in bogoslužnimi pravili. Imajo namen, da povečajo pobožnost in vodijo do večje združitve s Kristusom. Kažejo družabni značaj maše kot dejanja celotnega skrivnostnega telesa Kristusovega. A to različno sodelovanje vernikov ne daje maši družabnega značaja, temveč samo na zunaj izraža, kar daritev je. Skupno odgovarjanje pri maši ne nadomesti pete maše, ki ima svojo dostojanstvo, četudi bi sodelovali pri njej sami duhovniki. Peti maši s sijajem obredov morajo prisostvovati verniki. Njihova navzočnost poveča njeno veličino.

Je pa zmotno misliti, da brez teh nebistvenih reči maša ne more dopolniti svojega namena.

Oni, ki ne morejo uporabljati misala ali razumeti liturgičnih obredov, lahko prav tako sodelujejo pri maši in uživajo vse njene sadove. Lahko se poslužujejo drugih načinov soudeleževanja svete daritve. N. pr. premišljujejo skrivnosti Kristusovega odrešilnega dela ali pa molijo molitve, ki so soglasne z liturgičnimi molitvami. Skupna molitev ne privlači vseh, prav tako ne petje in liturgični obredi, zakaj potrebe in okus ljudi so različni.

V vseh bogoslužnih zadevah je treba slediti pravilom misala, navodilom Kongregacije za svete obrede in cerkvenemu zakoniku. Škofje urejujejo, kako se verniki udeležujejo maše. Nihče ne sme sam vpeljevati ali začenjati raznih liturgičnih poizkuzov.

Redovne družine naj sledijo svojim veljavnim konstitucijam. Nobenih novosti ne smejo vpeljevati brez dovoljenja predstojnikov.

Kakorkoli se verniki udeležujejo svete maše, vedno se morajo prizadevati, da bodo združeni s Kristusom in tako rastle v svetosti v slavo Očetovo.

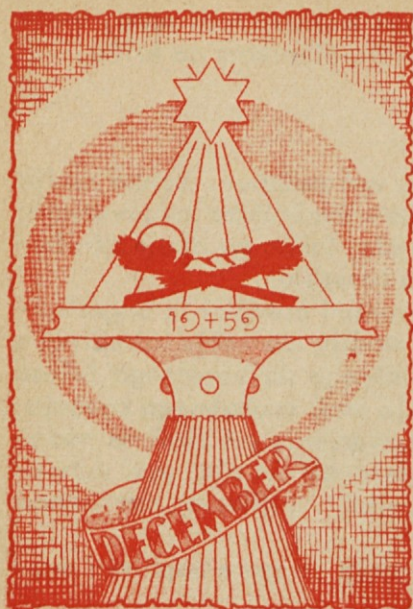
SVETO OBHAJILO

Sv. obhajilo je zadnji del daritve. Čeprav je želeli, da bi se vsi navzoči udeležili nebeške pojedine, vendar to za celotnost daritve svete maše ni potrebno. Celotnost svete daritve zahteva, da duhovnik zavžije Telo in Kri Gospodovo.

Benedikt XIV. je obsodil zmoto, da zasebna maša, v kateri samo duhovnik prejme sv. obhajilo, ne dopolni zamisli popolne nekrvave daritve. Isto zmoto je obsodil tridentinski cerkveni zbor.

Zmotno je smatrati, da se ne sme maševati, ako verniki ne pristopijo med mašo k sv. obhajilu, češ da tu ne gre samo za vprašanje daritve, ampak tudi bratskega združenja v nebeški pojedini. Ako bi bilo to res, bi morali vsi navzoči pristopiti k sv. obhajilu. Ta nauk je zmoten.

Da se izognemo tem in podobnim zmotam, je treba samo pomisliti, kaj je daritev sv. maše: evharistična daritev je po svojem bistvu nekrvava daritev Jezusa Kristusa nebeškemu Očetu, v kateri se predstavlja njegova smrt z ločenima podobama. Sv. obhajilo spada k celotnosti daritve, a je obvezno samo za duhovnika, ki mašuje. Ni pa obvezno za nav-

MOLITVENA NAMENA

SPLOŠNI PREGANJANI KATOLIČANI

MISIJONSKI DUH KRISTUSA-OTROKA V AZIJI IN AFRIKI

1. Torek: sv. Marijan in t. m.; sv. Natalija(Božena)
2. Sreda: sv. Bibijana, dev.; sv. Kromacij, oglej. š.
3. Četrtek: sv. Frančišek Ksaverij, spoznavalec
4. Petek: sv. Barbara, d. in m.; pob. S.J.; p. z. m.
5. Sobota: sv. Saba, opat; Fatimska pobožnost
6. NEDELJA: 2. adventna; sv. Nikolaj(Miklavž), š.
7. Ponedeljek: sv. Ambrozij, š.; pritr., pop. z. m.
8. Torek: BREZMADEŽNO SPOČETJE DEV. MARIJE
9. Sreda: sv. Peter Furjé, spoznavalec
10. Četrtek: Loretska Matī božja; sv. Melkijad, p.
11. Petek: sv. Damaz I., p. in m.; pop. zdržek od m.
12. Sobota: Guadalupska Matī božja; sv. Maksencij
13. NEDELJA: 3. adventna; sv. Lucija, mučenica
14. Ponedeljek: sv. Konrad, sp.; sv. Spiridion(Dušan)
15. Torek: sv. Kristina, devica
16. Sreda: kvatrna; sv. Albina, d.; pritr. in d. z. m.
17. Četrtek: sv. Lazar, škof; sv. Vivina, devica
18. Petek: kvatrni; sv. Gracijan, š.; pritr. in p. z. m.
19. Sobota: kvatrna; sv. Tea, m.; pritr. in del. z. m.
20. NEDELJA: 4. adventna; sv. Makarij, mučenec
21. Ponedeljek: sv. Tomaž, apostol; sv. Severin, škof
22. Torek: sv. Frančiška Ksaverija Kabrini
23. Sreda: sv. Viktorija, d. in m.; sv. Servul, sp.
24. Četrtek: Sveti večer; pritr. v jedi in p. zd. od m.
25. Petek: BOŽIČ-ROJSTVO GOSPODOVO
26. Sobota: sv. Štefan, prvi mučenec
27. NEDELJA v bož. osmini; sv. Janez, evangelist
28. Ponedeljek: Sveti nedolžni otročiči
29. Torek: sv. Tomaž, škof; sv. David, kralj
30. Sreda: sv. Evgenij, škof; sv. Liberij, škof
31. Četrtek: sv. Silvester, p.; sv. Katarina Lab., d.

"Zakaj Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje." (Jan 3, 16)

zoče vernike, pač pa se jim priporoča.

Sv. Cerkev priporoča svojim otrokom, naj se pogosto in goreče udeležujejo nebeške pojedine, največjega zaklada svete vere.

Ako verniki ne morejo pristopiti k sv. obhajilu, naj ga prejmejo duhovno, želeč, da bi bili združeni s svojim Odrešenikom v najmočnejši ljubezni.

Je pa goreča želja svete Cerkve, da bi se njeni otroci soudeleževali svete daritve tudi z zakramentalnim obhajilom. Vsakemu ponavlja Odrešenikove besede: Vzemite in jejte! Delajte to v moj spomin! – To je neprestano doživljanje sadov našega odrešenja v nas. Zato tudi tridentinski zbor priporoča "vernikom zakramentalno sveto obhajilo, kadar so pri maši, da bodo dosegli obilne sadove presvete daritve."

Vsi verniki bi se morali pogosto udeleževati božje pojedine, tudi dnevno, ako je mogoče. Otroci in mladina morajo oblegati obhajilno mizo in darovati svojo nedolžnost in gorečnost Kristusu. Tudi starši morajo pogosto pristopati k obhajilni mizi, da se bodo hranili z božjo hrano in se učili, kako upodabljati otroke po božjem Srcu Jezusovem.

Delavci naj pogosto prihajajo k tej pojedini, da bodo obnavljali svoje moči in prejeli večje plačilo za svoje napore. Vsi, brez ozira kateremu družabnemu razredu pripadajo, naj prihajajo k sv. obhajilu, zakaj vsi potrebujejo Kruha življenja. Potrebujemo ta Kruh, da bomo nasitili svoje duše, da bomo tem tesneje združeni s Kristusom, da nas bo naredil eno telo, povezal med seboj kot brate vse, ki lomimo isti Kruh pri isti mizi in smo tako deležni nadnaravne hrane.

Primerno je, da verniki prejemajo sv. obhajilo – kot učijo bogoslužne molitve – po duhovnikovem obhajilu. Primerno je tudi, da prejmejo svete hostije posvečene pri isti daritvi.

Včasih se pa zgodi, da je primerneje obhajati tudi po maši. Tudi v tem slučaju se verniki pravilno udeleže svete daritve. Seveda naj se tega poslužujejo samo, ako je nujno potrebno. Kadar je pa le mogoče, naj prejmejo sv. obhajilo v liturgičnem času (med sveto mašo). Njihov namen naj bo, da bodo tem bolj jasno pokazali edinstvo skrivnostnega telesa.

Sv. obhajilu mora slediti primerna zahvala. Ti trenutki morajo biti preživeti v ljubečem in zaupnem razgovoru z evharističnim Kraljem.

Bistvo zakramenta presvetega Rešnjega Telesa zahteva, da prinese bogate sadove svetosti v posamezni duši. Ker je posameznik v sv. obhajilu resnično združen s Kristusom, naj ne preneha častiti v svoji duši Gospoda. Bogoslužje sv. maše nas navaja k temu. Cerkev poziva svoje duhovnike in vernike, naj dajejo zahvalo Njemu, ki je v njih. Bogoslužje namreč hrani in pospešuje osebno notranjo pobožnost in nas upodablja po Kristusu, ki nas vodi k Očetu.

Osebni razgovori z Gospodom, ki je v nas po sv. obhajilu, so potrebni, da bomo v večji polnosti deležni zakladov, ki so v presveti Evharistiji, in jih bomo delili tudi drugim, da bo imel tako Kristus čim večji vpliv na duše.

Prosimo vas resno, ostanite v velikem zaupanju s svojim Odrešenikom po vsakem obhajilu; slavite Ga, zahvaljujte se Mu in prosite Ga pomoči, da boste lahko sodelovali z Njim, ki je postal eno z vami. Pisatelj "Hoje za Kristusom" govori v duhu bogoslužja, ko pravi obhajancu: "Ostani na skrivnem s svojim Bogom; zakaj On je tvoj in ves svet ti ga ne more vzeti."

V svoji zahvali se lahko potopimo v njegovo sveto ljubezen in se udeležimo onih dejanj, s katerimi On časti presveto Trojico in daruje Očetu največje češčenje in zahvalo. To je primeren čas, da prosimo za nebeško pomoč v njegovem imenu. In tako se darujemo kot dar v skladu z molitvijo Cerkve: "naredi nas v tvoj večni dar."

Naš Odrešenik ponavlja prošnjo: "Ostanite v meni" (Jan 15, 4). Po presveti Evharistiji ostane Kristus v nas in mi v Njem; On živi in dela v nas. Tako združeni z

Njim slavimo po Njem nebeškega Očeta.

ČEŠČENJE PRESVETE EVHARISTIJE

V presveti Evharistiji je navzoč Bog-Človek. Zato je Cerkev vedno vabila svoje otroke k češčenju zakramentalnega Boga. Tu je tudi razlog, da duhovnik med obredi izkazuje češčenje Jezusu v zakramentu svetega Rešnjega Telesa s poklekom in poklonom glave.

Cerkveni zbori nas učijo, da je Cerkev to verovala od začetka. Tridentinski cerkveni zbor pove to jasno, ko pravi, da častimo v Najsvetejšem Zakramentu "z istim češčenjem učlovečeno Besedo kot v njegovem lastnem telesu." In sv. Avguštin izjavlja: "Nihče preje ne zavžije Telesa, preden ga ne počasti."

To pa sloni na trdnih razlogih. Zakaj Evharistija je obenem daritev in zakrament. Razlikuje se pa od drugih zakramentov tako, da ne proizvaja samo milosti, temveč je v njem navzoč Začetnik vseh milosti na trajen način. Ko nas Cerkev vabi k češčenju in molitvi skritega Jezusa Kristusa v Evharistiji, izpoveduje svojo vero v njegovo resnično navzočnost.

V teku časa je Cerkev uvedla različne oblike evharističnega češčenja: obisk Najsvetejšega Zakramenta, blagoslov, slovesno procesijo, 40-urno pobožnost in vedno češčenje, ki je zaupano nekaterim redovnim družbam.

Te pobožnosti so utrdile vero in nadnaravno življenje otrok Cerkve. Začeli so jih posamezniki ali družbe v zasebnih verskih vajah, Cerkev jih je pa sprejela za svoje. Izhajajo pa iz bogoslužja, v katerem je navdihnjenje Svetega Duha.

Priporoča se navada, da se končajo mnoge nabožne vaje z evharističnim blagoslovom. Ko duhovnik blagoslavlja vernike s sveto Evharistijo, prosi Očeta, naj se ozre na svojega Sina, povzdignjenega nad verniki, in naj jim zaradi Njega naklanja nebeške blagoslove.

Škofje naj skrbijo, da so cerkve na razpologo vedno naraščajočemu številu vernikov, ki želijo slediti Odrešenikovemu vabilu: "Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil" (Mt 11, 28). Naj bodo cerkve resnično hiše božje, kjer se verniki lahko zbirajo, da so deležni milosti in božjih blagoslovov.

Božji mir bo prišel v človeško družino po taki molitvi, ki je sad upanja in lju-bezni.

DUHOVNIŠKE MOLITVE IN LITURGIČNO LETO

V tem delu govori okrožnica o molitvi skrivnostnega telesa Kristusovega, ki se opravlja v imenu vseh udov in za vse ude. To je uradna molitev Cerkve, ki jo dnevno molijo duhovniki, redovniki in redovnice ter drugi služabniki Cerkve. Ta molitev se imenuje v slovenščini duhovniške dnevnic; ako pa dobesedno prevedemo latinski izraz, nam še več pove: božja služba ali božje opravilo. Ta molitev je del javnega bogoslužja. Tudi ako moli kdo, ki je dolžan moliti te molitve, zasebno, ima to njegovo opravilo vedno značaj javnega bogoslužja. Duhovniške dnevnic ali božje opravilo (z drugo besedo tudi brevir) so sestavljene večinoma iz molitev in besedila svetega pisma; vsebujejo pa tudi razlago svetega pisma cerkvenih očetov in učnikov, kratke življenjepise svetnikov, odloke papežev, v katerih proglašajo in razlagajo verske resnice, starodavne cerkvene molitve in pesmi. V tej molitvi, ki se ne prestando opravlja, je velika moč Cerkve in blagoslov vsemu človeškemu rodu.

Vse bogoslužje ima za središče osebo Jezusovo skozi vse cerkveno ali liturgično leto, ki nam predstavlja skrivnosti Odrešenikove, njegovo ponižanje, odrešenje in zmagoslavje. Lepo je podana misel o liturgičnem letu:

Advent je čas, ko Cerkev vzbuja v vernikih zavest greha in jih vabi, naj se vrnejo k Bogu in sprejmejo milost, ki edina prinaša sadove odrešenja.

O Božiču nas Cerkev vodi k jaslicam in nas uči, kako moramo biti znova rojeni v Jezusu Kristusu, ki je postal eden izmed nas, da smo lahko v Njem zopet deležni božjega življenja.

Ob Razglasenju Gospodovem nas opominja, da so tudi pogani poklicani h katoliški veri; želi, da se dnevno zahvaljujemo za velik dar vere in poznanje nebeških skrivnosti, v katere prodiramo po premišljevanju.

Med predpostnim in postnim časom nas navaja k resničnemu poboljšanju življenja z molitvijo, pokoro in kesanjem. Te tri stvari nam dajejo božjo pomoč, brez katere je vse naše delo zastoj.

Bogoslužje velikega tedna nam predstavlja trpljenje Kristusovo. V slovesnih bogoslužnih molitvah nas Cerkev resno prosi naj se udeležujemo Gospodovega trpljenja in naj mu sledimo na Kalvarijo ter svoja skesana srca združujemo z njegovim Srcem v zadoščenje in spravo.

Ves velikonočni čas se radujemo v Kristusu, zakaj zmagoslavno smo vstali iz greha in se darovali Bogu. Umrli smo grehu, da bi živeli v Kristusu.

In končno nas Cerkev v pobinkoštnem času opominja, naj odgovarjamo v dejanju delovanju Svetega Duha, ki nas vnema z ognjem božje ljubezni, da lahko dnevno rastemo v svetosti.

Cerkveno leto je najvišja himna češčenja nebeškemu Očetu, ki jo poje krščanska družina po Jezusu Kristusu, trajnemu Sredniku. Liturgično leto ni le spomin na pretekle dogodke, ampak je Jezus Kristus, ki vedno živi v svoji Cerkvi.

Okrožnica tudi opozarja na praznovanje Gospodovega dne. Vse preveč je posvečen športu in zabavi, premalo pa pobožnostim v cerkvi. Verniki naj zahajajo v cerkev k pouku večnih resnic, k petju svetih pesmi in molitvi, da bodo prejeli evharistični blagoslov in se tako utrjevali z nebeško močjo proti vsem nasprotnikom nadnaravnega življenja.

Skozi liturgično leto se tudi vrstijo prazniki svetnikov, naših vzornikov in priprošnjikov. V njih odseva Kristusova svetost, zato nam jih daje Cerkev za zgled.

Prvo mesto med njimi pa zavzema Kraljica vseh svetnikov, preblažena Devica Marija. Tesno je združena s skrivnostmi odrešilnega dela. Svetejša je kot angeli, ker je milosti polna. Rodila nam je Odrešenika in bila ob vznožju križa proglašena za našo duhovno Mater. Ona je učiteljica vsake kreposti in srednica vseh milosti.

DUŠNOPASTIRSKA NAVODILA

V zadnjem delu okrožnice daje sv. oče dušnopastirska navodila za pobožnosti; priporoča pogostno spoved, duhovne vaje in dneve duhovnih obnov, majniško in junijsko pobožnost. Nato daje navodila za liturgični apostolat, gregoriansko petje, moderno cerkveno glasbo in umetnost.

Središče vsega v Cerkvi pa je daritev svete maše. S premišljevanjem moramo spoznavati njeno svetost, da jo bomo cenili in da bodo iz nje potekale odrešilne milosti v naše duše v obilni meri.

Dušni pastirji morajo biti čuječi, da ne bo prišel na božjo njivo sovražnik in sejal plevel med božjo setev. Ta plevel so razne zmote, ki uničujejo v vernikih pravo pojmovanje bogoslužja ali pa ga odvrčajo od pobožnosti. Taka zmota je napačni misticizem, ki napačno razlaga zvezo udov skrivnostnega telesa z Glavo; v tej napačni razlagi gre tako daleč, da pripisuje zlo in zmote, ki so v človeku, Kristusu; po drugi strani pa pripisuje človeku lastnosti, ki jih ima samo Bog. Katoliška vera in cerkveni očetje odločno obsojajo ta nauk kot bogokleten. Druga zmota je kvietizem,

ki so mu zapadli oni katoličani, ki pripisujejo v duhovnem življenju vso dejavnost Kristusu; posledica je, da opuščajo nujno potrebno sodelovanje z milostjo božjo. Ta zmota je usodna za duhovno življenje. Paziti je tudi treba, da ni pretiravanja v poživljanju starih obredov, v kolikor za naš čas niso več primerni.

Ne ustrašite se nobenih težav. Z gorečnostjo in vstrajnostjo zbirajte svoje vernike okoli oltarja.

Ta okrožnica je napisana z namenom, da bi otroci Cerkve vedno bolj spoznavali in cenili daritev svete maše in zakramente, ki so vrelci milosti. Verniki naj bodo v vseh zadevah bogoslužja in pobožnosti pokorni svojim pastirjem.

Naj nam Bog nakloni milost, da bi se vsi enega srca in enega duha udeleževali bogoslužja.

V tem veselem upanju dajemo apostolski blagoslov škofom in njihovim ovčicam kot obljubo božjih darov in dokaz Naše posebne ljubezni.

Dano v Castel Gandolfo blizu Rima, 20. novembra 1947, v devetem letu našega pontifikata.

Fius pp. XII

Zgornja slika predstavlja Kristusa, ko pokliče sv. Petra na apostolsko delo. Naslikal jo je priznani katoliški umetnik in restavrater Vasilij Nikolajevič Nečitajlov, ruski emigrant, ki živi v Italiji. (Slika je vzeta iz knjige: "Kraljestvo božje", Rim, 1958.)

Slovenci v Lurdu

ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN VODITELJ SLOVENSKEGA ROMANJA V LURDU

Misli in čustva katoliškega sveta so bila v preteklem letu 1958 usmirjena v Lurd, kjer Marija že sto let razodeva svojo ljubezen do nas, ki smo njeni otroci. Iz vseh krajev sveta so prihajali v Lurd romarji, da so se poklonili lurški Gospe ob skalah, izpod katerih izvira čudežni studenec, in se okrepčali ne le z čudežno vodo, temveč tudi z milostmi, ki jih Marija razliva v duše na tem svetem kraju v tako obilni meri. Lurd izpričuje, da je Marija res srednica vseh milosti. Zato misel na lurške dogodke utrjuje vero vsega katoliškega sveta.

Tudi katoliški Slovenci so se preteklo leto ozirali v Lurd. Naš list "Ave Maria" je v preteklem letu sledil lurškim romanjem in drugim verskim prireditvam. Kjerkoli bivajo Slovenci skupno, v domovini in po svetu, so se vršile skupne pobožnosti na čast lurške Gospe. Na ameriških brezjah v Lemontu smo se med duhovnimi vajami in romanji spominjali Lurda.

Vse leto so Slovenci romali v Lurd. Nekateri ameriški Slovenci so se pridružili škofijskim in raznim drugim skupinam romarjev. V mesecu juniju je p. Odilo Hajnšek OFM vodil prvo skupino ameriških Slovencev (30 romarjev) v Fatimo in Lurd. Julija meseca pa je Rev. Joseph Varga vodil 30 ameriških Slovencev na vseslovensko romanje koncu me-

seca julija.

Vseslovensko romanje, ki se je vršilo od 26. do 29. julija je vodil prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman. Škof je že v začetku julija odpotoval z letalom v Pariz. Takrat se je mudil v Parizu tudi dr. Miha Krek, ki se je bil udeležil mednarodnega kongresa krščansko demokratskih strank v Bruslju. Obema je Društvo prijateljev Francije priredilo prisrčen sprejem, katerega se je udeležil tudi bivši predsednik francoske vlade in zunanji minister George Bidault. - Prevzvišeni je bil tudi gost pariškega pomožnega škofa Msgr. Rupp-a. - V torek 8. julija je imel sestanek s slovenskimi duhovniki; navzoči so bili: Msgr. Valentin Zupančič, Msgr. Stanko Grims, Rev. Nace Čretnik, Rev. Zdravko Reven, Rev. Vinko Žakelj, Rev. Vinko Flek, Rev. Jožef Flis in Rev. Kavalari; sestanka se je udeležil tudi Msgr. Rupp. - Naslednji dan je prevzvišeni odpotoval v Bruselj, kjer si je ogledal mednarodno razstavo. Nato pa se je začela njegova naporna misijonska pot po Franciji. Obiskal je razne kraje, kjer živijo Slovenci v skupinah in posamič. Prihajal je med nje kot dobri pastir. Iz pisem, ki so nam jih pisali Slovenci iz Francije, sklepamo, da je s temi obiski mnoge razveselil in jim prinesel dokaz ljubezni dušnega pastirja, ki ne pozablja svoje črede, ki je razkropljena po svetu. Njegova misijonska pot

ga je vodila vse do Nice, kjer je bil gost v jezuitskem samostanu, katerega predstojnik je Slovenec p. Zupan, doma iz Bleda. Cilj prvega dela misijonske poti je bil Lurd. Dne 25. julija zvečer je prišel tja v spremstvu Rev. Čretnika. Ker je bil prihod slovenskih romarjev napovedan za 26. julija ob štirih popoldne, je našel nekaj ur za zasebno molitev. Lahko slutimo, za kaj je molil v tistih urah pred lurško votlino.

Spored romanja, katerega duhovni voditelj je bil prevzvišeni, je bil:

26. julija: ob 4:00 p.m. prihod slovenskih romarjev; ob 6:00 p.m. pričetek romarskih pobožnosti pri votlini;

27. julija: ob 8:00 a.m. škofova maša pri votlini; ob 10:00 a.m. križev pot;

28. julija: ob 7:00 a.m. maša v rožnovenski baziliki; ob 9:30 a.m. maša v zgornji baziliki;

29. julija: ob 6:30 a.m. maša pri oltarju sv. Bernardke na trgu pri rožnovenski baziliki; ob 11:00 a.m. slovo pri votlini; ob 11:00 p.m. slovo na železniški postaji.

Slovo na postaji je bilo ganljivo. Čeprav so bili romarji utrujeni, vendar so bili dobro razpoloženi. Lurški dnevi so na romarje naredili mogočen vtis. "Globoka doživetja čudovite vere!" piše romar dr. Jože Basaj. - Slovo pravzvišene nega od romarjev je bilo pristrčno, navdušeno, pa tudi solze so tekale, bolj od veselja kot žalosti.

Poseben dolg vlak je odpeljal 1300 romarjev - Slovencev iz Koroške, Goriškega in okolice Trsta; nekaj nad sto jih je bilo iz Pariza in Belgije; dva sta bila iz Argentine; iz Združenih držav Amerike je prišlo 30 Slovencev; duhovni vodja te romarske skupine je bil Rev. J. Varga; potovanje pa je oskrbela družba "Bled Travel Service", Cleveland, Ohio. Ameriški romarji so obhajali v Parizu 25let-

nico mašništva Rev. Jožefa Varga. V Lurdu so se pridružili ostalim slovenskim romarjem iz raznih krajev in se z njimi udeleževali romarskih pobožnosti. Rev. Varga je maševal pri votlini okoli enajstih zvečer; ameriški romarji so bili navzoči pri njegovi maši. Po romarskih slovesnostih so se ameriški romarji razdelili v dve skupini; eno je vodil Rev. Varga; ta je obiskala Fatimo; nato je odpotovala v Rim, kjer se je združila z ostalo skupino, ki je potovala v Rim preko Nice. Ameriški slovenski romarji so bili sprejeti pri sv. očetu v Castelgandolfo v posebni avdienci.

Iz slovenskega romanja v Lurdu nam je prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman poslal pozdrave in blagoslov.

Slovenski romarji so bili v ogromni množici romarjev - kakih 100.000 jih je bilo v tistih dneh v Lurdu - zelo opazni. Lepo romarsko zastavo so imeli Goričani; šla je na čelu evharistične procesije. Slovensko petje so vsi romarji ginjeno poslušali. Vreme je bilo lepo; le ob prihodu romarjev je deževalo. Katoliški krajevni dnevnik Lourdes-Eclair je priobčil 29. julija pol strani veliko sliko z slovenskim napisom SLOVENSKO ROMANJE. Naslov poročila o tem romanju pa je povedal, da je 1400 Slovencev, ki živijo razdeljeni v treh državah, molilo za svoje manjšinske skupine. Časopis tudi omenja, da je romanje vodil Msgr. Gregorij Rožman, begunski škof iz Ljubljane, ki sedaj živi v Ameriki. Romarji so molili - pravi poročilo - za 1.500.000 Slovencev v Jugoslaviji; za 60.000 Slovencev v Italiji in za 150.000 Slovencev v Avstriji. A noben Slovenec iz Jugoslavije se ni udeležil romanja. Tako pravi časopisno poročilo, zvedeli pa smo, da je bil med temi romarji en Slovenec iz Jugoslavije.

KDO JE KRISTUS?

UVOD UREDNIŠTVA:

Med nemškimi katoliškimi pisatelji preteklega stoletja je tudi Alban Stolz (Stolz), ki je živel v letih 1808 - 1883 v južnonemški deželi Baden na desnem bregu gorenjega Rena. Nekaj let se je učil prava in jezikov, nato pa bogoslovja in je bil l. 1833 posvečen za duhovnika. Pomagal je v dušnem pastirstvu, potem je pa bil profesor svetih ved na srednji in visoki šoli v badenski prestolnici Freiburgu. Bil je dober in plemenit človek. Vse dohodke in književne nagrade je dal za potrebe Cerkve, zlasti za poganke misijone, in za reveže. V Freiburgu je ustanovil in do smrti vodil Vincencijevo konferenco za reveže. Zlasti pa slovi Alban Stolz kot ljudski nabožni pisatelj. Več njegovih spisov je prevedenih v tuje jezike. Posebno radi so Nemci brali njegov "Koledar za čas in večnost", ki je v presledkih izhajal od l. 1843 pa noter do l. 1881. Ti koledarji so poučni in zanimivi. Za vsakega je napisal daljšo razpravo o kakšnem verskem ali nraem uprašanju; nekatere teh razprav je potem razširil in izdal v obliki samostojnih knjig. S svojimi koledarji, ki so bili znani po svojih globokih mislih, toplih čustvih in živahnem jeziku, je storil mnogo dobrega.

Stolzovi koledarji so lahko tudi nam za zgled. Tudi mi bi radi po "Ave Maria koledarju" bistri in utrjevali katoliško versko izobrazbo in katoliško prepričanje. Za letos smo naprosili Rev. Franca Jakliča, da napiše daljši članek o temeljni krščanski resnici, ki jo spoštljivo priznavajo tudi pravoslavni in večina protestantov; da je Jezus Kristus res Sin božji in pravi Bog. G. profesor je skoraj tri desetletja učil mladino v Sloveniji svetih ved in je z njo mnogokrat predelal tudi to resnico. - Naprej pa povemo, da je treba pri branju tega članka zbranosti in pazljivosti. Resnica, ki je razložena na naslednjih straneh, je globoka in sega preko časa in večnosti. Zato prosimo bralce potrpežljive in vztrajne pozornosti. Rev. Jaklič je v tem članku pojasnil in dokazal, da je naš vrhovni Učenik in naš Odrešenik Jezus Kristus zares učlovečena druga božja oseba in resnični Bog. Našim dedom je bila ta verska resnica že takoj od spreobrnjenja iz poganstva h krščanstvu v 8. stoletju sveta in kakor zenica v očesu draga. Po nji so postali "kristjani".

Tudi brezverci in nekristjani, ki nekoliko poznajo Kristusa, ga zelo cenijo kot učenika in vzornika. Imajo ga pa samo za človeka. On je pa Bog. Kakor je brezbrežni ocean vse kaj več kakor kapljica vode, tako je Bog vse kaj več in neskončno več kakor najmodrejši in najbolj krepostni človek. - Mi od otroških let verujemo v njegovo božjo naravo. Ali si je pa ne predstavljamo preveč megleno in tudi negotovo? Ali jo znamo zagovarjati pred tistimi, ki osebno ali v knjigah in listih stopajo pred nas in jo tajijo? Že iz tega torej zaslutimo, da je ta članek silno važen za vsakega od nas. Ta, ki je članek napisal, ga je takole razvrstil:

Najprej je trdno dokazal, da so štirje evangeliji zgodovinsko popolnoma zanesljive knjige. Silno važna ugotovitev; morda doslej nam skoraj nepoznana.

V evangelijih mnogokrat beremo, da se je Kristus imel za pravega in resničnega Boga. V članku je mnogo teh njegovih trditev podanih in razvrščenih.

Ali je pa Kristus te svoje trditve dokazal? Jih je; in jih še zmerom dokazuje. Poglavitna dokaza, da je Kristus res Bog, so njegovi številni čudeži, ki je vstajenje največji izmed njih, - in pa njegove prerokbe. Da so pa Kristusovi čudeži z njegovim vstajenjem vred zgodovinska dejstva, ne pa morda poznejše pravlјice, imamo pa ze dokazano v zgodovinski zanesljivosti evange-

lijev. Prav tako, da je Kristus izrekel prerokbe, preden so se tisti dogodki izvršili; napisane so v zgodovinsko povsem zanesljivih evangelijih.

Ko torej vem, da se je Kristus imel in mnogokrat imenoval za pravega Boga, in ko vem, da je te svoje trditve najtrdneje dokazal, mu kot umsko bitje moram verjeti. Moram torej imeti Kristusa Boga za svojega vrhovnega Učenika in za božjega Odrešenika. Moram imeti njegovo Cerkev za božjo ustanovi. Moram, - čeprav me morda slaba nagnjenja, zlasti napuh, in zmedena okolica od tega odvračajo.

Želimo, da bi bila ta razprava čitateljem v veliko duhovno korist, zlasti pa, da bi utrdila in poglobila njihovo vero. Naj ne bi bilo nobenega, ki bi zaradi resnosti tega članka ne bral naslednjih strani. Priporočamo vsakemu, naj jih bere pazljivo. Pisatelj se je zelo potrudil, da je sleherna misel podana v jasni in preprosti slovenščini. Vprašajmo se torej z njim:

Ali je Jezus Kristus res pravi Bog?

Kristus je osrednja osebnost v zgodovini ljudi in narodov. Do Kristusa ne more biti noben brezbrizen, kdor je vsaj nekoliko spoznal njegovo življenje in delovanje. Ali se bo odločil zanj, ali mu bo nasprotoval. "Postavljen je v padec in vstajenje mnogih in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo," je napovedal Mariji Simeon v templju.

Soglasna sodba vseh, ki poznajo Kristusa, je ta, da je bil najplemenitejši in najsvetejši človek, kar jih je kdaj nosila zemlja; njegov zgled in njegov nauk sta preoblikovala človeštvo. Slavijo ga kot velikega dobrotnika, kot verskega zakonodavca in kot socialnega preroditelja. Pa kaj je vse to slavljenje, če mu nečejo priznati najvišje odlike: da je bil pravi in resnični Sin božji in pravi Bog? Mi se pa klanjamo njegovi božji in človeški naravi in ponižno vzklikamo z apostolskim prvakom sv. Petrom: "Ti si Kristus, Sin živega Boga."

Resnica o Kristusovi božji naravi je za resnico o presv. Trojici najvišja in najvažnejša. Nanjo so oprte vse krščanske resnice in se z njo vred vse podero: Če Jezus ni pravi Bog, njegov nauk ni božji in nezmotljivo pravilen. Njegova smrt ni ime-

la neskončne zadostilne vrednosti in torej nismo odrešeni. Njegova Cerkev z vsem svojim neizmernim nadnaravnim bogastvom ni božja ustanova. Z enim stavkom: Ako Jezus Kristus ni pravi Sin božji in resnični Bog, je katoliška vera samo eden izmed človeških poizkusov, kako Boga globlje spoznati, primerneje častiti in bolj ubogati.

Pa so vendar to osnovno krščansko resnico od Jezusovega javnega nastopa pa do danes premnogi zanikali. Mnogi zato, ker jo po lastni brezbriznosti ali brez lastne krivde niso poznali. Mnogi zaradi napuha, ker nečejo priznati, da je bil Jezus neskončno več kakor oni. Ne malo jih pa odklanja Jezusovo božanstvo zato, ker odklanjajo njegov nramni nauk in njegovo napoved večnih kazni za nenravno življenje. - V 2. polovici 3. stoletja se je pa dal kar cel del krščanskega sveta preslepiti tej zmoti, - zmoti Arija iz severnoafriške Libije, ki je zanikaval, da bi bil Jezus Kristus pravi Sin božji in enega bistva z Očetom; trdil je, da je bil samo učlovečeno najvišje ustvarjeno bitje, učlovečeni najvišji angel. Rimski cesarji, nasledniki Konstantina Vélikega, so se dali preslepiti arijanizmu in so katoliško vero pre-

ganjali in zatirali. Celi novo prise-
ljeni narodi so bili arijanski: Goti,
Gepídi, Heruli, Aláni, Vandali. Arí-
jev nauk je grozil uničiti katoliško
vero. Sv. Hieronim je zapisal:
"Zgrozil se je zemeljski krog in se
začudil, da je arijanski." - Zoper to
usodno zmoto je nastopilo več cer-
kvenih učnikov, zlasti sv. Atanazij,
škof v egiptovski Aleksandriji, Zato
je pa moral velik del življenja prebi-
ti v begunstvu in se je več let skrival
v grobnici svojega očeta. Zlasti po
njegovem prizadevanju in po njegovih
pripravah se je l. 325 sešel prvi od
vseh vesoljnih cerkvenih zborov,
cerkveni zbor v Nicéji na maloazij-
ski obali nasproti Carigradu. Med
300 zborujočimi škofi je bil tudi naš
prijatelj iz mladosti sv. Nikolaj, škof
iz maloazijskega obmorskega mesta
Mire. Zbor je prokel in izobčil Arí-
ja in njegove privrženice in je sesta-
vil prvi del veroizpovedi (nicejsko-
carigradske), ki jo včasih mašnik mo-
li pri maši in ki jo v živi veri molí-
mo z njim tudi mi: "Verujem... v e-
nega Gospoda Jezusa Kristusa, edi-
norojenega Sina božjega; ki je iz O-
četa rojen pred vsemi vekí in je Bog
od Boga, luč od luči, pravi Bog od
pravega Boga; rojen, ne ustvarjen,
enega bistva z Očetom, in je po njem
vse ustvarjeno; ki je zaradi nas ljudi
in zaradi našega zveličanja prišel iz
nebes. In se je utelesil po Svetem
Duhu iz Marije Device in postal člo-
vek. Bil je tudi križan za nas..."

Tisti, ki smo poslušali pridige
našega škofa in vodnika Jegliča, smo
videli, da kadar je v pridigi izgovoril
besede "naš Gospod Jezus Kri-
stus", mu je obraz zažarel in so se
zaiskrile njegove velike, žive in lju-
beznive oči z vidnimi znaki trpljenja
in mrtvenja. Zelo je ljubil njega,
učlovečenega Boga.

Naše dokazovanje se bo takole
razvijalo: Pokazali bomo, da se je
Jezus Kristus imel za pravega in
resničnega Sina božjega, za učlove-

čeno drugo božjo osebo, in da je to
resnico na razne načine izrazil. Po-
tem pa hočemo povedati, kako je to
svojo trditev neovrgljivo dokazal in
jo še vedno dokazuje, predvsem s
svojimi čudeži, prerokbami in s svo-
jim vstajenjem od mrtvih. Oboje, Je-
zusovo zatrjevanje in njegovo doka-
zovanje, je zapisano v štirih drobnih
knjižicah, ki popisujejo njegovo živ-
ljenje sploh, - v štirih evangelijih.
Zato moramo poprej spregovoriti o
evangelijih. Ali so to res zgodovin-
ske knjige, ali pa morda samo zbirke
lepih pravljič?

Evangeliji

Pisatelji evangelijev.

Štiri evangelije so napisali sv.
Matej, Marko, Luka in Janez. Na-
pisali so jih v tem časovnem redu,
kakor smo jih našteali: najprej Matej,
potem Marko, nato Luka in zadnji
sv. Janez. Dajmo jih na kratko ozna-
čiti!

1. Sv. Matej. Imel je tudi
ime Levi, po tretjem sinu očaka Ja-
koba, ki so se ponjem imenovali "le-
viti". Matej je pobiral cestnino ali
mitnino v mestecu Kafarnaumu na
severnem bregu Genezareškega je-
zera, kjer priteče vanj Jordan. Skozi
Kafarnaum je šla prometna cesta med
Sirijo (Damaskom) in Egiptom. Tu
ga je Jezus poklical v svoje stalno
spremstvo, kar z mitnice. Pozneje
ga je izbral za apostola. Bil je torej
sam živa priča vsem dogodkom, ki
jih je v evangeliju popisal. - Po Je-
zusovem vnebovходу je Matej ozna-
njaval vero svojim rojakom Judom v
Sveti deželi ali Palestini. Kmalupo
l. 50 je odšel v druge dežele. Pred
odhodom je rojakom opisal Jezusovo
življenje v aramejskem jeziku, ki so

ga Judje govorili od babilonske sužnosti in ki je bil precej podoben njihovemu hebrejskemu jeziku. Matejevo aramejsko besedilo evangelija se je pa skoro vse izgubilo; ohranil se je grški prevod, ki ga je tudi sam poznal in odobril, - kakor so tudi vse druge knjige nove zaveze napisane v grščini.

V svojem evangeliju je imel Matej ta namen, da pokaže Judom, da je bil Jezus res Kristus, Mesija, ki ga je Bog obljubil njihovim davnim dedom. Zato opisuje Matej zlasti take dogodke iz Jezusovega življenja, ki so bili napovedani v stari zavezi.

2. Sv. Marko. Bil je sin Marijine sorodnice, ki je imela s svojim možem v Jeruzalemu na griču Sionu veliko hišo z dvorano, kjer je obhajal Jezus zadnjo večerjo in kjer so se prvi jeruzalemski kristjani zbirali k službi božji. Tiste dogodke iz Jezusovega delovanja, ki so se izvršili v Jeruzalemu, je torej lahko sam videl, ali jih je zvedel od očitvidcev. - Nekaj časa je spremljal sv. Pavla na njegovem prvem potovanju na otok Ciper. Pozneje se je za stalno priključil apostolskemu prvaku sv. Petru. Neštetokrat je slišal Petra pridigati o Jezusovem učenju in delovanju, o Jezusovem trpljenju in njegovi smrti. V Rimu je napisal po Petrovih pridigah za tiste, ki so se bili spreobrnil iz poganstva, svoj evangelij v grščini, ki je bila takrat v Rimu občevalni jezik, zlasti izobražencev. - Peter ga je poslal v Egipt ustanovit cerkveno občino. Ustanovil jo je v Aleksandriji, ki je bila tedaj za Rimom največje in najbogatejše mesto sveta in tudi slovit sedež znanosti. Tam je sv. Marko umrl in bil položen v grobnico. Pozneje so njegove zemske ostanke prepeljali v Benetke in nad njimi sezidali krasno cerkev v grškem slogu; to je starodavna cerkev sv. Marka.

V evangeliju hoče dokazati, da je Jezus res Sin božji. Zato ima zapi-

sanih mnogo Jezusovih čudežev.

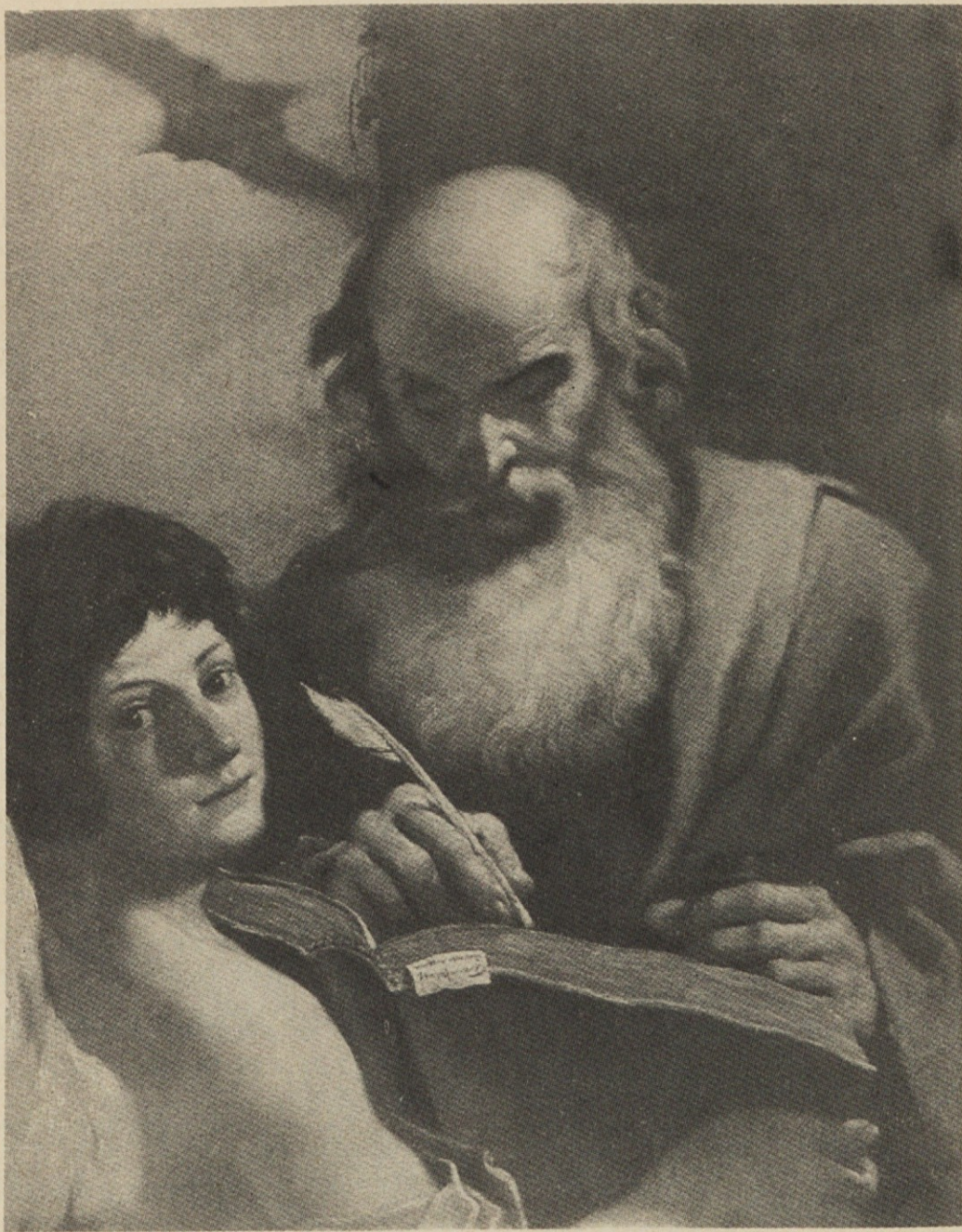
3. Sv. Luka. Bil je Grk, ne Jud, iz Antiohije, ki je bila tretje največje mesto tedanjega sveta, takoj za Aleksandrijo, in je stala v kotu med Malo Azijo in Sirijo. Po veri je bil pogan, po poklicu pa zdravnik. Spreobrnil ga je sv. Pavel na svojem 2. misijonskem potovanju. Izvzemši nekaj let je bil potem neprestano pri Pavlu, tja do njegovega obglavljenja v Rimu l. 67. Luka pripada že 2. krščanskemu rodu in ni osebno videl Kristusa. V uvodu evangelija pravi, da je o Kristusovem življenju skrbno poizvedoval pri raznih očitvidcih in zapisoval njihova poročila.

Luka je napisal tudi 5. knjigo nove zaveze, "Apostolska dela". V nji opisuje delovanje apostolov po Jezusovem vnebohodu. V prvih 12 poglavjih piše zlasti o delovanju sv. Petra, v nadaljnjih pa o delovanju sv. Pavla do konca njegovega prvega jetništva v Rimu l. 63. Evangeliju in Apostolskim delom se po lepem grškem jeziku pozna, da jih je napisal rojen Grk.

V evangeliju hoče predvsem pokazati, kako je bil Jezus dobrotljiv Odrešenik Judov in poganov. Zato je na primer edino on zapisal vse tri Jezusove prilike, ki se iz njih posebno razvidi velika božja ljubezen do skesanih grešnikov: o izgubljeni ovci, izgubljeni drahmi in izgubljenem sinu.

Matej, Marko in Luka so napisali svoje evangelije pred porušenjem Jeruzalema, ki se je zgodilo l. 70. Opisujejo zlasti Jezusovo javno delovanje med preprostim ljudstvom v hriboviti judovski pokrajini Galileji, med kmeti, ribiči in pastirji. V razvrstitvi in opisovanju dogodkov se precej ujemajo. Imenujemo jih s skupnim grškim imenom "sinóptiki".

4. Sv. Janez Evangelist. Bil je sin Zebedéja in Marijine bližnje sorodnice Salóme. Dom so imeli v trgovskem in ribiškem mestecu Ka-

Evangelist Matej. Naslikal Barbieri.

farnaumu; z bratom Jakobom, ki ima kot apostol priimek "Mlajši", je pomagal očetu pri ribištvu. Bil je plemenit, za višjimi cilji stremeč mladenci; da bi jih mogel bolje dosežati, je ostal neporočen. Šel je k Janezu Krstniku, ki je ob dolenjem teku Jordana klical k pokori in krščeval, in je postal njegov učenec. Od tam ga je Gospod poklical v svoje stalno spremstvo; sprejel ga je med dvanajstere apostole in med svoje tri največje zaupnike; poleg njega sta bila to tudi njegov brat Jakob Mlajši in Peter. Janez Evangelist je bil Jezusov najljubši učenec; sam se v evangelijune imenuje z imenom, ampak z označbo "učenec, ki ga je Jezus ljubil". Ni pa bil sanjavo zamišljen mož, kakor si ga nekateri predstavljajo, ampak je bil zelo ognjevit narave; Jezus ga je imenoval, kakor tudi njegovega brata, "Sina groma". Kot apostol in poseben zaupnik Jezusov je vse dogodke, ki jih v evangeliju opisuje, videl na lastne oči. - Po Jezusovem vnebohodu je sv. Janez deloval v Jeruzalemu med Judi in je skrbel za Jezusovo mater Marijo, svojo sorodnico, ki mu jo je Jezus na križu izročil. Po njeni smrti se je preselil v Efez na zahodni obali Male Azije. Cesar Domicijan ga je kot Jezusovega sorodnika poklical na zaslišanje v Rim in ga dal vreči v vrelo olje; pa ga je Bog čudežno ohranil živega. Potem ga je velel Domicijan pregnati na majhen skalnat otok Patmos v Egejskem morju; tam je v zamaknjenju gledal prikazni, ki jih je opisal v svojem Razodetju (Apokalípsi). Po Domicijanovi smrti se je vrnil v Efez, kjer je živel približno do l. 100. Napisal je tri liste, ki jih tudi prištevamo k sv. pismu. Malo pred smrtjo je napisal svoj evangelij. V njem je dopolnil poročila prvih treh evangelistov, sinoptikov, in obširno podal globoke razgovore, ki jih je imel Jezus v Jeruzalemu z versko izobra-

ženimi pismouki.

S svojim evangelijem hoče Janez zoper tedanje krivoverce dokazati, da je Jezus res učlovečena 2. božja oseba ali Beseda. Začetek njegovega evangelija bere mašnik na koncu vsake maše.

Zdaj pa moramo dokazati, da niso evangeliji kakšne zbirke izmišljenih pripovedk o Jezusu, ki so morda nastale šele dolgo po njegovi smrti, ampak strogo preiskane zgodovinske knjige, napisane med 50 do 100; do nas so prišle take, kakršne so bile napisane, in popisujejo samo resnične, zgodovinske dogodke. - Ako dokažemo, da so vsi štirje evangeliji zgodovinsko popolnoma zanesljivi, smo s tem dokazali za vse ostale svetopisemske knjige stare in nove zaveze, da je v njih resnično božje razodetje. Stara zaveza je namreč obsežena v novi; Kristus je ni razvezal in odpravil, ampak samo dopolnil. Vse druge knjige nove zaveze imajo pa evangelije za podlago.

Zgodovinska zanesljivost evangelijev.

Da je kakšna zgodovinska knjiga res vsestransko zanesljiva, se zahteva to troje od nje:

I. da je pristna (avtétična), to je, da jo je res napisal tisti, komur se pripisuje;

II. da je prišla do nas taka, kakor je bila napisana, in ni v nji nič bistvenega dodanega ali izpuščenega; in

III. da je njen pisec verodostojen, to je, da je mogel in tudi hotel poročati vso resnico.

Zgled: Malo pred Jezusovim rojstvom je napisal rimski vojskovodja in državnik Julij Cezar knjigo "O galški vojski", ki v nji popisuje svoje

zmagovite boje z narodom Galcev približno v sedanji Franciji. Knjigi smemo in moramo popolnoma verjeti, če je pristna, to je, če jo je napisal res on, vojskovodja Julij Cezar, ne pa kdo drug, morda šele dolgo časa po njegovem vojskovanju; potem če jo je napisal takšno, kakršna je pred nami, in ni noben nič važnega vanjo vrinil ali iz nje izpustil; in pa, ako je zgodovinsko verodostojna, to je, ako je Cezar mogel in tudi res hotel pisati v nji samo zgodovinsko resnico, ne pa kakšnih izmišljij. - Obrnimo zdaj te zahteve na štiri evangelije! Prva naša trditev je:

1. Evangeliji so pristni.

Res so jih napisali sv. Matej, Marko, Luka in Janez. Napisali so jih oni, v letih 50 do 100, ne pa kdo drug, morda šele v 4. ali 5. stoletju. Za to važno trditev imamo mnogo zunanjih in notranjih dokazov. Zunanji dokazi niso vzeti iz evangelijev samih, ampak iz drugih spisov prvih stoletij. Pripominjamo, da se je od starega krščanskega slovstva ohranil samo majhen del; mnogo ga je bilo uničenega v tristoletnem preganjanju rimskih cesarjev. Pa se tudi v teh maloštevilnih spisih ali odlomkih spisov prvih dveh stoletij evangeliji večkrat omenjajo. Notranji dokazi za pristnost so pa vzeti iz evangelijev samih.

1. Zunanji dokazi. K njim prištevamo že napise evangelijev: "Evangelij po Mateju, po Marku, po Luku, po Janezu". Pred evangeljsko besedilo so jih začeli staviti kmalu po l. 100. Takrat ja pa krščanska javnost pač še vedela, kdo je evangelije napisal.

Zdaj bi pa lahko imenovali okoli 20 starokrščanskih pisateljev iz 1. in 2. stoletja, ki navajajo (citirajo) posamezne stavke iz štirih evangelijev.

Navajajo jih večinoma po spominu, po smislu, ne strogo po besedi. Evangelije so dobro poznali; morali so torej takrat že biti napisani. Od teh spisov iz prvih stoletij omenjamo samo te:

Didahé ali "Nauk Gospodov po dvanajstih apostolih". Knjižica je bila napisana med leti 70 do 90 in omenja na kratko poglobitve npravne in bogočastne dolžnosti kristjana. Janezovega evangelija seveda ne omenja, saj takrat še ni bil napisan. Ostale tri pa predpostavlja kot znane. Včasih kar pristavi: "To najdete v Gospodovem evangeliju." Bolj ali manj doslovno navaja Mateja tridesetkrat, Marka enajstkrat, Luko pa štirikrat. Torej so bili tedaj že napisani in kristjanom znani.

Sv. Klemen Rimski, 4. papež, ki je vladal Cerkev v letih 92 do 101. Pisal je daljše pismo v grško mesto Korint, kjer so se začele razprtije in prerekanja. Prvih treh evangelijev ne navaja po besedi, pač pa jih uporablja in s tem kaže, da jih pozna.

Sv. Ignacij Antiohijski, škof in mučenec. Prepeljali so ga v Rim in ga tam l. 107 vrgli zverem. Na potu proti Rimu je na ladji napisal 7 pisem cerkvenim občinam, ki se je peljal blizu njih. Večkrat navaja besede treh sinóptikov, pa tudi sv. Janeza, ki je bil do takrat že sestavil svoj evangelij.

Sv. Justin, ki je živel približno od l. 100 do 165, ko je bil mučen. Bil je Grk iz Síhema v Sveti deželi, pogan po veri. Pa se je spreobrnil h krščanstvu in ga je zvesto branil s svojimi spisi. Evangelije imenuje "Spomenice apostolov" in pravi, da so jih napisali "Kristusovi učenci in njih spremljevalci". Štiri evangelije navaja bolj po smislu kakor po besedi več ko dvestokrat.

Sv. Irenej, rojen v 1. polovici 2. stoletja v Mali Aziji. V mladosti je bil učenec sv. Polikárpa, ki je bil učenec sv. Janeza Evangelista. Po-

stal je najprej duhovnik, potem pa škof v Lyonu v južni Franciji, kjer je umrl okoli l. 200 mučeniške smrti. V svojih knjigah navaja okoli 400 stavkov iz evangelijev. Omenja tudi, kdo so bili štirje evangelisti in v kakšnih okoliščinah so evangelije napisali.

Tudi sv. Klemen Aleksandrijski, škof, umrl v pregnanstvu okoli l. 215, in sloveči pisatelj Tertulijan (160 do 240) pogosto citirata evangelije in jih predpostavljata kot kristjanom splošno znane. Pa saj je bilo to že okoli l. 200.

K tem krščanskim pisateljem iz 1. in 2. stoletja bi lahko dodali tudi pisce, sovražne pravovernemu krščanstvu, kakor so Márcion, Bazilíd, Tácijan, Celz in drugi. Evangelije predpostavljajo kot napisane in znane, a jih po svoje zavijajo ali smešijo.

Ti zunanji dokazi za pristnost evangelijev nam trdno dokazujejo, da so bili prvi trije evangeliji res napisani že precèj pred letom 100, Janezov pa tik pred tem letom.

2. Notranji dokazi za pristnost evangelijev, vzeti iz njih samih, pa so:

Vsebinska. V evangelijih se omenja nešteto podrobnosti iz verskega, političnega, socialnega, gospodarskega in kulturnega življenja Judov v Kristusovem času. Vse je pa tako opisano, kakor so mogli pisati samo očitvidci. Po l. 70 se je namreč v Palestini mnogo spremenilo, ker so zmagoviti Rimljani razgnali Jude po svetu in naselili svoje ljudi. Poznejši pisci bi ne bili mogli vseh teh podrobnosti tako točno zadeti, marveč bi se kmalu pokazalo, da so spisi ponarejeni. - Prvi trije evangelisti obširno navajajo Jezusovo prerokbo o porušenju jeruzalemskega mesta in templja; nič pa ne poročajo, da se je izpolnila, dočim pri izpolnitvi drugih prerokb to pristavijo. Torej so zapisali to prerokbo in z njo vred

evangelije že pred letom 70.

Jezik evangelijev je grški jezik, kakor so ga govorili in pisali ravno v 1. stoletju po Kristusu in ne pozneje. Jezikoslovci to natančno vedo. V tem grškem jeziku, ki se imenuje "kojnë", je mnogo hebrejskih načinov izražanja ali hebraizmov, ki so bili mogoči samo pri Judih iz Palestine; samo Luka jih nima, ker je bil Grk.

Slog pisanja razodeva preproste moč, ki so poznali samo domače judovske spise, namreč sveto pismo stare zaveze. Lukovemu evangeliju se pa po slogu pozna, da je bil bolj izobražen. Vidi se tudi, da je imel tedanjo zdravniško izobrazbo.

Evangelisti pišejo nazorno in živahno, kakor morejo pisati samo očitvidci ali njih poslušalci. Mnogokrat natančno povedo, kje in kdaj se je kaj zgodilo.

Vsak evangelij še posebej kaže evangelista, kakšen je bil po značaju in v kakšnih okoliščinah je pisal.

Štiri evangelije so torej res napisali sv. Matej, Marko, Luka in Janez in sicer v letih 50 do 100. Jezus je pa javno deloval približno od l. 30 do 33.

II. Evangeliji so se ohranili nepokvarjeni.

To se pravi: nihče ni pozneje nič pomembnega vanje vstavil, pa tudi nihče nič izpustil. To dokazujejo:

Najstarejši prepisi evangelijev. Nepokvarjenost evangelijev bi bila seveda najlaglje dokazana, če bi imeli lastnoročno pisanje evangelistov ali prvopise evangelijev, morda celo uradno potrjene. Pa se prvopisi niso ohranili, ker so jih zelo uporabljali. Iz prvih treh stoletij se je ohranilo zelo mnogo odlomkov evangelijev, toda samo odlomkov, ki imajo pa vsi prav isto besedilo, kakor ga imamo mi. Takrat so namreč še pisali na

ΤΟ ΔΕ ΕΤΙ ΑΠΑΙΣΑΝΗ
 ΤΗΝ ΤΩΝ ΣΑΛΕΥ
 ΟΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑΘ
 ΣΙΝΩΣ ΠΕΠΟΙΗ
 ΜΕΝΩΝΙΝΑΜΙΝΗ
 ΤΑΜΗ ΣΑΛΕΥΟΜΕΝΑ
 ΔΙΟΒΑΣΙΛΕΙΑΝ ΑΣΑ
 ΛΕΥΤΟΝ ΠΑΡΑΛΛ
 ΒΛΗΟΝΤΕΣ ΕΧΟΜΕ
 ΧΑΡΙΝ ΔΙΗ ΣΛΑΤΡΕΥ
 ΟΜΕΝΕΥΑΡΕΣΤΩ
 ΤΩΘΩΜΕΤΑΕΥΛΑ
 ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΟΥΣ ΚΑ
 ΓΑΡ ΘΣΗΜΩΝ ΠΡ
 ΚΑΤΑΝΑΛΙΣΚΟΝ
 ΗΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΜΕ
 ΝΕΤΩΤΗΝ ΦΙΛΟ
 ΖΕΝΙΑΝ ΜΗΕ ΠΙΛ

ΥΜΙΝ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ
 ΤΟΥ ΘΥΩΝ ΑΝΑΘΕ
 ΩΡΟΥΝΤΕΣ ΤΗΝ Κ
 ΒΑΣΙΝ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΡ
 ΦΗΣ ΜΙΜΕΙΣ ΘΑΛΙΤΗ
 ΠΙΣΤΙΝ
 ΙΣΧΕΣ ΕΧΘΕΣ ΚΑΙ ΣΗ
 ΜΕΡΟΝ Ο ΑΥΤΟΣ Κ
 ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ
 ΔΙΔΑΧΑΙΣ ΠΟΙΚΙ
 ΛΑΙΣ ΚΑΙ ΖΕΝΑΙΣ Η
 ΠΑΡΑΦΕΡΕΣ ΘΕΚΑ
 ΛΟΝ ΓΑΡ ΧΑΡΙΤΙ ΒΕ
 ΒΑΙΟΥΣ ΘΕΤΗΝ ΚΑ
 ΔΙΑΝΟΥ ΒΡΩΜΑΙΝ
 ΕΝ ΟΙΣ ΟΥΚ ΩΦΕ
 ΛΗΘΗΣΑΝ ΟΙ ΠΕΡΙ
 ΠΑΤΟΥΝΤΕΣ

Sinajski rokopis sv. pisma iz 4. stoletja.

pápiros, ki ga je zlasti v Nilu dosti. Pápiros ni bil trpežen. Našli so pa številne take odlomke evangeljskega besedila, zlasti v suhem pesku Egipta, kjer je krščanstvo v prvih stoletjih izredno lepo cvetelo. - Vse bolj trpežen je bil pergament, napravljen iz tenko ustrojenih ovčjih in drugih živalskih kož, ki so splošno nanj pisali - vsaj bolj važne listine - od 4. stoletja. Zato imamo od tedaj nič manj kot 53 starih rokopisov, ki vsebujejo vso novo zavezo. Najstarejši je Sinajski rokopis, ki ga je odkril l. 1844 v osamelem starodavnem samostanu sv. Katarine pod Sinajsko goro Nemec Tischendorf (Tíšendorf), in pa Vatikanski rokopis, ki se hrani v vatikanski knjižnici.

Najstarejša dva prevoda evangelijev, sirski in stari latinski prevod Ítala iz 2. polovice 2. stoletja. Ohranjena sta samo v odlomkih. Napravljenata sta bila po grškem besedilu, ki je prav takšno, kakršno po-

znamo mi kot grški izvirnik evangelijev. Isto dokazuje stari egiptovski (koptski) prevod, napravljen okoli l. 200.

Citati. Prvi trije evangeliji (sinoptiki) se citirajo ali navajajo, kot smo omenili, že pred l. 100 v Didahé ali "Nauku Gospodovem po dvanajstih apostolih". Takoj nato, od začetka 2. stoletja, so pa evangeliji v krščanskih spisih tolikokrat citirani, da se iz teh citatov dajo sestaviti skoraj vsa poglavja evangelijev. Citati se navajajo po spominu, to je ne po besedah, ampak po smislu; vendar se stvarno ujemajo z našim sedanjim besedilom.

Da poročila o Jezusovih čudežih in prerokbah - in za ta poročila nam gre - niso pozneje vrinjena v evangeljsko besedilo, je močan dokaz tudi to, ker so v najtesnejši zvezi z dogodki in govori evangelijev; ne dajo se iztrgati iz celote.

In dobro se moramo zavedati, da

so že v prvem krščanskem času zelo pazili na tradicijo ali izročilo. Ničesar niso sprejeli, česar niso prejeli od apostolov. Ko so torej sprejeli evangelije, kakršni so danes, so morali biti trdno prepričani, da je vse to besedilo iz apostolskega časa, od evangelistov. Evangelije so skupno čitali pri službi božji, v vseh krščanskih občinah. Če bi bili na primer v Korintu, v Rimu ali v Aleksandriji vrinili poročilo o kakšnem čudežu ali kakšnem Jezusovem govoru, ki ga v evangeljskem besediludrugih cerkvenih občin niso imeli, bi bil ogorčeno ugovarjal ves ostali krščanski svet.

Evangeliji so torej bili napisani med leti 50 in 100, to je brž po Jezusovi smrti. In so bili napisani prav taki, kakor jih poznamo in uporabljamo mi. - Zdaj je pa treba še to dokazati, da poročajo samo čisto resnico. In res,

III. Evangelisti

so verodostojni.

To je: mogli in hoteli so poročati resnico; neresnice sploh niso mogli poročati.

1. Mogli so jo. Matej in Janez sta bila apostola in torej priči vseh dogodkov. Pazljivo sta poslušala Jezusovo javno učenje in njegove zasebne, bolj podrobne nauke. Marko in Luka sta dolga leta spremljala apostole in jih poslušala. Marko je nekatere dogodke (v Jeruzalemu) lahko sam videl, o drugih pa zvedel od Petra. Luka, ki ni bil očividec, zagotavlja v uvodu evangelija, da je "vse od začetka natančno pozvedel". Evangelistov nista zapeljevali pretirana domišljija ali premočna čustvenost; bili so treznega in mirnega značaja in večkrat maloverni. - Pisanje takrat ni bilo dosti v navadi; Jezusovih govorov niso sproti zapisovali, uporabljali so pa druga (mnemoteh-

nična) sredstva, na primer, da si je vsak apostol zapomnil del govora, potem so pa celotni govor skupno sestavljali in obnavljali. Jezus je mnogo istih govorov imel na raznih krajih in so jih lahko večkrat slišali.

2. Hoteli so poročati resnico. Bili so pošteni in plemeniti možje, ki so se iz višjih nagibov odrekli zemeljskim dobrinam. Pišejo stvarno in mirno, brez izražanja čustev. Okolnosti kraja in časa večkrat natančno opišejo. Poročajo o Jezusu tudi stvari, ki so se čitalcem lahko zdele čudne: da je bil domač s cestinarji in drugimi "javnimi grešniki"; da ga je ob Lazarjevem grobu premagala žalost in se je razjokal; da je imel le malo uspehov; da je bil v vrtu Getsemani potrtn in malodušen in je trepetal od strahu pred bližnjim strašnim trpljenjem; da je bil sramotno opljuvan, križan med dvema razbojnikoma, kakor bi bil on največji, itd. Vse to je moralo pri Judih in poganih vzbujati zaničevanje in očitke. - Evangelisti odkritosrčno poročajo tudi o napakah in napačnih nazorih, ki so jih imeli oni in apostoli in ki jih je Jezus zaradi njih večkrat grajal. Kar vemo o apostolih in njih slabega, vemo od njih samih. Če bi bili hoteli pisati neresnico, bi bili vsaj to zamolčali.

Evangelisti tudi niso imeli vzroka poročati kaj neresničnega. "Nikdo ne laže brez vzroka," pravi latinski pregovor. S svojim pisanjem niso iskali osebne koristi ali zločnosti; sami so zapisali, da je Jezus apostolom večkrat napovedal trpljenje in tudi mučeništvo. - Če bi bili ljudi varali s pisanjem, bi bili morali pričakovati od Boga hude kazni in bi bili neposlušni Jezusu, ki je sovražil vsako neresnico. - To imejmo v živi zavesti, da so vsi apostoli in evangelisti, razen sv. Janeza, potrdili svoje oznanjevanje in pisanje s smrtjo.

3. Evangelisti sploh niso mogli poročati neresnice,

Marija z Jezuškom. Naslikal Dolci.

tudi ako bi jo hoteli. Izredne dogodke, ki jih popisujejo, je videlo mnogo ljudi, ki so ob pisanju sinoptikov in nekateri tudi ob pisanju sv. Janeza še živeli. Ti bi bili ogorčeno zavrnil vsako neresnično poročilo. Zlasti bi ne bili tiho Jezusovi sovražniki, ljubosumni voditelji ljudstva; s tem bi bili zlahka zavrnil strašni očitek evangelistov, da so zavrgli in umorili Mesijo, Sina božjega. Pa ni niti eden od njih ugovarjal zoper poročila evangelistov.

Ako bi bili hoteli evangelisti pisati izmišljene povesti, bi bili rajši opisovali njegovo skrito mladost, ki bi jim o nji nikdo ne mogel oporekati.

Preprosti evangelisti si pač niso mogli izmisliti Jezusove nadčloveške osebnosti in njegovega vzvišenega nauka. Obojega bi si niti največji pisatelji in najgloblji modroslovci ne mogli izmisliti. Če bi bili evangelisti iznašli Jezusovo osebnost in njegov nauk, bi bili vredni še večjega občudovanja kakor Jezus sam.

Štirje pišejo, vsak iz svojega namena in tako samostojno, da so med njimi glede nekaterih dogodkov celo navidezna nasprotja. Ta nasprotja so pa res samo navidezna; v resnici se popolnoma strinjajo. To z nami vred zatrjujejo tudi protestantski svetopisemski veščaki, ki evangelije skrbno proučujejo. - Ako bi si bili Kristusa izmislili in bi ga bil slikal vsak po svoji domišljiji, ali če bi mu dodelovali količkaj neresničnega, bi bili narisali štiri različne Kristuse. Samo popolna resnicoljubnost teh štirih različnih prič je mogla napraviti tako enotno sliko Kristusovega nauka in Kristusove osebnosti.

Naj še posebej zavrremo očitek, da so evangelisti zgodovinske dogodke olepšali in Kristusa pokazali vse bolj vzvišenega, kakor je bil v resnici. Tako da je nastalo sploh vse, kar je v evangelijih nadnaravnega. - Pa ponovimo ugotovitev, da je ob pisanju evangelistov, zlasti sinoptikov, živele še mnogo očividcev in so zato bile take slavlne potvorbe nemogoče. Niti

zagrizeni Jezusovi sovražniki niso očitali kristjanom, da so Kristusovi čudeži samo izmišljenine evangelistov.

Božja previdnost je poskrbela, da so bili evangeliji napisani v času, ki se more še dandanes znanstveno natančno raziskovati. Evangeliji so tako strogo preiskani, tudi od protestantov, kakor noben drug zgodovinski vir. Njihova popolna zgodovinska zanesljivost je nadvse jasno izpričana. - Le primerjajmo z evangeliji glede zgodovinske zanesljivosti poročila o začetnikih drugih ver, kakor Bude, Konfútseja ali Zoroastre. Nastala so več stoletij po njih smrti; polna so tvorb domišljije in pesniških okraskov. Evangeliji so pa kakor izklesani iz najtrdnjšega kamna granita; njihovo trezno, mirno in preprosto pričevanje je zgodovinsko popolnoma zanesljivo. Kar je v evangelijih zapisano, je sama čista resnica. Kako važna je ta ugotovitev!

Kršćanstvo je v treh stoletjih preobrazilo ogromno, pokvarjeno rimsko državo. Tudi še sedaj preoblikuje posameznike in množice, ki mu odpro srca. Takih stalnih učinkov pa ne more vršiti laž.

Kristusove izjave, da je Sin božji in pravi Bog.

Osrednja osebnost evangelijev je Jezus Kristus. Kdo je bil? Za koga se je imel?

Bil je pravi in resnični Sin božji, učlovečena druga božja oseba. Mnogokrat in na različne načine je to zatrdil.

Imenoval se je Sina božjega v pravem smislu besede. Mi vsi smo

božji otroci, ako smo v posvečujoči milosti božji. Posvečujoča milost božja je nadnaravno življenje duše, podobno življenju Boga samega. Seveda samopodobno, ker pravega božjega življenja ne more biti nikdo deležen kakor Bog sam. Ko Bog gleda na nas, ako smo v posvečujoči milosti, vidi v nas nekaj sebi zelo podobnega, kakor je otrokovo življenje podobno očetovemu. Smo torej božji otroci v prenesenem pomenu besede. Jezus si je pa lastil pravo božje sinovstvo, ko je na primer trdil, da je enega bistva in ene narave z Očetom. "Jaz in Oče sva eno. Kdor vidi mene, vidi Očeta. Jaz (sem) v Očetu in Oče v meni." (Jan 10, 30; 14, 9 sl). Apostole in nas je učil moliti: "Oče naš;" sam pa nikoli ni nagovoril Boga kot "našega" skupnega Očeta, ampak le "moj Oče".

Pripisoval si je popolno spoznanje Očeta, ki ga more imeti samo tisti, ki ima z Očetom isto naravo in ista skupna dejanja. "Vse mi je izročil moj Oče in nihče ne pozna Sina kakor le Oče; in nihče ne pozna Očeta kakor le Sin in komur hoče Sin razodeti." (Mt 11, 27)

Zavedal se je, da je vrhovni Zakonodavec človeštva, saj je stvarnik in gospodar vseh ljudi. Ni prišel razvezat zakonodaje, ki jo je Bog dal Mojzesu na Sinajski gori. Bila je še nepopolna. On jo je pa prišel izpopolniti in je to storil z zavestjo najvišje zakonodajne in sodne oblasti. V 5., 6. in 7. poglavju Matejevega evangelija naletimo kar dvanaajstkrat na izražanje: "Slišali ste, da je bilo rečeno starim... Jaz pa vam pravim..." Tako je mogel govoriti samo Bog. - O svoji vrhovni sodni oblasti je pred začetkom svojega trpljenja zatrdil: "Ko pride Sin človekov v svoji slavi in vsi angeli z njim, takrat bo sédel na prestol svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi." (Mt 25, 31 sl)

Izraz "Sin človekov", ki se je Je-

zus navadno z njim imenoval, je vzet iz preroka Daniela (7, 13 sl), ki govori o bodočem Mesiji, da bo prišel z največjo oblastjo in slavo na oblakih neba, a bo ljudomil in usmiljen do človeštva, saj bo tudi sam "sin človekov".

Jezus si je prilaščal moč, v lastnem imenu odpuščati grehe. To pa more samo Bog, kajti greh žali Boga. Mrtvoudnemu je rekel: "Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi." (Mt 9, 2) Navzoči Judje so dobro vedeli, da si s tem prilašča božjo oblast, zato so si mislili: "Ta govori bogokletno." V dokaz svoje oblasti je Jezus nato dal mrtvoudnemu telesno zdravljenje.

Z lastno močjo je delal raznovrstne čudeže in se je stemizkazal za popolnega gospodarja žive in nežive narave. Čudodelno oblast je pa imel v toliki meri, da jo je dal tudi ljudem, "tistim, ki bodo vanj verovali." (Mr 16, 17)

Ljudem daje po smrti on večno življenje. "Moje ovce poslušajo moj glas in jaz jih poznam in hodijo za menoj. In jaz jim dam večno življenje; in ne bodo se pogubile nikoli in nihče jih ne bo iztrgal iz moje roke." (Jan 10, 27 sl)

Sploh izvršuje vsa tista dejanja, ki jih vrši Bog Oče. Torej ima z njim eno in isto skupno naravo. "Resnično, resnično, povem vam: Sin ne more delati samod sebe ničesar, razen, kar vidi, da dela Oče; karkoli namreč dela on, dela enako tudi Sin." Nato omeni najvišjo čudodelno moč, oživljati umrle: "Kakor namreč Oče obuja mrtve in oživlja, tako tudi Sin oživlja, katere hoče." (Jan 5, 19, 21)

Edinole Bog je mogel zatrditi o sebi: "Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu razen po meni." (Jan 14, 6). - Na šotorskem prazniku je Jezus v jeruzalemskem templju stopil k enemu izmed velikanskih svetilnikov in je klical na ves glas: "Jaz sem luč sveta, kdor

gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja." (Jan 8, 12). - In kaj vse je zatrdil o sebi s primeri: "Jaz sem vinska trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu; zakaj brez mene ne morete nič storiti." (Jan 15, 5)

Jezus se je imenoval gospodarja sobote (Mt 12, 8). Šobota je pa bil Bogu posvečen dan. - Lastil si je večno božje bivanje, ki v njem ni ne preteklosti ne prihodnosti, ampak ga je sama polna in neprestana sedanjost. "Resnično, resnično, povem vam: Preden je bil Abraham, sem jaz." (Jan 8, 58). Ni dejal: "Sem bil jaz", ampak: "Sem jaz". Judovski poslušalci so dobro razumeli, da si s tem prisvaja božjo večnost in s tem tudi božjo naravo: zato so ga hoteli na mestu kamnati.

Njega je treba tako častiti, kakor Očeta. "... da bi vsi častili Sina, kakor častijo Očeta; kdor ne časti Sina, ne časti Očeta, kateri ga je poslal." (Jan 5, 23)

Zase je Jezus zahteval od vernikov popolno predanost, tudi za ceno smrti. Zatrdi je: "Vsakega, kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih; kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih." (Mt 10, 32 sl) "Kdor ljubi očeta ali mater boljko mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer boljko mene, ni mene vreden. Kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel." (Mt 10, 36 sl, 39)

S popolno samozavestjo si je prisvajal vso oblast v nebesih in na zemlji. Pred vnebohodom je na gori v Galileji dejal apostolom: "Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode!" In jim je obljubil svojo vedno božjo pomoč: "In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta." (Mt 28, 20)

To so nekatere, poglavitne izja-

ve, ki je Jezus z njimi na različnih krajih in na razne načine zatrdil, da je pravi božji Sin, učlovečena 2. božja oseba. Tako izjavo je dalše tik pred svojo smrtjo. Ko je stal ponižan in zvezan pred velikim duhovnikom Kajfo in pred najvišjim judovskim sodnim zborom sinédrijem, ga je Kajfa pozval: "Rotim te pri živem Bogu, da nam izjaviš, če si ti Kristus, Sin božji." Veličastni in odločilni trenutek! Jezus in vsi navzoči so vedeli, da če bo pritrdil, ga bo to stalo življenje. Pa je odgovoril: "Sem." V dokaz se je sklical na svoj veličastni prihod k vesoljni sodbi: "Povem vam, poslej boste videli Sinu človekovega sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblakih neba." (Mt 26, 63 sl) Res so ga s soglasnim glasovanjem obsodili na smrt. In ko so ga pa gnali pred rimskega cesarskega namestnika Pilata, da bi potrdil njihovo smrtno obsodbo, so tamkaj vpili: "Mi imamo postavo in po postavi mora umreti, ker se je delal Sina božjega." (Jan 19, 7)

Dvanajsteri apostoli so poslušali te Jezusove izjave. Niso jih pa takoj razumeli, ker so bili še preveč privezani na tvorni svet in na življenje, ki jih je obdajalo. Kakor večina Judov tistega časa so v Mesiji pričakovali predvsem bodočega svetnega kralja, ki bo ves poganski svet podvrgel Judom in jim dal vlado v njem. Za takega Mesijo so imeli Jezusa. Ko so pa le gledali njegove velike čudeže in spet in spet slišali njegove trditve, da je ne samo božji poslanec, prerokin Mesija, ampak Sin božji, so se polagoma dali prepričati. Apostol Peter se je prvi dokopal do jasnega spoznanja Jezusove božje narave, ki si je prevzela človeško naravo, da bi nas ljudi mogla v nji učiti in s svojo smrtjo odrešiti. Bil je to v tretjem letu Jezusovega javnega delovanja. Potoval je z apostoli po severni Galileji, ob vznožju mogočnega pogorja Antilibanon. Vprašal jih je, za koga

ga imajo ljudje. Rekli so mu, da nekateri za Janeza Krstnika, ki ga je Bog spet obudil v življenje, ali za Elijo, Jeremijo ali kakšnega drugega izmed prerokov. Tedaj se je Jezus obrnil k njim z vprašanjem: "Kaj pa vi pravite, kdo sem?" Spregovoril je Simon Peter in rekel: "Ti si Kristus Sin živega Boga." Izpovedal je svojo vero v Jezusovo mesijanstvo; še več: vero v njegovo božanstvo. Jezus je bil te njegove jasne in določne izpovedi nadvse vesel, saj je bila vrhovni cilj njegovega dotedanjega delovanja. Blagroval je Petra: "Blagor ti, Simon, zakaj meso in kri ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih." Po teh besedah je Petru obljubil prvenstvo nad vso Cerkvijo, ki muga je v prikazni ob Genezareškem jezeru po vstajenju tudi podelil. (Mt 16, 13 sl)

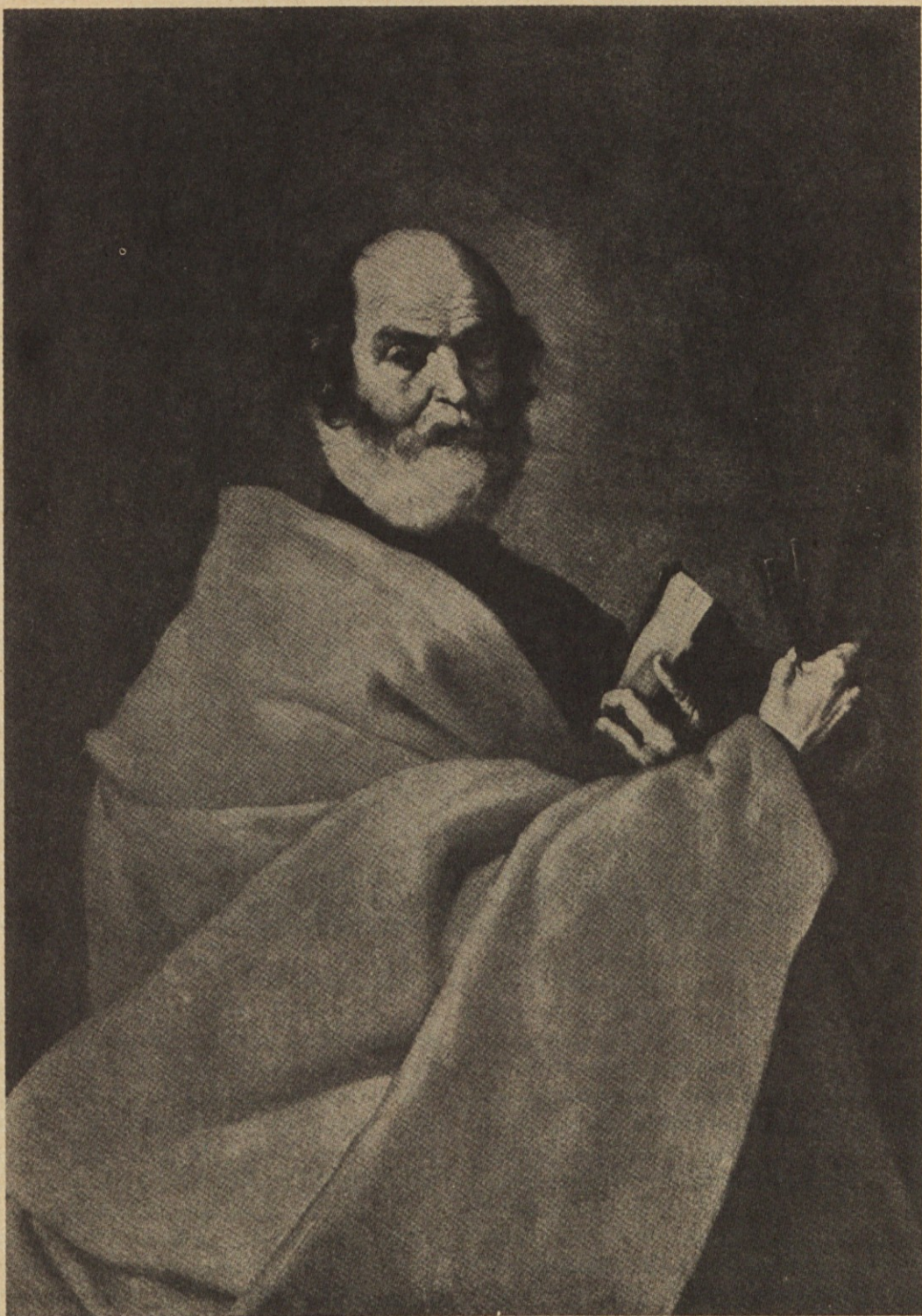
Ni se branil in ni oporekal, ko mu je apostol Tomaž osem dni po vstajenju izpovedal isto vero v njegovo božanstvo: "Moj Gospod in Moj Bog!" (Jan 20, 28)

Na koncu evangelija pravi sv. Janez, da ga je sestavil zato, da bi se uverili, da je Jezus res Kristus (Mesija), Sin božji, in da bi po veri imeli življenje v njegovem imenu." (Jan 20, 31)

Ves vidni in duhovni svet je kakor nič v primeri z Bogom, ki ga je ustvaril in ga ohranja in vlada. In ta v betlehemske ubožtvu rojeni človek, poznejši nazareški tesar, javni učenik, veliki trpin in med dvema razbojnikoma križani obsojenec je klical skozi čase in veke: Jaz sem pravi Sin božji, jaz sem pravi Bog. Kakšen klic!

Ali je pa res bil to? Ali ni samega sebe in drugih kruto varal?

Sv. Peter. Naslikal Ribera.

Čudeži in prerokbe, potrdilo Kristusovih izjav, da je pravi Bog.

Kristusovemu pričevanju, da je Sin božji in pravi Bog, moramo verjeti že zato, ker po svojem umskem spoznanju in po svoji svetosti nedosegljivo presega vse človeštvo. Na tako modri in tako sveti osebi pa pač ne more biti niti senca neresnice in laži. Popolnoma ji moramo verjeti.

Svoje izjave, da je Bog, je pa Jezus Kristus še posebej dokazal s svojimi čudeži in prerokbami, posebno pa s svojim vstajenjem od mrtvih.

Zadnji vesoljni cerkveni zbor, ki se je vršil leta 1870 v Vatikanu, je izjavil, da so čudeži in prerokbe najtrdnješi in za vsak razum najbolj prikladen dokaz za božje razodetje; predvsem seveda za Kristusovo božanstvo.

Kristusovi čudeži.

Čudež je izreden dogodek v vidni naravi, ki začasno ukinja kakšen naravni zakon. Zato ga ne morejo izvršiti naravne sile in moči, ampak samo vsemogočni Bog.

Tudi preroki in svetniki so delali čudeže in jih še vedno delajo. Pa vsi ti naravnost ali posredno zatrjujejo, da ne delajo čudežev z lastno močjo, ampak z božjo pomočjo. Kristus je pa delal čudeže v svojem imenu in z lastno močjo. Izjavil je, da ima enako čudodelno moč kakor Oče: "Kakor Oče obuja mrtve in oživlja, tako tudi Sin oživlja, katere hoče." (Jan 5, 21) Gobavca je ozdravil z besedami: "Hojem, bodi očiščen!" (Mt 8, 3)

Da so čudeži najtrdnješi dokaz za

resničnost razodetja, se vidi tudi iz ravnanja privrženecv izmišljenih razodetij in ver. Njihovim ustanoviteljem, kakor na primer Budi ali Mohamedu, so pripisovali čudeže. - Pa ti čudeži se v resnici niso zgodili. Poročila o njih so nepristna in so nastala šele več stoletij po njihovi smrti. Takoj se vidi, da so le prazne bajke.

Evangelisti poročajo o 41 različnih Jezusovih čudežih, ali tudi o celih skupinah čudežev. Luka na primer piše: "Ob sončnem zahodu pa so vsi, ki so imeli bolnike z različnimi boleznimi, te pripeljali k njemu in on je na vsakega izmed njih roke pokladal in jih ozdravljaj." (4, 40). Isto piše ta Marko (1, 32 sl) in Matej (8, 16). Ko je Janez Krstnik poslal dva svojih učencev k Jezusu, pravi evangelist Luka: "Prav tisti čas jih je bil (Gospod) mnogo ozdravil od bolezni, nadlog in hudih duhov in je mnogim slepcem podaril vid. In odgovoril jima je: Pojdita in Janezu sporočita, kar sta videla in slišala: slepi spregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi dobivajo sluh, mrtvi se obujajo." (7, 21 sl) V evangelijih se izrecno omenja le majhen del Jezusovih čudežev. Janez je zapisal na koncu svoje knjige: "Še mnogo drugih znamenj je storil Jezus vpričo svojih učencev, ki niso zapisana v tej knjigi." (20, 30)

Dokazali smo popolno zgodovinsko zanesljivost evangelijev. Poročila o čudežih so pa tako zrastla s celotnim besedilom, da jih ne moremo iztrgati iz njega, ne da bi bili prisiljeni zanikati tudi večino ostalega evangeljskega besedila.

Jezus je delal razne vrste čudežev. Tako je pokazal svojo polno in neomejeno oblast nad vso naravo.

Znani so nam njegovi čudeži, storjeni v nezavedni naravi. V Kani v Galileji je spremenil vodo v vino. Dvakrat je v puščavi pri Genezareškem jezeru čudežno pomnožil hlebe

Jezus obudi Jairovo hčer. Naslikal Hofmann.

in ribe. Hodil je po Genezareškem jezeru in je pomiril vihar na njem.

Ozdravil je nešteto bolnikov. Nekatere skupine takih ozdravljenj smo omenili. Mrtvoudnega stotnikovega služabnika je ozdravil v daljavo, sleporojenega z dotikom s slino, več slepcev s samo besedo, gluhonemega z dotikom ušesa. Gobavce je s svojo besedo očistil njih gnusne bolezni, deset izmed njih pa z naročilom, naj se gredo v jeruzalemski tempelj pokazat duhovnikom, ki so vodili sezname gobavcev. - Vsi bolniki so bi-

li ozdravljeni hipoma, brez vseh sorazmernih sredstev in za trajno.

Jezus je obujal mrtve. Evangelisti opisujejo tri oživitve: mladeniča v Najmu, Jairove hčere in Lazarja, ki je bil četrti dan v grobu in je že imel mrtvaški duh po trohnobi. Lazarjevo obujenje je na Jezusu sovražne Jude vplivalo s tako silo, da so sklenili z umorom se znebiti obeh: Jezusa in Lazarja. - Pa tudi primeri obujenja od mrtvih niso vsi zapisani v evangelijih. Janezovima odposlancema je Jezus rekel, da se "mrtvi

obujajo". Evangelisti pa do tistega časa omenjajo samo oživiljenje najmskega mladeniča. Nekaj jih je torej Jezus že do takrat oživil, ki niso zapisani.

Svoje čudeže je delal Jezus predvsem v dokaz za resničnost svojih izjav, da je Bog. Večkrat se je skliceval nanje. Pri sv. Janezu beremo: "Imam pa večje pričevanje, kakor je Janezovo; dela namreč, ki mi jih je dal moj Oče, da jih izvršim; prav ta dela, ki jih izvršujem, pričajo o meni, da me je Oče poslal." (5, 36) In potem: "Povedal sem vam, pa ne verujete. Dela, ki jih izvršujem v imenu svojega Očeta, pričajo o meni." (10, 25) Ali pa: "Če ne vršim del svojega Očeta, mi nikar ne verujte; če pa jih vršim, verujte delom, da boste spoznali in se prepričali, da je Oče v meni in jaz v Očetu." (10, 37). Pred Lazarjevim obujenjem je molil k Očetu: "Oče, zahvalim te, da si me uslišal. Jaz sem vedel, da me vselej uslišiš, toda zaradi okoli stojčega ljudstva sem rekel, da bi verovali, da si me ti poslal." (11, 41 sl). Po zadnji večerji je apostol Filip dejal Jezusu: "Gospod, pokaži nam Očeta!" Jezus mu reče: "Toliko časa sem med vami, Filip, in me nisi spoznal? Kdor vidi mene, vidi Očeta. Kako moreš govoriti: Pokaži nam Očeta? Ne veruješ, da sem jaz v Očetu in Oče v meni? Besed, ki vam jih jaz govorim, ne govorim sam iz sebe. Oče, ki prebiva v meni, on izvršuje dela. Verujte mi, da sem jaz v Očetu in Oče v meni. Če pa ne, verujte zaradi del samih."

Evangelisti bi ne bili tako natančno popisali Jezusovih čudežev, ako bi ne bili odločilno važni za vero v njegovo božanstvo. Nanje so se sklicevali apostoli pri oznanjanju in obrambi krščanstva, prav tako starokrščanski pisatelji in Kristusovi oznanjevalci vseh časov sploh.

Zato pa ne gredo Jezusovi čudeži nasprotnikom krščanstva v račun.

Nekateri jih pripisujejo "neznanim silam v naravi", ki jih je Kristus uporabljal. - Odgovarjamo jim, da res ne poznamo vseh moči in sil, ki jih je Stvarnik položil v naravo. Vemo pa, česa ne zmorejo. Z nobenimi naravnimi močmi ni mogoče nasitiiti z nekaj hlebi kruha in nekaj ribami več tisoč mož in potem imeti tega več, kakor ga je bilo prej. Ali z besedo pomiriti silen vihar na jezeru. Ali z besedo ali dotikom ozdraviti gobavce, že zelo razjedene od gob. Ali oživiti mrtve. In tako dalje.

Drugi spet so trdili, da je Jezus pri čudežih uporabljal sugestijo ali hipnózo, to je namerno vplivanje na preobčutljivo živčevje. Takšno vplivanje je mogoče samo pri boleznih, ki imajo živčno podlago, in se za to potrebuje daljši čas, pa so uspehi mnogokrat majhni in samo začasni. Nobena sugestija ali hipnoza pa ne more v hipu popolnoma ozdraviti rane, uljesa, poškodbe mišičnega tkiva, kaj šele oživiti mrtvega. Pri čudežih v neživi naravi pa ta prazna razlaga sploh ne pride v poštev. - Vera, ki jo je Jezus večkrat zahteval od teh, ki naj bi bili ozdravljeni, je vera v njegovo božje poslanstvo, ne pa vera v kakšno njegovo izredno zdravilno moč. Včasih jo je zahteval šele po izvršenem ozdravljenju.

Vsi Jezusovi čudeži oznanjajo in slavijo Jezusovo božjo vsemogočnost, pa tudi dobroto. Nobenega ni storil zato, da bi samo pasel radovednost ali izkazal svojo oblast in moč.

*

Jezus je v Jeruzalemu čudežno dal vid mladeniču, ki je bil slep od rojstva. Janezov evangelij pravi: "Jezus je pljunil na tla, napravil blata iz sline, pomazal z blatom njegove oči in mu rekel: Pojdi, umij se v kopei SÍloe! Šel je torej in se umil; in ko se je vrnil, je videl." Zavaljo tega velikega čudeža so bili Jezusovi sovražniki kar iz sebe. Ozdravljenca

so stavili križna vprašanja, da bi se zarekel in o Jezusu kaj rekel, za kar bi ga lahko tožili. Tudi njegove starše so sovražno zasliševali. Končno so njega izobčili iz shodnice. Šel je iz nje, Jezus pa za njim. Ko ga je našel, mu je rekel: "Veruješ v Sina božjega?" Odgovoril je: "Verujem, Gospod." - "In ga je molil, "dostavlja evangelist.

Ko smotukaj čitali o Jezusovih čudežih, pokleknimo v duhu tudi mi pred njim. Občudujmo njegovo vsemogočnost, ki jo je izpričal s čudeži, in ga molimo. "Velika in čudovita so tvoja dela, Gospod, vsemogočni Bog. Kdo bi ne slavil tvojega imena?" (Raz 15, 3, sl)

Kristusove prerokbe.

Prerokba je določna napoved dogodka, ki zavisi od človekove svobodne volje; zato zanj ne more naprej vedeti noben ustvarjen razum, ampak samo Bog.

Tu ne govorimo o "mesijanskih prerokbah" stare zaveze, ki so bile v davnini napovedane o Kristusu in so se na njem natančno izpolnile. V knjigah stare zaveze jih je zelo mnogo zapisanih. - Tukaj govorimo o prerokbah, ki jih je napovedal Kristus sam in so se izpolnile, ali se pa še zmerom izpolnjujejo. Mnogo prihodnjega je napovedal: o sebi, o svojih učencih, o Cerkvi, o razdejanju Jeruzalema.

1. O sebi je prerokoval, da bo trpel, umrl na križu in vstal od mrtvih. Že prvo veliko noč javnega delovanja je povedal judovskemu pravku Nikodému, da bo "povišan" (na križ), kakor je Mojzes "povišal" na križ bronasto kačo, ki je v puščavi vračala vid tistim, ki so ga zaradi svoje grešne upornosti izgubili. (Jan 3, 14) - Apostolom ni mogel takoj od kraja napovedati svojega trpljenja in

svoje nasilne smrti, ker bi ga bili razočarani zapustili, saj so pričakovali deleža z njim v blestečem tostranskem mesijanskem kraljestvu in niso še imeli smisla za duhovno odrešenje po trpljenju. Napovedal jim je pa svoje trpljenje takoj potem, ko so se v tretjem letu povzpeli do trdne vere, da je Sin božji in da torej ne bo prišlo trpljenje nanj zavoljo nemoči, ker se ga ne bo mogel ubraniti, marveč iz njegove silne ljubezni do grešnega in nesrečnega človeštva. "Od tedaj je začel razodevati svojim učencem, da mora iti v Jeruzalem in veliko trpeti od starešin in velikih duhovnikov in pismoukov, da mora biti umorjen in tretji dan vstati od mrtvih." (Mt 16, 21). Kmalu nato je trpljenje drugič napovedal. In tudi tretjič, prav do podrobnosti, ki jih ni mogel nihče domnevati: "Glejte, v Jeruzalem gremo in Sin človekov bo izdan velikim duhovnikom in pismoukom; in obsodili ga bodo na smrt in ga izročili nevernikom (Rimljanom), da ga bodo zasmehovali, bičali in križali; intretji dan bo vstal." (Mt 20, 19) V sredo pred Velikonočjo je povedal, da bo še pred praznikom križan; tega pač ni mogel nihče pričakovati, saj je veliki sodni zbor sinédrij isti dan sklenil, da ga bodo usmrtili šele po praznikih. Po človeško ni bilo pričakovati tako hitrih odločitev njegovih nasprotnikov in tako nagle spremembe judovskega javnega mnjenja, ki je bilo Kristusu naklonjeno. Zlasti ni bilo pričakovati, do bo pribit na križ; bogokletje, kakršnega so ga dolžili njegovi sovražniki, je judovska postava kaznovala s kamnanjem, ne pa s križanjem.

2. Apostolom je Jezus napovedal, da ga bodo v trpljenju bojazljivo zapustili. "Glejte, prihaja ura in je že prišla, ko se razkropite vsak v svoj kraj in pustite mene samega. Vsi vi se boste to noč pohujšali nad menoj; zakaj pisano je: Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede."

S trnjem kronani Kristus. Naslikal Reni.

(Jan 16, 32; Mt 26, 31) - Petru je povedal; da ga bo še tisto noč, preden bo petelin dvakrat zapel, trikrat zatajil (Mr 14, 30). Apostolom je pa napovedal, da ga bodo po prihodu Svetega Duha pogumno oznanjali pred sovražniki jim Judi in pred pogani, zato pa bodo preganjani in mučeni. "Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene sovražil prej ko vas. Ko bi bili vi od sveta, bi svet svoje ljubil. Če so mene preganjali, bodo preganjali tudi vas. Iz shodnic vas bodo izobčevali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da služi Bogu. To sem vam rekel, da se boste, ko pride ura za to, spominjali, da sem vam jaz povedal." (Jan 15, 18 sl; 16, 2 sl) - Petru je posebej prerokoval, da bo križan. Ko mu je po njegovi trikratni zatrditvi, da ga ljubi, poveril najvišjo pastirsko službo v Cerkvi, mu je dejal: "Resnično, resnično, povem ti: Ko si bil mlajši, si se opasoval (haljo) sam in si hodil, kamor si hotel. Ko se pa postaraš, boš raztegnil svoje roke in drugi te bo opasal in odvedel, kamor nečeš." Evangelist Janez dostavlja: "To je pa rekel, ker je hotel naznaniti, s kakšno smrtjo bo poveljčal Boga." (21, 18 sl)

3. Razdejanje jeruzalemskega mesta in templja. To prerokbo dobro poznamo, saj nam jo Cerkev bere v evangeliju zadnje pobinkoštnе nedelje. Strašni dogodki nad Jeruzalemom so bili predpodoba še strašnejših ob koncu sveta. Obe prerokbi sta pomešani; prvi trije evangelisti, ki so pisali pred porušenjem jeruzalemskega mesta in templja, so jo tudi pomešani zapisali, ne vedoč, kaj se nanaša na razrušitev Jeruzalema in kaj na konec sveta. - Jezus je izrekel to dvojno prerokbo apostolom v torek pred svojim trpljenjem. Najprej je napovedal nekaj dogodkov, ki se bodo izvršili pred razrušenjem Jeruzalema. Tako razločno je te uvodne dogodke napovedal, da so jeruzalemski kristjani, ko so se začeli

goditi, zbežali v severnejše mesto Pelo in se rešili. - Potem pa kakor težka kladiva padajo Jezusove prerokške besede o dokončni kazni, ki bo zadela Jude zavoljo njih nevere in njih usmrčitve Mesije, Sina božjega. Mnogo podrobnosti je povedanih: Jeruzalem bodo rimski vojaki obdali z nasipom, oblegali in popolnoma razrušili. Jeruzalemski tempelj, ena najmogočnejših in najlepših stavb tedanjega sveta, bo tako razdejan, da ne bo ostal kamen na kamnu. Mnogo Judov bo poklanih, drugi bodo ujeti ali razkropljeni po svetu. Vse to se bo zgodilo, ko bo tedanji rod še živel. (Mt 24, 34)

Tudi ta Jezusova prerokba se je doslovno izpolnila, kakor je dejal: "Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle." Rimski poveljnik Tit, poznejši cesar, je Jeruzalem poleti l. 70. po petmesečnem obleganju zavzel in razdejal. Okoli milijona Judov, ki so bili prišli iz vseh judovskih pokrajin v Jeruzalem na velikonočni praznik, so pokončali meč, lakota in kužne bolezni. Izvršilo se je nad Judi, kar so želeli, ko so pred Pilatom zahtevali Jezusovo smrt: "Njegova kri pridi na nas in na naše otroke!" (Mt 27, 25) Okoli sto tisoč jih je bilo odpeljanih in prodanih v sužnost. - Tudi ako bi Judje spet postavili v Jeruzalemu tempelj, bi to ne bil tempelj v svetopisemskem pomenu besede, kraj daritev in osrednjega bogočastja stare zaveze.

Kajne, tako določne napovedi prihodnjih dogodkov, ki so se tudi s svojimi napovedanimi okoliščinami točno izpolnili, popolnoma presegajo moči človeškega razuma. Veličastno oznanjajo Kristusovo božjo vsevednost.

*

V duhu padimo na kolena pred učlovečenim Bogom Jezusom. Počastimo njegovo vsevednost, ki jo je dokazal s prerokbami. Kar je bilo,

Pietà, Naslikal Fra. Bartolommeo.

kar je in kar bo, je kakor na dlani pred njim.

Jezusovo vstajenje od mrtvih.

Vstajenje od smrti je Jezusov največji čudež in torej najtrdnější dokaz, da je pravi Bog. Zato je krščanska Velika noč že od prvih krščanskih časov središče bogočastja. Vsaka nedelja nam je prav kot spomin na Jezusovo vstajenje svet in prazniški dan v tednu, kakor je bila v stari zavezi sobota. V vzhodnem obredu se sleherno nedeljo bere kakšen odlomek iz evangelijev o Jezusovem vstajenju; tam se nedelja liturgično imenuje tudi "Vstajenje" (Voskresenje).

Jezusovo vstajenje je hkrati izpolnitev njegovih prerokb in njegov poglavitni čudež.

1. Izpolnitev Jezusovih prerokb. Ko je prvič izgnal kupčevalce iz tempeljskega dvora, so zahtevali judovski verski predstojniki dokaz, da ima pravico tako nastopati. Rekel jim je: "Poderite ta tempelj in v treh dneh ga bom postavil." (Jan 2,19) Mislil in z roko je pokazal na tempelj svojega telesa. Njegovi učenci prerokbe takrat še niso razumeli; zapomnili so si jo pa, kakor so si jo tudi njegovi nasprotniki. - Pozneje so farizeji in pismouki spet zahtevali od njega odločilno znamenje, da sme nastopati kot božji poslanec. Izrekel je napoved: "Kakor je bil Jona v trebuhu velike ribe tri dni in tri noči, tako bo Sin človekov v osrčju zemlje tri dni in tri noči." (Mt 12,

38 sl) Jezus je bil v grobu od petka popoldne do nedelje zjutraj, po naše poldrugi dan. Judje so pa šteli tisti dan, ko se je kaj zgodilo, za cel dan; po njihovem je bil Jezus v grobu v petek, v soboto in v nedeljo, torej "tri dni". - Trikrat je pa tudi naravnost napovedal, da bo umrl, tretji dan pa vstal (Mt 16, 21 sl; 17, 23 20, 18 sl) Njegove prerokbe o smrti in vstajenju so njegove sovražnike tako vznemirile, da so šli po njegovem pokopu prosit Pilata, naj da grob zastražiti z vojaško stražo.

2. Jezusov poglavitni čudež. Apostol Pavel se je tega živo zavedal, saj je zapisal: "Če Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi vaša vera." (1 Kor 15, 14). - Ima pa dokaz za resničnost Jezusovega vstajenja dve stopnji: da je res umrl in pa, da je res vstal od mrtvih.

Jezus je na križu resnično umrl. Za to soveč ko dovolj poskrbeli rimski vojaki, ki jih je čakala lastna smrtna obsodba, če bi koga, ki je bil obsojen na smrt, pustili živega. Razbojnikoma, ki sta bila križana z Jezusom, so vojaki s kolom zdrobili kosti, da je šel mozeg iz njih v kri in počasi ustavil njeno kroženje. Kristus pa niso zdrobili kosti, ker so videli, da je že mrtev. Da bi pa zaradi te opustitve morda ne imeli neprilike, je vojak v stotnikovem imenu prebodel Jezusovo stran, da je iz prebodenega srca pritekla kri in voda. Rana je bila tako velika, da je Tomaž, ki jo je videl, po Jezusovem vstajenju želel položiti roko vanjo. Že zavoljo te zevajoče rane bi bil Jezus moral umreti, če bi še ne bil mrtev. Rimski stotnik je potem Jezusovo smrt Pilatu službeno javil. Sicer je pa Pilat gotovo poizvedel o nji tudi pri drugih častnikih, saj je vendarle domneval, da je Jezus nadčloveško bitje. - Nespravljeni Jezusovi sovražniki prav gotovo niso šli s Kalvarije, dokler niso za trdno vedeli,

da je mrtev. Po njegovem vstajenju noben ni trdil, da je bil samo navidezno mrtev. Prav tako so bili o Jezusovi smrti prepričani Jezusovi prijatelji, ki so takoj začeli s pripravami za pokop in bi bili med pokopom pač opazili vsako sled življenja, če bi še bila v njem.

Jezus je torej resnično umrl.

Mrtvi Jezus je pa tudi resnično oživel in vstal iz groba. Njegova vse-mogočna božja narava je poslala njegovo dušo iz predpekla nazaj v togo in mrzlo truplo, ki je ležalo na kamniti mizi v grobu. Srce je spet začelo utripati in je pognalo kri po telesu. Obraz je dobil barvo, ostalo telo pa toploto živega in zdravega človeka. Ob vstajenju je pa postalo Jezusovo telo poveljučano, netrpljivo in neumrljivo. Jezusova duša je bila potopljena v popolno in neskaljivo srečo in blaženost. "Oče, poveljaj me (mojo človeško naravo) pri sebi, s slavo, ki sem jo (kot 2. božja oseba skupaj s teboj in s Svetim Duhom) imel pri tebi, preden je bil svet!" Tako je molil v svoji velikodušniški molitvi pred odhodom v trpljenje. Ob vstajenju mu je Oče preobilno uslišal prošnjo; na duši in telesu je za vselej postal ves blažen.

Ni ga videlo človeško oko, ko je v mladem jutru velike nedelje šel skozi skalnati zaslón iz grobne sobice. Šele ko je bil zunaj, je pristopil angel v podobi mladeniča; odvalil je skalnati zaslon in se usedel nanj. Tako nadčloveško svetel in veličasten je bil, da so rimski vojaki-stražarji kakor mrtvi popadali po tleh; ko so se zavedeli in pobrali s tal, so hiteli k Pilatu s porazno novico: "Tisti Križani je vstal. Tisti Mrtvi je spet živ." Jezusovi sovražniki si niso vedeli drugače pomagati, kakor da so podkupili vojake, naj govorijo: "Ko smo stali na straži, smo zaspali; pa so prišli Jezusovi učenci in so odnesli truplo." Pa gotovo niso spali, niti eden ne, saj je bilo rimskim voja-

kom pod smrtno kaznijo prepovedano na straži zaspati. In če so spali: kako so mogli videti, kaj se godi s truplom?

Apostoli in svete žene so videli, da je grob prazen. Povoji in naglavni prtič so pa ostali v njem.

Vstali Kristus se je apostolom, svetim ženam, učencem in drugim vernikom večkrat prikazal. Nekoč se je v Galileji prikazal "več ko pet sto bratom naenkrat, izmed katerih je še zdaj večina živih, nekateri pa so zasпали," je l. 57 zapisal apostol Pavel v l. listu do Korinčanov (15, 6). Apostoli so bili po njegovi smrti tako potrti, da so verjeli v njegovo vstajenje šele po najtrdnjših dokazih. Jezus je v vsaki prikazni govoril z njimi; Tomažu se je dal potipati; tudi jedel je z njimi.

Če bi bilo Jezusovo vstajenje količkaj dvomljivo, bi ne bili prvi verniki, spreobrnjeni iz judovstva in poganstva, začeli praznovati nedeljo namesto sobote. - Silna zbežanost judovskih prvakov in njihova naročila podkupljenim vojakom kažejo, da so zase verjeli v Jezusovo vstajenje. Nikoli niso obdolžili apostolov, da so vlomili v grob in preskrili Jezusovo truplo. Edino, kar so jim veleli, je bilo: Strogo molčite o vsem tem! Njih zaslepljenost in nevera sta jih spravili v brezdažno zadrego in jih pustili v nji.

Ker je Jezusovo vstajenje od mrtvih njegov največji čudež in torej najtrdnjši dokaz, da je Sin božji in pravi Bog: ni čudno, da so nasprotniki krščanstva že od začetka nasprotovali temu čudežu in ga skušali naravno razložiti.

Omenili smo že nesmiselno razlago, da so se apostoli prikradli skozi vrsto spečih vojakov do groba, odvalili težki kamnitni zaslón in truplo odnesli. Takega predrznega dejanja preplašeni apostoli pač niso bili

zmožni. Kako da potem nikdo ni nikjer omenil, kam so truplo dali? In za tako tatvino in laž bi se naj vse življenje trudili z oznanjanjem, trpe-li bičanje in jetništvo in šli zanjo v smrt? Za krščansko vero, oprto zlasti na Jezusovo vstajenje, je dalo tudi na tisoče in stotisoče drugih mučencev življenje; ne bi ga bili dali, ako bi ne bili popolnoma prepričani, da je resnična.

Prav tako prazna je razlaga, ki so jo pa zdaj že opustili: da namreč Jezus na križu ni resnično umrl, ampak samo na videz. Na pol živega - pravijo ti - so ga položili v grob. Tam se je v hladu in dišavah osvestil iz omedlevice in okrepčal; vstal je, odvalil težki kamen - seveda s prebodenimi rokami - in šel - z velikima ranama žebļjev ne obeh nogah - najprej k apostolom v dvorano zadnje večerje, popoldne istega dne pa z dvema učencema peš v več ur oddaljeni Emaus. In to on, ki so se v petek opoldne bali, da bo na potu proti Kalvariji omagal, in so prisilili Simona iz Cirene, da mu je pomagal nesti križ; potem je pa tri ure visel na žebļjih, pribit na križ, in krvavel iz velikih ran. In takoj po obujenju iz navidezne smrti je - tako pravijo - kar žarel od sreče in veselja, da so se ga učenci razveselili, ko so ga zagledali, kakor piše Janez (20, 21). - Pa se jim bo šolarček, ki količkaj pozna Jezusovo trpljenje, od srca smejal, že ko bo pomislil na njegovo srce, ki ga je vojak prebodel s sulico. S tako prebodenim srcem nikdo ne more živeti.

Nadaljnja nesmiselna razlaga je, da se je Jezus prikazoval svojim prijateljem samo v njihovi bolni in razburjeni domišljiji; da so imeli halucinacije ali privide. - Pa more imeti halucinacije samo oseba, ki je živčno že zelo bolna ali ji kakšen zunanji vzrok močno deluje na možgane, kakor velika vročica ali podobno. Če ima živčno bolna oseba obe vrsti prividov, vidne in slušne, to je da

vidi in posluša, česar v resnici ni: potem je njeno živčno stanje že obupno. In taki bi naj bili vsi Jezusovi prijatelji, ki so gledali in poslušali njegove "privede": njegovi apostoli in in drugi številni učenci, svete žene in tistih več ko pet sto vernikov na gori v Galileji. Kakšna obdolžitev! Saj so te osebe živele sredi drugih ljudi, pa ni nikdo na nobeni opazil nobene živčne bolezni ali nepravilnosti. Jezusovi in njihovi nasprotniki bi bili vsako senco živčne bolezni takoj izrabili zoper nje in zoper Kristusa. - In še to: če bi bili videli privede, ko so bili skupaj, bi ne videli vsi enega in istega, ampak vsak svojega, različnega. Tak "od smrti vstali Kristus" bi ne bil govoril istih stvari vsem skupaj, ampak vsakemu posebej in drugače. - Ne; krščanska vera ni bila sprva vera blaznežev.

Spet drugi so trdili, da je vera v Jezusovo vstajenje nastala po vplivu vzhodnih verstev ali poganškega tajnostnega bogočastja (mistérijev), ali celo, da je samo ponazoritev pomladanskega vstajenja narave.

Pa kako stvarno, zgodovinsko dokazano in tudi psihološko (dušeslovno) točno je pripovedovanje evangelijev v primeri s temi potvorbami resnice! Tudi o resničnosti Jezusovega vstajenja velja, da se resnica ne pokaže nikdar v tako bleščeči luči, kakor kadar stopi nasproti zmoti ali samo polovični resnici; takrat se za-sveti, kakor se zasveti dan za nočjo.

*

Evangelist Matej poroča, da ko so svete žene velikonočno jutro zagledale prazen Jezusov grob in angela v njem, "so s strahom in velikim veseljem hitro tekale, da bi sporočile njegovim učencem. In glej, Jezus jim pride naproti in pravi: Pozdravljene! One pristopijo, mu objamejo noge in ga molijo." (28, 8 sl) Tudi mi ga zdajle v spoštljivi molitvi po-

častimo, - njega, ki je za nas umrl na križu, potem pa je častitljivo vstal v nesmrtnost, v slavo in v blaženost brez mej. Verujem, Jezus, da si resnično vstal in te molim kot Boga in človeka.

Združenje obeh Kristusovih narav v njegovi božji osebnosti.

Jezus Kristus se od učlovečenja zaveda, da ima poleg svoje večne božje narave tudi človeško naravo. Zaveda se svojih božjih lastnosti in in dejanj, a tudi človeških. Pa tudi to ve, da njegova človeška narava ni tako nezavisna, kakor je naša, ki ima svojo lastno človeško osebnost. Njegova človeška narava nima svoje lastne človeške osebnosti, kakor so oznanjali krivoverci nestorijanci, marveč je sprejeta za vselej v osebnost 2. božje osebe ali Besede.

Jezus ima tedaj dve naravi, božjo in človeško, in tudi dve vrsti dejanj; ima pa eno samo osebnost, osebnost 2. božje osebe. To združenje obeh Jezusovih narav v njegovi božji osebnosti imenujejo bogoznanci "osebno enoto" ali z grško-latinskima besedama "hipostátično únijo". Nikoli je ne bomo mogli do kraja razumeti, tudi v srečni večnosti ne. Celó najvišji angeli je kljub svojemu prodirnemu umu ne morejo. Kajbo brleča lučka omejene ustvarjene pameti zmogla spričo neskončnih prepadov božje narave in njenih odnosov? Tu ne kaže drugega kakor ponižno verovati, se zahvaljevati in moliti.

Naj to skrivnostno sveto zvezo obeh Kristusovih narav v 2. božji osebnosti pojasni primera: Sadjar je vcepil cepič s hruške na mladiko

jablane. Ostala bo jablana kakor prej. Njeno življenje bo šlo v hrušev cepič, ki pa ne bo rodil jabolka, ampak hruške. Ohranil bo svojo hruševno naravo, čeprav ostane na jablani in rodi iz nje. - Tudi Kristusova človeška narava je bila vcepljena, če smemo rabiti ta glagol, na osebnost 2. božje osebe. Od božje narave prejema bivanje in življenje. Pa vendar ostane človeška. Zaradi svoje ene in edine božje osebnosti pa more Kristus za obe naravi skupaj reči "jaz": jaz sem ustvaril svet, jaz sem trpel in umrl na križu.

"Anastazijeva veroizpoved" izraža Kristusovo hipostatično unijo takole: "Naš Gospod Jezus Kristus, Sin božji, je Bog in človek. Bog je, iz Očetove božje narave rojen pred veki; in je človek, rojen iz Materine človeške narave. Popoln Bog je, pa tudi popoln človek, obstoječ iz umske duše in iz človeškega telesa. Enak je Očetu po božji naravi, nižji pa je kakor Oče po svoji človeški naravi. Toda čeprav je Bog in človek, nista dva Kristusa, ampak eden. Eden je pa, ne ker se je božja narava spremenila v človeško, marveč ker je bila božja narava sprejeta v Boga. En sam je, ne po pomešanju obeh narav, temveč zavoljo enote osebe." Nato pa skrivnost pojasni s primerom: "Kakor sta namreč umska duša in telo en človek, tako sta Bog in človek en Kristus, ki je trpel za naše zveličanje..."

Ta del "Anastazijeve veroizpovedi" se nanaša zlasti na zmoto monofizitov ("enonarávcev"), ki je bila v 5. stoletju zelo razširjena po krščanskem svetu. Trdila je, da sta se božje in človeška narava v Jezusu pomešali in je iz njiju nastala nova, treja. Oznanjal je to zmoto predvsem Evtih, predstojnik nekega samostana v Carigradu. Ni dovolj pomislil, da je božja narava nespremenljiva. Obsojeni so bili monofiziti l. 451 na vesoljnem cerkvenem zboru

v mestu Kalcedonu, v maloazijski Bitiniji ne daleč od Carigrada. Do zadnjega časa so pripadali tej krivi veri Kopti v Egiptu in Jakobiti v Siriji; zdaj so pa oboji, kolikor se jih ni združilo s katoliško Cerkvijo, samo še razkolniki, ki verujejo v pravilni nauk o Kristusu, ne priznavajo pa papeža, Petrovega naslednika, za prvaka Cerkve.

Jezusovo božjo in človeško naravo, združeni v njegovi božji osebnosti, lepo in stvarno slavijo s svojimi vzkliki litanijske Jezusovega imena.

Mnogi pravoverni katoličani si predstavljajo Jezusa kot vzvišeno božansko bitje, a kakor v megli; ne predstavljajo si ga dovolj živo kot resničnega Boga in kot resničnega človeka. In vendar je nadvse lepa in tolažilna zavest, da nam je Jezus kot človek v vsem enak razen v grehu in v grešnih nagnjenjih. Naše misli in namere, naše stiske in nesreče docela razume kot vsevedni Bog; pa jih razume tudi kot človek, kot naš brat. V svoji človeški naravi nas je odrešil in je zdal naš veliki duhovnik in posredovalec pri Očetu. Kako bi se mu vsega ne zaupali? - In posnemati Kristusa se ne pravi samo, posnemati ga kot neskončno popolnega Boga, marveč ga posnemati tudi kot človeka, ki ima enako naravo in enaka notranja in zunanja dejanja kakor mi. Vzor, ki ga naj posnemamo, nam je torej zelo blizu.

* * *

Ko je Jezus Kristus resnično umrl, je s svojo smrtjo dokazal, da je pravi človek. Ko je pa z lastno močjo vstal od smrti, je s svojim vstajenjem dokazal, da je pravi Bog. Kako srečni smo torej, da imamo njegov nauk za življenjsko vodilo in da smo odrešeni z njegovo srčno krivjo!

Jezus je v kafarnaumski shodnici v daljšem govoru napovedal in obrazil zakrament presv. Rešnjega Telesa, ki ga je nameraval pred svojim trpljenjem postaviti, pa mu mnogo učencev ni hotelo verjeti; zapustili so ga in niso več hodili z njim. Jezus je potem vprašal dvanajstere apostole: "Ali hočete oditi tudi vi?" Odgovoril mu je Simon Peter: "Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš. In mi verujemo

in vemo, da si ti Kristus, Sin božji." - Ob sklepu te razprave se tudi mi zazrimo Gospodu v njegov veličastni, pa tako ljudomili obraz, ki je bil po njem zelo podoben svoji materi Mariji. Iz najglobljega prepričanja mu ponovimo besede apostolskega prvaka: "Gospod, h komu naj gremo v tej zmedi pojmov in nazorov? Nikamor drugam ne gremo; pri tebi hočemo ostati, saj si učlovečeni Bog in imaš besede večnega življenja."

DR. FRANC JAKLIČ

O veselju nad izgubljenimi sinovi, ki se vrnejo

I.

Kadar izsledim, da je kak revertit ali konvertit napisal svoje spomine, me vedno obide skušnjava, da bi knjigo ali knjižico prebral.

Naj razložim najprej besedi: Revertit se imenuje tak človek, ki je bil že katoličan, pa je pozneje izstopil in končno spet našel pot v katoliško cerkev. Konvertit je pa tisti, ki je bil najprej kaj drugega ali sploh nič in je nato postal katoličan.

Sčasoma se človek v teh stvareh nekoliko razpozna. V našem mestu, v Spittalu ob Dravi, je za časa Hitlerjevega gospodstva izstopilo iz Cerkve kakih 600 vernikov. Cerkvi ti odpadniki niso napravili z izstopom nobene škode. To so bile same suhe veje. Nekaj od teh jih je po naključju po vojski prišlo spet nazaj, a ne morem se otresti občutka, da

so prišli kot suhe veje in da nimajo nobene želje, da bi "ozeleneli". O takih revertitih je težko kaj povedati. Ni premišljal, ko je izstopil - in ne premišlja, ko prosi spet za vstop. Takim ljudem je vera formalna zadeva.

Če tele suhe veje odštejem, bi še vedno ostale tri skupine, ki me že bolj zanimajo.

V prvo skupino štejem tiste, ki hodijo vse življenje po čisto navadni in izhojeni poti. Nič posebnega ne vedo povedati in pokazati. A kljub temu je zanimivo, kako včasih kakšna majhna stvar zadostuje, da zaidejo s pota in kako spet prav tako majhna stvar zadostuje, da se vrnejo. Ni bilo posebne zlobe, ko je izstopil, a tudi zdaj ni posebne dobrote ali zasluge, ko se vrača. Skoro me ima skušnjava, da bi rekel: Pri izstopu ni Cerkev kaj prida izgubila, pri vstopu pa spet ne

kaj prida pridobila. Tu gre predvsem za osebno zveličanje. Razumljivo je, da o takih ljudeh ni mogoče kaj posebno zanimivega napisati. Vpogled v take duše ima spovednik. Nedvomno lepo vidi, kako včasih človek milost izgublja in zapravlja in kako kljub vsemu v duši še ostane neko nadnaravno željo, ki neprestano kljuje. Ta, dostikrat nepriznana in tiha bolečina, ne mine in ne preneha prej, dokler se izgubljeni sin ne vrne. Vendar takih slučajev je na tisoče. Vsi so si več ali manj podobni. O njih se zato navadno ne piše in bi tudi ne vzbujali posebnega zanimanja, ker so preveč splošni in med seboj podobni.

V drugo skupino štejem tiste, ki so zunaj Cerkve že nekaj pomenili. V javnem življenju so dosegli ugled in veljavo. Pokazali so, da nekaj znajo in premorejo. Morda so bili Cerkvi samo odtujeni ali pa so ji celo zavestno nasprotovali in ji nagajali. Vsekakor se jim vidi, kako vse, kar delajo, opravljajo zavestno in z osebnim prepričanjem. Njihovo življenje je vsebinsko bogato. O njem se da lažje govoriti in več povedati. Ti nas neprimerno bolj zanimajo. Vprašujemo se, kako so utemeljevali svoje ravnanje, dokler so stali zunaj Cerkve in proti njej, kako in kaj je nanje vplivalo, da so se v svojem prvotnem prepričanju omajali in kako so prišli do sklepa, da bi postali člani katoliške cerkve. Tudi tak, ki stoji sicer trdno v veri, take stvari rad posluša. Razvoj človeške duše in prodiranje resnice in milosti vanjo je vedno nekaj zanimivega. Za tiste, ki so sami omajani in so s Cerkvijo povezani samo še s prav tenko nitko, ki grozi, da se bo vsak čas odtrgala, je vse to ne samo zanimivo, ampak tudi poučno in koristno. Marsikdo se ob zgledu takih ljudi otme in utrdi.

Z veseljem sem vzel v roko delo v treh zvezkih, ki ga je uredil Bruno

Schafer: Sie hörten seine Stimme (=Slišali so Njegov glas), Verlag Röcker et Co, Luzern. Vsak zvezek obsega približno dvajset zgodb, ki so jih konvertiti sami napisali. Delo je gotovo dobro in se tudi ugodno prodaja. V nekaj letih je bila potrebna že tretja izdaja. To dokazuje, da tovrstno slovstvo privlači. Danes je mnogo iskalcev resnice. Mnogi so na razpotju. V ljudeh je kljub različnim zmotam mnogo dobrega. Vsi ti iščejo. Dobra knjiga jim da včasih več, kot kak človek. Na primerne namreč ni vedno lahko naleteti. Marsikdo nima časa, marsikomu manjka veselja, da bi se ukvarjal z drugimi ljudmi. Marsikdo pa - in ti so verjetno v večini - nima nobene sposobnosti, da bi se vživel v bližnjega. Komur je "vse" jasno, je težko slediti tistemu, ki je v dvomih in zmotah. Za vse to je treba veliko včutenja in potrpežljivosti.

Osebno pa s Schaferjem nisem bil zadovoljen. Ne rečem, da me je razočaral. Marsikak opis je zanimiv in poučen. A v celoti pusti knjiga precej neizpolnjenih želja in pričakovanj.

Prvo, kar sem občutil, je bilo to, da so takile opisi prekratki. Zaradi kratkosti ne dobiš pravega vpogleda in vtisa o človeku in njegovem razvoju.

Drugo, kar me je pri branju motilo, je tehnika opisovanja. Pre radi uporabljajo črno-belo tehniko. Kar je bilo prej, je vse slabo, zmotno in dvomno, po spreobrnjenju pa se znajdejo v nekem novem in umišljenem svetu, o katerem mislijo, da v njem vse žari od dobrote, resnice in jasnosti. Dejansko gotovo ni tako. Najbrž gre ta način pisanja na rovaš nerodnosti v izražanju. Nekaj drugega je doživljati in čisto nekaj drugega doživeti verno opisati. Ni vsak rojen ali izvežban dušeslovec.

Tretje, kar neugodno vpliva, je to, da vsak na dolgo in široko popisuje svoje blodnje in iskanja, nato omeni spreobrnjenje in takoj nato je konec. Med iskanjem in najdenjem ni pravega razmerja. Seveda bi se dalo o tem govoriti. V nekem smislu je namreč res, da človek išče leta in desetletja in da končno nenadoma najde. Toda pri opisovanju bi človek želel, da bi s konvertitom tudi najdbo nekoliko dlje okušal.

Četrta stvar, ki jo pri tovrstnih opisih skoro redno občutim, je pa tale: Prej, ko je živel v "tem svetu", je bil kritičen, delaven, iznajdljiv in vsestransko interesiran. Ko pa je našel resnico, je postal nenadoma otroško (marsikateri kar otročje) naiven in pasiven. Dušeslovno verjetno to ne bi bilo tako težko razložiti, - odobravati ne morem. Vtis imaš, da je bil ta človek v prejšnjem svetu res doma, kakor se reče; v novem svetu je pa samo nad vse srečen, da je bil vanj sprejet. - Zato le gleda in strmi. A človek bi želel, da bi bil svojo staro naravo ohranil.

Mislím, da se tukaj dotikam glavnega vprašanja. Ta svet in človek na njem, pa naj bo v ali zunaj Cerkve, oba sta nepopolna. Kdor bi štel samo nepopolnosti, bi najrajši ne bil nikjer. Vprašas se: Zakaj je ta človek zunaj Cerkve, kjer je gotovo videl tudi mnogo dobrega in koristnega, nazadnje rekel: Pa kljub temu ne ostanem! - In zakaj je pozneje, ko je konvertiral in ko vidi tudi razne nepopolnosti in napake, vendarle pripravljen reči: Ostanem! Zdaj sem na pravem mestu. -

Marsikdo bi mi na to odgovoril: Milost! - Seveda. Toda milost posega tudi v zavestno življenje, iz katerega si človek poišče razumljive izraze. Priznam, da se o milosti kot počelu težko govori. Toda govoriti se dá o učinkih počela. A za to

najbrž večina ni sposobna.

Moramo pač priznati, da največkrat storiti znamo, povedati pa ne znamo; živeti znamo, opisati pa ne znamo. Ali pa smo vsaj precej nerodni. Tako bo tudi pri konvertitih. Spreobrniti so se znali mnogo boljše, ko se jim je pozneje posrečilo to povedati.

II.

Pred dobrim mesecem mi je prišla v roke knjiga: Ignace Leep, Vom Marx zu Christus (=Od Marksa h Kristusu), založba Styria, Graz-Wien-Köln. Najprej sem vzel knjigo z nezaupanjem v roke. Mislil sem si, da bodo pač zgodbe približno na podoben način pripovedovale, kako je marksist postal kristjan. Zraven pa seveda vse tiste pomanjkljivosti, ki sem jih pravkar omenil. Takih knjig ne berem rad. A knjiga me je kljub slabim skušnjam mikala. Pri branju sem kmalu spoznal, da sem se motil. Bil sem prijetno presenečen. Lahko rečem, da že več let nisem bral tako zanimive knjige, ki bi me tako zadovoljevala.

Takih konvertitov kot Ignacij Leep je seveda na svetu malo. Štejem jih v tretjo skupino. Dve lastnosti morajo imeti:

1. Kritični slej ko prej. Dobri opazovalci samega sebe. Izobrazba, kar se da široka.

2. Kar dožive, znajo povedati.

To ni vsakemu dano. Upam, da ne bom bravec dolgočasil, ako o tem konvertitu nekoliko več poročam. Podatke zajemam seveda iz njegove knjige.

OTROŠKA LETA

Ignacij Leep je imel nenavadno mladost. Oče je bil ladijski kapitan in kot tak veliko na morju. Žena ni hotela biti doma. Imela je svoje razloge. Zato ga je na vseh morskih

potovanjih spremljala. Vse to nam razloži, zakaj je Ignacij na morju zagledal "luč sveta". Prvi vtisi so bili ladja, morje in mornarji.

V prvi svetovni vojski je moral oče k vojakom. To je tudi Ignaciju spremenilo smer življenja. Postal je prebivalec suhe zemlje. Očeta je 1916 zatekla smrt. Mati je imela svoje skrbi. Za doraščajočega Ignacija se ni nihče prida brigal. Sodišče mu je postavilo uradnega varuha, ki bi bil Ignacija rad vzgojil v pomorščaka. Ta pa ni kazal, da bi bil pripravljen pričakovanja svojih rediteljev izpolniti. Neprestano je tičal v knjigah. Ko so sorodniki sprevideli, da bi bil tak knjižni črv slab mornar, so ga iz obupa vpisali v gimnazijo.

Družina in sorodniki so bili po izročilu protestantski. A o kakem verskem življenju že davno ni bilo več sledu. Mladi Ignacij je rasel praktično v brezverstvu. Sam pravi, da mu ni nikdar prišlo na misel vprašanje, ali je Bog, čemu živi in kaj je po smrti. Če bi ga bil kdo vprašal, zakaj študira in na kaj se pripravlja, čemu živi in kakšna je človekova glavna naloga v življenju, bi na vsa ta vprašanja ne vedel nobenega odgovora. Ker je bil nadarjen, je v šoli kljub temu dobro napredoval.

GORKIJEVA "MATI"

Med desetim in petnajstim letom je Ignacij prebral že ogromno knjig. Nihče ga ni nadziral. V roke so mu prišli pisatelji brez razlike: dobri in slabi, primerni in neprimerni. Svet, v katerega so ga uvajale knjige, je bil drugačen od sveta, v katerem je živel. Postajal je tujec. Izkoreninjenec po rojstvu, družinskih razmerah in samoizobrazbi!

V tem času je slučajno naletel na roman Maksima Gorkija: *Mati*. Ta roman je napravil na doraščajočega

Ignacija nenavaden vtis. Pokazal mu je svet od druge strani. Povzročil je v doraščajočem fantu popolen preokret. Pokazal mu je vzore, ki so mu bili doslej neznani. In za te vzore se je navdušil.

Sam sem omenjeni roman prebral pred nekaj meseci. To je čudovita in neoporečna slovstvena umetnina. A je v službi komunistične propagande. Toda to na tako lep in plemenit način, da ji ni mogoče niti enega stavka očitati. Knjiga je obenem slavospev bojev in upanj zatiranih milijonov. Opisuje življenje delavcev v caristični Rusiji. Roman je tako občečloveški, da gre v prevodu lahko med vse narode.

Gorkije napisal roman v začetku 20. stoletja. Komunizem in socializem do takrat nista še nikjer zmagala. Vse so bile še sanje bodočnosti. Te so bile čudovito lepe!

Kdor knjigo danes bere in pozna komunistično stvarnost, se seveda ne bo mogel ubraniti mešanih čustev. Če bi se bilo vse tako razvijalo, kakor roman opeva, bi bil na zemlji spet raj. Resničen razvoj je šel v drugo smer. Danes bi drugi Gorki mogel napisati nov roman, le da bi moral vloge zatiralcev razdeliti med tiste, ki so bili pri prvem Gorkiju glasniki novega reda in pravice, novega sveta brez zla.

Na Ignacija je vplival roman kot nenadna spreobrnitev. Občutil je z vsem žarom svoje duše razliko med bogatimi in bednimi, med navidezno pravno urejenostjo in brezpravnostjo, med razkošjem in beračijo. Knjiga mu je vzbudila sočutje. Kakor Pavel in njegova mati, po kateri ima roman naslov, bi se tudi sam rad postavil v vrsto tistih, ki se bore za nov svet in novo življenje. Vzljubil je delavstvo in zastudilo se mu je "meščanstvo".

AKTIVIST

Gorkijeva *Mati* je imela na

Ignacija tak vpliv, da je hotel po njenem zgledu tudi sam na podoben način delovati in pridobivati pristaše za boljšo bodočnost. Prvi poskusi so se vsi izjalovili. Neuspehi, ki jih je doživel, in opozicija, v kateri je živel pri svojih domačih, so ga napotili na urad komunistične stranke. Hotel je postati njen član. Bil je zavržen, ker je bil premlad. Pri zavrnitvi je pokazal tak preplah in obupanost, da ga je tajnik stranke iz sočutja napotil k Mladokomunistom. Pri teh je bil prijazno sprejet. Uvrstili so ga v komunistično celico. Začel se je udeleževati sestankov Mladokomunistov. Po malem je sprejemal razne naloge. V šoli je po šolskih torbah podtikal komunistične letake, sodeloval pri pripravi za proslave prvega maja in med prostim časom z veseljem in ponosom nosil na prsih znak s srpom in kladivom. Poskušal se je tudi v pisateljstvu. Vse je bilo seveda v službi komunistične propagande.

Njegovo delovanje je vzbujalo doma nevoljo in ogorčenost. Prišlo je do popolnega preloma. Zapustil je dom in se ni nikdar več vrnil. Začel je življenje, ki je bilo prepolno stradanja in revščine. S pomočjo komunistične stranke je dobil zasilno prenočišče v lokalu, kjer so se sicer vršili sestanki. Tovariši so zbirali prostovoljne prispevke, da je imel nekaj sredstev za najnujnejše potrebe. Nekaj malega je sam zaslužil s prodajanjem komunističnih knjig in časopisov. Bilo je trdo življenje, stradež in revščina. S pisateljevanjem si je od časa do časa položaj nekoliko izboljšal. Da je kljub temu v gimnaziji zdeloval, priča o njegovi izredni nadarjenosti.

Po enem letu delovanja v komunistični celici, je postal vodja propagande in agitacije za ves okraj. Delokrog se je s tem razširil. Pisalo se je leto 1925.

PRVIČ V RUSIJO

Za osmo obletnico komunistične revolucije v Rusiji so priredili Rusi velike slovesnosti. Ignacij je bil kot zastopnik svojega okraja določen, da se jih udeleži. Potovanje je sijajno izrabil. Videl je Kijev, Moskvo, Leningrad, Jasno Poljano in Črno morje. Vrnil se je neskončno navdušen. Pač je videl tudi bedo in razvaline. A vse to so bili po njegovem mnenju samo ostanki vojske in revolucije. Novo življenje v novem svetu šele nastaja. Slabše je nanj vplivala razlika med tem, kar so doma pisali "meščanski časopisi" in med resničnostjo, ki ni odgovarjala pisanju. Slaba propaganda je manj kot nič. Tistega strašila, ki so ga slikali meščanski krogi o komunističnem boljševizmu v Rusiji, ni bilo nikjer. Ljudje, s katerimi je dejansko prišel v stik, so bili še vsi polni največjega optimizma in so trdno verovali, da bodo v nekaj letih zgradili nov svet, ki ga bo vse človeštvo občudovalo. To vero je tudi mladi Ignacij prinesel iz Rusije. Zato se je še bolj predal za vso dušo komunizmu.

ZGRAJEN MARKSIST

Že na gimnaziji, še bolj pa na univerzi, je začel Leep študirati filozofijo. Predelaval je vse večje filozofe novega veka, idealistične in materialistične. Prebral je ogromno. Ves študij se mu je usovrševal v Marks in Leninu. Poglobljaj se je v teorijo gospodarskih protislovij, v obsodbo zasebne imovine, v dialektični in metafizični materializem, v historični materializem, v smisel zgodovine, v pomen diktature proletariata in v vsebinsko marksističnega humanizma. Zgradil si je stoddosten marksistični svetovni nazor.

Ko je bil po "službeni dolžnosti" poslan na potovanje, se je v tujih deže-

lah naučil njihovega jezika, da ga je obvladal v besedi in pisavi. Večkratna potovanja v Rusijo so mu dala priliko, da se je dobro naučil tudi ruskega jezika. Poleg komunističnega delovanja se je v tujih deželah vpisal tudi na razne univerze in tam študiral. To je bilo zanj celo dobro. Na ta način je bil manj opažen in je lažje opravljal strankarske posle. Sam se je imel za trgovskega potnika za revolucijo.

POKLICNI REVOLUCIONAR

Potovanja po vseh mogočih evropskih deželah so trajala sedem let. Najprej je bil v službi Rdeče pomoči, ki je imela nalogo pomagati žrtvam protikomunističnega preganjanja. Prispevki so se stekali od najrazličnejših strani. Dajali so komunisti in nekomunisti. Ti zadnji morda še več. Leep je na ta način spoznal Poljsko, Italijo, Čehoslovaško, Ogrsko, Romunijo, Bolgarijo, Grčijo in Srbijo. Navezal je stike s komunisti, ki so delovali v "podzemlju". Spoznal je pa tudi "uradno" lice omenjenih držav. V Nemčiji se mu je najslabše godilo. Neprestano mu je bila policija za petami. Ko je Hitler prevzel oblast, je bil ponovno zaprt in obsojen na smrt.

Leep ne pove natančno, kako se je rešil zapora. Le to pravi, da je bil tisti dan, ko bi bila morala biti izvršena smrtna obsodba, že v Moskvi.

ZATOČIŠČE V RUSIJI

Po prihodu v Moskvo je Leep takoj vložil prošnjo za stalno bivanje v Rusiji. Utemeljeval jo je z željo in sposobnostmi za sodelovanje pri zgradbi socializma. Sovjeti mu niso delali nobenih težav. Dobil je celo nastavitev za profesorja filozofije na univerzi v Tiflisu. Pravi, da je Moskvo rad zapustil. Na obrazih prebivalcev Moskve je videl vtisnjenega

toliko gorja, da ga ni mikalo tam ostati.

Pred nastopom službenega mesta je v treh mesecih prepotoval vso evropsko Rusijo. Opazil je velikanško gospodarsko spremembo, ki jo je Rusija v nekaj letih doživela. Petletke so izvedle pravicato poljedelsko in industrijsko revolucijo.

STREZNITEV

Nobena revolucija s svojimi nešteti žrtvami nima za svoj cilj zgolj gospodarski podvig dežele. Ljudje ne gredo v boj za poljedelsko in industrijsko revolucijo in tudi ne za to, da bi namesto zastarelega socialnega nauka zavladal kak drug, o katerem slučajno mislijo, da se novim časom bolje prilega. Ljudje gredo v revolucijo z upanjem, da si bodo priborili pravice, ki jih doslej niso imeli in da si bodo gospodarsko izboljšali življenje, kakor si ga doslej niso mogli.

Ignacij Leep se je torej po pravici vprašal: V koliko je človek v Rusiji po revoluciji na boljšem, kot je bil pred revolucijo? Prva leta se je dalo tolažiti z upanjem, da je še vse v razvalinah in da se bodočnost šele gradi. V drugem desetletju po revoluciji se pa stvari že drugače presojuje. Vidi se, da se veliko proizvaja in da se to kljub prejšnjim lepim geslom zdaj, ko je za to prilika, ne daje upravičenim.

V Rusiji se je začela pojavljati spet nova aristokracija, ki se od predrevolucijske ni kdovekaj razlikovala. Le osebe so bile druge: Visoki funkcionarji partije in vsemo-gočne policije.

Prej se je oznanjala brezrazredna družba, zdaj se je pojavil nov razred, ki živi v razkošju in blagostanju in ima za preprostega mužika prav toliko srca kot buržuj pred revolucijo. Nehote se je Leep spomnil na Gorkijevo "Mater". Kakšna je

razlika med delavsko četrtjo v Sovjetski zvezi 1934 in med predmestjem, ki ga opisuje Gorki? Prav za prav nobena. Razlika je k večjemu v tem, da so Gorkijevi ljudje imeli vsaj upanje, sedanjí tudi tega nimajo.

Leep je torej v Rusiji doživel nekaj podobnega kot Milovan Djilas v Jugoslaviji.

Pred revolucijo se je veliko govorilo o osvobojenju delavskih množic. Zdaj pa je namesto carizma prišla še hujša diktatura. Aktivisti in miličniki so prisilili kmeta v kolchoze. Pridelke je bilo treba oddajati. Če niso dosegli pričakovane višine, je oblast jemala s silo in pobrala kmetu tudi to, kar je rabil zase. Delalo se je nasilno in brezobzirno. Posledica tega je bila lakota na deželi. Namesto da bi kmet kruh dal, ga je moral sam prositi. Režim je bil zadovoljen in nasičen, zato ni čutil solidarnosti s trpečim ljudstvom. Prej se je povsod videlo, kako so bili ljudje navdušeni in kako so prekipevali od veselja in silnega upanja. Pričakovanja se niso izpolnila. Zdaj je Leep gledal v oči brez leska. V teh očeh sta odsevala samo utrujenost in strah. Le tu in tam se je zalesketalo v očeh, a ta lesk je zdaj pomenil sovraštvo...

Kot profesor v Tiflisu je začel občutovati breme policijskega nadzorstva. O vsem se je dalo s tovariši govoriti, le o politiki ne. Policija je imela svoje zaupnike, ki so morali tedensko oddajati poročila. Nihče ni prav vedel, kje in kdo so tisti zaupniki. Vsak je bil vsakomur sumljiv. Ginevalo je medsebojno zaupanje. Z nikomerni bilo mogoče odkrito govoriti. Namesto v svobodo je prišlo na milijone ljudi v prisilna taborišča za bodečo žico, ki je postala simbol režima brez svobode. Leep je občutil to ozračje kot neznosno. Pregaňjanje in nasilje sta posegala v vse družbene plasti. Celo na univerzi ni minil teden, da ne bi kakega kolega ali

učenca zmanjkalo. Tisti, ki so ostali še svobodni, so iz strahu molčali.

Leep je imel o svobodi profesorje na univerzi drugačne pojme, preden je prišel v Rusijo. Pri predavanjih je bilo zelo težko vedno tako govoriti, da so bili Marks, Lenin in Stalin prikazani kot za vse čase nezmotljivi in za vsakršno filozofijo edino merodajni. Predavanja so morala biti tako podana, da so bila več ali manj našpikana z navedbami omenjenih nezmotnih veličin. To je začelo Leepu presedati. A kako zapustiti Tiflis in partijo? Vsak nerođen ali prenačljjen poskus bi pomenil samomor.

V London je bil sklican kongres za svetovni mir. Leep se je dal od pripravljalnega odbora povabiti in s pomočjo tega vabila je dobil dovoljenje, da se ga sme udeležiti. Leep pravi, da se je šele ob prestopu sovjetske meje začutil svobodnega in da je bil ta občutek bolj osrečujoč kot takrat, kadar je bil izpuščen iz ječe. V Rusijo se ni mislil nikdar več vrniti. Bil je vesel, da se je mogel na tako lep način rešiti.

Leep je kljub tem skušnjam še naprej ostal komunist. Bil je pač mnenja, da ima on prav, drugi pa, da so se komunistični revoluciji izneverili. Hotel je o tem napisati tudi knjigo. Bil je torej prav na istem, kot je sedaj Milovan Djilas.

PRVO SREČANJE S KRISTUSOM

Ko je Leep po tako čudnih ovinkih prišel v Francijo, bi se morda kdo vprašal: Kako bo zdaj živel? A mož je bil toliko let brezskrben bohem, da si sam tega vprašanja ni stavil. Znal je sukati pero in je vedel, da si bo z njim kos kruha lahko zaslužil. Večje je bilo vprašanje, kako bo zdaj duhovno živel, ko so se mu podrli vsi ideali, na katerih je doslej slonelo njegovo življenje... Začel je zahajati v tiste zloglasne klube eks-

stencialistov, kjer se na vsa vprašanja odgovarja z nesmislenostjo in porogo. Živi brez vere in zapovedi, kakor pač nanese! Glavno je, da klubuješ. Leep je poskušal v to smer, pa ni šlo. Bil je prehitro naveličan in sit. Rad bi bil idealist in aktivist, pa ni vedel, za koga in čemu. V tej razdvojenosti ga je zanašalo, da bi se predal življenju, z drugo besedo razuzdanosti. Spet drugič mu je hodil na misel samomor. Ne za eno in ne za drugo se ni mogel odločiti.

V takem razpoloženju je dobil v roke roman Thais, ki ga je napisal Anatole France. Katoličan knjigo zaradi umazanega sloga in frivolne vsebine ne odobrava. Leepu se je pa dopadla. Prvič je slišal nekaj o krščanstvu, čeprav iz kalnega vira.

Nekaj pozneje je slučajno naletel na Sienkiewiczov roman Quo vadis. Prebral ga je z veliko ginjenostjo. Napravil je nanj skoro tak vtis kot nekdanj Gorkijeva Mati. Kristus in njegovi prvi učenci so ga začeli zanimati. Začel je iskati podobne romane in končno življenjepise Jezusa Kristusa. Pri tem ni nič izbiral. Kar je iztaknil v knjižnici, je bral. Nato se je poglobil v zgodovino prvih krščanskih stoletij in ko je mislil, da ima približno točno zgodovinsko sliko, si je kupil sveto pismo nove zaveze. Primerjal je njegov nauk s komunističnim. Krščanstvo se mu je zdelo lepše.

VERSKE LOČINE

Leepa je predvsem zanimalo, koliko je od Kristusovega nauka do danes še ostalo med njegovimi učenci. Po skušnjah, ki jih je naredil kot marksist, si ni veliko nadejal. Začel je obiskovati sestanke vseh mogočih verskih ločin. Njihova gorečnost in "povezanost s Kristusom" mu je ugajala. A ko se je začel поблиže pogovarjati z voditelji ločin, je prišlo razočaranje. Odbijala ga je nji-

hova povprečna izobrazba, nespravljivost in zaničevanje vseh drugih, ki niso bili v njihovem taboru. To ni bil duh evangelijev!

PROTESTANTJE

Ker so ločine Leepa razočarale, je začel iskati stika s protestanti. Čutil se jim je v toliko sorodnega, ker je bil prav za pravpo svojih starših formalno nekoč protestant.

Protestantski pastori so napravili nanj sprva zelo lep vtis. Dobra izobrazba, podkovanost v svetem pismu in prijaznost v občevarstvu. In vendar so ga tudi ti v celoti razočarali. Preveč so poudarjali povezanost cerkve z narodnostjo. To mu že kot prejšnjemu izgrajenemu marksistu ni moglo biti všeč. Komunizem je mednarodni. In evangelij je nad narodi. Jezus je oznanjal svoj nauk za vse ljudi brez razlike.

KATOLIČANI

Sreča, slučaj ali milost ali od vsakega nekaj so nanesli, da se je Leep pri svojem nadaljnjem iskanju sešel z zelo izobraženim jezuitom, ki je bil vsem njegovim težavam in vprašanjem psihološko dorastel. Jezuitski pater mu je dal priliko, da se je do dobrega razgovoril. Obenem pa mu je dajal tudi odgovore, iz katerih je Leep kmalu videl, da ga jezuit v izobrazbi in duhovni globini prekaša. Med obema se je spletlo lepo prijateljstvo in medsebojno zaupanje. Pater mu je prvi odkril, da ima tudi krščanstvo svoj socialni nauk, zgrajen na evangeliju, delih cerkvenih očetov in nauku papežev in škofov. Ta nauk je plemenitejši kot marksizem in vsebuje lepše možnosti. Tega prej Leep ni vedel. V partiji in komunističnih spisih je slišal samo, da krščanske cerkve drže z kapitalisti in bogatini. Zato je vero in krščanstvo odklanjal. Prav tako ga je pa-

ter previdno opozoril na razliko med krščanstvom in kristjani. Pripravil ga je na različna razočaranja. Med tem je tudi milost božja prispevala svoj delež. V Leepu sta se vzbudili dve želji: Da bi postal katoličan in duhovnik. Začel je s krščanskim naukom. Zraven je bral življenjepise svetnikov. S posebnim zanimanjem se je vživel v svet sv. Frančiška Asiškega. Poglobil pa se je s pridom tudi v življenje in delo drugih velikih svetnikov. Vse to je bila priprava za sprejem v cerkev in pogojni krst.

OGLED PO SAMOSTANIH

Po sprejemu v cerkev se je Leep nekaj časa ukvarjal z mislijo, da bi vstopil v kak samostan in postal redovnik. Začel si je ogledovati življenje in delo po samostanih. Najprej si je ogledal jezuite. Ti so ga sprejeli zelo trezno in mu priporočili, nja čaka več let. Med tem se bo videlo. Nato se je oglasil kot opazopazovalec pri frančiškanih, benediktincih, trapistih, kartuzijanih in dominikancih. Marsikaj ga je privlačevalo. A dokončno se ni mogel nikjer odločiti. Od prej in po naravi je bilo v njem preveč aktivizma in svobodoljubja. Odtegnjenost svetu in navezanost na samostan sta se mu zdela zadržka, ki ju vse življenje ni upal vzeti nase.

V BOGOSLOVJU

Končno je Leep zaprosil za sprejem v semenišče v Lyonu. Fakulteta in semenišče, vse mu je ugajalo. Vse ga je po svoje oblikovalo in izpopolnjevalo.

V Franciji so se začela viharja leta. Vznemirjenje se je začelo v semenišču že ob španski državljanski vojni. Duhovi so se ločili. Eni so bili za nacionaliste in Frankota, drugi za rdeče revolucionarje. Leepove simpatije so bile na strani španskih

rdečih revolucionarjev.

Nato je Hitler napadel Francijo. Spet so se duhovi ločili. Ločili so se škofje in duhovniki in seveda tudi bogoslovci. Na eni strani se je slišalo geslo: Pokoravati se je treba obstoječemu redu: Hitler, Petain, Vichi... Na drugi strani pa: Po nobenih zapovedih ni mogoče utemeljiti, da bi priznali vsiljeni red. Torej ilegala in odpor! Leep je bil seveda spet na strani teh. Semeniško vodstvo je previdno vodilo to razgibano barčico, da ni bilo prevelikih nepravil ne na eno in ne na drugo stran. Leep je bil 29. 6. 1941 posvečen v duhovnika.

* * *

Kmalu za to knjigo, o kateri sem do sedaj poročal, je Leep izdal drugo: Splitter und Balken (=Iveri in bruna). V knjigi opisuje doživetja, ki jih je imel prva leta kot duhovnik. Ker je prišel iz popolnoma drugega sveta, je gledal marsikaj drugače kot tisti, ki so od rojstva rastle v ozračju katoliškega življenja. V knjigi pridejo pogosto na vrsto izrazi kot: obstoječi red, revolucija, prevrat, integristi, nonkonformisti itd. Marsikaj se dá primerjati tudi s polpreteklo slovensko zgodovino. Težko je reči, na kateri strani je resnica in pravica. Če bi se o tem začela debata, bi vsak svoje trdili in vsak bi za svoje imel dovolj dokazov. Vsekakor tako enostavno ni, kakor si to mi včasih predstavljam in izpovedujemo.

Mislím, da smem reči: Duh božji veje, koder hoče in kliče v božje kraljestvo ljudi iz vseh taborov, povabljen in tudi nepovabljen. Po eni strani drži, da nebeško kraljestvo silo trpi, po drugi strani je pa tudi res, da božja beseda ni privezana. V tem smislu ne na integriste in ne na nonkonformiste. Če bi bilo več ljubezni, bi bilo verjetno pregraj, ob katerih se spotikamo, manj, ali vsaj se ob njih ne bi tako spotikali, da bi

padali, oziroma jih drugim ne bi podtikali, da se nato spotikajo. Iskren katoličan je gotovo vedno vesel, kadar se kak takle komunist, kot je bil

Leep, spreobrne in se celo odloči, da bo oznanjal blagovest Kristusovo, čeprav bo nekaj rdečila na njem ostalo vse življenje.

PROF. PAVEL SLAPAR, Spittal, Avstrija.

* * *

LJUBKA ŠORLI:

Legenda o Mariji

Ko Marija pred Herodom krutim
z Detetom v naročju je bežala,
trudna je za poljem počivala,
s cvetjem modrim čez in čez posutim.

Modri lan preblaženi Devici
poln časti zavetja je ponudil.
Tiho, da bi Dete ne prebudil,
nagnil cvet glavico je h glavici.

Šla je dalje Mati ljubezniva,
lànù je z oblubo poplašala:
"Tvoja nit oltarni prt bo stkala,
ki na njem moj Sin bo žrtev živa!"

Božja Mati spet je trepetala -
tik za Njo hrumeli so vojaki.
Dete že zbudili so koraki...
Kam se z Njim na varno bo podala?

Njen pogled iskal je in se zjasnil:
"Oljkovo drevo in v njem duplina!"
Vanjo skrila sebe bo in Sina...
Na rešitev up še ni ugasnil.

Gosta oljčno je drevo sprejelo,
tiho se za njima je zaprlo...
Ni oko sovražno jo uzrlo.
Božje Dete smrti je otelo.

Zahvalila se mu je Devica:
"V sadež tvoj bom olja prilivala -
večna luč Bogu bo čast dajala
z njim. Rasti bom tvoje čuvarica!"

Šla Marija z Jezuščkom je dalje
in do polja žitnega dospela;
Dete z mehkim klasjem je odela,
ki zibalo v vetru se kot val je.

Peli slavo so pšenični klasi
Jezuščku in Materi premili...
Oh, obema kruto so grozili
bede in pregnanstva težki časi!

Blagoslov izrekla je Marija:
"Zrna vaša bodo kruh postala,
ki bo v njem Beseda prebivala;
kruh bo ta sam Bog - Evharistija!"

Pred Marijo spet le hrup in cesta...
Znova ji nevarnost je pretila.
Kam pred hudim Detece bo skrila?
Ni dosegel ji pogled še mesta.

Onstran pota je vinograd vabil:
"Pridita, begunca, tu počijta,
v moje se naročje zatecita!
Sèm ne bo sovražnik se spozabil!"

In v vinograd šla je božja Mati.
Da bi Dete bolje varovala,
trta novih je mladik pognala,
pomnožili so se grozdi zlati.

Trto je Marija zahvalila:
"Tvoje vino v kri bo spremenjeno
mojega Sinu... zato češčeno.
Ti si mu življenje ohranila!"

NOVA ŠTIFTA

pri Gornjem gradu

Na slovenski zemlji poznamo dve Novi Štifti: eno pri Gornjem gradu na Štajerskem, drugo pri Ribnici na Dolenjskem. Prva je starejša in obhaja ravno letos, ko pišem te zgodovinske podatke, že 400 letnico svojega obstoja kot božja pot. Torej se je božja pot pričela leta 1558. Nova Štifta pri Ribnici je kakih 80 let mlajša. Radi jubileja bom opisal najprej Novo Štifo pri Gornjem gradu, v prihodnjem Koledarju pa bom skušal zbrati zgodovino o dolenjski Novi Štifti.

LEGA KRAJA. – Ime nam pove, da je ta Nova Štifta pri Gornjem gradu. Kje pa je to? V Gornji Savinjski dolini, pravzaprav v začetku Zadrebčke doline ali ob izviru reke Drete. Vso zgornjo Savinjsko dolino pokrivajo takozvane miocenske morske usedline, pomešane z vulkanskim pepelom. Vulkani, pravijo, so bili včasih na Dobrovljah in ne daleč od sedanje Nove Štifte, na Menini in na Černivcu, ki spada prav pod novoštiftsko faro. V Štajngrobu blizu Nove Štifte so sledovi premoga, cinkove rude in perita.

Zaradi odročne lege ob Dretni in v povirju Savinje je bilo to ozemlje v preteklosti odmaknjeno od večjih svetovnih dogodkov. Sledovi predzgodovinskih in rimskih selišč so tu redkejši kot drugod. Do srednjega veka niti ni bilo tu nikakih prometnih zvez. Šele takrat je bila izpeljana cesta iz Savinske doline v Gornji grad in prav mimo sedanje Nove Štifte čez Černivec v Kamnik na Gorenjskem. V enem oziru je bilo to za pokrajino celo dobro, ker je niso dosegli ne madjarski, ne turški in ne drugi sovražni napadi. Kraj pride v zgodovino šele z ustanovitvijo gornjegrajskega be-

Nova Štifta pri Gornjem gradu

Nova Štifta pri Gornjem gradu

nediktinskega samostana, katerega začetek je v letu 1140. Prvotni lastniki tega ozemlja so bili plemiči Chageri, ki so posedovali vso sedanjo gornjegrajsko dekanijo in še polovico braslovške dekanije. Ime Nova Štifta je nastala šele z božjepotno Marijino cerkvijo. Kraj se je prej imenoval Tirosek, ki se prvič v zgodovini omenja leta 1426 kot sedež urada, ki je imel v oskrbi ozemlje od Černivca do Čepelj pod Gradiščem pod Menino. Gradišče so imenuje vas, kjer je bil nekdanji prvotni grad, ki je stal nekoliko vzhodno od sedanjega Gornjega grada. Ime Gornji grad pa je od tega, ker je imelo isto posestvo tudi spodnji grad, to je Vrbovec pri Nazarjih. Ime Menina, ali Menina planina pride od "menihna" ali "meniška" planina, kakor dobimo tudi pri Bistriški kartuziji pri Borovnici ime Menišija. Znano je, da je bil benediktinski samostan v Gornjem gradu leta 1461 ukinjen in njegova posestva so bila uporabljena za ustanovitev ljub-

MARIJA ZVEZDA

ljanske škofije, ki ima svoj pričetek ravno tega leta 1461. Ustanovitev božje poti pri Novi Štifti je v tesni zvezi z ljubljanskimi škofi in z ljubljansko škofijo, ki je imela dalje časa svoj sedež v bližnjem Gornjem gradu.

KAKO SE JE BOŽJA POT ZAČELA. – Kraj, kjer zdaj stoji cerkev, se je v starih časih imenoval Metuljski hrib, ali Metuljski vrh. Še v sredi 16. stoletja je bil ves poraščen z gozdom. Tedaj pa so videli ljudje iz Tiroseka večkrat čudovite ognjene plamene plapolati na hribu na Tomanovem posestvu. Neka hroma dekle, ko je videla te plamene, je čutila, da so ti plameni od Boga in zaobljubila se je, da bo poromala na dotični prostor. Prosila je Boga in Marijo, naj ji pomagata. In dekle je bila uslišana pri prvem obisku: ozdravela je hipoma. Ljudje so postali še bolj pozorni in so trumoma romali na kraj, kjer so se prikazovali plameni. Odločili so se in šli so k škofu v Gornji grad. Takrat je bil za škofa Peter Seebach ali Peter iz Zapog, ki je sam vso za-

devo pozneje popisal papežu Piju IV. Ljudje so prosili škofa, da jim dovoli, če smejo pozidati na kraju cerkev. Toda škof jim je prošnjo odbil. To je bilo leta 1558. Ljudi pa ni mogel nihče odvrniti, da bi ne romali na Metuljski vrh. Vedno več jih je bilo. In ponovno so prosili škofa, da bi smeli pozidati cerkev. Škof pa se je bal lahkovernosti in goljufije in ni dal dovoljenja. To je bilo že po treh letih – torej leta 1561. Ko je škof ljudem prošnjo odbil, so mu naslednjo noč strahovito otekle noge, da zjutraj ni mogel iz postelje. Ves teden se bolnik ni mogel ganiti. Osmi dan, bilo je ravno na binkoštno soboto, pa na iskreno prigovarjanje škof sklene, da gre pogledat na Metuljski hrib. Z zaupanjem v Marijino pomoč se je odpravil na pot. Jezdil je na oslu. Ko pride na kraj, je bila tam zbrana velikanska množica pobožnih romarjev. Skoraj gotovo je bila takrat na onem mestu postavljena že kapelica. Škof je čudežno ozdravil in je takoj dal dovoljenje za zidavo cerkve.

Takoj po binkoštnih praznikih, ki so tedaj trajali tri dni, so ljudje začeli sekati gozd, pripravljati prostor za cerkev. Po nekaj dneh je škof zopet prijezdil na Metuljski vrh, da si kraj natančno ogleda. Ko je vprašal ljudi, kje so se ravno prikazovali plameni, so mu rekli, da ravno tam, kjer stoji konj. In takrat se je konj pogreznil tako globoko, da so prišle škofove noge do tal in je škof z lahkoto razjezdil konja. Potem je škof takoj z romarji opravil pete večernice. In med to pobožnostjo se je škof tako okrepil, da je sam izjavil: nikdar v življenju se še nisem počutil tako zdravega.

Škof je zaznamoval prostor in začeli so zidati cerkev. Leta 1561. je škof prosil papeža za odpustke. Takrat je morala biti cerkev že končana. Ob tej priliki je škof celo zgodovino natančno opisal: da so se začeli plameni prikazovati pred tremi leti, torej 1558, da se zbira na kraju velikanska množica romarjev in da se je na kraju zgodilo že več čudežnih uslišanj. Tako, da je sam ozdravel, omenja ozdravljenje one hrome deklice, potem tudi, da sta bila dva dečka tu od mrtvih obujena: eden, ki je utonil, drugi pa je po hudi bolezni umrl. Oba mr-

liča so starši prinesli na Metuljski hrib in oba sta oživela ter sta šla veselo s svojimi starši domov.

Škof omenja tudi dogodek, kako je na neki Marijin praznik duhovnik maševal ravno opoldne in med sv. mašo so vsi pričujoči romarji videli, kako se je prikazala čudovito svetla zvezda nad cerkvijo Matere božje. Maša je morala biti skoraj gotovo zunaj, ker škof v pismu do papeža omenja, da se ob praznikih zbere na Metuljskem vrhu 10, 20 in tudi 30 tisoč pobožnih romarjev. Zanimivo je tudi, kako bliskovito se je božja pot razširila, ko škof povdarja v pismu, da pridejo romarji s Štajerske, Kranjske, s Hrvaške, s Koroške, iz Dalmacije in še iz drugih krajev. Škof omenja tudi pobožnosti, ki so se vršile pri Mariji, ko povdarja: romarji so vedno z veliko in zgledno pobožnostjo pri sv. mašah, pri pridigah in pri večernicah. Povdarja tudi skupno petje. Takrat drugega petja sploh ni bilo. Vse ljudstvo je sodelovalo. Pismo, ki ga je ljubljanski škof Peter pisal papežu leta 1561. je edini pismeni vir o početku božje poti pri Novi Štifti.

Takoj v prvem desetletju obstanka Marijine božje poti je nastala tudi pesem, ki se tako le glasi:

NOVA ŠTIFTA NA ŠTAJERSKEM

*Klast voličem blapci šli,
blapci, oj, Tomanovi,
vgledali so lučico,
in se grozno vstrašijo.
Šli so klicat Tomana,
gospodarja starega:
"Gori, gori, Toman star!
V našem gojzdi luč gori,
za gotov se čud godi."*

*Toman klical Tomanko,
ji povedat zgodbo to:
"Hitro gori, Tomanka!"
Tak je rekla Tomanka:
"No, stari, stari Toman ti,
za gotov se čud godi!"*

*"Torej pojmo v Gornji grad
zgodbo to na znanje dat,
tja do škofa svetlega
in gospoda namestnika."*

*"Čakaj le, moj Toman ti,
naj odbije polnoči!",*

*Toman komaj čakal ga,
da je ura polnoč bla.
bitro dalje zdaj gredo,
daleč notri v Gornji grad,
škofu to na znanje dat.
K svetlemu škofu pridejo,
ga pokonci skličejo:
"V našem gojzdi luč gori,
za gotov se čud godi."*

*S škofom vsi se vzdignejo,
daleč nazaj pridejo,
notri v gojzde Tomanove.
Tam svetlobo vidijo,
kakor praviti slišijo.*

*tak je rekel sveti škof:
"Cerkev bomo tu narjal, -
NOVA ŠTIFTA se ji bo djala!"*

PRVOTNA CERKEV. - Cerkev je bila torej postavljena okrog leta 1560. Imenovali so jo takoj spočetka: nova stavba - novum aedificium, ali nova ustanova: Nova Štifta. Cerkev je bila prav lepa. Vizitacijski zapisnik iz leta 1631. pravi, da je bila cerkev elegantna - elegantis structurae. Kot bo pozneje posebej popisano, je to prvotno cerkev leta 1830 uničil požar. Takrat je zgorelo tudi župnišče in vsi stari zapiski. Vendar pa si je mogoče ustvariti precej jasno sliko o prvotni cerkvi na podlagi treh slik, ki so se ohranile. Precej dragocenih podatkov je ohranil tudi zgodovinar Ignacij Orožen, ki je leta 1877 izdal v nemškem jeziku knjigo o gornjegrajskem dekanatu.

Prva slika je votivna ali zaobljubljena podoba, napravljena z vodenimi barvami, kar imenujejo v jeziku slikarske umetnosti akvarel. Slika kaže novoštiftsko cerkev od zunaj in sicer od južne strani. Predstavlja pa slika onega srčnega gasilca, - pozneje bo govor o njem - ki je ob priliki požara skočil iz zvonika, ker se ni mogel drugače rešiti. Slika ni kaka večja umetnost, vrednost slike pa je v tem, ker se v

MARIJA NOVAŠTIFTA

Stara slika s prvotno cerkvijo

mnogih potezah strinja z naslednjima slikama.

Druga slika je narejena s svinčnikom in kaže pogled na pogorelo cerkev, ravno tako od zunaj in sicer od severne strani. Slika je prav vestno in natančno delo in nosi datum 28. dec. 1850. Torej sedem mesecev po požaru.

Tretja slika je zopet akvarel in kaže notranjost cerkve po požaru in sicer iz pred glavnega oltarja ali prezbitarija proti koru. Na sliki je napis: Cerkvono pogorišče 23. maja 1850. Pavel Kuenl. Na podlagi teh treh slik je sestavljen tloris in načrt stare cerkve pri Novi Štifti nekako takole:

Cerkev je bila obrnjena proti vzhodu in je bila 17 sežnjev dolga ter 8 sežnjev široke. (Seženj je malo manj kot dva metra). Torej velika cerkev: nad 30 m dolga in 15 m široka. Imela je tri ladje. V srednji ladji je stal pri vhodu stolp, ki je bil potisnjen v cerkev, tako da je slonel na cerkvenih slo-

pih, ki so bili zvezani med seboj v ostrih lokih. Glavno ladjo so delili od stranskih ladij na vsaki strani po trije okrogli stebri, postavljeni na kockasti podlagi. Vse tri ladje so imele ravne stropce. Vkljub temu pa so podpirali stenestranskih ladij od zunaj nizki podporniki v treh odstavkih. Podporniki so bili na vrhu pokriti z ozko strešico, ki je šla prek in prek čez ladjino steno, da je ta streha varovala fresko-slike pred dežjem in nevihto. Na zunanjih stenah so bile namreč slike 15 skrivnosti sv. rožnega venca. Žalostni del je bil na južni strani in sicer v smeri od vzhoda proti zahodu. V isti smeri je stala nekoliko višje proč od cerkve kapelica božjega groba kot nadaljevanje pete skrivnosti trpljenja.

Prostor pred glavnim oltarjem v stari cerkvi ali prezbitariji je bil obokan z mrežastim stropom, od zunaj prezbitarija pa so bili pozidani mnogo krepkejši in višji podporniki kakor pri ladjah. Na severni strani prezbitarija je bila pozidana zakristija z oratorijem v nadstropju; tam seveda ni bilo stranskega okna. Zvonik je imel na vrhu dve, po ozkem stebriču ločeni lini. Stavba je bila predvsem zato zanimiva, ker je kazala prehod iz gotskega v renesanski slog.

Tudi znotraj je bila cerkev poslikana s freskami. Slike je skoraj gotovo izvršil l. 1586 beljaški meščan in slikar Nikodem Weismann. V nekem pismu pravi namreč slikar sam, da je pri Novi Štifti nad Gornjim gradom naredil freske štirih poslednjih reči in da je že vse dovršeno razen "peklen-skih krajev". Pismo omenja zgodovinar Orožen.

Cerkev je imela leta 1631 enajst oltarjev. Izmed teh je leta 1610 škof Tomaž Hren posvetil tri stranske oltarje in sicer: sv. Ožbolta, sv. Helene in sv. Miklavža. Glavni oltar je bil že prej posvečen. Na sredi cerkve je stal oltar sv. Križa. Potem je bil na evangelijski strani še oltar sv. Ane, na epistolski strani je bil oltar sv. Urbana, potem oltar sv. Mihaela nadangela, potem oltar sv. Janeza Krstnika in še oltar sv. Uršule. Pri glavnem oltarju je bil v steni na evangelijski strani kamenit tabernakelj, kjer so včasih shranjevali Najsvetejše.

Vizitator je zapovedal, da morajo ol-

tarja sv. Križa in sv. Ožbolta podreči, ker jemljeta pogled na glavni oltar, kar se je tudi izvršilo.

**VELIKA NESREČA - CERKEV POGO-
RELA.** - Nesreča se je pripetila na binkoštni četrtek 23. maja 1850. Kako se je požar začel, ni zapisano; ker so pa bili oltarji vsi leseni in strop lesen, se je ogenj hitro razširil in je skoraj vse zajel. Zelo malo je bilo mogoče v naglici rešiti. Ljudje so kmalu prihiteli in so požrtvovalno pomagali, ko so pač svojo drago cerkev tako ljubili. Srečno so rešili in spravili na varno milostno podobo z glavnega oltarja, potem svetnike iz istega oltarja in še nekatere druge. Odnegli so spodnji del prižnice in imeli so še čas, da so pobrali vse piščali iz cerkvenih orgel. Možje in fantje bi bili silno radi rešili tudi zvonove. Junaško so splezali v zvonik, toda ogenj jim je bil že za petami in so morali urno zbežati nazaj in so se tako z veliko nevarnostjo rešili. Toda neki fant najbolj navdušen za zvonove in najbolj pogumen je priplezal vseeno do ljubljenih zvonov, začel je celo za slovo zvoniti, toda ni mogel več nazaj; že ga je začel oblizovati plamen. Rad bi se spustil doli po vrveh zvonov, toda vrvi so bile spodaj zavozljane in jih ni mogel potegniti k sebi, da bi jih privezal na zunanjo stran zvonika. Siromak v obupu skače od ene do druge line v zvoniku in milo kliče na pomoč, toda nihče mu ne more pomagati. Tedaj se obesi z rokama na stebriček pri lini ter se z nogami nasloni zunaj na urno kazalo. Strašen prizor, ki so ga gledali ljudje. Skozi lino šviga plamen in ubogemu fantu žge roke in glavo. In kar je bilo najhujše: župnika ni bilo doma. Gornjegrajski dekan je bil na smrt bolan in župnik od Nove Štifte ga je šel ravno tisti dan sprevidet. Bilo je popoldne. Kar naenkrat pa na vso sapo prisopiha, še pravočasno kaplan iz Gornjega grada. Ko zagleda nesrečnega fanta viseti zunaj zvonika in vidi, kako se mu urni kazalec vedno bolj izpodmika od nog in bo zdaj pa zdaj fantu odbila smrtna ura, takrat zakliče mladi duhovnik fantu: "Srčno obžaluj svoje grehe in dal ti bom sv. odvezo." Množica je spodaj jokala, trepetala in na glas molilakesanje.

Ko je duhovnik odmolil odvezo, je fantu zaklical: "V božjem Imenu in v zaupanju na Marijino pomoč se spusti doli." Fant se spusti z visoke line, vsa množica v strahu vzdihne in zavpije in fant je na tleh. Popolnoma nič se ni poškodoval. Le roke in obraz so bili precej ožgani in živci so od strahu silno popustili. Ko pa je nekaj dni ležal in počival, je bil popolnoma zdrav.

Fant je bil doma iz Gornjega grada in je pri nekem kmetu blizu cerkve služil. Izučil se je tesarskega rokodelstva in je postal pozneje tesarski mojster v Gradcu. Od tam je poslal zaobljubljeno tablico in je g. župnika prosil, naj jo obesi kje v cerkvi v trajni spomin čudežne rešitve. Slika predstavlja cerkev v plamenih, on pa visi s stolpne line. Sliki je dodal tudi svojo fotografijo in se je lastnoročno podpisal.

Prežalostno je bilo videti prekrasno cerkev v razvalinah. Tudi obok nad glavnim oltarjem se je vdrl v svetišče. Zvonik je do lin pogorel in zvonovi so se v ognju stopili in popadali v globino.

Nekoliko višje od cerkve sta bili takrat dve kapeli: prva božjega groba, druga rožnovenska. Fara je imela službo božjo ob navadnih nedeljah in praznikih pri podružnici sv. Miklavža, kadar pa so bili romarski shodi, je bila vedno sv. maša v kapeli rožnovenske Matere božje. Med obema kapelama pa je bil napravljen govorniški oder s streho, kjer so bile romarske pridige.

NOVO CERKEV ZIDAJO. - Takoj po požaru so začeli ljudje čistiti prostor. Pospravili so razvaline s pogorišča. Prihodnje leto 1851 so izkopali in pozidali temelje za novo cerkev. Resno so pa potem pričeli z zidavo leta 1852. Stavbenik je bil sloveči zidarski mojster Matevž Medved, p.d. Pintar iz Cerkelj na Gorenjskem. Zanimivo je, da je isti Medved napravil veličastno kupolo za ljubljansko stolnico sv. Miklavža. Istočasno, ko so začeli z novo stavbo cerkve pri Novi Štifti, je bil mojster Medved zaposlen pri zidavi nove farne cerkve sv. Pavla na Vrhniku in je tam svoje delo prenehal ter prišel k Novi Štifti. Gornjegrajski dekan Franc Bruner je 2. maja 1852 blagoslovil vogelni kamen za novo stavbo in potem je šlo delo

naгло naprej pod vodstvom spretnega in izkušnega mojstra. Vsi zidovi so narejeni s trdega kamna. Domačini so pridno pomagali in tudi iz sosednjih fara so priskočili na pomoč. Ves material za stavbo so zvozili zastonj in tudi mnoge pridne roke so prijele za delo pri zidavi Marijinega svetišča.

Zidovi so bili že precej visoko pozidani, ko se nekega dne zidarjem vdere oder, ki je bilo na njem mnogo težkega kamenja. Vsi so padli na tla, pa le trije moški so bili malenkostno poškodovani in ranjeni. Po nekaj dneh so zopet lahko prijeli za delo.

Velika sreča je bila tudi v tem, da je ravno v onem času imela Nova Štifta zelo modrega in v vsakem oziru spretnega dušnega pastirja, župnika Gašperja Dornika, ki se je razumel tudi v stavbarski umetnosti. Predvsem pa je znal dobiti o pravem času denarna sredstva, da delo ni zastajalo. Tudi pri stavbenih načrtih je imel glavno besedo in glavno zaslugo on. Do meseca avgusta 1853 je bila cerkev toliko dovršena, da je lahko bila 13. avgusta istega leta slovesno posvečena. Posvetil jo je tedanji lavantinski škof Anton Martin Slomšek. Ob isti priliki je delil tudi zakrament sv. birme, zato je znani in iskani cerkveni govornik škof Slomšek razvijal ob tej priliki dvojno misel: Posvetil sem danes dvojni tempelj božji – veličastno novo cerkev in še imenitnejši tempelj: duše nedolžnih otrok. Svetniški škof je priporočal faranom, naj ta dvojni tempelj ohranijo neoskrunjen, da si tako zaslužijo priti v tretji tempelj – v sveta nebesa.

Nova cerkev je obrnjena proti zapadu in ima samo eno ladjo. Dolga je 32 metrov, široka je 14 metrov in pol, visoka pa 15 metrov in pol. Torej veličastna stavba. Cerkev ima dve zakristiji v nadstropju. Prezbitarij ima trostrani sklep. Stranske kapele so plitve, da ne požirajo svetlobe, ki prihaja v cerkev skozi visoko postavljena okna. Cerkveni obok ali strop obstoji iz trojnih kupol, v prezbitariju še pristopi četrta. Cerkev je zidana v renesanskem slogu, ali bolje povedano: vse je v preporodnem duhu, na koncu baročne dobe in se tako bliža preprostim cerkvenim stavbam prve renesance. To velja zlasti glede posameznosti in glede okras-

kov. V tem okraju je ta cerkev najveličastnejša stavba. Seveda jo cerkev v Gornjem gradu presega po velikosti, pa ne napravi tako enotnega in harmoničnega vtisa kot cerkev pri Novi Štifti.

Ta Marijina cerkev je veličastna od zunaj: stoji svobodno na pobočju zelenega griča, sama, kakor kak grški tempelj in posvetne stavbe se ji uklanjajo, ker ležijo nižje pod njenim obzidjem. Tako cerkev gospoduje že na pogled daleč tja po zadreški dolini. Dva krepka zvonika, ki stojita na pročelju, kakor bi se postavila kot dve trdnjavi vsakemu nepoklicanemu v bran, izražata neko posebno moč in energijo, obenem pa povdarjata krščansko teženje proti višavam, kot dva prsta božja, ki kažeta proti nebesom.

Veličasten vtis napravi cerkev tudi od znotraj. Pred seboj imamo samo eno ladjo, ki je naravnost impozantna in se ne kosa na male kapelice, ampak prostor ostane enoten, v veselje za vernike-romarje, ki od vsepovsod vidijo ok oltarju; v veselje za pridigarja, ki lahko pregleda vse poslušalce. Osebnost ne morem pozabiti vtisa, ki sem ga imel, ko sem stal prvič na prižnici pri Novi Štifti in je bilo pred menoj morje pobožnih romarjev na praznik rojstva Marijinega leta 1922. – Obilna svetloba prihaja od zgoraj in se čudovito harmonično razliva po celem prostoru. Zraven še pride pametno razdeljeno slikanje: tu okraski, tam figure. Tu je brez dvoma vzor ne samo za cerkev na kmetih, temveč za vsako hišo božjo: Ena ladja, a ta kolikor mogoče razsežna in prostorna. Prostor vpliva na človeka, ne prostori! Od Nove Štife dobiš vsestranski veličastni vtis. Morda je drugje večji zazidani prostor, toda vtis je malenkosten.

Kakšna je pa cerkvena oprava v tej veličastni cerkvi? Prvotni glavni oltar je imel lep lesen antependij z dvanaajstimi stebriči in trinajstimi loki, pod katerimi so reliefi: na sredi relief Kristusa, ob strani dvanaajst reliefov posameznih apostolov. Leseni nastavek kaže tri pozlačene baldahinčke. Stranska sta nižja in imata topo pročelje, srednji baldahin pa se konča v osmerostrano kupolo na vitkih stebričih. Kupola pokriva

shrambo za Najsvetejše in prostor za izpostavljanje. Nad tem nadstavkom med širokima oknomi je oljnata slika novoštiftske milostne podobe, ki predstavlja Marijo Zvezdo. Devica sedi v modrem, belo podvlečenem plašču na oblakih pred osmerožarno ali osmerokrako zvezdo. V desnici drži Marija zemeljsko oblo, z levico pa pritiska k sebi ljubko Dete Jezusa. Dete stoji na Materinem kolenu in se z levico ljubeznivo oprijema njene roke, z desnico pa Jezušček romarje blagoslavlja. Nad Devico je množica angelskih glav, pod njopa višje v zraku trije angelčki in Mariji nesejo belo lilijo. Ob spodnjem robu slike je Metuljski vrh s plameni. Umetnino je napravil ljubljanski slikar Kuhn.

Na vsaki strani okna v prezbiteriju nad oltarnim nastavkom stoje štirje baročni kipi, ki so jih rešili ob požaru iz stare, prvotne cerkve. Po slogu spadajo v začetek 18. stoletja. Kipi predstavljajo: sv. apostola Andreja, sv. Elizabeto z malim sinom sv. Janezom Krstnikom; potem je kip sv. Salome s sv. Janezom evangelistom, zadnji kip pa predstavlja sv. škofa Martina.

Milostna podoba in vsi štirje kipi so že zdaj na oltarju, kot so bili ob dovršitvi nove cerkve. Glavni oltar z nastavkom in tabernakljem pa je nov. Pred prvo svetovno vojno ga je dal napraviti župnik Gothart Ferme. Delo je izvršil v veliko zadovoljnost slovenski umetnik J. Vurnik. Vse je narejeno iz marmorja.

Cerkev ima zdaj samo štiri stranske oltarje. Nastavki so vsi po obliki romanski, mnogobarvno poslikani ter tuintam pozlačeni. Vsak ima veliko naslovno sliko na platnu. Obdaja jo stavbinski okvir s podstavkom dveh stebrov in pilastrov in z lokastim topim, nizkim čelom. Pred pilastri stoje kipi. Na evangelijski strani stoji oltar sv. matere Ane. Slika kaže, kako sv. Ana uči malo hčerkico Marijo brati. Slika je delo slikarja Kuhn. Kipa na vsaki strani slike sta posvečena eden sv. Katarini, drugi pa sv. Barbari. – Naslednji oltar je posvečen sv. Uršuli, katero sliko nosi. Na oltarju sta še kipa sv. Cecilije in sv. Neže. Pred podstavkom pa je podoba Srca Mariji-

Notranjščina božjepotne cerkve v Novi Štifti nad Gornjim gradom.

nega.

Na listni strani je prvi stranski oltar posvečen sv. Jožefu z njegovo sliko in s kipoma sv. Janeza Krstnika ter sv. Janeza evangelista. Pred podstavkom oltarne slike je še manjša slika presv. Srca Jezusovega. – Drugi oltar na listni strani pa ima za svojega patrona sv. Ožbolta s kipoma sv. Alojzija in sv. Janeza Nepomuka.

Prekrasna prižnica ima zelo posrečene in izvrne podobe. Na stregi prižnice je simbolična slika, ki predstavlja sv. vero: ženski kip s kelihom in križem v rokah. Na ograji prižnice je pet takozvanih medaljonov s sledečimi slikami: spokornica Magdalena umiva s solzami Jezusu noge; izgubljeni sin se vrne v očetovo hišo; Jezus daje apostolom naročilo, naj oznanjajo evangelij vsem narodom; Jezus dobri pastir; Jezus pri Jakobovem studencu.

Posebno zanimiva in privlačna je cerkvena stenska slikarija. Cerkev od znotraj se vsa blišči v najbolj živih in prijetnih bar-

vah. Na slikah v prezbitერიju vlada enotna evharistična misel, slike v ladji pa proslavljajo Mater božjo. V prezbitერიju vidimo na treh sklepnih stenah tri predpodobe najsvetejše daritve: Noe daruje zahvalno žrtev popotopu; Bog se mu prikaže na mavrici. Ta slika je na evangelski strani pod oknom. Pod milostno podobo med okni je slika: Izraelci v puščavi s pogledom na bronasto kačo. Na listni strani pa: Abraham žrtvuje sina Izaka. Na vrhu so trije angeli, katerih stranska prisostvujeta daritvi s kadilnicama. Srednji angel pa kaže v odprti knjigi na črki alfa in omega: začetek in konec, kar spričuje božanstvo darovanega Jagnjeta. Nad lino oratorija sta v medalijonih cerkvena učenička in velika Marijina častilca: sv. Ambrož in sv. Avguštin. Na svodu velike kupole pa je sam Bog Oče, ki sprejema z odprtimi rokami ljubo daritev, radi nje odpušča krivice človeštva in svet blagoslavlja.

V ladji so slike samo na svodu ali na stropu, po stenah pa je razpleteno bogato in globoko pomenljivo okrasje. Na slavaloku in na prvih dveh kupolah je uprizorjen okrog Marijinega kronanja v petih prizorih postanek božje poti pri Novi Štifti. Najprej zagledamo na slavaloku sliko Marije Zvezde, kako se prikaže pastirčkom. V sredi je presv. Trojica, ki venča Marijo. Potem se vidi prizor, kako prijezdi škof Seebach na Metuljski vrh in kako je prisiljen stopiti raz konja, ko se je ta vdrl do kolen v zemljo. Nato je zopet prizor, kako duhovnik mašuje na prostem in se pred gozdom prikaže svetla osmerokraka zvezda. Na drugi strani: Marija kleči pred Odrješnikom v nebesih in prosi za bolnike, ki leže in zdihujejo na zemlji. Slika opozarja na čudežna ozdravljenja. Tretja kupola pa poveljuje Marijine praznike: Oznanenje, vnebovzetje in brezmadežno spočetje. Vmes pa je po kupoli v originalno zamišljenem redu raztresenih 22 medalijonov z angeli, ki drže v rokah bele trakove z naslovi lavretanskih litanijs.

Na oboku sta dva napisa v velikih črkah. V prvem cerkev sama govori:

"V polovici XVI. veka sem bila postavljena. Dne 23. maja 1850 sem do tal pogorela. S pomočjo pobožnih romarjev sem bila

zopet postavljena in 13. avgusta 1854 od milostljivega kneza in škofa Martina Slomška posvečena in leta 1865 s slikami okinčana."

V drugem napisu pa govori Marija sama:

"Karmeni ste podarili, ste Sinu podarili. – Pred njega tronom bom za Vas prosila in božji blagoslov na vas rosila."

Stenske in stropne slike je napravil slikar Fantoni starejši.

NOVA ŠTIFTA – SLAVNA BOŽJA POT. – Nova Štifta je božja pot ljubljanskih škofov in se je romanje prav gotovo zato tako mogočno razvilo, ker so ga idejno in dejansko podpirali ljubljanski škofje. Takoj pri zibelki božje poti je bil že ljubljanski škof na Metuljskem vrhu. Škofje so prihajali na božjo pot ali na praznik vnebovzetja Marijinega ali pa na praznik rojstva Marijinega. Ta dva dneva se je navadno zbiral največ romarjev pri Novi Štifti. Slavni ljubljanski škof Tomaž Hren je prihajal nabožjo pot k Mariji Zvezdi za praznik Malega Šmarna 8. septembra. Prišel je vsako leto in je le redko opustil. To nam potrjuje njegovo pismo z dne 29. avgusta 1620. Pismo je pisal škof sam g. župniku Martinu Ebenbergerju v Škale na Spodnjem Štajerskem. Škof Hren je bil namreč cesarski svetovalec – locum tenens – in je imel ono leto ravno na praznik rojstva Marijinega v deželni in državnih zadevah opravka v Gradcu in tako ono leto ni mogel romarjev pri Novi Štifti razveseliti s svojo navzočnostjo. Zato je prosil škalskega župnika, naj ga na ta praznik pri Novi Štifti nadomestuje, naj romarje lepo preskrbi, kakor njihova pobožnost zahteva v dušnih zadevah in potrebah, da nikomur duhovne tolažbe ne bo primanjkovalo. Tudi ga prosi škof, naj preskrbi, da bo duhovno opravilo in vse drugo tako lepo in slovesno opravljeno, kakor zadnjič na praznik velike Gospojnice. Dalo bi se sklepati, da je škof Hren celo po dvakrat prišel na romarske pobožnosti k Novi Štifti in da tega ni hotel nikoli opustiti, ker omenjeno pismo povdarja, naj škalski župnik ljudem naznani, da bo škof prišel k Novi Štifti na praznik sv. Mihaela in bo nado-

mestil, kar ima v navadi in kar zdaj radi cesarskih opravil ni mogel storiti. Kako lepo je ta slavni ljubljanski škof skrbel za božjo pot pri Novi Štifti! Zato imamo še dva zgodovinska dokaza:

Bilo je že omenjeno, da je na zapadni strani cerkve pri Novi Štifti kapela ali posnetek božjega groba iz Jeruzalema. Začetek te kapele stavi zgodovina v leto 1610. In na tlakute kapele je kamenita plošča z imenom škofa Tomaža Hrena, pa brez letnice. Vemo pa, da je Tomaž Hren vladal ljubljansko škofijo od leta 1598 do 1630. Naravno je torej, da je on začetnik božjega groba pri Novi Štifti.

In še druga važna zadeva je v zvezi z Novo Štifo in škofom Tomažem Hrenom, namreč: Slovenska pesmarica. Znano je, kakšen velik uspeh je imel Primož Trubar s svojo slovensko pesmarico, ki je v njej naše slovenske pesmi po svoje prikojil. Poročilo o Trubarjevi pesmarici naravnost pove, da je "v njo sprejel stare slovenske popevke". In škof Hren se je pečal z mislijo, kako bi odpravil te "popravljenе" luteranske pesmi in bi jim dal prvotno besedilo. Protestantje so se naravnost borili proti češčenju Matere božje in zato se je škof sam lotil sestave nove katoliške pesmarice. Predvsem je mislil na zbirko Marijinih pesmi, ki bi jih tako nujno rabili na romanjih pri Novi Štifti nad Gornjim gradom. Ker je k Novi Štifti prihajalo predvsem za Veliki in Mali Šmaren do 30.000 romarjev, bi se delo in trud resnično izplačalo. Leta 1612 piše škof Hren ljubljanskemu jezuitu p. Janezu Čandiku dobresedno: "Vaša prečastitost bo kmalu dobila mojo slovensko pesmarico, ki bo imela pesmi za vse praznike v letu. Prirejena je v uporabo moje duhovščine v Gornjem gradu in pri Novi Štifti, kamor prihajajo ob gotovih Marijinih praznikih romarji od vseh strani, da bodo imeli kaj v roke vzeti in da bodo mogli prepevati v vzpodbudo ljudstva in v povišanje pobožnosti svojega srca." Poročilo pravi, da je škof Tomaž Hren na romarskih shodih pri Novi Štifti navadno vso noč presedel v spovednici. Ko mu je spovedovanja zmanjkalo, je sedel v spovednici kar naprej ter je vžival, ko je poslušal ganljive in prelepe romarske pesmi. Ni torej

niččudnega, če je mislil na posebno romarsko pesmarico.

Toda pesmarica ni izšla. Papeški vizitator je spoznal veselje slovenskega ljudstva do petja in je škofa Hrena naravnost pozval, naj pesmarico čimprej izda. To je naredil vizitator Sikst Carcanus leta 1620. Neki zgodovinar je krivično pripomnil, da so ljubljanski jezuiti pesmarico črtali, pa to ni verjetno, saj je ravno p. Janez Čandik izdal dve slovenski knjigi: "Evangelia inu Listuvi" ter "Catechismus Petra Canisia, tu je kristjanski nauk". P. Čandik, rojen v Višnji gori, je bil sloveči slovenski pridigar v Ljubljani pri sv. Jakobu in pozneje v Celovcu. Glavni vzrok, da pesmarica ni izšla, je bil ta: Ljubljana ni imela svoje tiskarne. Jezuitje so se zelo trudili, da bi tiskarno ustanovili, pa jim ni uspelo. Ljubljana je dobila prvo stalno tiskarno šele leta 1676.

Da se povrnemo nazaj k stvari: škof Tomaž Hren se je z vsemi močmi trudil, da bi povzdignil božjo pot Marije Zvezde pri Novi Štifti in posrečilo se mu je. Bila je znana daleč preko slovenskih mej. Pred protestantskim navalom je Novo Štifo branil škof Hren. Pa tudi burja, ki je pripihala na katoliško Cerkev v stari Avstriji ob času cesarja Jožefa II. ni božje poti pri Novi Štifti mogla zatreti. Prekrasna nova cerkev je pritegnila nove množice romarjev. Štajerci so ostali Mariji Zvezdi zvesti in proti koncu 19. stoletja zgodovinar našteva dolgo vrsto krajev in fara z Gorenjskega, od koder so ljudje romali k Novi Štifti: Prihajali so in še prihajajo iz Cerkelj, iz Vodic, iz Kamnika, iz Tunjic, iz Tuhinjske doline, iz Moravč, Krašnje, Češnjic, Blagovice, iz Zagorja ob Savi že dolga leta hodi procesija, ki se ji pridružijo farani iz Čemšenika, potem od Sv. Gotharda pri Trojanah, iz Špitaliča in Motnika.

Glavni romarski shodi so pri Novi Štifti na binkoštni ponedeljek, potem na Veliki in Mali Šmaren ter na roženvensko nedeljo. Nekateri kraji pa imajo posebne dneve določene za zaobljubljene procesije. V starih časih je skrbela za božjo pot gornjegrajska duhovščina, ker je bila Nova Štifta podružnica Gornjega grada. Od leta 1774 pa ima

Nova Štifta svojega lastnega duhovnika, ker je tistega leta Nova Štifta postala samostojna fara, ki šteje nekaj manj kot tisoč duš. Zanimivo je, da je v zadnjih 110 letih Nova Štifta imela samo štiri župnike.

G. Gašpar Dornik je bil župnik pri Novi Štifti ob času cerkvenega požara. Takrat je oskrboval faro in romarje že peto leto. To je bil čudovito delaven in podjeten mož. Pozidal je prekrasno novo Marijino svetišče, potem je prezidal leta 1862 Marijino podružno cerkev v Štajngrobu; po desetih letih, torej 1872 pa je dal do tal podreti podružnico sv. Miklavža, ko je bila že v tako slabem stanju in je pozidal popolnoma novo, krasno cerkev. Župnik Dornik je bil doma iz Gorij pri Bledu. Ostal je pri Novi Štifti blizu 40 let. Umrli je v Stari Loki 29. oktobra 1884. Za njim je bil pri Novi Štifti nekaj let duhovnik, ki za njegovo ime nisem mogel izvedeti.

Leta 1890 pa je prišel za dušnega pastirja zelo zanimiv mož: g. Puntner. Rojen je bil 5. novembra 1835 pri sv. Barbari pri Vurberku. Spočetka je bil frančiškan z imenom p. Evstahij in je v redu kot duhovnik opravljal razne važne službe skozi 31 let. Bil je župnik in predstojnik pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah; bil je prvi gvardijan v Mariboru in je opravljal druge odgovorne redovne službe. Ne vemo iz katerega vzroka je zapustil red. Zaprošil je lavantinskega škofa, da ga sprejme med svojo duhovščino. Prošnja mu je bila uslišana. Izročena mu je bila fara in božja pot pri Novi Štifti. Župnik Puntner je končal olepšavo cerkve, kar je še dela v tem oziru ostalo g. Dorniku. V cerkvi je dal napraviti tlak iz šamotnih plošč. Leta 1891 je pripravil cerkvi nove hrastove klopi, ki jih je izdelal mizarski mojster Plamberger iz Gornjega grada. Tu je deloval z veliko gorečnostjo skoraj šestnajst let – do 1906. Božjo pot je izredno povzdignil. Bil je dober govornik ter izredno požrtvovalen in zato iskran spovednik, kar je za božjo pot velike važnosti. Daleč na okrog je bila razširjena govorica: "Kdor je bil enkrat pri novoštiftskemu gospodu Puntnerju pri spovedi, ta ne bo pogubljen." Bil je namreč pri spovedi silno ljubezniv, postrežljiv in natančen.

Največji grešniki so veselo in z mirnim srcem vstajali od njegove spovednice. Zadnjih sedem let je g. Puntner preživel v zasluženem pokoju pri sv. Trojici v Slovenskih goricah, kjer je umrl kot zlatomašnik 7. marca 1913. Starejši ljudje pri Novi Štifti in v okolici se blagega duhovnika še zdaj hvaležno spominjajo.

Puntnerjev naslednik, ki je prišel k Novi Štifti leta 1906 še zdaj živi in je torej že 53. leto pri Mariji Zvezdi. Gospod je bil rojen 4. maja 1875 v Št. Gothardu pri Trojanah. Piše se Gothard Ferme; dali so mu torej pri sv. krstu ime farnega patrona. Njegov stric Anton Ferme je bil duhovnik lavantinske škofije in je bil dalje časa župnik pri Sv. Štefanu v dekaniji Šmarje pri Jelšah. V njegovi fari je bila naprodaj majhna graščina in dogovorili so se z domačini ter so to graščino pri sv. Štefanu kupili. Naš Gothard je bil takrat še mali fantiček. Nova domačija je stala na meji štefanske in zibiške fare, pa je bilo v Zibiko malo bliže kot k Sv. Štefanu in so torej fanta dali v Zibiko v šolo. Bil je sošolec matere pisca te zgodovine. Kot stric Anton, je tudi nečak Gothard postal duhovnik in sicer je pel novo mašo leta 1898. Letos obhaja torej svoj biserni mašniški jubilej. Kaplan je bil samo osem let in sicer nekaj časa v Braslovčah, nekaj pa v Gornjem gradu. Kot gornjegrajskemu kaplanu se je Nova Štifta tako priljubila, da je zaprosil za faro, katere ni več zapustil in bo pri Mariji Zvezdi tudi pokopan, kot vse kaže. Imel je v dolgih letih mnogo veselja na fari in na božji poti. Cerkev je držal v najlepšem redu in še v lepšem redu duše, ki so mubile zaupane. Cerkvi je preskrbel nov prekrasni mramornat glavni oltar. Župnik Ferme je takoj ob nastopu svoje službe začel misliti na novi mramornat oltar. Delo je bilo končano leta 1910. Vse kamnoseško delo je bilo izvršeno v Radovljici. Posamezne dele so pripeljali v Novo Štifo, kjer so v kratkem času oltar sestavili. Novi oltar je posvetil lavantinski škof dr. Mihael Napotnik 21. maja 1911. Župnik Ferme je moral iti skozi britke težave, saj je pri Novi Štifti doživel obe svetovni vojni. Med drugo svetovno vojno je bil od Nemcev celo zaprt in

*Kapelica božjega groba
v Novi Štifti.*

preseljen na Hrvaško, odkoder se je vrnil kmalu v Trebnje na Dolenjskem, kamor ga je povabil njegov bivši sosed, g. dekan Tomažič, ki je bil prej župnik na Selih pri Kamniku in je večkrat hodil pomagat na božjo pot k Novi Štifti. Po končani vojni se je vrnil k Novi Štifti. G. Ferme je eden najbolj izobraženih lavantinskih duhovnikov. Ves svoj prosti čas je uporabil za študij.

Prva svetovna vojna je pobrala Novi Štifti štiri zvonove, ki so jih kmalu po končani vihri nadomestili z novimi. Te druge oziroma že tretje zvonove so pobrali Nemci med drugo svetovno vojno. Zdaj imajo pri Novi Štifti tri železne zvonove, ki so jih v Marijino cerkev prenesli od podružnice sv. Miklavža. Med drugo svetovno vojno je bil ravno pri Novi Štifti spopad med Nemci in partizani in takrat je bila cerkev od bomb precej poškodovana, predvsem so bila razbita vsa okna, da so jih morali z deskami zabiti in je bila prekrasna cerkev več let popolnoma temna. V teh bojih je bilo tudi požgano obširno župnišče. Leta 1947 je dal župnik Ferme, ki se je vrnil nazaj na svoje mesto, napraviti novo streho na župnišču in v pritličju je bilo prirejeno stanovanje za duhovnika. Prvo nadstropje še čaka popravila. Leta 1950 so bila na novo izdelana cerkvena okna.

KAPELA BOŽJEGA GROBA. – Pri mnogih božjepótnih cerkvah v naši slovenski domovini so postavljene kapele božjega groba. Tako imamo tako kapelo tudi pri Novi Štifti. Ta zanimiva kapela stoji na zapadni strani cerkve in je 7 metrov dolga ter 4 metre široka. Pokrita je s škodlami. Pred vhodom ima kamenite stopnice. Na ograji teh stopnic je bil nekoč kip sedeče Matere božje in klečečega škofa Petra Seebacha. Ta dva kipa sta zdaj vzdana na pokopališčnem zidu poleg glavnih stopnic pred cerkvenim pročeljem. Po tem kipu sodeč bi morala kapelica biti pozidana okoli leta 1560. Pa bomo pozneje videli, da je to neverjetno.

Sprednji del kapele je zunaj gladek, zadnji del pa obkroža deset polikrožnih arkad z enajstimi šesterovoglatimi stebri iz peščenca. Stebri imajo preproste podstavke in kapitule. Venčni zidec obstoji iz takozvanih paličic in iz žleba. Tež zunanji razdelitvi v dva dela odgovarja tudi znotranjost. V prednjem delu stavbe je veža natančno kvadratne oblike in meri 2.70 m krat 2.70 m. Kvadratu je dodan polukrog. Veža je obokana z banjo in s polukupolo. V sredi veže leži štirivoglat in 20 cm visok kamen. Skozi 95 cm visoko in 80 cm široko odprtino se pride iz veže v grobno stanico. Ta je pravokotna v meri 2.25 krat 2.65 m in

ima križni obok. Ob desni steni je lesen oltar, ki po predpisu ne spada v ta prostor, če hoče biti kapela popoln posnetek božjega groba v Jeruzalemu. V zvezi s tem, da so take kapelice res posnetki jeruzalemskega božjega groba pa je tole treba vedeti in razločevati: kako je izgledal grob Gospodov v raznih dobah. Zgodovina namreč ve povedati o peterih takih dobah:

Prva doba - prvotni grob. Ta doba je trajala od leta 33 do nekako 330. Do takrat je bil Gospodov grob oni, ki o njem govori sv. pismo: grob Jožefa Arimatejca. Ta grob je imel vhod od jutranje strani. Pred pravim grobom je bila majhna veža, skalnata seveda. Ta veža je bila na zunanaj odprta; na zadnji steni veže pa je bila nizka odprtina, pred katero je bil zavaljen velik in težak okrogel kamen, ki je zapiral vhod v grobno votlino. V tej votlini je bila desno od vhoda v skalo vsekana klop. Na njo so položili Jezusovo mrtvo telo. Tako so v onih časih splošno v Jeruzalemu pokopavali mrličke. Razumljivo je, da so prvi kristjani pridno in pobožno obiskovali grob Gospodov. Cesar Hadrijan pa je hotel to češčenje božjega groba odpraviti in je napravil veliko hudodelstvo: na kraju Jezusovega groba je pozidal tempelj boginji nečistosti: Veneri.

Druga doba - Konstantinov spomenik (330-1055) - Cesar Konstantin je dal na vseh svetih krajih postaviti cerkve, posebno veličastna pa je bila zgradba na gori Kalvariji. Najprej je dal podreti Venerin tempelj in globoko v ruševinah so našli Gospodov grob. Potem so začeli zidati stavbo, ki bi pokrila vse sv. prostore na gori Kalvariji. Te stavbe ali ta božji grob je opisal v svojih potovanjih znani romar Antonin iz Piacence leta 470: "Spomenik Gospodov je iz naravne skale izsekan. Pri glavi groba gori noč in dan bronasta svetilnica. Kamen, ki je zapiral vhod, je iste barve, ker je izsekan iz iste golgotske skale. Skala pa je vsa okrašena z zlatom in z dragocenimi biseri. Okraski so neštevilni. Na železnih vejah vise zapestnice, prstani, verižice, pasovi, naglavniki, cesarske krone in lišp cesaric. Spomenik je zunanaj in znotraj kar prevlečen z zlatom in

srebrom. Pred spomenikom je oltar."

Nekako sto let pozneje imamo o božjem grobu samem skoraj enak opis, ki ga je naredil francoski škof Arkulf. Veličastna cerkev božjega groba pa je bila uničena do tal, porušena po perzijskem kralju Kozrue II. leta 615. Toda po 14. letih je cesar Herakliji Perzijske premagal. Sam osebno je takrat les sv. Križa prinesel nazaj v Jeruzalem in ga je z vsemi slovesnostmi povišal. Ta božji grob sega do leta 1055. Potem se začne:

Tretja doba - spomenik v romanskem slogu. - Mohamedanci so leta 1010 zopet do tal porušili cerkev božjega groba in šele 40 let pozneje leta 1055 so smeli kristjani pozidati in dovršiti kapelo božjega groba. Zdaj Gospodov grob ni bil več iz žive skale, temveč je bil sezidan iz sekanega kamna. Križarji so po letu 1099 enkrat pozidali nad božjim grobom novo cerkev. Neki ruski potopisec Daniel pravi ali je zapisal: "Franki so na sv. kraju po obliki prejšnjega groba napravili nov grob iz kvadrov in ga obložili s kovinastimi ploščami." Zanesljivo sliko tega spomenika si lahko ustvarimo po raznih posnetkih, ki so jih dali napraviti pobožni romarji v svoji domovini, ko so se vrnili z božje poti iz Svete dežele. Tak posnetek imamo iz leta 1288 v stolnici Capua pri Neaplju in iz leta 1489 iz mesta Horelice v Lužicah. Ta doba Gospodovega božjega groba je trajala do leta 1555.

Četrta doba - Gospodov spomenik v gotski obliki od 1555 do 1808. Zob časa je zobal neizprosno na kapeli božjega groba in začela je razpadati. Leta 1555 je dal o. Bonifacij iz Dubrovnika staro kapelo do tal podreti in je pri tem odkril prvotni grob Gospodov. Oče Bonifacij je bil tisti čas kustos Svete dežele in gvardijan pri samostanu božjega groba. Poročilo o tem se glasi takole: "Mnogo število vzhodnih in zahodnih kristjanov je bilo navzočih pri odkritju božjega groba in vsi sobili do solz ganjeni. V grobu sta se videla dva naslikana angela, eden z napisom na traku: Surrexit, non est hic (Vstal je, ni ga tukaj!). Drugi angel pa je s prstom kazal v grob in imel na traku napisano: Vi-

de te locum, ubi positus erat (Poglejte prostor, kamor je bil položen!) Ko pa je prišel zrak do teh slik, se je barva takoj odluščila. Ko so dvignili ploščo iz alabastra, ki je pokrivala grob, in na kateri so od tedaj maševali, so zagledali v odprti vdolbini kos lesa sv. Križa, ki je bil ovit v dragoceno tančico, ki je pa pri prvem dotiklaju razpadla, tako da so ostale od nje le zlate niti. Na križu je bil napis, ali brati sta se dali le dve besedi: Helena Magni (nadaljevati bi se moralo: Constantini mater!) "Kar pomeni: "Helena Velikega Konstantina mati..." Sv. Helena je dala namreč kapelo božjega groba pozidati. Les sv. Križa so pa položili v grob prav gotovo križarji.

Potem so frančiškani, ki so varuhi božjega groba že od časa svojega ustanovnika sv. Frančiška, torej že nad 700 let, pozidali po vzorcuprejšnje novo kapelo božjega groba. Ostala je veža, stebri so nosili ostre loke, torej gotske. Stavba je bila zunaj 9.20 m dolga, 5.60 široka. Na vrhu je stal 8 m visok stolpič s svobodnimi ostrimi loki spojenimi stebri in kupolo. Povsodse v stavbi izraža gotski slog. To stavbo je do natančnih podrobnosti opisal leta 1612 frančiškan p. Bernardin. V tem opisu so stavbarji z lahkoto našli podatke, da so mogli postaviti posnetke božjega groba. V 17. stoletju so se ti božji grobovi v naši deželi zelo množili. Na ozemlju nekdanje Kranjske jih naštejemo kar deset, na slovenskem Štajerskem pa štiri in med te spada tudi božji grob pri Novi Štifti. Postanki teh božjih grobov se gibljejo med leti 1653 do 1682.

Peta doba - Gospodov grob v rusko bizantinskem slogu od 1808 do danes. - Leta 1808 je cerkev božjega groba pogorela. Popravila so prevzele: ruska, francoska in turška vlada. Takrat so Rusi brez potrebe podrli staro kapelo in so pozidali novo, da bi na ta način dobili do ka-

pele lastninsko pravico. Zidana je v rusko-bizantinskem slogu s kupolo. Zunaj je obložena z rdečkastimi apnenčastimi ploščami, znotraj pa z marmorjem. Kapela je 8.25 m dolga, 5.50 m široka in 5.50 visoka. Stolp pa je 12 m visok. Vstop v kapelo je od vzhoda. Edino kamenita klop, na katero je bilo položeno Gospodovo telo, je še sedaj nedotaknjena in je pokrita z marmornatimi ploščami. Na tej klopi se zdaj mašuje, oz. je klop prirejena za oltar.

Iz tega zgodovinskega pregleda sledi za božji grob pri Novi Štifti sledeče: Kapela se strinja s četrto obliko Gospodovega groba, ker ima mnogokotni tloris in popolnoma enako notranjo razdelitev. V merah se stavba malenkostno razlikuje od jeruzalemske gotske. Oblika kamna, njegova lega in veže, ki v njej kamen leži, je popolnoma ista. Tako ima Nova Štifta posnetek božjega groba v starejši obliki kakor pa sam Jeruzalem.

Ko se je zgodovinska natančnost tega spomenika pozabila, so postavili v grobno stanico pri Novi Štifti preprost oltar, ki pravzaprav ne spada tja, toda ker se v postnih petkih opravlja še zdaj pri božjem grobu sv. maša, je pač oltar potreben.

Če je res, da je škof Tomaž Hren pozidal kapelo božjega groba pri Novi Štifti, potem bo morda oni škof, ki kleči pred sedečo Marijo škof Hren. Kipa sta prav zato svoj čas stala na stopnišču pred kapelo božjega groba. Pa to je samo domneva, ne zgodovinsko dejstvo. Slog obeh kipov namreč kaže, da nista iz dobe škofa Seebacha, ki je začetnik božje poti pri Novi Štifti nad Gornjim gradom.

Za 400 letnico slavne Nove Štifte je naša želja, naj bo Marija še dolga stoletja jasna Zvezda naši slovenski deželi in našemu ljudstvu. Marija, bodi dobra nam ves čas, kot do zdaj si bilal

P. ODILO HAJNŠEK OFM

Viri, uporabljeni za sestavo zgodovine Nove Štifte pri Gornjem gradu: Dr. Avguštin Stegenšek: *Dekanija Gornjegrajska*. Tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1905./ Janez Volčič: *Božja pota*, Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu 1889./ Severin Šali: *Poli so jib moja mati*. Ljudske pripovedne pesmi; izdala Slovenčeva knjižnica v Ljubljani 1943./ Dr. Josip Gruden: *Zgodovina slovenskega naroda*, 5 zvezek; izdala Družba sv. Mohorja v Celovcu 1915./ *Nekrologij lavantinske škofije*; izdala Duhovniška tretjerednaskupščina v Mariboru 1936; tiskala tiskarna sv. Cirila./ *Šematizem lavantinske škofije* za leto 1937; tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru./ Dr. Franc Kovačič: *Zgodovina lavantinske škofije*, Tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1928./ *Duhovno življenje*, Argentina; zvezek 4-1958./ *Bogoslovni vestnik*, Ljubljana 1927.

== Tudi Bog ima strategijo ==

"Zvedela sem," je dopovedovala peko-va gospa. Ne vem, koliko časa bo. Sedajle je bil spet zdravnik pri njem.

Visko župnik je pogledoval iznad črno-obrobljenih naočnikov sedaj gospo, sedaj spet skozi zaprašeno okno na vrt, kjer je sonce obsvetljevalo košato palmo.

"In kaj se vam zdi, kaj bi bilo treba ukreniti?" je vprašal, a tako, da je bilo videti, da je sam že našel rešitev.

"Če grem znova pogledat," je odgovorila nekam negotovo.

"Kaj niste popolnoma gotovi?" se je široko zasmejal župnik, da so se mu v preširokih ustih pokazali od tobaka zarumeneli zobje.

"Bomo videli," je odgovorila gospa in prišla za kljuko. Spoštovala je župnika, kakor so ga spoštovali vsi, ki so poznali njegovo neizmerno gorečnost, pa tudi darove, ki mu jih je Bog dal in ki jih je on znal uporabljati, da je pridobil še tako oddaljene ljudi. Začutila pa je takoj v njegovih besedah pridih ironije in to ji ni bilo všeč. Njej v dobro je treba povedati, da je šla to pot že četrtič v isto hišo, da bi tako pripravila župniku pot tja k težkemu bolniku. Jasno ji je bilo, da ne gre zapravljati časa, ker bolniku so že tudi ure štete. Toliko manj ji je bila všeč župnikova ironija, ker se je zavedala, da bo grozno težko priti do bolnika, ker je le-ta obdan od pravega obzidja sorodnikov. In to obzidje bo, človeško gledano, skoro nemogoče prebiti ali prelesti.

"Če se že z zelenim lesom tako dela...", se je spet smejal župnik.

"Grem," je rekla precej trdo gospa in stopila na tlak ob župnišču. Kljub vsemu si je morala priznati, da ji je župnikova volja za šalo v tako težkih primerih bila v veliko notranjo gotovost in ji je vlila nemalo poguma.

"Pa takoj sporočite," je še župnik za-

klical za njo, a bolj iz navade, ker bi si sicer očital, da je pozabil vse storiti, da pride k bolniku o pravem času. Saj je poznal pekovo gospo. Bila je najboljša sodelavka. Vzdihnil je k svojemu svetemu patronu Rajmundu, pa si spet natlačil pipo in začel stopati po pisarni iz kota v kot. Sam sebi je priznal, da bi v takih trenutkih storil najbolje, da bi vzel v roke brevir ali da bi se umaknil pred tabernakelj, kjer bi ljubeča Gospoda prosil za pomoč. Pa je spet vedel, da v takih primerih ne more biti pri miru in mu misli neprestano uhajajo k bolniku. "Oče naš... bogve koliko je star bolnik... ki si v nebesih... ali je na srcu ali na jetrih rak... posvečeno bodi... Žena je najbrž najhujša..." Taka molitev res ni mnogo vredna. Zato se je gospod župnik navadil počasi na neki svoj način molitve v takih primerih: s pipo v roki hodi v dolgih korakih po župnijski pisarni in premišlja strategijo napada na bolnikovo hišo. Računa možnosti, premišlja pota, predstavlja si bolezen in ljudi in svoje pomagачe. Od časa do časa se obrne na kakega nebeščana in ga poprosi za pomoč.

Bogu mora biti prav všeč ta njegova molitev, saj je gospod župnik sam rekel, da mu le tak način molitve v teh primerih pokaže pravo pot. Njemu lahko verjamemo, ker gospod Rajmund, pravijo, kateri ga poznajo, velja toliko, kolikor tehta. In tehta blizu 100 kilogramov žive teže.

Ni debel, je pa visok. Kurja očesa na nogah mu hojo nekoliko ovirajo, pa naj bo tudi to za njegove ovce in kozle, med katere ga je ljubi Bog poslal. V črnem talarju je videti še višji in kadar si v dežju nadene črni dežni plašč, ki mu sega do peta, in poltrdi črni klobuk, je podoben tanku, ki se vali po cesti in grozi, da zmelje, kar se mu bo skušalo staviti na pot. A to je le zunanji vtis. Kdor je imel kdaj opravka z go-

spodom Rajmundom, je spoznal, da se pod trdo lupino skriva zlato srce. "Koc je, koc," pravijo ljudje, "a greje."

Priznati si mora gospod župnik, da ga je negotovost pekove gospe vendarle nekoliko spravila s tira. Da so plahe pri delu z bolniki druge sodelavke, mu je jasno. Prav ona pa je najbolj pogumna. Pa še nekaj ji je Bog dal: tisti šesti čut, da ve kdaj katero besedo postaviti in od katere strani je treba stopiti v hišo, da bo led pretolčen in bodo pustili duhovnika k bolniku.

Ti ljudje so namreč silno vražjeverni. Pred duhovnikom imajo neki nagonski strah: ta jih bo začaral, jim prinesel zlo v hišo. Kakor je slabo znamenje odpreti dežnik v hiši ali prevrniti sol, prav tako je nesrečo obetajoče srečati duhovnika na cesti. Če ga srečaš, se moraš prijeti za koleno ali pa se dotakniti kakega kovinskega predmeta, da tako nesrečo odbiješ. Zato je pametno nositi vedno s seboj kak ključ, da ga imaš vselej pri roki. Sicer je res, da mnogokrat to ne pride v poštev, ker duhovnika ne srečaš vsak dan na cesti, a tu v tem kraju je drugače: tu boš župnika Rajmunda lahko stalno videl na cesti. Celo to se dogaja: pravkar si ga srečal na enem koncu mestne četrti, pa si se z vso naglico napotil v prav nasprotni konec župnije. Ali nisi srečal tam spet gospoda Rajmunda? Gospod Rajmund ima namreč dolge noge in dolge korake in on ne čaka svojih koštrunov v župnijski pisarni, ker tja jih ni, ampak jih ho- di iskat na ceste in trge in vogale.

Potrvalo je na vrata in zmotilo župnika v mislih.

"Naprej," je rekel z močnim glasom.

Pekova gospa je vstopila.

Župnik je že po obrazu spoznal, da ni nič opravila. "Torej so vas nagnali?"

"Nagnali ravno ne," je odgovorila, "a če grem petič, me bodo zares nagnali."

"Prav. Poskusimo, če vas bodo res postavili na cesto. Pojdite ponovno tja in povejte gospej, da sem jaz rekel, da bom vzel avto z zvočnikom in bom po vsej župniji raztrobil, da imajo oni na smrt bolnega bolnika, pa me ne puste k njemu. To ji povejte in trdo govorite. Drugače nam bo res v vsem tem igračkanju bolnik umrl, predno pridem

do njega."

"Bom," je rekla gospa in izginila skozi vrata.

Grožnja je bilo zadnje župnikovo sredstvo. Če mu to ne uspe, res ne ve več, kaj bi. Začel se mu je oglašati neki strah, ali je prav ravnal. Ali ni bila grožnja izraz njegove nepotrpežljivosti? Ali ga je res Sveti Duh navdihnil, da je tako ravnal. Že je začel premišljati, ali ne bi morda stopil za pekovo gospo in ji naročil, naj vendar ne zagrozi, pa se je spet pomiril. Če tako ne uspe, bo že kaka nova možnost, da ponovno napade družino.

Včasih je ravnal tako, da je šel sam v hišo, povedal naravnost družini, da je zvedel za bolnika in če so se opravičevali, jih je kar odrinil in stopil v sobo, kjer je ležal bolnik. Vse ostalo je potem sam uredil. Po nekaj šalah je navadno blagoslovil sobo, potem pa vprašal bolnika, če bi hotel sprejeti v srce našega Gospoda, ker mu bo ta pač vse boljše lahko pomagal nositi križ kakor ljudje. Bolnik je skoro vedno ponudbo sprejel in župniku ni ostalo drugega, kakor da je bolnika prej spovedal, potem mu je pa še podelil sveto olje, ker za težke bolezni je Jezus to pustil na zemlji in po njem podeli tudi telesno zdravje, če je seveda to v Njegovih svetih načrtih. Najteže je bilo priti do bolnika, vse ostalo je potem že šlo. Bolniki so si ga navadno potem vsak dan želeli in kar hudo jim je bilo, če ga kateri dan zaradi nepremostljivih ovir ni bilo.

Celo je prihajala župniku Rajmundu včasih v glavo misel, ki ni vedel prav, ali ni mogoče v njej skritega precej napuha: misel namreč, da mu je Bog dal poseben dar za bolnike. Slučaj izpred štirinajstih dni mu noče iz glave:

Zvedel je na večer, da mu prav na gornjem koncu predmestja umira star mornar. In z mornarji je križ! Ker mu niso sporočili drugega kot to, da mornarja razžira rak, se je župnik odločil, da gre takoj osebno tja. Prosil je trgovca Garcio, naj gre z njim. In sta šla. Kurja očesa so dala po umazanih, blatnih cestah precej priložnosti za premagovanje, a sta končno le prišla do hiše. Vstopila sta. Nič niso bili prijazni. Bolnik je gledal iz odeje kakor egipčanska mumija.

Nikoli mu ni prišlo na um, ubogemu mornarju, da bo kdaj v življenju imel tudi z duhovnikom opravka. A tega je bil župnik že navajen.

Vsaj spodili ju niso in to je bilo župniku za prvič dovolj. Beseda je dala besedo, bolnik je počasi nehal gledati kakor mumija in tudi kako besedo je že spregovoril. Župnik je blagoslovil sobo, drugega si za enkrat ni upal ponujati. Če namreč bolnik zakramente odkloni, mu jih bo kasneje zelo težko ponuditi. In odklonil jih gotovo bo.

Naslednji večer je bil bolnik zgovornejši. Tretji večer se je že zasmel. Potem je sam prosil župnika, naj vendar ne manjka noben večer s svojim obiskom.

Tako sta z Garcio hodila štirinajst dni vsak večer. Točno štirinajsti dan je začel župnika bolnik skrbeti. Rak je neumorno nadaljeval s svojim uničevalnim delom in treba bo na dan s pravo besedo, dokler je še čas. Že sinoči je bil bolnik tako nekam slab. Župnik je res tisti večer povedal bolniku glede zakramentov. In čudno: mornar je ponudbo takoj sprejel. Po spovedi je župnik odšel nazaj v cerkev po sveto hostijo - o, presneta kurja očesa! -, še enkrat premeril vso pot do bolnika in mu podelil tudi sveto olje in papeški blagoslov. Vrnil se je nemalo utrujen ob dveh zjutraj.

Zjutraj po maši so mu povedali, da je njegov mornar dve uri za njegovim odhodom mirno zaspal za večno.

Spet je potrkalo na vrata. Župnik je že vedel, kdo je. Res se je vrnila pekova gospa.

"Nič ni. Še slabše. Razhudili so se in me dobesedno postavili na cesto. Jaz tja nimam več dostopa, vi pa seveda še manj. Bojim se..."

"... da smo napačno ravnali in si tako za vedno zaprli vrata pred nosom, kajne? Razumem, a veste, da besedo strah sovražim. Z lepimi besedami pri teh ljudeh ne bi ničesar opravili. Upam, da nismo ravnali napačno. Jaz sam bi..."

Počakal je. Zagledal se je skozi okno na vrt. Ni ga bilo strah, a če ga postavijo pred vrata? Potem res ne bo več dobil dovoljenja za vstop. Koga drugega bi poslal, a če ona ni uspela... Takega primera do se-

daj še ni imel.

"Veste kaj," mu je šinilo na misel, "pojdite h Cousovim in naročite Marti, naj gre takoj tja, opravljena kakor bolničarka. Razložite ji vse, a hitro, dokler je še čas. Sama naj kako napelje na to, ji bo že Bog dal pravo besedo v usta."

Gospa je brez besede odhitela. Župnik je korakal po sobi. Marta je akademičarka, medicinka. Sedaj med počitnicami prakticira, pa se je prijavila pri krajevni postaji za prvo pomoč bolnikom. Kot taka hodi po hišah okrog bolnikov in jim daje injekcije. Mogoče je v to hišo že kdaj šla. Da mu ni prej padlo v glavo. Mogoče še ni šla. A zanj je vstop lahek! Reče, da je prišla z injekcijami od postaje. Glavno je, da pride v hišo. In jezik ji dobro teče. Če ta ne uspe, bo težko kaj.

Župnik ni več zdržal v pisarni. Stopil je iz hiše in se preko dvorišča skozi stranska vrata napotil pred tabernakelj. Je le preveč zamotana zadeva, da bi ostajal pri svoji molitvi.

Klečal je deset minut, ko je čul, kako so se odprla glavna vrata v cerkev in so se za njegovim hrbtom bližali k oltarju drobni koraki.

"Gospod župnik, pojdite takoj. Bolnik vas pričakuje." Bila je Marta. Vsa je žarela od sreče. Napravljena je bila v bleščečo belo haljo in v desnici je držala zavoj z zdravili in iglo za injekcije.

"Pripovedujte mi, medtem se bom opravi," je zadovoljno hitel župnik v zakristijo.

"Takoj sem šla k njim. Ni bila ura za injekcijo, pa sem vprašala, če je bolniku kaj boljše. Lepo so me sprejeli, a so bili precej razburjeni. Vedela sem za vzrok, pa sem vendar vprašala, čemu to razburjenje. Gospa mi je povedala, da je bila pravkar tam neka ženska, ki na vsak način hoče, da pride župnik k bolniku. 'Bila je že petič tu in smo jo postavili na cesto. Kaj sitnari, če vidi, da nočemo nič slišati o duhovniku, Ali bi vi,' je končala gospa, 'poklicali župnika, ko bi bili poročeni in bi vaš mož bil bolan?' - 'Lepo govore o tem župniku ljudje in pravijo, da zna bolnike tako zelo potolažiti in spraviti v dobro voljo. Naravnost

žele si ga. Jaz bi ga zelo verjetno poklicala v vašem primeru. Pa ne zaradi drugega, ampak samo zato, da bi bolnika potolažil. Če hočete, ga lahko spotoma domov pokličem,' - Gospa je nekaj časa strmela. 'No, pa dajte, če je tako,' je končno pristala. In sedaj sem tukaj."

"Čudna so božja pota," je momljal župnik, pa že hitel z aktovko za bolnike skozi vrata. "Bogu ste dobro delo storili, pa bolniku."

Marta je pomolila pred tabernakljem, da bi šlo vse v redu.

In je šlo. Bolnik je pustil, da mu žup-

nik blagoslovi stanovanje, ker "škodovati ne more." Potem se je spovedal in prejel sveto obhajilo in sveto olje. V dveh dneh se je za vedno poslovil.

Pa še nečesa ne smem pozabiti. Med najvnetejšimi pobiralci denarja za popravo župne cerkve lahko danes vidite petdesetletno gospo v črnem. Vem, da ste že ugabili, da je to prav vdova pokojnega bolnika.

"Sicer pa," konča vedno župnik Rajmund, kadar pripoveduje z ognjem to dogodbo, "to ni moja strategija. On nam kaže pot do duš."

MIHA MEHO

Baraga dober, ljubezniv

P. BERTRAND KATNIK OFM

(Baragova pisma

Fr. Murray-u)

oče svojim duhovnikom

V zbirki "Bishop Baraga Collection", ki jo izdaja zgodovinska komisija v Marquettu, je objavil Mr. Gregorich več pisem, ki jih je pisal škof Baraga svojemu duhovniku-misijonarju Patriku Bernardu Murrayu. Navedena pisma je izročil Msgr. Maks Wurst, župnik v Wabashi, Minnesota, 1. 1911 po smrti Fr. Murraya v uporabo našemu zgodovinarju Rev. A. I. Režeku. Ostala pa so do sedaj neobjavljena, ker je zaključil Fr. Režek svojo zgodovino Baragove škofije že l. 1907. Fr. Wurst, rojen na Virmenberškem, je prišel v Ameriko kot 15leten fant v spremstvu našega Fr. Buha. Poleg Murrayevih pisem je poslal Msgr. M. Wurst Fr. Režku tudi naslednje podatke o Fr. Murrayu: "Fr. Murray je umrl v naši bolnišnici sv. Elizabete dne 29. jan. 1908 in je bil pokopan iz naše cerkve (sv. Feliks) 31. januarja. Pokojni škof Cotter je imel slovesno črno

mašo in jaz sem imel pogrebni govor. Seznanil sem se s Fr. Murrayem, ko je bil nastavljen v Ypsilantiu, Michigan. Zadnjih 20 let je živel v tej deželi. ---Umrl je star približno 87 let. Dobri Fr. Murray je bil gotovo svoje dni pijonir, apostolski mož in edinstven značaj do konca svojega življenja. Poslednja župnija, ki jo je imel v Minnesoti, je bila Plainview, Wabasha County, in predno je prišel v našo državo, je bil župnik pri sv. Avguštinu v Kalamazoo-u, Michigan."

Baraga mu je prvič pisal 5. septembra 1857:

"Ne morem Vas sprejeti, ker ne znate francoskega."

Mesec dni nato, 6. oktobra, pa mu je sporočil:

"Pridite, čimprej morete, letni čas je že pozen."

Kje se je tedaj nahajal Fr. Murray, ni razvidno. Mogoče še na Irskem ali drugod v bogoslovju. Ta dva

odlomka in nekaj naslednjih je ohranjenih namreč samo v Baragovem zapisniku "Extracts of Letters" (Iz vlečki iz pisem).

V Baragovem dnevniku beremo dne 25. oktobra istega leta:

"Mr. Patrik Bernard Murray je prispel z namenom, da se priključi škofiji. 27. je prejel tonzuro in nižje redove, 28. subdiakonat, 30. diakonat, 31. pa presbiterat (duhovniško posvečenje)."

Dne 7. novembra pa je zapisano:

"Danes je bral Rev. P. B. Murray svojo prvo sveto mašo."

Dne 12. novembra pa:

"Danes končno se je odpeljal Rev. Murray na starem 'Michiganu' v Mackinac."

Razmere v Mackinac-u v onem času so nam že znane iz februarске in marčeve številke 1958 "Ave Maria". Fr. Murray je prišel Baragi zelo prav, čeprav ni znal francoščine. 11. decembra je škof Baraga pisal Fr. Piretu, naj spoveduje Francoze, Fr. Murrayu pa je sporočil:

"Poučujte v svoji hiši. Tukaj imate 30 dolarjev ter nekaj knjig. Gospod Piret bo spovedoval francosko. Imam raje Vaskakor gosp. Dunne-a."

Dunne je bil tudi Baragov misijonar-Irec, ki ga je nameraval prvotno predstaviti v Mackinac. Sporočil je to svojo spremembo 17. decembra Fr. Lavtižarju:

"Murray mi je ljubši kot Dunne prvič zaradi šole, drugič zaradi indijanščine, tretjič ker ostane on v Mackinacu."

Zaradi napetih razmer ondi mu je pisal že takoj 23. decembra:

"Oglejte si prošnjo Kanadčanov (t. j. Francozov) za Fr. Jahana iz l. 1855. Bodite krotak, ponižen, mož molitve."

Dne 2. januarja 1858 mu je spet pisal, naj bo previden v svojih izjavah in posebno naj ne imenuje javno učitelja O'Briena, starega lisjaka. 29. januarja ga pa pohvali:

"Vaša vnema me veseli. Uboga odpadnica Marta Tanner!"

Dne 9. februarja i. l. mu naznanja, da odhaja naslednjega dne v Cincinnati zaradi nove izdaje "Večnih resnic" (Kagige Debwewinan) ter krajevnega cerkvenega zbora. 20. marca pa ga mora tudi poučiti:

"To je napačno. Krstite vse otroke, ki Vamjih prineso s privoljenjem ali na prošnjo staršev, naj bodoti neverniki ali protestantje. Učite se francoščine!"

Dne 23. oktobra ga pa spet pohvali:

"Veseli me lepo uspevajoča šola ter cerkev. Recite svoji sestri, naj pride!"

Iz pisma dne 12. novembra vidimo, da se Murrayu še ni posrečilo odstraniti vseh težav, zakaj Baraga mu naroča:

"Pošljite popolno poročilo o namjernini za cerkvene klopi!"

Sedaj sledi prvo pismo, ki ga nam je Fr. Murray ohranil kot pohvalno izpričevalo. Naj sledi zato tukaj v celoti:

Sault, 30. dec. 1858

"Predragi sin v Kristusu!

Priloženo poročilo sem izrezal iz časopisa 'Mackinac Herald'. Prav prijetno me je ganilo. To veliko pove, če človek pomisli, da pril. ja od protestantov. - Zelo me veseli in se Bogu zahvaljujem, dragi Fr. Murray. Kar bi dodal, je to, da želim, da bi vztrajali potrpežljivo v dobrem, tako da nikoli ne bi dali sovražniku prilike, da bi lahko govoril: 'Premagal sem ga.' Naj razlije vsemogočni Bog nad Vas vse svoje najboljše blagoslove!

Vaš vdani oče v Kristusu!

†Friderik, škof"

Dne 5. januarja ga lahko spet pohvali:

"Vnema Vaše občine me veseli,"

Tudi naslednje ohranjeno pismo z dne 16. marca 1859 je pohvalno iz-

pričevalo Fr. Murrayu:

"Prečastiti Fr. Murray!

Vaše pismo z dne 8. t. m. me je v resnici razveselilo. Škoda, da niste preje povedali, da ---bi bili Vi pripravljeni hoditi (tja v Cheboygan). Nadaljujte sedaj z obiskovanjem te podružnice enkrat na mesec ter skušajte dokončati ono cerkvico, da ne bo treba vršiti svetih obredov v eni onih ne preveč zglednih hiš vsega tistega kraja."

Dne 30. oktobra mu je prepovedal oditi na Beaver Island (Bobrov otok na Michiganskem jezeru) ter mu priložil pismo na cheboyganske katoličane, da naj mu plačujejo potne stroške. To je bil prvotni indijanski Cheboygan, nekaj milj od sedanjega. V svoji dobroti Baraga ni bil slep za slabosti svojih dragih Indijancev in Francozov. Tako je priložil najbrž pismu z 5. marca 1860 posebno navodilo za Fr. Murraya:

"Splošno pravilo za Pointe St. Ignace in Mackinac: Človek sme verjeti samo, kar vidi (trikrat podčrtano)! - Poglejte laž, ki je v pismu teh dveh možakarjev! - Malo sem se odaljil od tega pravila na pustno nedeljo, ko sem bil pri Vas, in takoj sem zabredel v debelo zmoto, ko sem Vas po krivici mučil."

Tudi 11. aprila 1861 upošteva to nemožato obnašanje:

"Prečastiti Fr. Murray! - Prosim, plačajte Ludoviku Rabeski (Baragov vodnik) pet dolarjev, ki jih Vam povrnem nazaj grede iz Cincinnatija. Prosim Vas pa, da mu ničesar ne plačujete, predno Vam ni vrnil mojih krpljev in staremu Leduc-u pasjo vprego. Ne zaupajte besedi L. Rabeske, češ prinesem stvari, temveč izročiti Vam mora krplje v roke; pojdite tudi k staremu Leduc-u ter se prepričajte, če je dobil nazaj pasjo vprego, in samo potem, dobro si zapomnite, samo potem plačajte Ludoviku Rabeski pet dolarjev. Če dejansko ni vrnil gornjih dveh stvari, mu

ne veriemite in mu ničesar ne plačujte! - Vaš iskreni prijatelj v Jezusu! †Friderik Baraga"

Kako razmerje je imel Baraga do časnih stvari nam veliko pove pismo, ki ga je napisal Fr. Murrayu dne 19. decembra 1860:

"Prečastiti ter dragi gospod!

Vaše ljubeznivo pismo z dne 9. t. m. sem prejel snoči. Kakor mi je bilo žal, da ste kupili črno kravo od Fathra Menet-a (Baragov pomočnik v Saultu, jezuit P. Menet, je namreč odšel in jezato razprodal svoje stvari), tako me sedaj veseli, da ste jo spet prodali. Upam, da pri prekupovanju niste imeli izgube. Če bi jaz živel še 50 let, nikdar ne bi hotel imeti krave. Bog Vas blagoslovi, dragi Father Murray! Vaš ljubeči oče v Jezusu Kristusu! †Friderik, škof"

Baraga je vestno uporabljal čas v božjo čast. Če mu je preostalo kaj prostega časa, je rad poprijel za mizarski oblič ter napravil manjše reči za svoje misijonske cerkvice. Tako piše 8. maja 1861:

"Preč. Father Murray! - Veseli me, da Vam lahko pošljem lep križev pot. Oмотal sem ga zelo skrbno, da ga ne bi pokvarili ali poškodovali. Popolnoma je varen, samo če ne pustijo zaboja na dežju. Okvirci še niso popolnoma suhi. Dobite malo črne barve in potegnite prav nalahko čez na onih mestih, kjer je kaj prahu itd. Jamice žebljev pokrijte s črno barvo ter denite malo barve noter, pazite pa, da z barvo ne pokapljate krasnih podob. Upam, da boste prejeli z istim 'Backusom' (ladja) svoj sodček (mašnega) vina. Mr. William Wendell ga je pozabil odposljati preje. - Prosim, takoj odgovorite ter mi povejte vse o Vašem lepem 'Chemin de la Croix' (to je po francosko: križev pot).

Vaš iskreni prijatelj v Jezusu.
†Friderik, škof itd."

Dne 8. maja se je preselil Fr. Murray na Bobrov otok (Beaver Island). 10. maja mu je pisal tja:

"Veseli me, da ste na Beaver Islandu. Nastanite se na onih 40 akrih" (ki so bili misijonska last).

Baraga je bil srčnodober do svojih duhovnikov. Sam do sebe je bil strog in nepopustljiv, globoko pa je razumel težave svojih duhovnih sinov, kakor nam razodeva pismo z dne 10 avgusta i. l. :

"Preč. Father Murray! Prejel sem Vaše žalostno pismo z dne 12. preteklega meseca. Zelo me boli, da ste v taki stiski zaradi nepravilnega ravnanja Fathra Zorna. Toliko denarja sem potrošil za ono cerkev in malo je napravljenega. Kljub temu določim še 50 dolarjev za Vas; ne vem pa, kako bi jih Vam poslal. Mislim, da počakam, dokler sam ne pojdem v Mackinac, kar se bo zgodilo v desetih dneh. - Ne izgublajte poguma, temveč nadaljujte odločno in z zaupanjem. Čim večje so težave pri kakem delu, tem večje je zaslužnje pred Bogom. 'Si terret labor, respice praemium' (Če te straši delo, se oziraj na plačilo). Pišite mi spet kmalu, dragi Father Murray, kako kaj shajate in kako je z Vašo obsežno občino. Bog naj Vas blagoslovi.

Vaš vdani prijatelj v Jezusu.

†Friderik, škof itd. "

Baraga je bil očetovsko obziren do svojih duhovnikov in je zelo pazil, da ni koga po nepotrebnem razburil. Tako piše 27. nov. i. l. Fr. Murrayu:

Dragi prijatelj! Vaše zadnje sporočilo z dne 22. okt. sem prejel danes, 35 dni po odpošiljatvi. Prejel sem prav tako Vaše pismo z dne 22. avg. V tem poslednjem pravite, da bi šli na kraj ribolova, če bi imeli moje dovoljenje. Dragi gospod, to zadevo pa prepuščam popolnoma Vaši razsodnosti. Prihodnje leto greste lahko v času ribolova obiskat ribiče, kadar

Fr. Pireta ne bo pri njih. Kadar je pa tam, on ne bi želel drugega duhovnika v isti okolici. Zelo me veseli in Bogu sem hvaležen, da ste v tako kratkem času toliko storili. Vi ste tam (Na Beaver Islandu) pravimož na pravem mestu. V svojem zadnjem pismu pravite: Pričakoval sem, da mi bo poslala Vaša prevzvišenost oltarni kamen! - Dragi prijatelj, škoda, da me niste prosili zanj preje; sedaj je tukaj že ustavljena plovba, pred vigredjo Vam ne morem poslati oltarnega kamna, potem pa Vam pošljem dva ali tri za Vaše nove kapele. - Pazite na svoje zdravje, dragi Father Murray, ter se ohranite z božjo pomočjo še dolgo časa za svojo rastočo občino.

Vaš iskreni prijatelj v Jezusu!

†Friderik, škof itd. "

Očetovsko je Baragovo novoletno voščilo z dne 3. jan. 1862:

"Preč. gosp. Murray! --- Želim Vam srečno novoletno ter v njem dobrega napredka in uspeha. Imate še mnogo dela v svojem trudapolnem misijonu, predno boste lahko nehali in se vlegli na svoje laviorike. Bodite pogumen ter vztrajajte do konca. Delajte za Boga in On Vam bo vedno pomagal. "

Baraga je skušal - kolikor je bilo mogoče - olajšati svojim duhovnikom tudi skrbi za vsakdanje potrebe. Tako n. pr. je rad preskrbel mašno vino. Dne 5. avgusta 1862 piše iz Detroita:

"Preč. Father Murray! Prišel sem doli v Detroit, da bi dobil ladjo za Thunder Bay, pa nisem mogel najti nobene. Danes se vrnem na 'Planetu' spet v Mackinac in nato oddidem za približno tri tedne na indijanske misijonske postojanke. Kupil sem tukaj popolnoma pristno vino, galon po dolarju. Dali ste mi 8 dolarjev za pet galonov, stane pa samo 5 dolarjev in 1 dolar sodček itd. Prilagam 2 do-

larja, t. j. skupaj 8 dolarjev. Bog blagoslovi Vas in vso Vašo občino!

Vaš iskreni prijatelj v Jezusu!

†Friderik, škof itd. "

"Kadar bi želeli prihodnje leto spet 5 galonov vina, mi pošljite samo 6 dol. v Sault, pa ga dobite. - Isti. "

Tudi pri nakladanju bremen je bil Baraga očetovsko razumen in za izvršeno delo ni štedil s pohvalo. Tako piše 29. novembra 1862:

"Vaše ce njeno pismo z dne 8. preteklega meseca sem prejel šele predvčerajšnjem. Veseli me, da ste bili spet v Cheboyganu. V resnici ste jako delaven duhovnik. Ne veselime pa, da ste našli stvari v takem neredu. Dobro, dragi Father Murray, ni to Vaša krivda. Gotovo storite za Cheboygan, kar Vam je mogoče; obljubiti mi pa morate, da boste nadaljevali tako, kajti sosedni Mackinac je spet brez duhovnika. - Ne pravim Vam, da morate iti v Cheboygan to zimo. Bilo bi to za Vas pretežavno. Prihodnjo pomlad pa, upam, da pojedete. Kakor sem obljubil, Vam bom dal potrebna sredstva, da boste cerkev znotraj dokončali. Se kar čudim, da ste napravili toliko novega s tako omejenimi sredstvi v svoji lastni cerkvi: postavili ste 32 klopi, obili stene do oken. Vse to pa brez podpore svojega revnega škofa, ki je sedaj res reven ter nesrečen. Sedaj sem popolnoma sam v Saultu. - Bog Vas blagoslovi, dragi Father Murray, ter ohrani Vaše zdravje in pogum. "

Očetovsko je tudi opozarjal na plačilo v nebesih. Tako piše 8. maja 1863:

"Preč. ter dragi Father Murray!

Šele danes sem prejel Vaše pismo z dne 8. preteklega decembra, ravno pet mesecev po oddaji. Dela mi veliko veselje, ker mi razodeva Vaš plemeniti napor v najbolj sveti

zadevi, za treznost, po drugi strani pa mi povzroča bolečino, ker Vam prizadevajo oni malopridni Bobri (Beavers) toliko muk. Tolažim se s tem, in naj bi se tako tudi Vi, da je vse, karkoli trpite, zaradi božje slave in za rešenje neumrljivih duš. Ako ne koristijo njim Vaši sveti napor, ne bo navsezadnje Vaše plačilo izgubljeno. Le nadaljujte tako, dragi Father Murray, in ne dajte se utruditi. Vaše plačilo bo veliko v nebesih. Če boste vztrajali do konca. "Kdor bo vztrajal do konca, ta bo zveličan. " - Potrjujem v celoti ter odobravam, kar ste storili na drugo adventno nedeljo. Oni nepoboljšljivi grešniki, posebno prodajalci žganja, še bolj kot pivci, so od Boga prekleti in zaslužijo, da jih prekolne duhovnik izpred oltarja, zaslužijo, da jih izobčimo, saj se sami izobčijo, ker jih ne moremo prepustiti k zakramentom, dokler prodajajo žganje. Močno odobravam, da obiščete nekatere svojih znancev, ki bi verjetno pomagali. V ta namen prilagam priporočilo. Pišite mi, predno odidete. Letos najbrž ne bom mogel izvršiti svoje običajne vizitacije. Od preteklega novembra naprej sem sam. Nima tukaj nobenega duhovnika in, če ga to poletje ne dobim, ne bom mogel zapustiti Saulta. --- Bog blagoslovi Vas ter Vašo mladino. - Prosim Vas tudi, da mi sporočite vse o Indijancih na Garden Islandu (sosedni otok), o njihovem misijonarju in njihovem učitelju. "

Dne 27. i. m. mu je izročil skrb za ondotne prebivalce z vso obzirnostjo do njihovega bivšega pastirja:

"Preč. Father Murray! Najin prijatelj, preč. Father Sifferath, izraža željo, da bi Vi prevzeli skrb za slabe Indijance za Garden Islandu, ker ste v njihovi bližini. Dragi Father Murray, pojdite torej odslej tja vsaj štirikrat na leto. Nakazala Vam bova za to letno 15 dolarjev, pozneje mogoče več. Tukaj imate 5 dolarjev, ostalo

pa sledi. Prosim, da mi takoj odgovorite. - Vaš vdani oče v Kristusu!
†Friderik, škof itd."

Baraga je vedel, da osamljeni duhovniki težko čakajo na njegov obisk, posebno pa oni, ki so lahko pokazali uspehe. Zato se mu je 8. jan. 1863 upravičil, ker ga ni mogel obiskati:

"Preč. ter dragi Father Murray!

Pošiljam Vam tole pogodbo (glede 40 akrov cerkvene zemlje na Beaver Islandu), da boste vedeli, da ja naša lastnina. Prav zelo želim, da bi obiskal Vas in Vaše nove naprave, pa letos ne morem izvršiti svoje redne vizitacije, ker nimam tukaj duhovnika in ne upanja ali izgleda, da bi dobil kmalu katerega."

Ker ni mogel iti osebno, da si ogleda delo in trud, je to pokazal pismeno, da je v duhu prisoten pri svojih misijonarjih in da ga zanima delo njegovih delavcev. 31. decembra 1863 piše:

"Preč. ter predragi Father Murray! - Pred tremi dnevi sem prejel Vaše cenjeno pismo z dne 2. t. m. Odgovarjam takoj, čeprav dvomim, da bi ga dobili pred prihodnjo pomladjo. Pa nič ne dene. Kadarkoli ga dobite, bo prav. - Prav močno odobravam vse Vaše delovanje, posebno pa Vaše plemenito prizadevanje, iztrebiti pregreho nezmernege popivanja. Veseli me, da ste ustanovili družbo treznosti, h kateri je pristopilo takoj 90 ljudi. Neizmerno veliko dobrega delate na svojem otoku, za kar Vas bo Bog večno poplačal. Ne obupajte pa, če ne morete popraviti vsega, kar bi hoteli. Storite, kar morete, in to zadostuje. Izvršili pa ste več, kot bi izvršil kdorkoli mojih misijonarjev v Vaših okoliščinah. - Indijanci na Garden Islandu so nesrečna družba divjakov. Napravite pri njih, kar Vam je mogoče. Pojdite včasih tja. Za Vaš trud in izdatke, ko greste na Garden Island, sem Vam

poslal dne 27. maja 5 dolarjev ter 3. novembra spet 10 dolarjev. Ako še niste prejeli denarja, ga boste prihodnjo pomlad. - Spet sem sam v Saultu."

Dne 5. marca 1864 spet piše:

"Snoči sem prejel od Vas kar tri pisma z dne 19., 21. ter 26. januarja. Vesel sem, da ste prejeli pismo z dne 3. novembra, v katerega sem priložil za Vas 10 dolarjev; hudo mi pa je, da niste prejeli onega z dne 27. maja, kjer je bilo priloženih 5 dolarjev za Vas. Berem, da ste bili v veliki nevarnosti in skrajno onemogel, ko ste šli k nekemu bolniku. Znanе so mi take težave v misijonarjevem življenju. Trebaj jih je potrpežljivo prenesti in se zahvaliti Bogu za podporo in pomoč. Občudujem očakovsko starost Vaše dobre priletne matere ter želim, da bi dosegli isto tudi Vi, ko ste tako koristni za zapuščene, nesrečne Bobre (Beavers), ki so bili poprej taki ničvredneži, ktere pa sedaj Vi tako čudovito pridobivate, 95 imen vpisanih v družbo treznosti na Beaver Islandu, to je čudež! Bog Vas blagoslovi, dragi Father Murray, ter Vas ohrani pri zdravju mnoga, mnoga leta! - Glede Cheboygana Vam lahko sporočam, da bomo pustili cerkev, kjer je. (Kraj je namreč tedaj vlada premestila.) Pisal sem Fathru Zornu, naj jo pusti tam. --- Glede Mackinaca bi Vam svetoval, da se ga izogibate, kolikor le morete. Vi poznate kraj bolj kot jaz. - Bog Vas blagoslovi, apostol treznosti! Zahvaljujem se Bogu, da imam Vas. Rad bi Vas obiskal. Upam, da Vas bom obiskal letos."

Baraga pa je znal biti odločen in tudi strog do duhovnikov. 2. julija 1864 piše:

"Prav zdaj sem prejel Vaše cenjeno pisemce z dne 16. pr. m. Kot odgovor Vam povem samo, predragi sin v Kristusu, da Vam ne morem dovoliti, da bi šli obiskat svojega

brata v državo Minnesoto. To strogo prepovedujem. Čeprav bi šli, mu ne bi mogli nič pomagati, izgubili bi pa mnogo svojega časa ter zamudili mojo vizitacijo, ki bo danes tri ali štiritedne. Ostanite torej doma, dragi sin, in pripravite nekaj ljudi za birmo. Kako me bo veselilo, da Vas bom spet enkrat videl."

Tudi pismo z dne 27. nov. i. l. zveni strogo:

"Žal mi je, da moram poročati, da sem prejel Vaša pisma z dne 16. septembra in 29. oktobra šele snoči, ko sem se vrnil iz indijanskih misijonov svoje škofije. Iz Vašega prvega pisma razvidim, da ste ostali le kratko časa v Alpeni (v vzhodnem Michiganu), mnogo krajše kot sem nameraval, da bi. Vidim, da še ničesar (od cerkve) ni postavljenega, da leži še vse na tleh. - Boljše novice so v Vašem drugem pismu. Čudim se pa, da ne veste, kam spada novi bronasti zvon. Izrecno sem Vam povedal, da pošljem dober bronast zvon za Vašo cerkev, Vi pa pošljete železni zvon cerkvi sv. Ignacija. Motite se tudi glede teže svojega novega zvona. V svojem pismu pravite, da tehta 103 funte. Ne, gospod, ravno narobe. Tehta 301 funt ter stane nič manj kot 237, 70 dolarjev. Enakega sem poslal v Alpeno. Cena ista. - Glede Garden Islanda sta mi rekla misijonarja v Cross Village-u (Križni vasi) ter Little Traversu (bivšem Arbree-Crochu), da bi ga onadva zelo težko oskrbovala; pozimi bi bilo zanju to sploh nemogoče. Zato izročam skrb za ta misijon, ki je sam po sebi Vaš, ker se nahaja v Vaši neposredni bližini. Zapovedujem Vam, da se pobrigajte zanj od časa do časa. Pošiljam Vam tukaj 5 dolarjev, pozneje pa kaj več za kritje Vaših stroškov. - Dragi Father, to pismo boste prejeli pozno, če sploh kdaj. Z veliko ljubeznijo Vaš oče v Jezusu Kristusu

škof Baraga"

Tudi pismo z dne 10. julija 1865 opominja k sinovski pokorščini:

"Preč. Father Murray! - Pošiljam Vam tole pismo Mr. Samuela Ankersa, iz katerega lahko razvidite, kako potrebno je, da gre kdo tja (v Alpeno) postaviti cerkev. Nimam nikogar, ki bi ga mogel poslati tja kakor Vas. Vi ste tam že uspešno delovali, pojdite spet tja ter storite čimveč morete. Upam, da Vam bo treba plačati samo polovično vožnjo (na ladji), če se oblečete tako, da vidijo, da ste duhovnik. Pošiljam Vam tukaj 20 dolarjev, nekaj denarja pa boste prejeli od škofa Lefevra. Dragi sin, bodite pokorni svojemu priletnemu očetu v Kristusu!

škof Baraga"

Brez potrebe pa bremen ni nalaгал. Ker se je Fr. Murray težko ločil od svoje urejene župnije na Beaver Islandu, mu je pisal 28. novembra i. l.:

"Dalje časa nisem prejel od Vas poročil. Dne 5. preteč. septembra sem Vam zadnjikrat pisal in Vas vprašal, če ne bi bili raje nastavljeni v Alpeni kot v Beaver Harborju. Prihodnjo pomlad bom imel irskega duhovnika, ki ga lahko nastavim ali v Alpeni ali v Beaver Harborju. Izbiro prepuščam Vam. Upam, da dobim od Vas odgovor pred prihodnjo pomladjo."

Skrbel je vestno, da dušnopastirsko delo zaradi njegove bolezni ne bi trpelo. Eno leto pred svojo smrtjo, dne 19. februarja 1867, piše iz Marquette:

"Preč. ter dragi prijatelj! - Moram Vas obvestiti o svojem zdravstvenem stanju po baltimorskem zborovanju. Vedno sem upal, da se bo zboljšalo, pa je vedno isto. Moja glava, moje roke, moje noge, vse je prizadeto. To me dela nesposobnega za vsako opravilo. Zbor mi je dal pomočnika, ne vem pa, kdaj bo prišel.

Če umrjem, predno dospe, bo upravljal škofijopreč. Edvard Jacker, dokler ne pride moj naslednik. - Dragi Father Murray, molite zame, da mi vrne vsemogočni Bog zdravje ali pa podari srečno smrt, kakor je Njegova sveta volja."

Na svoje reveže Indijance pa nikdar ni pozabil, čeprav se je v škofiji naseljevalo vedno več belih. Iz pisma z 11. marca 1867 vidimo, da je Fr. Murray sprejel službo v Alpeni:

"Prejel sem Vaše izborna pismo z dne 24. februarja, ki mi daje veliko tolažbe. Uporabni ste, kamorkoli se selite. Zelo me vesele Vaše nove naprave, ki ste jih izvršili v Alpeni. Nadaljujte z božjo pomočjo."

Piše mu pa nekaj tudi o stari misijonski postojanki; tako se glasi to pismo z dne 25. junija 1867:

"Prejel sem Vaše pismo z dne 17. t. m. in me veseli, da ste imeli prijetno pot nazaj v Vaš misijon (Alpeno). Ne delajte si skrbi zaradi mašne obleke. Prejeli smo dovolj oblek. Pošljite jih pa nekaj na Beaver Island.

Tam so zelo revni. Je to reven misijon, kakor veste."

Sam se mu nato zahvaljuje 27. septembra i. l.:

"Prejel sem Vaše pismo z dne 20. t. m. Pritožujete se, da Vam ne pišem. O moj ljubi sin v Kristusu, ko bi vedeli s kako veliko težavo narekujem pisma, bi mi oprostili, da pišem samo najbolj nujna pisma. Zahvaljujem se Vam za mašne obleke, ki ste jih poslali na Beaver Island. Gotovo so prispela na mesto. Duhovnik Father Gallagher pa je sedaj sam tam ter ni naznanil prejema."

Končno se mu v istem pismu še enkrat opraviči, da mu pokaže, da njegova očetovska ljubezen do duhovnega sina ni ponehala kljub poredkim in krajšim pismom, dokler niso tudi ta prenehala, zakaj zgleda, da so bile zadnje vrstice skrbnega nadpastirja dobremu Fathru Murrayu:

"Sem mnogo slabši kot sem bil, ko ste me obiskali. Nič čudnega, da prejimate od mene le kratka pisma.

Vaš vdani oče v Kristusu!

škof Baraga"

Zemljica slovenska

Zemljica slovenska, naš ponos in up,
tvoj obraz odkrit in jasen vsem je ljub!
Bog te sam je blagoslovil čez in čez,
nam, otrokom svojim, košček iz nebes.
Srečen, kdor s teboj solzé in smeh deli -
kaj pregnancev zdoma si nazaj želi!
Vabi jih nebo domače, vonj poljan -
kot da jim spomin na dom je v srca vžgan.
V belih cerkvicah po górah in doleh
Mati božja milost siplje v težkih dneh.
Src nešteto, obteženih od gorja,
v pesmi vdani in zaupni brez mejá
s Svete gore, z Mengor, z brezijske ravni
do Višarij, Gospe Svete Njo slavi.
Zemljica slovenska, ves tvoj mili ród
naj poda k Mariji se na božjo pot!
Ona, rodnih bratov najtesnejša vez,
varubinja zvesta tvojih bo čudés.

Ljubka Šorli

Vsi katoličani okrog sv. očeta

Po Kristusovi naredbi, t.j. po božjem pravu je določeno, da mora apostol Peter imeti naslednike v prvenstvu oblasti nad vesoljno Cerkvijo. Rimski škofje kot nasledniki apostola Petra imajo po božjem pravu prvenstvo nad vesoljno Cerkvijo. Ta katoliški nauk potrjuje krščanska tradicija.

Gospod Jezus je določil sv. Petra za prvaka sv. Cerkve z besedami: "Ti si Peter t.j. skala, in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala. In tebi bom dal ključne nebeskega kraljestva, in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih, karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih". Tu je Kristus najprvo obljubil prvenstvo, eno leto na to je svojo obljubo izpolnil z besedami: "Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce."

Sv. Peter je prišel v Rim in po njegovi smrti so izvolili novega papeža in tako vedno v zgodovini do današnjega dne.

Nikdar pa ni bila sv. Cerkev tako preganjana kakor dandanes. Sovražniki Kristusove vere se prizadevajo po vsem svetu, da bi vrhovnega pastirja, t.j. rimskega papeža, ločili od črede, t.j. od vernikov. Povsod se trudijo, da bi duhovnike ločili od rimskega papeža, povsod snujejo nacionalne cerkve in duhovniška društva, ki odpovedujejo pokorščino sv. očetu.

Nikdar pa ni bilo tako potrebno kakor dandanes, da se vsi verni katoličani strnejo okrog sv. očeta, ki je Kristusov namestnik na zemlji. Poglejmo razloge, ki nas silijo, da to storimo:

1. BOŽJA VOLJA IN BOŽJA ŽELJA JE, da se vsi ljudje zveličajo. Sveti pevec poje: "Hvalite Gospoda vsi rodovi, hvalite ga vsi narodi." (ps. 116, 1.) Vsi narodi so poklicani, da bi častili pravega Boga."

Toda Bog je postavil sebi na zemlji namestnika, papeža. On ima od Boga najvišjo duhovniško, učeniško in vladarsko oblast v verskih in nraavnih stvareh. On je nezmotljiv v verskih in nraavnih naukih. Vsi smo ga dolžni poslušati in v sedanjih burnih časih biti z njim v najožjem edinstvu.

2. GOSPOD JEZUS ZAHTEVA, da vsi katoličani sodelujejo pri pokristjanjevanju sveta, seveda pod vodstvom prvaka apostolov, rimskega papeža, za katerega moramo v sedanjih težkih časih izredno veliko moliti in biti z njim v najožjih stikih.

3. OPOROKA KRISTUSOVA TO NAROČA. Oporoka je nekaj svetega, kar se mora izvršiti. Oporoka Kristusova se glasi: "Pojdite in učite vse narode in jih krščujte v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. - Učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal." (Mt 28, 19. 20.) Kristus ne prosi, ampak naravnost ukazuje: "Pojdite in učite... Učite jih..." Vsi smo dolžni podpirati delo za razširjenje božjega kraljestva. Nihče ni izvzet. Toda misijonarji ne morejo sami od sebe iti med pogane. Biti morajo poslani od rimskega papeža, a vsi oni, ki ostanejo doma, morajo misijonarje podpirati. Vse to ogromno delo za pokristjanjevanje sveta se mora vršiti le pod vodstvom rimskega papeža.

4. ZGODOVINA NAS UČI, da je opravljeno in potrebno širiti Kristusovo vero med vsemi narodi sveta, toda vedno le po navodilih rimskega papeža.

Sv. očetje iz prvih časov krščanstva kakor tudi bogoslovci srednjega in novega veka so vedno poudarjali misijonsko dolžnost in jo tudi znanstveno utemeljevali. Toda vse to važno delo se je vršilo skozi vsa stoletja pod učenštvom in v soglasju z rimskim papežem.

5. VERSKI DOKAZ, DA SE VSI LJUDJE ZVELIČAJO. Vera ukazuje, da je naše delo za širjenje vere prvo in najvišje delo krščanske ljubezni.

Delo za razširjenje in utrjevanje sv.

katoliške Cerkve se mora vršiti pod vodstvom sv. očeta v Rimu. To delo obsega vse tri poglavitne čednosti: vero, upanje in ljubezen. Vera se poživi, upanje se utrjuje. Končno dejanska ljubezen za razširjenje in utrjenje vere podžiga gorečnost za vse dobro in blago, posebno pa za sv. očeta.

6. GOSPOD JEZUS MOLI ZA SVETO EDINOST. Preden je Jezus šel v smrt za vse človeštvo, je molil: "Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, ki si mi jih dal, da bodo vsi eno kakor sva midva eno..." "Ne prosim, da bi jih vzel s sveta, temveč da bi jih varoval hudega. Od sveta niso, kakor jaz nisem od sveta. Posveti jih z resnico; tvoja beseda je resnica. Kakor si mene poslal na svet, sem tudi jaz nje poslal v svet. In zanje se jaz darujem, da bodo tudi oni posvečeni z resnico. - A ne prosim samo zanje, ampak tudi za tiste, ki bodo po njih besedi v me verovali, da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno, da bo svet veroval, da si me ti poslal... in da si jih ljubil, kakor si mene ljubil." (Jan 17, 15 - 23.)

7. VZHODNI KRISTJANI SO ČUVARJI NAŠIH NAJSVETEJŠIH TRADICIJ. Verujejo v skrivnost presv. Trojice, v Kristusa Boga-človeka, v sedem sv. zakramentov... Nismo daleč narazen. Oni trdijo, da so Cerkev prvih sedem cerkvenih zborov. Tudi katoliška Cerkev priznava te zборе.

Vzhodni kristjani prav otroško vdano časte in ljubijo božjo Mater prečisto Devico Marijo. Dva brata (Vzhod in Zapad), ki goreče ljubita isto Mater, ne smeta in ne moreta biti sprta drug z drugim.

Naši ločeni bratje so mnogo pretrpeli za isto vero, kakor jo mi izpovedujemo. Mnogo mučeniške krvi je preteklo v Siriji, Egiptu, Iraku, Iranu, v Rusiji, Ukrajini in Belorusiji kakor tudi v Rumuniji in po drugih vzhodnih deželah; zaslužijo, da se mi na Zapadu začnemo zanje bolj zanimati. Gojimo toplo ljubezen do bratov na Vzhodu. Zaslužijo, da jih vzljubimo, da moli-

mo zanje in da čimprej postanemo zopet z njimi - eno pod vrhovnim vodstvom Kristusovega namestnika v Rimu.

8. CEPLJENJE IN RAZKOLI VER VELIK ZADRŽEK ZA IZPREOBURNJENJE NEKRŠČANSKEGA SVETA. Katoličani, pravoslavni in protestantje so prisiljeni priznati, da ima needinost med kristjani prežalostne posledice za evangelizacijo sveta.

Na protestantski konferenci v Losanneu je l. 1927 neki anglikanski škof iz Indije odkrito izjavil: "Unija je lahko teoretično zaželjen ideal v Evropi in v Ameriki, toda je bistvena za življenje Cerkve v misijonih. Delitev krščanstva (herezije) morejo biti v krščanskih Cerkvah vir slabosti, v poganških deželah pa so greh in pohujšanje."

Indijski, kitajski in japonski misijonarji izjavljajo, da pogani ostanejo neodločni spričo števila krščanskih konfesij, od katerih vsaka trdi, da je prava Kristusova Cerkev in da oznanja izvirni evangelij. Torej vsi bližje h Kristusu in njegovi Cerkvi s središčem v Rimu, v kateri se vsi združimo!

9. ŠE GLOBLJI VZROK ZA ZEDINJENJE. Še globlji in še nujnejši razlog zaradi katerega moramo za zedinjenje delati in ga tudi doseči, pa je v tem, da je razcepljenost med kristjani zanižanje Kristusove volje, kršitev njegove oporoke, krvaveča rana, zadana njegovemu mističnemu telesu, to je njegovi Cerkvi.

Vzhodni in zapadni kristjani, koliko časa boste še nasprotovali Kristusovi srčni želji, da bi bili vsi ENO? Koliko časa boste še trgali Jezusovo suknjo na dvoje? Proč z mržnjo, proč z nasprotovanjem in očitanjem raznih napak: ljubezen, ki vse pretrpi, ki vse prenese, naj zavladava med nami! Bodimo vsi edini! Mir Kristusov in ljubezen Kristusova naj zavladata ter edinost v Kristusu!

ODPOR PROTI BREZBOŠTVU ZAHTEVA OŽJI STIK S SVETO STOLICO. - Kaj označuje naš čas? Naš čas označuje to: skoraj vse zasebno in javno življenje je razkristjanjeno, novo poganstvo vstaja, brezbožništvo organizirano napada vero.

Kaj zahteva naš čas od katoličanov? Naš čas zahteva od katoličanov, da se vsi katoličani zavedajo nevarnosti, v kateri živijo in da s skupnimi močmi ustaviijo razkristjanjevanje, in se upro organizirani novemu poganstvu.

Verniki, ki hočejo uspešno izvrševati apostolsko delo, se morajo organizirati: 1. ker se tudi nasprotniki krščanstva organizirajo; 2. ker je razkristjanjenje že splošno; 3. ker bi proti organiziranemu brezbožnikom in v splošnem brezvernem okolju posameznik le malo opravil.

Potrebno bi bilo neko centralno vodstvo Katoliške akcije v Rimu, pri katerem bi bili zastopani vsi katoliški narodi, ki imajo vpeljana Katoliško akcijo. Vsako krivico ki se godi katoliški Cerkvi, bi morali narodi po laičnih apostolih po vsem svetu razglasiti in jo pobiti. Vsako laž je treba razkrinkati in to po vsem svetu.

* * *

SV. OČE DELA NA TO, DA SE SNUJE ARMADA APOSTOLOV, KI NAJ POMAGAJO URESNIČITI BOLJŠI SVET.

Sv. oče Pij XII. želi, da se po vsem svetu začne novo veliko gibanje za preosnovo sveta, kakor pravi sv. oče "za boljši svet". To gibanje vodi jezuit p. Rihard Lombardi, ki imenuje to gibanje "gibanje za socialni prihod Kristusov". Ta prihod Gospodov pripravlja Katoliška akcija.

Središče novega gibanja bo palača ob Albanskem jezeru v kraju Castel Gandolfo, kjer je letna rezidenca papeža Pija XII. Nad vhodom v to palačo bereš: "Pija XII. središče za boljši svet".

To je ustanova, ki jo je poklonila italijanska Katoliška akcija sv. očetu. Ta palača bo središče mogočnega gibanja, od

katerega papež pričakuje zelo veliko.

Podlaga gibanju je nauk, da smo vsi ljudje med seboj bratje in sestre in da je Bog naš skupni Oče. To gibanje hoče preosnovo katoliške Cerkve "od znotraj" in tako ustvariti novi svet.

Stavba na albanskem nabrežju bo nekak "vojni kolegij", kjer bo generalni štab pod vodstvom p. Riharda Lombardi.

"Mi smo glas vpijočega v puščavi", kakor pravi 48letni pater Lombardi, kadar govori o tem gibanju. "Mi oznanjemo socialni prihod Kristusov. Mi pozivamo ljudi k pokori. Gospod Jezus pomaga. 1000 pridigarjev je naš cilj."

Cirilmetodijsko gibanje je podobno "gibanju za socialni prihod Kristusov". Bog daj obema gibanjima uspeh!

Glavni namen ustanove patra Lombardi je pospeševanje obnove katoličanov "od znotraj". Pater Lombardi je goreč "revolucionar", ki hoče vzgajati revolucionarje za revolucioniziranje sveta v socialnem pogledu.

* * *

SV. BRATA CIRIL IN METOD -VEDNO VDANA SV. STOLICI.

Sveta brata Ciril in Metod sta bila vedno zvesto vdana sv. očetu v Rimu. Z velikim uspehom sta oznanjevala sv. vero v slovenskem jeziku med panonskimi Slovenci. Slovenski knez Kocelj je bil vedno globoko vdan obema bratoma.

Ko so ju obrekovali Nemci in jima krivico delali, sta iskala pomoči pri sv. očetu v Rimu. Odšla sta v Rim in vzela s seboj do 50 slovenskih mladeničev, ki sta jih prej v svetih vedah izobrazila. Potovali so po Sloveniji v Benetke in od tu dalje v Rim, kjer so jih jako slovesno sprejeli.

Papež Hadrijan II. je odobril vse delovanje sv. bratov, odobril je tudi slovansko bogoslužje, njih učenca posvetil v duhovnike, Metoda pa v škofa.

Bodimo tudi mi kot posnemalci sv. bratov in somišljeniki cirilmetodijskega gibanja veliki gorečniki za cerkveno edinost.

Božeteh Klemens: Sv. Metod in Ciril (Slika v župni cerkvi Selce na Slovaškem, izdelana l. 1863, ob 1000-letnici prihoda slovanskih apostolov na Moravsko)

V sedanjih časih molímo za zedinjenje pravoslavnih s katoliško Cerkvijo.

Katoliški Slovani - okoli 60 milijonov je nas - smo v prvi vrsti poklicani na sveto delo cerkvene edinosti. Ni katoličan in ne kristjan, kdor bi temu svetemu delu nasprotoval.

Velika Slavija, Gospod te kliče iz Fatime po božji Materi k sveti cerkveni edinosti, Odločitev se bliža. Bodite edini, katoliški Slovani: Slovenci, Hrvati, Čehi, Slo-

vaki, Lužiški Srbi, Poljaki, zedinjeni Ukrajinci in Podkarpatski Rusi, bodite edini med seboj in zedinite se z ločenimi brati: Velikorusi, Belorusi, Bolgari, Macedonci in Srbi; vseh skupaj je ločenih od Rima 160 milijonov. Kristusov namestnik, sv. oče Pij XII. Vas kliče v skupno čredo, ker Kristusova prisrčna želja je bila en hlev in en pastir.

Molimo vsi in delajmo pokoro, da doživimo veliki dan vstajenja in svobode!

REV. ANTON MERKUN

SLOMŠEK IN MARIJA

OB STOLETNICI PRENOSA ŠKOFIJSKEGA SEDEŽA
IZ ŠT. ANDRAŽA V MARIBOR

Trdno upamo, da bomo Slovenci nekoč mogli klicati: "Sv. Irenej Friderik Baraga, prosi za nas!" Srčna želja vseh katoliških Slovencev in Slovenk pa je, da bi bil pred vesoljno sveto Cerkvijo razglašen za svetnika tudi Baragov sodobnik, božji služabnik škof Anton Martin Slomšek. Leta 1959 bomo obhajali stoletnico, odkar je iz Št. Andraža v Lábotski dolini na Koroškem prenesel po mnogih naporih škofijski sedež v Maribor. Čez dobra tri leta pa bo preteklo že sto let od njegove tako izredno lepe smrti. Naj bosta ti dve važni obletnici nova pobuda pri delu za njegovo razglasitev za blaženega. Ko bodo uradno - podobno kakor pri Baragi - najstrože preiskovali njegovo krepostno življenje, njegove spise in njegov nauk, ne bodo mogli mimo vprašanja, kakšna je bila njegova pobožnost do Marije, Morda ne bo nápak, če ob spominu na ti dve važni stoletnici, vsaj malo prisluhnemo, kaj nas ta veliki slovenski cerkveni oče, kakor ga je g. Francè Dolinar pred dvema letoma tako pravilno označil, s svojim zgledom in besedo uči o Mariji.

MARIJINI DNEVI V SLOMŠEKOVEM ŽIVLJENJU

Nekaj prav pomembnih dogodkov je božji služabnik škof Anton Martin Slomšek doživel prav na Mariji posvečene dni.

Dne 8. septembra 1824, na praznik Marijinega rojstva, je bil posvečen v mašnika. K temu prevažnemu dogodku svojega življenja je pripisal besede: "Ti si duhovnik na vekomaj (Hebr 7, 17). - To delajte v moj spomin! - Prejmite Sv. Duha, katerim odpustite grehe, so jim odpuščeni, katerim pridržite, so jim pridržani (Jn 20). - Veste, kaj sem vam storil? (Jn 13, 12) - Bodite moji posnemovalci kakor jaz Kristusov (I Kor 4, 16; 11, 1). - Posvečena so moja usta, naj govore svete reči! Posvečene moje roke, naj delajo le svete reči! Posvečene moje oči, naj gledajo le nebeške reči! - Jaz živim, pa ne več jaz, temveč Kristus živi v meni (Gal 2, 20).

Na praznik Marijinega rojstva 1825 je nastopil svojo prvo službo kot kaplan na Bizeljskem. 2. julija 1846, na praznik Marijinega obiskovanja, se je izvršila njegova potrditev za škofa lábotskega. Na véliko gospojnico (véliki šmaren) leta 1859 se je v pridigi poslovil za vselej od Št. Andraža, ko je odhajal kot škof v novo škofijsko prestolico v Maribor. 20. septembra 1862, zadnjo soboto v svojem življenju, je véliki Marijin romar Slomšek po dobro opravljenih duhovnih vajah na Slatini šel na božjo pot k Materi božji na Ptujsko goro. 24. septembra 1862, na praznik bl. Device Marije, Rešiteljice jetnikov, pa se je okoli pol dveh zvečer z zadnjimi prošnjami k Mariji, ko je na litanije Matere božje odgovarjal: "Prosi za nas", poslovil od tako ljubljene zemlje ter se preselil v nebeško domovino, po kateri je tolikokrat hrepe-

PRAVO SPOŠTOVANJE MARIJE JE GOTOVO ZNAMENJE PRAVEGA KATOLIČANA

Slomšek je 16. velikega travna leta 1862 napisal pastirski list o svojem potovanju v Rim. V njem med drugim pripoveduje tudi, kaj bo povedal o Slovencih sv. očetu Piju IX.: "Pravil bom svetemu očetu, kako čedno vi, Slovenci, skrbite za lepoto svojih cerkev, kako radi prepevate božjo čast in povzdigujete slavo Marije, kako hvalevredne so vaše bratovščine in svete družbe..." Poleg božjega služabnika Barage pa je v preteklem stoletju brez dvoma božji služabnik Slomšek med Slovenci najbolj povzdigoval Marijino slavo s svojim zgledom, živo in pisano besedo.

V življenjepisju zvabeškega župnika Janeza Miklava pripoveduje: "Za Jezusom so naš Janez imeli svoje zaupanje posebno do Marije, prečiste Device, katero sveta Cerkev imenuje pomoč kristjanov, ter so vedeli, da ni pravi katoliški kristjan, ki Marije prav posebno ne časti." V življenjepisju ljubljanskega škofa Tomaža Hrena, velikega Marijinega častilca, pa trdi: "Vsak pravoveren kristjan ima Marijo v posebni časti, kakor jo vsi krivoverci zametujejo. Pravo spoštovanje Marije je gotovo znamenje pravega katoličana." V postnem pastirskem listu za leto 1857 (Sveta katoliška vera med nami umira) se proti krivovercem takole zavzema za Marijino čast: "Ni vseeno, častiti Marijo Devico, nebes in zemlje Kraljico, kakor nas je učil véliki angel Gabrijel, ali pa Marijo, božjo Mater, imeti za poredno ženo, kakor jo imajo krivoverci, kateri svetnikov ne časte, se jim ne priporočajo, pa tudi svetnikov nimajo." V stanovskem poduku za zakonske žene in vdove pa uči: "Dve materi imamo, katerih ne smemo pozabiti: prva je Eva, ki nas je vse storila nesrečne; druga mati nam je Marija, po kateri nam je zveličanje došlo." (2)

PASTIRSKI LIST O BREZMADEŽNEM SPOČETJU DEVICE MARIJE

O njegovem posebnem češčenju skrivnosti Marijinega brezmadežnega spočetja bo treba posebej govoriti. Tu navajamo v celoti prelep Slomškov pastirski list, ki ga je podpisal 28. svečana 1855. V njem vernikom razlaga velike Marijine odlike, posebno pa versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju, katero je razglasil božji služabnik Pij IX. 8. decembra 1854. Takole je znal Slomšek svoje ljube vernike učiti:

"Preljubi, veselo novico vam oznanjam, katera bo večno slovela, slovela v čast in hvalo Bogu in Mariji, pa tudi nam, vernim otrokom Marije v tolažbo – slovito novico, da si jo živo v srce zapišete.

Naš sveti oče in gospod papež Pij IX. so po spoznanju, da je vesoljna Cerkev po svetu enih misli in želja, vpričo škofov, zbranih iz vseh krajev katoliškega sveta, 8. dan grudna preteklega leta (1854), potem ko so v pomoč poklicali vso nebeško družino in Svetega Duha prisrčno prosili za razsvetljenje, po njegovem navdihu v čast presv. Trojice, v slavo in poveličanje Marije Device, božje Porodnice, v povišanje svete katoliške vere in pomnoženje krščanstva, po svoji oblasti, dani jim od Gospoda našega Jezusa Kristusa in od sv. apostolov Petra in Pavla, vsemu vernemu svetu oznanili tole, rekoč:

'Naznanjamo, izrekamo in določujemo: nauk, ki trdi, da je bila prečista Devica Marija précej ob svojem spočetju (v prvem trenutku svojega spočetja) iz posebne milosti in izvolitve (povlastine) vsemogočnega Boga z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa, Odrešenika človeškega rodu, slehernega madeža izvirnega greha čista obvarovana, je od Boga razodet in ga torej imajo vsi verniki trdno in stanovitno verovati

Ako bi se potemtákem kateri (kar Bog ne daj) zlobili v srcu drugače misliti, kakor

je od nas določeno, naj oni spoznajo in znanprej vedó, da s tem sami sebe obsodijo in se pogube, kajti so pravo vero potrli in se ločili od edinosti Cerkve ter so s samim tem dejanjem zapadli že postavljenim kaznim pravice, kakor hitro bi kaj takega, kar v srcu mislijo, z besedo ali s pismom, ali kakor si bodi se podstopili (drznili si) zunaj na znanje dati.'

To veličastno sklenitev naše svete vere oznanjam tudi jaz vsem vernim kristjanom lavantinske škofije, bodisi duhovskega ali deželskega stanu, naj imajo vse to zvesto in nepremakljivo za resnico, ter vse po očetovsko opominjam, da se nikdo ne zlobi temu določenemu in slovesno oznanjenemu nauku govoriti zoper ali se mu ustavljati, temveč prizadevajte si pod varstvom in s pomočjo prečiste Device, brez vsega madeža spočete božje Porodnice, od dne do dne rasti v milosti vsemogočnega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

*

Imenitno, veselo in zveličansko je za nas to oznanilo našega svetega očeta papeža Pija IX., da je nauk: Marija, prečista Devica, je brez vsega madeža izvirnega greha spočeta, od Boga razodet. Da pa to resnico naše svete vere prav razumemo in v dejanju verno posnemamo, naj vam jo v kratkem razjasnim in dopovem.

Kristus je nauk svete vere kakor drago nebeško cvetlico vsadil v njivo (polje) naše svete Cerkve; ona je steber in podlaga resnice; njej je dal oskrbovati cvetlico naše edino prave, zveličanske vere. Kakor se pa cvetlica po malem razcveta, pero za perescem razpleta, s svojim milim cvetjem in žlahtnim duhom razveseljuje svet, ravno taka se godi tudi z nebeško cvetlico naše svete vere. Kaj novega se ne izmisli, ampak skrito se čedalje bolj lepo odkriva, da verske nauke obilneje spoznavamo in se oživljamo za večno življenje. Po tej poti so se odkrile po nauku naše sv. Cerkve štiri posebne prednosti Marijine, katere ima pravoveren kristjan trdno verovati.

Prvo pero verskega nauka cvetlice Marije je, da je Marija Mati božja, kajti je rodila Jezusa, Boga in človeka, kar so pravi kristjani od nekdaj verovali. Ko so pa v 5. stoletju po Kristusu začeli krivoverci eno osebo v Kristusu v dvoje krušiti in potem Marijo le za Mater Kristusovo zvati, so se škofje leta 431. zbrali v Efezu, so to spoznali za veliko, pregrešno zmoto in v tem vesoljnem cerkvenem zboru je sveta katoliška Cerkev očitno določila in oznanila prave vere nauk, da je Marija božja Mati. Verno ljudstvo, zaslišati to oznanilo, je od veselja ponoči mesto osvetlilo ter Bogu in Mariji vesele pesmi prepevalo.

Drugo pero je Marije vedno devištvo, katero si je Marija izvolila še poprej, kakor je postala Mati božjega Sina. Tudi to skrivnost je sveta Cerkve vselej verovala, leta 390. pa je nauk te svete vere ob času papeža Siricija zbrana v Rimu zoper krivega učenika Jovinijana, kateri je to tajil, glasno oznanila, da je Marija vselej bila in ostala Devica.

Tretje pero verskega nauka cvetlice Marije je, da je Marija bila tako sveta, da tudi najmanjšega greha ni storila, celo takega ne, v katerega drugače navadno iz človeške slabosti padejo popolnoma nedolžne duše. Akoravno se Adamovi otroci po svetem krstu iznebimo in očistimo izvirnega greha ter postanemo ljubljenci božji in otroci večnega življenja, vendar nam še ostane, kakor uči sveta Cerkev v tridentinskem zboru, neka korenina pregrešne poželjivosti, ki sicer sama na sebi ni greh, pa v greh nagiba. Ker pa Marija nikdar ni bila podvržena izvirnemu grehu, tudi ni imela nobene koreninice te pregrešne poželjivosti. Zato je sveta katoliška Cerkev v tridentinskem zboru v 16. stoletju očitno izrekla, da bi pred vernim svetom povzdignila Marijino veliko svetost in vredno čast, da je bila Marija toliko srečna, se tudi odpustljivih in najmanjših pregreškov in človeških slabosti celó čisto ohraniti (da se je tudi odpustljivih in celo najmanjših človeških slabosti ohranila čisto).

Četrto prelepo pero cvetlice Marije se je tako rekoč šele v naših dnevih prav

svetlo razcvetlo, namreč nauk: da je Marija brez vsega madeža izvirnega greha spočeta, dasiravno so verniki sploh bili te svete misli, kajti to sespodobi časti in visokosti božje Porodnice. Ne bil bi si najsvetejši božji Sin izvolil prebivati pod Marijinim srcem, ako bi bil našel najmanjši sled izvirnega greha in bi ona bila le trenutek hudiču v oblasti. Marija je torej tista izvoljena žena, katere sad, Jezus Kristus, je peklenski kači strl glavo – ona podobna tistemu gorečemu grmu v puščavi, katerega ja Mojzes videl goreti, pa vendar ni zgorel. Torej je nadangel Gabriel pozdravil Marijo milosti polno in sv. Janez je po mislih svete Cerkev videl v skrivnem razodetju Marijo na nebu kakor ženo, s soncem obdano, mesec pod njenimi nogami in na njeni glavi krono dvanajstih zvezd, kateri peklenski sovražnik z vsem zalezovanjem ni mogel storiti žalega. Sveta Cerkev imenuje Marijo lilijo med trnjem, kakor nevesto v visoki pesmi, vso lepo in brez madeža. Ali ni to visoko počeščenje Marije v oziru na zasluženje njenega božjega Sina vernikom jasno kazalo, da je Marija po posebni milosti vsemogočnosti božje bila brez vsega madeža izvirnega greha spočeta?

Zato so verni kristjani že v starodavnih časih obhajali prečisto spočetje Marije, kar je sveta katoliška Cerkev odobrila in potrdila ter ravno s tem tihoma potrdila nauk svete vere, da je Bog izvzel Marijo izvirnemu grehu in da ima tudi sveta Cerkev za prav, kar verno ljudstvo časti.

Papeža Sikst IV. in Pij V. sta dovolila sveto mašo in duhovsko službo (duhovne dnevnice) obhajati v čast Marije, brez vsega madeža spočete; papeži Inocencij XII., Klemen XI. in Benedikt XIV. so zapovedali praznik (svetek) prečistega spočetja 8. dan grudna in ukazali tudi osmino obhajati. Tako lepo se je razcvetal v sveti katoliški Cerkvi nauk brezmadežnega spočetja Marije.

Dokler pa sveta Cerkev verskega nauka o brezmadežnem spočetju Marije ni slovesno izrekla in oznanila, so se učeni možje o tem prepirali; toda ti prepiri so čedalje bolj potihnili, prošnje vernikov se pa množile, naj se pri sveti maši v Marijinem predglasju poje beseda: brezmadežnega spočetja, v lavretanskih litanijah pa dostavi: Kraljica brez madeža spočeta. Kar so posamezne bratovščine in škofije izprosile, to so želeli verniki po vesoljnem katoliškem svetu, naj bi sveta Cerkev verski nauk o brezmadežnem spočetju Marije vsemu svetu slovesno oklicala in vsakemu prepiru v tej reči tako v okom stopila (preprečila), da tudi pravoveren kristjan ne more biti, kdor ni te vere.

Na te obče prošnje vernikov so sedanji sv. oče papež Pij IX. na vse katoliške škofe l. 1849. pisali, naj jim naznanijo, kaj o tej reči mislijo; in od vseh krajev sveta so nastopniki (nasledniki) apostolov odgovorili, naj se nauk svete vere o prečistem, brezmadežnem spočetju Marija slovesno okliče in s tem povzdigne slava Marije. Da bi to spodobno in vredno dovršili, so sveti oče papež Pij IX. l. 1854. oznanili molitve in odpustke svetega leta, da izprosijo posebno razsvetljenje od Boga in pomoč Sv. Duha, skleniti in storiti to, kar je k večji božji časti, v hvalo preblazene Device in preljube Matere naše Marije.

Na to pobožno, imenitno opravilo so sveti oče preteklo leto v jesen pozvali veliko število katoliških škofov iz vseh krajev sveta v Rim, zbrali okrog apostolskega prestola, so še enkrat zaklicali Boga Sv. Duha v pomoč in na god (praznik) prečistega spočetja Marije v adventu, 8. grudna 1854, v veliki cerkvi sv. Petra med veliko mašo po evangeliju vpričo 54 kardinalov, 1 patriarha, 42 nadškofov, 98 škofov, veliko drugih mašnikov in brezštevilne množice vernega ljudstva na ves glas določili in vsemu svetu oznanili kakor nauk svete katoliške vere: Marija je bila brez vsega madeža izvirnega greha spočeta! To je četrto pero verskega nauka cvetlice Marije; četrta prednost visokosti Marijine, posebna milost vsemogočnosti božje, katere ni dosegel nobeden Adamovih otrok kakor(le) Marija, izvoljena hči nebeškega Očeta, preljuba Ma-

ti božjega Sina in Nevesta Svetega Duha.

Neizrečno je bilo veselje vernega ljudstva, zaslišati, da po verskem nauku naše svete Cerkve povodenj izvirnega greha, ki se je razlila po vseh Adamovih otrocih, v katerem so vsi grešili, ni dosegla Marije, prečiste Device, ko je bila spočeta v materinem telesu, kakor je svoje dni potok Jordan tiho stal, ko se je skrinja miru in sprave skozenj nesla. Tolike slovesnosti starodavni Rim že nad 200 let ni videl in slišal. Zvonovi vseh cerkva in topovi rimskega grada so vernemu svetu glasno oznanjali Marije četrto, le njej lastno prednost, da je brez vsakega madeža izvirnega greha spočeta in da je to, kar je dozdej bila le sveta misel, znanprej trden in stanovitni nauk naše svete vere.

Hvala iz milijonov vernih src se vali pred sedež milosti in vsemogočnosti božje za toliko visokost in toliko posebnih milosti, s katerimi je Bog okinčal (okrasil) Marijo. Na prošnjo Marijino se pa tudi roši (kar zaupamo) čez sedanji svet božje usmiljenje, katerega toliko potrebujemo. V to hvalo in zahvalo tudi mi povzdigujemo svoj glas – Bogu, ki je Marijo, našo preljubo Mater, toliko povzdignil – Mariji, o kateri trdno verujemo, da je brez madeža izvirnega greha spočeta. To skrivnost verovati bo naše zasluženje tem več množilo, čim trdneje ko verujemo; in za kolikor se bomo med nami povzdigala slava (čast) Marije, za toliko bo rastla Marijine priprošnje moč za vsakega kristjana posebej in za vesoljno krščanstvo sploh, ki posebno v sedanjih nevarnostih potrebuje Marijinega varstva, da bi se ljudstvo ne zagreznilo v prepad neverstva in krive vere. To je sveti namen naše matere katoliške Cerkve o tem slovesnem oznanilu.

Hočemo Marijo v prihodnje prav častiti, imamo posebno trojno dolžnost dopolniti, ki se nam podaja po tem oznanjenem nauku o prečistem, brezmadežnem spočetju Marije:

1. Dolžni smo trdno verovati, da je Bog z ozirom na zasluge Jezusa Kristusa, Odrešenika, dušo prebležene Device Marije obvaroval od prvega trenutka, ko se je spočela in njena duša s telesom združila, slehernega madeža izvirnega greha. Tega v prihodnje ne trdno verovati, bi nam bil toliko večji greh, za kolikor slovesneje to sveta Cerkev uči in zapoveduje verovati.

2. Dolžni smo to, kar v srcu trdno verujemo, tudi z usti očitno spoznati in, kadar bi bilo potrebno, ponesti se (postaviti se) za ta nauk, da je Marija v posebni milosti božji ustvarjena in v materinem telesu od Sv. Duha tako posvečena, da izvirni greh, v katerem so vsi drugi Adamovi mlajši spočeti, Marije ni dosegel. Bil je tudi sv. Janez Krstnik v materinem telesu posvečen, torej obhajamo njegovo rojstvo, pa ni bil spočet brez madeža izvirnega greha; to je le prednost Marije in samo Marijinega spočetja god obhajamo. Sv. Pavel uči: "S srcem se veruje k pravičnosti, z usti se pa spoznanje stori k zveličanju."

3. Naša sladka dolžnost je, veseliti se in častiti v brezmadežnem spočetju Marije tisto celó (prav) posebno milost in sami Mariji dodeljeno prednost, da jo je vsemogočni Bog obvaroval izvirnega greha, ki se je po vseh Adamovih otrocih razlil kakor povodenj. Zato pa tudi Marijino, brez izvirnega greha spočeto telo po mislih svete Cerkve ni v zemlji strohnelo in se v prah povrnilo, marveč Marijina smrt je bila le premenjenje njenega svetega telesa v večno življenje. Torej vnebovzetje Marijino tako veličastno obhajamo.

Veselijo se dobri otroci časti svoje Matere, veselimo se tolike visokosti in slave Marijine tudi mi kristjani; saj je Marija naša preljuba Mati, lepa Mati čiste ljubezni, katero poveljujejo vsi rodovi, zakaj velike reči ji je storil On, ki je mogočen in sveto njegovo ime. Lepše in bolj živoko bomo Marijo častili in ji prav po otroško služili, obilneje milosti bomo dobili po Marijinih prošnjah. – Bogu bodi torej večna čast in hvala za vse in slava Mariji, prečisti Devici, brez vsega madeža spočeti, vekomaj.

Amen. (3)

MARIJE VISOKOST IN ČAST

Slomšek je leta 1835 izdal zbirko pridig z naslovom: "Hrana evangeljskih naukov bogoljubnim dušam dana za vse nedelje in praznike"; tretji del obsega tudi govore za Marijine praznike. Tudi "Pridige osnovane", to je načrti za pridige, ki jih je več let objavljial v Drobtnicah, imajo nekaj dobrih načrtov pridig za Marijine praznike. Tu navajamo osnutek za pridigo na veliko gospojnico ali vnebovzetje Marijino, ker ta osnutek tako lepo razodeva Slomšekovo pojmovanje Marijine visokosti in časti. Za vodilo navaja zadnji stavek iz evangelija, ki smo ga do leta 1950 brali pri najsvetejši daritvi: Marija si je izvolila najboljši del, ki ji ne bo odvzet (Lk 10, 42). Potem pa podaja tale osnutek:

1. Hvaležni otroci obhajajo spomin svoje ljube matere – domači svoje skrbne gospodinje – katoličani danes častijo vnebovzetje Marije, naše Matere – gospe – nebes in zemlje Kraljice.

2. Veselo obhajamo god, ob katerem se je Marija, zapustivši dolino solz, za svojim božjim Sinom podala (šla za svojim božjim Sinom) in prejela najboljši del, katerega si je izvolila in ji nikoli ne bo odvzet.

3. Ta sveti spomin spodobno obhajati, premislimo:

I. Marije visokost, njo vredno spoštovati.

II. Marije čast, katero smo ji dolžni dajati.

Ozri se milo na nas, o Marija, in nam izprosi pomoč, te vredno častiti.

I. Marije visokost. Neskončno velik je Bog, Stvarnik nebes in zemlje. – Majhni smo mi, revni pozemeljski črvi. – Greh je naredil med Bogom in ljudmi neizrečeno veliko vrzel. – Človeka z Bogom spraviti je prišel božji Sin, se je vstopil med Očeta in človeka ter je med sebe in med nas povzdignil Marijo, po kateri je postal človek. – Tako je zadelal veliko vrzel in naredil preveselo vrsto. Na prvi vrsti je On, božji Sin, na drugi Marija, božja Mati, nad vse angele in svetnike povzdignjena, visoko imenitna:

1. Po svojem žlahtnem rodu – kraljeve Davidove hiše – ljubezniva hči Joahima in Ane – od prerokov oznanjena – od starih očakov poželena (zaželena) – kakor zgodnja danica mračnemu svetu.

2. Po svojih svetih čednostih – čisti ljubezni – modrosti – potrpežljivosti – ponižnosti. – Njo imenujejo učenci ženo z dvanajst zvezdami ovenčano, ki so Marije svete čednosti.

3. Po njenem povzdignjenju čez vse stvari v nebesih in na zemlji. – Veselo je zapustila reven svet. – Častito jo je sprejela presveta Trojica – Bog Oče svojo najljubšo hčer – Bog Sin svojo Mater – Sv. Duh svojo nevesto. – Razveselili so se vsi nebeški prebivalci svoje Kraljice. – To je tisti Marijin del, ki ji ne bo odvzet. – Tamkaj zdaj kraljuje z Jezusom – in za nas skrbi. Oh, naj bi Marijo tudi mi vredno častili!

II. Marije čast. Sovražniki katoliške vere so tudi sovražniki Marijine časti: Nestorijani v petem stoletju, Luterani naše dni. Ali sv. katoliška Cerkev zida velike temple, stavi oltarje Mariji v čast; ni lahko hiše, v kateri ne najdeš podobe Matere božje. In po pravici. "Po Mariji je prišel Bog Sin na to zemljo, po njej zaslužijo ljudje priti k Bogu." (Sv. Avguštin.) Pa le tisti Marijo vredno časte:

1. Kateri Marijine čednosti zvesto posnemajo – nje sveto čistost in sramežljivost (Lk 1, 29) – Marije pobožnost (Lk 2, 42) – Marije ponižnost (Lk 1, 38) potrpežljivost na poti v Betlehem – v Egipt – pod križem i.t.d. – Vsak stan, vsaka starost si lahko od Marije posnema zgled čednosti.

Kdor Marijo prav časti:

2. Naj se Marijini prošnji priporočja; ona je pomočnica kristjanov - tolažnica žalostnih (tu Slomšek opozarja na Življenje srečen pot str. 112); Marija je pribežališče grešnikov. "Še ni slišati, da bi bil pogubljen, kdor se je Mariji prav priporočil." (Sv. Anzelm.) - Imaš razuzdanega moža, malopridne - sovražne sosede - priporočaj jih Mariji. (Kako lepa je bratovščina prečistega Srca Marijinega za spreobrnjenje grešnikov)

3. Obhajaj njene svete godove (praznike) s postom in vrednim prejemom svetih zakramentov; in boš občutil Marijino materno skrb (Slomšek tu opozarja na Evangeljsko hrano, III, str. 9)

Konec. Srečni otroci, ki imajo dobro mater - srečni kristjani, ki imajo Marijo; in naj mati svoje dete zapusti, nas Marija ne bo zapustila, le bodimo mi njeni dobri otroci. - Visoko nad nami tam v nebesih kraljuje - globoko iz doline solz jo mi pozdravimo, kakor nas sv. kat. Cerkev uči: Češčena si Kraljica i.t.d. Amen.(4)

HOJA ZA MARIJO

Božji služabnik Baraga je Slovencem prevedel knjigo "Od počesčenja in posnemanja Matere božje". Tudi božji služabnik Slomšek je ob najrazličnejših priložnostih priporočal posnemanje Matere božje kot najlepši način češčenja nebeške Matere naše. Osnutku za pridigo na praznik male gospojnice ali Marijinega rojstva pa je dal kar naslov: Hoja za Marijo. Splača se ta osnutek dobro premisliti; takole Slomšek vabi:

1. Bálite (pridite) srečni otroci dobre Matere; nje god hočemo danes prav veselo obhajati. - Saj večje sreče ni za otroke ko dobra mati - ne slajšega veselja, kakor radovati se matere.

2. Pridite danes verni kristjani; rojstvo Marije hočemo obhajati, od katere je rojen Jezus, imenovan Kristus. Ravno danes se je svetu prikazala kakor zarja jutranja, lepa ko luna, svetla ko sonce (Vp 6, 9). Razveselila je žalosten svet; zakaj od Marije je rojen Jezus, kateri je imenovan Kristus (Mt 1, 16).

3. Ali kaj bomo Mariji za rešitvo (vezilo) dali? - Srebra in zlata nimamo - ona ga tudi ne potrebuje. - Našo posnemo (hojo za Marijo) ona želi, naj bo življenje otrok pot za Materjo k svetim nebesom.

Kako bomo za Marijo hodili, hočemo danes skleniti. Izprosi nam k temu pomoč, o Marijal

Razlaganje. Najbolj imenitna za človeka sta dva dneva, rojstva in pa smrti. Žalosten je rojstni dan za Adamove otroke. - Sveta Cerkev zato častito obhaja dan smrti svetnikov. - Vendar se veseli trojnega rojstva: Jezusa, božjega Sina - sv. Janeza Krstnika in Device Marije, brez madeža spočete.

Ako pa naše rojstvo ni tako veselo - bo vsaj vesela naša smrt, če lepo hodimo za Marijo in posnemamo njeno sveto življenje:

1. Po bogaboječnosti in pobožnosti. - "Kjer je vaš zaklad, tam je tudi vaše srce" (Lk 12, 34). Le taj vse veljá, kamor srce peljá. - Le v nebesa je Marijo srce peljalo, kakor nam priča nje visoka pesem: Moja duša poveljuje Gospoda, i.t.d. (Lk 1, 46 - 55). - Tako naj bo naše največje veselje Bog - naše želje nebeško veselje. Povzdiguimo svojo dušo v molitvah - v svetih pesmih in pogovorih. Naše noge naj hodijo po zemlji - naše srce naj bo v nebesih. To je prva steza hoje za Marijo.

Mi bomo za Marijo hodili:

2. Po zvestobi v svojem stanu: zvestoba je druga steza Marijina. Kako sramežljiva je bila (kot) devica, ker se je prestrašila angelskega pozdravljenja! (Lk 1, 29). - Kako ste pa ve, dekleta, zveste svojemu deviškemu stanu? - Kako živite vi, mladeniči? - Kdor svoje devištvo zapravi pred zakonom, stezo Mari-

jino zapustivši, se poda (gre) na široko cesto pogubljenja.

Kako zvesta je bila Marija (kot) zakonska žena svetemu Jožefu do smrti – kako skrbna gospodinja – kako ljubezniva mati! (Lk 2, 42). Ali posnemate vi, zakonski, Marijino zvestobo – starši Marijino skrb za otroke? – Ste (kot) družina tako pridni pri svojem delu? – Vi, kristjani, v svojem zadržanju, kakor vas Kristus uči? – Marija vsem naroča: "Kar koli vam moj Sin poreče, storite!" (Jn 2, 5).

Po stezi Marijini hodimo:

3. Po trpljenju. – Kar je Simeon Mariji napovedal (Lk 2, 35), se je natančno spolnilo. Poglejmo jo v Betlehemu pri jaslicah – na pobegu v Egipt – pod križem svojega Sina. Potrpežljiva dekla Gospodova je bila neprenehoma Kraljica mučnikov. Steza v življenje je potrpljenje. Kako smo pa mi režoči, ako nas kaj poboli – besedljivi, če nas kdo posvari – nevoljni, če nam ne gre vse po volji – jezavi, če nam ljudje ne storijo vse po volji! Tako dejanje ni hoja za Marijo, ki je po trnju trpljenja hodila v nebesa – akoravno je bila vsa nedolžna. – In če se na zelenem lesu taka godi, kaj bi se ne godilo nam, ki smo grešniki – suh les. "Bog tepe, kogar ljubi, in otroka ne pusti brez šibe" (Hebr 5, 6). – Veselimo se, ako trpimo zaradi pravice; tako hodimo za Marijo po stezi v izveličanje. Gotovo bo tako veselo naše drugo rojstvo za večnost, dan naše smrti. – "Tako ljubimo Marijo, katero častimo; častimo, katero ljubimo. Pa le takrat jo bomo prav ljubili in častili, ako jo bomo iz celega srca posnemali" – zvesto hodili za Marijo. (Sv. Jeronim.)

Konec. "Tvoje rojstvo, o Devica in božja Porodnica, je oznanilo vsemu svetu veselje; zakaj iz tebe je prisijalo sonce pravičnosti – Kristus, naš Gospod, ki nas je rešil pogubljenja in nam prinesel zveličanje, premagal smrt in nam dal življenje.

Veselite se danes Adamovi otroci; zakaj danes je prisvetila tista prečudna jutranja zarja, katere svetloba nam je oznanila sonce pravice, prihod iz višave." (Sv. Cerkev.) – Veselo pa tudi za Marijo hoditelj – Ti pa, Marija čez nas kraljuj, ti in tvoj Sin! Prosi za nas, sveta božja Porodnica, da postanemo vredni obljub Kristusovih! Amen. (5)

PREČISTA DEVICA, BREZ VSEGA MADEŽA SPOČETA

Zdi se, da so Slomšekovi življenjepisci premalo poudarjali, da je Slomšek prav posebno častil skrivnost Marijinega brezmadežnega spočetja.

Že štiri leta pred razglasitvijo verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju je v Drobtnicah objavil osnutek za pridigo za praznik Brezmadežne, v kateri hoče slovensko mladino ob pogledu na Brezmadežno navduševati za brezmadežno, čisto življenje; izredno lep je uvod: "Lepe so rože na polju – najlepša med njimi bela lilijska. – Svetle so zvezde na nebu – med njimi najprijaznejša danica jutranja. – Drage so vse svete čednosti človeškega srca; ali kar je lilijska med rožami, danica med zvezdami, je sveta čistost med čednostmi. Ravno danes sv. Cerkev obhaja spomin čistega spočetja Marije, prečiste Device, vseh devic Kraljice, in nam kaže najlepši zgled deviške čistosti. Lilijska v rokah drži, venec dvanajst zvezd se ji krog glave svetli, nam veliko čast pokazati – mladeniče in dekličice povabiti, posnemati Marije svet zgled."

Na god sv. Maksimilijana leta 1854 je svojim vernikom napisal za sveto leto, ki je trajalo od večernic pred vsemi svetniki leta 1854 do 31. prosinca leta 1855, poseben pastirski list, kjer slika izredno žalostne tedanje razmere, razlaga namen, ki ga ima sv. oče Pij IX. z razglasitvijo verske resnice o brezmadežnem spočetju Marijinem, navaja pogoje za zadobitev odpustkov ter spodbuja k zaupanju v Marijo, spočeto brez madeža izvirnega greha. Samo nekatere odlomke iz tega pastirskega lista omenjamo. Namen razglasitve: "Sv. oče Pij IX. z žalostnim srcem gledajo, kako hudo se po svetu godi, in močno jih skrbi za svoje verne otroke. Počeščenje Marije želijo povišati,

naj bi božja Mati, po vrednosti počeščena od svojih otrok, svojim vernim otrokom tudi obilnejše milosti izprosila." V imenu sv. očeta Pija IX. naroča: "Poslednjo nedeljo cerkvenega leta (26. listopada 1854) bo po vseh župnijskih cerkvah izpostavljeno presveto Rešnje Telo, da bi svetemu očetu papežu izprosili posebno razsvetljenje Svetega Duha za njih sveti namen" (razglasitev verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju). Dodaja tudi: "Praznik Marije, prečiste Device, brez madeža spočete, se bo to leto v adventu posebno svečano obhajal." Ko v istem pastirskem listu omenja name-ne, za katere naj za to, da bodo verniki deležni jubilejnega odpustka, molijo, silno lepo zaključí z mislijo na pomoč Brezmadežne: "Kar pa naša nevrednost ne (za)more izprositi, naj nam Marija pripomore, ona, nebes in zemlje Kraljica, vrata nebeška in zgodnja danica, pribežališče kristjanov, pomoč in zaupanje naše. Marijo Devico, brez madeža spočeto, v sedanjih dnevih posebno častiti in v pomoč klicati nas sveti oče opominjajo. Bo Marija za nas prosila, nam bo gotovo zadobila, česar potrebujemo, ako bomo le vredni otroci tolike Matere."

Krasen pastirski list o razglasitvi verske resnice o brezmadežnem spočetju Mari-jinem nam je že znan. Postno pastirsko pismo za leto 1855 pa je začel s pozdravom: "Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčena Marija, brez vsega madeža spočeta!" Isto leto je v Drobtinicaх podrobno opisal pobožnost cesarja Ferdinanda III. do Marijinega brezmadežnega spočetja, kako je na dvoru na Dunaju postavil veličasten steber s kipom Brezmadežne na vrhu. Poroča, da so 18. maja 1647 kip prečiste Device slovesno blagoslovili v cerkvi sv. Štefana na Dunaju, kako je cesar Brezmadežni izročil v varstvo in posvetil sebe, svoje domače in vse svoje podložne dežele ter se zaobljubil, da bo slovesno obhajal praznik prečistega spočetja Marijinega, prejšnji dan pa se postil.

Takoj za tem pa objavlja naslednjo zgodbo z naslovom: "Srečen ni, kdor Marije ne časti": Povzdigniti slavo Marije, so sveti oče Pij IX. pobožno mnenje, da je Marija, prečista Devica, bila brez vsega madeža, brez izvirnega greha spočeta, 8. grudna 1854 v Rimu vsemu vernemu svetu slovesno oklicali za prave vere nauk. Ob tem času je v imenitnem mestu S... mlad in bogat sin premožnega kupčevalca sedel v krčmi in je toliko grdo in brezbožno govoril zoper čast Marije Device, da ga ni le gostarica (gostilničarka) kregala, marveč sta ga svarila celo dva luteranca, da ni kar tako! Mladi dobrovoljnež pa se nič kaj ne zmení in kvasa, da je vseh groza. Drugi dan ta postopač jaha za kratek čas okoli mesta, prijezdi na ravno razpotje mimo Marijinega stebra; kar se konj ustraši in jezdeca tako neusmiljeno trešči na kamnit steber Marije, žalostne Matere, da si je bučo do možgan razbil, prsi potrl in desnico na tri kose zlomil. Vzdignejo ga in na pol mrtvega zaneso v bližnjo gostilnico. Celo osmino je brez zavesti ležal in ob koncu svečanosti je žalostno umrl. Neverniki pravijo: Ta nesreča se je siromaku pripetila. Pravoverni pa velijo: Bog je s tem ljudstvu očitno pokazal, da, kdor Marije ne časti, srečen ni."

Tako vidimo, kako je božji služabnik Slomšek v tem času ves živel v mislih na Marijo, spočeto brez madeža izvirnega greha, se veselil njene odlike ter gorel za njeno slavo. Takoj naslednje leto je v Drobtinicaх postavil krasen spomenik svojemu prijatelju Tomažu Korenu, župniku in dekanu v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu, ki je umrl na veliko sredo zvečer leta 1856. O njem pripoveduje tudi ganljivo zgodbo iz zadnjih dni njegovega življenja, ki razodeva njegovo nežno ljubezen do Brezmadežne, "Tiho nedeljo, na praznik oznanjenja Marije Device, je bilo v lavantinski škofiji ukazano slovesno oznanilo nauka svete katoliške vere, da je Marija spočeta brez vsega madeža izvirnega greha. To lepo opravilo so hoteli Koren, poseben častilec Marijin, še sami obhajati in sicer v lepi, Mariji posvečeni cerkvi, v neki podružnici v Trobljah, dobre pol ure hoda od Starega trga. Gospod kaplan so jih lepo prosili, naj ostanejo doma, da bi se jim bolezen ne shujšala; ali srčen služabnik božji so na to dejali: Svetega Janeza Evangelista so na stare dni nosili v cerkev, ker ni mogel hoditi;

zakaj bi se pa jaz iz ljubezni do Marije po ravnem ne peljal v cerkev? – Peljali so se, opravili poslednjo slovesno službo božjo, odpeli sveto mašo Bogu in Mariji v čast in sklenili svoje delo v vinogradu Gospodovem."

V poduku za zakonske žene in vdove spodbuja k zaupanju na brezmadežno zmagovalko Marijo: "Kar je Marija satanu glavo strla, žene lahko vse premagajo." Isto misel poudarja v pridigi ob času vojske leta 1859: "Predvsem pa kličimo in vpijmo k Mariji, nebeški Kraljici, katera je našemu največjemu sovražniku, peklenski kači glavo strla."

Ko na kvatarno sredo v adventu leta 1860 v pastirskem listu prosi molitvene pomoči in miloščine za sv. očeta Pija IX. ter vabi v družbo (bratovščino) sv. nadangela Mihaela, se sklicuje, da je Pij IX. tako povzdignil Marijino slavo z razglasitvijo verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju; zato pa Marija ne bo pozabila na tiste, ki bodo papežu pomagali: "Pač bo dopadlo (bo všeč) Mariji, prečisti Devici, ako skrbno pomagamo papežu Piju IX., kolikor (pre)moremo, kateri so tako visoko povzdignili Marijino slavo in čast. S solznimi očmi bodo naš sv. oče Pij IX. hvalili Boga in Marijo za toliko vašo ljubezen, pa tudi molili za vse dobrotnike."

Na praznik čistega spočetja Marije Device leta 1861, točno devet let po razglasitvi verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju, je pobožni škof Slomšek posvetil oltar v čast Marijinemu brezmadežnemu spočetju in blagoslovil podobo Brezmadežne za nov oltar v semeniški cerkvi v Mariboru, posvečeni sv. Alojziju. Ob tej priložnosti je za pridigo uporabil besede nadangela Gabrijela: "Bodi češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami (Lk 1, 28) ter govoril o trojnih zornicah: angelskih, naših in nebeških, zakaj naše vesele zornice so le okus veselja, ki nas čaka v nebesih. V pridigi večkrat govori zelo lepo o Brezmadežni in ljubezni preprostih služkinj do nje; saj so prav njihove deviške roke zbrale potrebni denar za oltar. V uvodu pravi: "Nov prav lep oltar, Mariji, brez madeža spočeti Devici, darovan, smo ravno posvetili in za vas in z vami sem na njem daroval prvo zorno mašo Mariji Devici. S tem oltarjem je postavljena krona tej cerkvi." Sredi pridige pa pravi: "Ko je bilo treba zapuščeno cerkvico iznova okrasiti, ni bilo najti bogatega dobrotnika, temveč ubogi duhovniki in še bolj ubogi krščanski posli so večidel dovršili to slavno delo. Kakor pridne bučelice (čebelice) tako so pobožne deklet skupaj nosile, naj bi se hiša božja dostojno okinčala (okrasila)... in oltar prečiste Device so darovale deviške roke pobožnih deklet nebeški Kraljici in deviškega stana posebni priprošnjici Mariji Devici. – Ta oltar je krona vse cerkve, pa tudi zlata knjiga, polna lepih nauk za nas." Potem pa krasno razlaga, kaj nas podoba Brezmadežne uči: "Podoba Marijina nam kaže dva pota v nebesa: pot nedolžnosti nam kaže nje snežnobelo oblačilo; – pot pokore nam kaže nje višnjati plašč; krona iz dvanajst zvezd spletena nas opominja k stanovitnosti, zakaj le tisti bo kronan, ki ostane stanoviten do konca; – stara kača grešnega poželjenja, od Marijinih nog poteptana, nam kaže, kam se imamo (se moramo) zateči v skušnjavah, namreč na materino srce Marijino; kdor pa na tem srcu počiva, njega peklena kača ne more vpikniti. Tako, ljubi moji, nam gre živeti, tako hočemo za Marijo priti v nebesa." Doda pa: "Marija svojih dobrotnic ne bo pustila brez plačila." In še pristavlja: "Kdor za hišo božjo skrbi, si najlepši spomenik pripravlja, ki mu bo vrata nebeška odprla. Vsaka sveta maša, ki se bo na tem oltarju služila (opravila), bo tudi na dobrotnike rosila božjo milost; – vsaka spokorna solza, ki se bo tukaj prelila v sv. premišljevanju, bo tebe, dobrotnik – dobrotnica, hladila tamkaj v vičah; – vsak očenaš in češčenamarija, ki se bosta pred tem oltarjem molila, bosta dobrotnikom pomnožila nebeško veselje." Končno pa se obrača tako lepo na prečisto Devico Marijo: "Ti pa Marija, prečista Devica, naša nebeška Gospa in mogočna Pomočnica, poglej na lepi oltar in vzemi ta dar otroške ljubezni, katerega danes tebi darujemo. – Pripravi vsem dobrotnikom in dobrotnicam še lepši in lepši prostor; – po-

blagoslovi jih na duši in na telesu. – Pridi nam pa tudi nekoč naproti; kadar vzamemo od tega sveta slovo, vzemi, usmiljena Mati, svoje otroke v sveto nebo, da bomo večne zornice v nebesih obhajali, Boga hvalili in tebe častili vekomaj, rekoč: Češčena si Marija, milosti polna!"

To je bil zares za božjega služabnika Slomškega morda najlepši praznik Brezmadežne; bil pa je tudi zadnji na tem svetu. Najbrž je praznik Brezmadežne leta 1862 že obhajal v nebesih tako, kakor je leto prej govoril: "Tam pri nebeški gostiji sedeti, – se z Marijo in svetniki in angeli veseliti, – tam, kjer se mladost ne postara, lepota ne mine, tam bomo obhajali večne vesele zornice nebeške!" Pred odhodom na obhajanje nebeških zornic je pa v čast Brezmadežni napravil še odlično dejanje. Franc Kosar, Slomšekov nekdanji gojenec, kasneje pa njegov spovednik in odličen pisatelj kar dveh Slomšekovih življenjepisov, slovenskega in nemškega, pripoveduje v Drobtnicah kakih sedem let po Slomškovi blaženi smrti, da je božji služabnik Slomšek v letu svoje smrti dal Marijo, brez madeža spočeto, za patrono (nebeško zaščitnico) mariborskemu bogoslovnemu semenišču. Zato Kosar Marijo, brez madeža spočeto, imenuje kar semeniško Mater.

Zelo prav je, da tako velikemu božjemu služabniku in tako velikemu častilcu Brezmadežne, ki je sam tudi tako čisto in brezmadežno živel, zelo priporočamo slovensko mladino, zlasti pa semeniščnike in duhovščino, naj popolnoma brezmadežno Mater Marijo prosi, da bi jih v dobi tolike nevere in nenravne grdobije posebno varovala. Saj Slomšek še v zadnjem svojem pastirskem listu ob povrnitvi iz Rima, ki ga je podpisal 20. rožnika 1862, navaja besede Pija IX. omogočni priprošnji Brezmadežne v velikih nevarnostih, ki jih je govoril zbranim škofom na binkoštni ponedeljek leta 1862: "Da pa bomo laže uslišani, se priporočimo Mariji, vselej Devici, brez vsega madeža spočeti, ki nam je bila in bo usmiljena Mati in najmogočnejša Pomočnica."(6)

MARIJINO ROJSTVO

Praznik Marijinega rojstva je božji služabnik Slomšek najbrž ohranil v zelo svetem spominu, ker je na ta dan leta 1824, kakor smo videli, prejel zakrament mašniškega posvečenja. Leto kasneje je na ta dan nastopil svojo prvo kaplansko službo. Drugo obletnico mašniškega posvečenja, na mali šmaren leta 1826, je kot bizeljski kaplan obhajal na Marijini božji poti na Svetih gorah, kjer je imel romarjem slavnostno pridigo. Osmo obletnico mašniškega posvečenja, na malo gospojnico leta 1832, pa je slavil na Prihovi, kjer je ta dan pridigal na novi maši g. Matija Popreja. V uvodu v pridigo lepo omenja pomen praznika Marijinega rojstva: "V resnici se danes obhaja veselo rojstvo prečiste Marije Device, nebes in zemlje Kraljice, katera je, rojena brez vsega madeža, za Mater Zveličarja našega izvoljena, kakor zlata jutranja zarja razsvetlila vesoljni svet." Za deveto obletnico mašniškega posvečenja, na mali šmaren leta 1833, pa je mogel opraviti najsvetejšo skrivnost v slavni Marijini božjepotni cerkvi v Marijinem Celju (Maria Zell). Na svojem počitniškem potovanju je na mali šmaren leta 1837 maševal pri frančiškanih v Novem mestu, potem pa v kapiteljski cerkvi poslušal pridigo nekega kanonika o češčenju Marijinem in o Marijini priprošnji, a Slomšek pripominja, kako je pridigar v jožefinskem duhu udrihal po romanjih. Slomšek je v "Hrani evangeljskih nauk" priobčil tudi pridigo o Marijinem rojstvu; krasen osnutek pridige za malo gospojnico, ki ga je objavil v Drobtnicah, pa smo že premišljevali.(7)

IME MARIJINO

Leta 1855 je Slomšek v Drobtnicah popisal, kako je prišlo do praznika Marijine-

ga imena. V tej razpravi ima nekaj zelo lepih misli o Marijinem imenu. Tako n.pr. takoj v uvodu pravi: "Kristjanom najslajši imeni sta Jezus in Marija, ki sta začetek našega veselja, edini in poslednji pomenik našega zaupanja. Jezusa presladko ime obhajamo drugo nedeljo po novem letu, Marijinega svetega imena se spominjamo nedeljo po njenem rojstvu. Sveta mati kat. Cerkev vredni obhaji (za vredno obhajanje) deli popolne odpustke, pa malo kristjanov ve, kako se je začel obhajati svet spomin Marijinega imena."

Potem pa pripoveduje, kako veliko zaupanje so v Marijino pomoč imeli ogrski kralj sv. Štefan, ki je Marijo izvolil za zaščitnico svojega kraljestva, avstrijski cesar Ferdinand III., ki je sebe, svoj rod, svoje dežele in podložnike izročil v varstvo prečiste Device Marije, ter poljski kralj Jan Sobieski, ki je v Marijinem imenu 12. septembra 1683 naskočil pred Dunajem premogočno turško vojsko, katero je vodil sultan Kara Mustafa, in jo premagal: "Milo so Dunajčani molili in klicali Marijo v pomoč, da ne bi Turki pometali križev iz stolpov in postavili na vrh svoj turški srp. Ravno so obhajali malo gospojnico, Marijino rojstvo, Marijo pomočnico klicali v pomoč, pa tudi ravno na male maše dan so zvedeli, da jim poljski kralj Jan Sobieski hiti v pomoč.... Dan 12. septembra napoči in že grmijo turški topovi. Kara Mustafa je zapovedal vpričo krščanske pomoči premagati Beč (Dunaj). Pa tudi krščanske vojske so pred svitom na nogah. Bilo je ravno jutro svete nedelje; pobožen kapucin Marko iz Aviano služi (opravi) sveto mašo in poljski kralj Jan mu streže ter prejme sveto obhajilo z drugimi vojščaki. Tako pripravljeni sežejo po orožju. Kralj Janez prisrčno pozdravi in odgovori svoje vojščake, naj se viteško nosijo in bojujejo ne za kralja ne za svojo slavo, temveč za Boga in celo krščanstvo velja ta dan njih boj. V imenu Marije, božje Matere, se vzdignejo na boj ter vidijo pod seboj na levi stiskano dunajsko mesto, na desni grozovito šotorišče sovražnih Turkov. Strah in groza opade majhno vojsko kristjanov, ko ugledajo tolike čete mogočnih sovražnikov; ali kralj Sobieski povzdigne krščansko bandero in v imenu Jezusa in Marije skoči nad divje čete Mohamedancev..." Zmagal je silovito turško vojsko pred Dunajem; drugi dan pa je Jan Sobieski po slavnostnem sprevedu odpasal svoj meč in ga v cerkvi sv. Avgušтина na Dunaju položil na Marijin oltar. Slomšek vprašuje: "Komu so pa rajni premagalci vedeli hvalo za toliko slavno premago?" Odgovarja: "Za Bogom Mariji premagalki, katera je vselej mogočna Pomočnica kristjanov." Končno pa pojasni praznik Marijinega imena: "Sveti oče papež Inocencij XI. so se Mariji zahvalili za to premago in naročili obhajati vsako leto v nedeljo po mali gospojnici ali po rojstvu Marije Device svečanost Marijinega imena v vedni hvalni spomin, da so ravno na to nedeljo kristjani po prošnji Marije, nebeške Kraljice, premagali pred Dunajem sovražne Turke."

V tej razpravi trdi tako prepričevalno: "Od nekdanj so kristjani v stiskah in težavah klicali Marijo v pomoč, vselej so čutili moč njene mogočne priprošnje in jo vedno imenovali Pomočnico kristjanov."

Leta 1858 je Slomšek v Drobtinicaх lepo naslikal krščansko podobo grofa Jožefa Radeckija. Ob tej priložnosti znova spominja na Jana Sobieskega ter njegovo veliko zaupanje v pomoč Marije Device, s katerim je planil nad tako močnega sovražnika.

Slomšek pa kot veliki slovenski pridigar rad začenja tudi svoje govore v Jezusovem in Marijinem imenu; sredi govorniškega ognja prav tako rad roti svoje poslušalce v Jezusovem in Marijinem imenu. Tako n.pr. v uvodu v novomašno pridigo na mali šmaren l. 1832 pravi: "Preden začnem v imenu Jezusa in Marije, prosim tebe, podeli tudi meni v imenu božjem svoj sveti mašni blagoslov." Podobno tudi v šesti pridigi o sedmih žalostih Marijinih: "Med vsemi nauki nam je le en najbolj potreba: Kako moramo živeti, ako hočemo srečno umreti; in ta nauk naj bo v imenu Jezusa in Marije današnji zapopadek (današnja vsebina) mojih postnih pridig." V isti knjigi prosi nedolžne duše: "Ljube, nedolžne duše, ki hodite po ravni, najlepši poti nedolžnega življenja,

o prelepo vas prosim v imenu Jezusa in Marije, ne dajte se zapeljati, ne zapustite nebeške steze, hodite zvesto po njej do kraja vaših dni, da bo vaša poslednja ura lepa, srečna in vesela vaša smrt."

Tako vidimo, da Slomšek v življenju ni pozabljal na Marijino ime in z njim v zvezi na Jezusovo ime. V življenjepisu gorečega dunajskega duhovnika Franca Ser. Šmida, ki je bil vsaj po očetu Slovenec, pa pripoveduje tudi njegove zadnje trenutke kako je n.pr. v pomoč klical tudi Jezusovo in Marijino ime. (8)

MARIJINO OZNANJENJE

V hrani evangeljskih nauk je Slomšek objavil tudi pridigo za praznik Marijinega oznanjenja. Napravil pa je tudi poseben osnutek pridige za ta praznik in ga priobčil v Drobtnicah leta 1850. Tam obravnava trojno Jezusovo rojstvo: večno rojstvo, rojstvo po učlovečenju v Marijinem telesu ter rojstvo v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. O učlovečenju Sina božjega v Marijinem deviškem telesu n.pr. takole govori: "Čudež nad vse čudeže nam priča današnji god učlovečenja Sina božjega. Glej, ti boš spočela v svojem telesu in rodila Sina, ki bo Sin Najvišjega imenovan, i. t. d. (Lk 1, 31 sl.) Tega čudeža človeški um ne zapopade (doume) - jezik ne dopove - pero ne popiše; le čuditi se je in pa moliti! ... Zgubljen je bil lep raj, zapravljen posvečujoča milost božja - človeštvo predano v greh in pogubljenje. Odrešiti ga ni mogel človek - ne angel; le Sin božji v človeški naravi. Glejte čudo božje." (9)

ANGELSKE ZORNICE

Božji služabnik Slomšek se je k skrivnosti učlovečenja druge božje osebe v Marijinem, brezmadežnem in prečistem deviškem telesu rad pogosto vračal. Tako je na zadnji praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, 8. grudnia 1861, ki ga je še obhajal na tem svetu, silno ganljivo začel svoj govor ob posvetitvi oltarja in blagoslovitvi podobe Marijinega brezmadežnega spočetja v Alojzijeви semeniški cerkvi v Mariboru o Mariji, Kraljici zornic: "Kako vesele so lepe zornice, kakor jih sveta katoliška Cerkve obhaja! - Zunaj črna tema, v hiši božji svetla luč! - Zunaj milo vpitje: Rosite ga nebesa! - Znotraj veselo petje: Slava na višavah, mir na zemlji! - In kdo je veselih zornic Kraljica? Marija, prečista Devica; njo osvetlujejo goreče sveče, njo častijo pobožne duše in veselo prepevajo: Marija, bod' češčena - danica jutranja!"

Potem takoj preide na prvo obhajanje zornic v tistem Nazaretu ob angelovem oznanjenju Mariji. Takole nas povede v Nazaret: "Kdo je prve zornice obhajal? Višji angel Gabriel, ko je prinesel Mariji pozdravljenje, rekoč: bodi češčena, milosti polna! - Črna tema je pokrivala zemljo, vsi ljudje so ječali pod težko butaro greha; le v Nazaretu se sveti Marija Devica kakor jutranja zarja. Od vekomaj izvoljena, vsega madeža obvarovana je Marija zdihovala v tihi samoti: Rosite ga nebesa od zgoraj in oblaki dežite pravičnega; odpre naj se zemlja in rodi Zveličarja! (Iz 45, 8). - Priplava v nebeški svetlobi Gabrijel, eden izmed najprvih angelov, in prvi izreče na zemlji veseli glas: Bodi češčena; - milost si našla; - Sina božjega rodila in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan. In bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj in njegovemu kraljestvu ne bo konca. - Kar svet stoji, še nikdo ni izustil tako čudežne besede. Tudi Marija je ostrmela in se začudila, rekoč: Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam? - In angel jo potolaži, rekoč: Sveti Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zavoljo tega bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji. - Marija spozna voljo božjo in ponižno odgovori: Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi. (Lk 1). - Na te Marijine prelepe besede so se sv. nebesa odprla. Prišel je božji Sin prebivat v prečisto telo Marije Device; kakor

malo dete je človek postal in Mariji devištva ni vzel, ampak posvetil. Devica je bila - porodila - ostala; - materino zasluženje venča v njej deviška čast. (10)

ANGELSKO ČEŠČENJE

Zares je božji služabnik Slomšek moral goreče častiti deviško Mater božjo in skrivnost učlovečenja, ker je kot duhovnik in škof vernikom tolikokrat priporočal molitev angelskega češčenja, v kateri se trikrat na dan spominjamo dveh takovelikih skrivnosti svete vere: Marijinega deviškega materinstva in učlovečenja božje Besede, ki je iz ljubezni do nas meso postala (pr. Jn 1, 14).

Ko so 13. oktobra l. 1839 v Vuzenici slovesno blagoslovili štiri nove zvonove, je nadžupnik Slomšek prosil v slovesnem slovenskem govoru: "Trikrat na dan se zahvalimo za največjo milost in dobroto učlovečenja Kristusovega in molimo v ta spomin angelsko pozdravljenje. Naj se tudi Marija počasti, naša preljuba Mati, ki nam je Izveličarja rodila." - Pri slovesni umestitvi za škofa v Št. Andražu (Šentandražu) dne 19. julija 1846 je novi škof Slomšek želel kot višji pastir svojim ovcam: "Angelsko češčenje trikrat čez dan in molitev pred jedjo in po jedi bodi rosa nebeška, s katero oživljate vse svoje dejanje in nehanje." Isti dan, 19. malega srpana 1846, pa se v pastirskem listu ob nastopu svoje škofovske službe obrača na vsako svojo ovčko s prošnjo: "Slišiš jutranjico, opoldne ali zvečer zvoniti, ne odlašaj moliti, naj bo na potu ali pa doma." - Leta 1859 pa je Slomšek napisal v resnici prekrasen pastirski list o domači službi božji. V njem naroča najprej gospodarjem in gospodinjam: "Ko dojdete h kosilu (zajutruku), moli gospodar ali gospodinja ali pa kdo drugih angelsko češčenje s svojo družino; lahko, da je katero pozabilo moliti. Ravno tako tudi opoldne pred kosilom (južino) in zvečer pred večerjo." Potem pa vabi še rokodelce, ki so s svojimi pomočniki hodili tedaj od hiše do hiše delat: "Vi rokodelci, ki po hišah daleč okoli pridete na delo (šivarji in šivilje, čevljarji, tesarji in zidarji), oh ne pozabite s svojimi pomočniki jutranje in večerne molitve; pa tudi angelsko češčenje na glas molite, kadar pridete k mizi! Domači ljudje vas bodo čuli in se bodo od vas naučili, ako še niso izgubili vere. Apostolsko delo bo to, pa tudi plačilo veliko." - Leta 1860 je Slomšek kot škof zopet prišel v svojo nekdanjo preljubo župnijo Vuzenico na slovesnost prenovitve stare nadžupnijske cerkve. Pa je v slovesni pridigi zopet navduševal za pobožnost angelskega češčenja: "Trikrat na dan iz visoke line zakliče zvon in verne opomni moliti angelsko pozdravljenje. Oh kako lepo in veselo je to o svitu, opoldne in zvečer za večno luč!" - Leto pred svojo smrtjo je v Drobtinicah slovenskim vernikom napisal - "Zlato ravnilo krščanskega življenja". Tam daje tudi tole navodilo: "Kadar čuješ jutranjico, opoldne in pa večno luč zvoniti, ne odlašaj moliti angelskega češčenja, rekoč: Angel Gospodov i. t. d." - Ko je 8. decembra 1861. ob posvetitvi oltarja in podobe Brezmadežne v Alojzijevi semeniški cerkvi v Mariboru razlagal skrivnost angeloovega oznanjenja Mariji, se je kar raznežil in morda zadnjič v življenju naravnost ganljivo prosil: "Zato pa vsak dan trikrat ponavljamo to pozdravljenje angelovo in srečen vsak, kateri te molitve ne opusti vse svoje žive dni kakor menih Viktor Hugo, ki se v samostanu ni naučil drugega kakor: Ave, Maria - Češčena si, Marija! To je ponavljal od ranega jutra do poznega večera na vrtu pri delu in v hišici pri počitku; pa tudi njegova poslednja beseda na smrtni postelji je bila: Češčena si Marija! Bere se, da je iz njegovega groba prirastla bela lilija in na vsakem perescu so se brale besede: Češčena si, Marija! O ponavljajmo tudi mi Marijino češčenje goreče in veselo vse žive dni, potem smemo upati, da ga bomo enkrat (nekoč) popevali tudi s sv. angeli pred nebeškim tronom Marijinim.

Prav je, da v dobi, ko toliko poudarjajo, naj bi obnovili v Cerkvi pobožnost angelskega češčenja ter jo opravljali posebno za trpeče brate in sestre molčeče Cerkve

za rdečo železno zaveso, pokažemo na božjega služabnika Slomškega kot velikega apostola angelskega pozdravljenja Mariji. (11)

OBISKOVANJE BL. DEVICE MARIJE

Tudi na skrivnost Marijinega obiska sorodnice Elizabete Slomšek ni pozabil v svojih pridigarških osnutkih. Ob uvodni misli: Marija je prišla v hišo Zaharijevo in pozdravila Elizabeto (Lk 1,39), obravnava vprašanje o našem obiskovanju. Samo nekatere stvari omenimo, ki so v zvezi s to skrivnostjo pomembne za naše življenje.

Takole Slomšek začena: "Milo godovno obiskanje kaže Marijino čudno (čudovito) ljubeznivost in priljudnost do bližnjega. Po angelu zve veliko srečo svoje tete in se hitro poda (hitro gre) obiskat Elizabeto iz treh svetih namenov: naj bi Jezus sv. Janeza posvetil v materinem telesu – da bi se srečni materi razveselili in Bogu dali hvalo – da bi ostarljivi (ostareli) teti postregla, nam pa dala lep zgled krščanske postrežnosti." (Tu navaja Slomšek Djanje svetn., II, 6/7) – Po zgledu Marijinem je priljudnost tudi naša dolžnost: obiskovati žlahto (sorodstvo) in sosesko ob posebnih časih kake žalosti ali veselja. Veselje poslajšati, trpljenje polajšati nam veli krščanska priljudnost in ljubezen. Drug drugega težave nosite in boste dopolnili postavo Gospodovo (Gal 6,2) – Kakor so ljudje – taka tudi naša obiskava: dobra ali hudobna, in godi se nam obiskovanje po besedah sv. pisma: z dobrimi (svetimi) ljudmi boš svet, s hudobnimi hudoben (Ps 17,27). Po zgledu Marije dajmo: I. se slabega obiskovanja varovati; II. le dobre in poštene ljudi obiskovati."

Potem podrobno našteva, katerih slabih obiskov se varujemo. Nato pa govori natančno o dobrih obiskih: "Obiskovati poštene hiše in ljudi po zgledu Marijinem iz svetega namena je naša dolžnost." Tako n. pr. svojo žlahto (sorodstvo), sosesko, Bogu in Mariji pa svetnikom posvečene cerkve, bolnike in jetnike. Ko n. pr. razlaga, kako je treba obiskovati sosesko iz priljudnosti, za kratek čas, daje res krasno navodilo: "Pa kakor so bili pogovori Marije in Elizabete le božja hvala, tako naj (bodo) obiskovanja pomenki o božji besedi in o drugih poštenih rečeh – tudi svete pesmi naj bodo. Beseda božja naj prebiva obilno med vami; z vso modrostjo učite in opominjajte se s svetimi pesmimi in pogovori (Kol 3, 16–17). – Žalostno je v soseski živeti, kjer se sosed sosedu izogiba in se sosedje le tistikrat snidejo, kadar se skregajo. – V taki soseski Marije ni."

Ob sklepu pa pravi: "Pač je bila srečna vsa Zaharijeva hiša po obiskanju Marijinem (Tu Slomšek opozarja na Djanje svetnikov, II, 8/9). Srečni bomo tudi mi, dokler Marijo vredno častimo, njene svete zgleds posnemamo in se ji priporočamo. (Djanje svetnikov II, 9, 1). Tudi nas hoče Marija obiskati v skušnjavah, v težavah, v bolezni in na smrtni postelji." (12)

BOŽIČNA SKRIVNOST

Božjega služabnika Barago je skrivnost božične noči dostikrat tako prevzela, da se je v misijonih ob branju evangelija svete noči tako raznežil in razjokal, da sploh govoriti ni mogel in je odšel s prižnice. Nekaj podobnega je bilo pri Slomšku. V Drobtincah za l. 1847 v članku "Jezusove jaslice" riše navade po Francoskem in Laškem na sveti večer: "Po Francoskem in Laškem začno božični praznik, kakor hitro se jim sveta bila (t. j. bedenji dan pred božičem) zmračí. Je sonce v božji gnadi (milosti) zašlo, vaščani prav skrbno povsod pogasijo luč in ogenj po vseh hišah in hitijo v bližnjo cerkev Matere božje prižgat svoje bakle pri lampici, ki gori pred oltarjem Device Marije. Mašniki jim blagoslovijo goreče bakle in kmetje z veseljem letijo po svojem polju z gorečimi baklami in prižgejo doma na ognjišču lep ogenj, da se od njega o-

svetli vsa hiša." Potem pa sedem in štiridesetletni škof Slomšek s silno nežnostjo pozdravlja spomin na sveto noč iz otroških let: "Oh, pozdravljena mojemu srcu, ljuba sveta noč, mojih otroških let največje veselje! Vzel mi je svet mnogo veselje nedolžnih mladih dni; ostal mi je spomin tvojega otroškega veselja. Vsako leto se še spominim, kako srečen sem bil, ko sem pri jaslicah doma v kotu prižgal dve svečki, kadar smo pokleknili okrog mize na svet večer in sveti rožni venec molili; še vselej mi srce oživi, kadar zapojem staro, milo božično pesem "Eno Dete je rojeno" in hvalim Boga, ki svojim otrokom toliko nedolžnega veselja v svetih praznikih da. Takih je nebeško kraljestvo (Mr 10, 14)."

Pred sto desetimi leti (l. 1849) je Slomšek v Zgodnji danici napisal krasen članek: "Lepo petje, lepo srce". V njem opisuje n.pr. tudi, kako so se kot otroci veselili novega leta: "Tudi novega leta smo se veselili; čeravno ni bilo čestitkarjev, so pa pevci došli novo leto pet. Zapeli so o Mariji, zari jutranji, o svetem Jožefu, njenem ženinu, o novorojenem Detetu Jezusu, pa voščili vsem domačim, starim in mladim veselo novo leto. Ko bi trenil, so potihnili vsi kolovrati, kadar so se pevci oglasili pred pragom ali pa pod oknom. Hitro smo stopili k vratom, jih malo odprli in željno poslušali, dasiravno se je hiša razhladila. Zdelo se nam je, kakor bi sveti Trije kralji hodili po svetu in iskali Zveličarja, če ne bi jim mati podarili kodeljo prediva, oče pa kak denar, ko so vzeli slovo od nas." (13)

Tako je Slomšek tudi ob svetih božičnih praznikih mislil na deviško božjo Mater Marijo.

SVEČNICA ALI OČIŠČEVANJE PREČISTE DEVICE MARIJE

Za svečnico ali očiščevanje prečiste Device Marije je Slomšek ob evangelijskem poročilu: Ko so se dopolnili dnevi njenega očiščevanja po Mozesovi postavi, so ga (Jezusa) prinesli v Jeruzalem, da bi ga postavili pred Gospoda (Lk 2, 22), napravil poseben osnutek za pridigo o očitni službi božji, kjer n.pr. pravi: "Veliko čednih naukov ima za nas ta vesela prigodba; - med vsemi nas pa zgled Marijin uči sveto očitno službo božjo obhajati. - Mariji, prečisti Devici ni bilo potreba očiščevanja - lahko bi se bila izgovorila, da nje postava ne veže; - ali hotela nam je pokazati, kolika je dolžnost očitne službe božje - kako se naj dopolni; - zato nese svoje božje Dete v tempelj. Ob koncu pa daje krasen nauk: "Le en tempelj so imeli Izraelci, v katerega je Marije hodila; mi imamo v vsaki srenji svojo cerkev; le skrbno hodimo v njo k službi božji. Vsaka služba božja nam mora biti ena stopinja bliže svetih nebes, vsaka pridiga, vsak krščanski nauk nebeška roža in naša duša pridna bučelica (čebelica), ki si nabira hrane za večno življenje." (14)

JEZUS, MARIJA, JOŽEF

Morda je prav, da vsaj mimogrede omenimo, da je Slomšek priporočal tudi češčenje sv. Družine ter klicanje treh najslajših imen: Jezus, Marija, Jožef, zlasti za pomoč ob smrtni uri.

Za nedeljo po novem letu je ob evangelijski za to nedeljo (Mt 2, 19 - 23) napravil poseben osnutek za pridigo o pravi reji (vzgoji) otrok, kjer krasno govori o sveti Družini.

V uvodu pravi: "Preljubi moji poslušalci, za novo leto vam imam kaj dati. Lepo, drago reč, ki več velja od zlata in srebra; in če vse drugo zgubite, naj vam moj dar za novo leto ostane. - Kje pa je? Tri svete osebe v današnjem evangelijski: Jezus, Marija in sv. Jožef; te vam za novo leto podam; očetom svetega Jožefa, materam Marijo in otrokom božje Dete Jezusa. Oh, sprejmite ta dar v živo ogledalo prave krščanske

reje otrok. Otroška reja (vzgoja) je najimenitnejše delo, katerega malokdo prav zna, čeravno ima dvojno opravilo: I. Otroke skrbno varovati. II. Otroke pridno učiti in vsega dobrega vaditi. – Bog nam daj starše, kakor sta bila Marija in sv. Jožef, bomo imeli otroke ljubeznive kakor Dete Jezus." Potem krasno govori o dolžnosti staršev do otrok, kjer n.pr. pravi: "V skrbi imejte torej svoje otroke, kakor sta Marija in sv. Jožef lepo varovala Jezusa." Konec pridige je posebno lep: "Za novo leto vam lep dar izročim; prejmite ga in zvesto ohranite: Jezusa, Marijo in svetega Jožefa. Najboljše je Oče nebeški Mariji in Jožefu izročil: svojega Sina, malo Dete Jezusa. Kako skrbno sta ga varovala, kako lepo izredila! – Najžlahtnejše blago je Bog tudi vam, očetje in matere, zaupal – otroke, po božji podobi ustvarjene – kakor angelce očiščene vam je dal, da bi jih izredili (vzgojili) modre ljudi, pravične kristjane, svetnike za nebesa. Oh, po zgledu Marije in svetega Jožefa jih redite in ne pozabite, da vse to Jezusu storite. – Pa tudi vi, otroci, bodite Jezusu podobni; rastite ne le na starosti, marveč na modrosti in ljubeznivosti pri Bogu in pri ljudeh – staršem svojim veselje in čast. – Jezusa, Marijo in svetega Jožefa vam dam za novo leto; te svete tri osebe naj bodo v življenju vaša tovarišija, v smrti vaša pomoč, v večnosti pa vaše veselje."

V stanovskem poduku za device in samice prosi: "Jezus, Marija in sveti Jožef naj bodo tvoja tovarišija v veselju in žalosti, v življenju in v smrti; srečna boš časno in večno." V posebni obljubi, ki so jo dekleta molile ob misijonu je tudi besedilo: "Jezus, Marija in sveti Jožef, vam izročim svojo dušo in telo. Rajši hočem umreti kakor grešiti."

Za godovno škofa, spoznavalca je naredil poseben osnutek pridige o pripravi na srečno smrt, kjer je med sedmimi prijatelji srečne smrti omenjena: vsakdanja priporočba Jezusu, Mariji in svetemu Jožefu za srečno zadnjo uro. (15)

SVATBA V KANI GALILEJSKI

Za drugo nedeljo po razglašenju Gospodovem, ko beremo evangelij o svatbi v Kani galilejski (Jn 2, 1 – 11) je Slomšek sestavil osnutek za pridigo o zakonskem stanu, kjer tudi Marijo omenja; ko ženinom in nevestam naroča: "Potreba je ženinu in nevesti popolnoma se spraviti z Bogom po čisti spovedi, skleniti se z Jezusom po svetem obhajilu, priporočiti se Mariji, svojim patronom (zavetnikom) in angelu varuhu, naj bojo svatje."

V poduku za zakonske žene in vdove Marijo na svatbi v Kani galilejski stavi za zgled sosedom: "Dobre sosedice so zlata vredne; v veselju in trpljenju si pomagajo, kakor Marija ženinu in nevesti na svatovščini v Kani. Naj bo botrina ali sedmina, sosedica sosedu pomaga; česar glešča (kar ima, kar premore), rada da."

Morda je primerno, da tu dodamo še misel Slomšekovo iz postnega pastirskega lista za l. 1853. o peti cerkveni zapovedi: "Lepo je svojcem gostijo služiti (svojce pogostiti) in po zmožnosti tudi dolžnost; ali vaši svatje imajo biti pošteni, krščanski ljudje, vaše gostarije (gostije) kratke, vašemupremoženju primerne, brez vse potrate in nezmernosti, brez vsega hrupa in greha, da bode tudi usmiljeni Jezus vaš svat, Marija s svetim Jožefom vaša vesela tovarišija." (16)

ČEŠČENJE ŽALOSTNE MATERE BOŽJE

Iz življenja božjega služabnika škofa Friderika Barage vemo, kako zelo je častil Žalostno Mater božjo. Isto smemo trditi o božjem služabniku škofu Antonu Martinu Slomšku.

Za nedeljo po božiču si je izbral kot vodilo besede starčka Simeona Mariji: In tvojo lastno dušo bo presunil meč, da se razodenejo misli iz mnogih src (Lk 2, 35) ter

ob njih naredil osnutek za pridigo o krivi reji (vzgoji) otrok. V uvodu pravi: "Žalostne dni je bogaboječ Simeon prerokoval srečni Materi Mariji. - Veliko žalosti je uča-kala tudi Marija - slišala po krivem tožiti svojega preljubega Sina, preganjati, k smrti (na smrt) obsoditi - videla Jezusa gnati k grozovitni smrti - na križ pribiti - umoriti. Oh, v resnici je žalosti meč prebodel materino srce Marije: pa ne zanjo, ampak za grešen svet."

V osnutku pridige za veliki petek tolaži očete in matere, ki žalujejo za svojimi mrtvimi otroki: "Oče, žaluješ za pokojnim sinom, mati za hčerjo, katero ti je smrt pobrala: ozri se na Marijo, Mater žalosti, ki tebi kaže na krilu (v naročju) mrtvega Jezusa, katerega je umorila divja zver: tvoj greh."

Pa je bil Slomšek v prvi vrsti sam tisti, ki se je v življenju in ob smrtni uri tako rad oziral na podobo Žalostne Matere božje. Franc Kosar takole pripoveduje: "Zlasti pa so stavili svoje zaupanje v Žalostno Mater božjo, katere podoba je visela nad njih posteljo. Kar koli jim je bilo na srcu, na to podobo so pogledali; - kadar koli so šli od doma, so se ozrli na to podobo in večkrat postali med vrati ter se priporočili Mariji z ozirom (pogledom) na to podobo. Tudi v poslednji bolezni smo lahko spoznali, da jih je posebno tolažil pogled te podobe." Kosar na drugem mestu še to dodaja glede Slomškovega smrtnega dneva: "Zdaj (t.j. v večernih urah pred smrtjo) kakor celi dan so imeli najrajši svoje oči obrnjene na podobo Žalostne Matere božje nad posteljo." (17)

ZNAMENITE PRIDIGE O SEDMIH MARIJINIH ŽALOSTIH

Za god sv. apostolov Simona in Juda Tadeja je Slomšek napravil osnutek za pridigo o potrpežljivosti, kjer takoj v uvodu vprašuje: "Kako je to, da najsvetejši ljudje na tem svetu največ trpe?" Pa takoj za Kristusom omenja Marijo kot veliko trpinko. Zelo znamenite pa so postale njegove pridige o sedmih žalostih Marijinih, ki jih je govoril v postnem času leta 1837 kot takratni spiritual v celovškem semenišču v cerkvi-ci sv. Križa poleg Celovca, "pri katerih" - kakor poroča Kosar - "je bila taka gneča, da je moral priti že ob dveh popoldne, kdor je hotel za pridigo, ki se je začela ob štirih, še dobiti prostor: skoraj ves griček je bil natlačen ljudstva, katero še nikdar ni slišalo tako milo slovensko govoriti." Te pridige kažejo silno lepo Slomškovo nežno ljubezen do Žalostne Matere božje, takratne napake slovesnega ljudstva in veliko njegovo skrb za poboljšanje in zveličanje vseh ubogih Slovencev.

Vsaj nekatere odstavke iz posameznih pridig, ki jih je v celoti objavil v Drobt-nicah za l. 1857., omenimo.

Takoj v uvodu v prvo pridigo nam takole slika Žalostno Mater božjo: Umrl je edinorojeni Sin, ljubej (ljubljenec) Očeta nebeškega; - nebesa žalujejo, sonce in zvezde nimajo svetlobe; zemlja se trese, skale pokajo in pregrešne ljudi budé iz groz-nega spanja. - Umrl je preljubeznivi Sin Marije, preljuje Matere; poglejte, že v nje-nem krilu leži ves bled in mrtev in žalostna Mati se milo glasi, nas kliče k sebi in nam v duhu govori: O vi vsi, kateri greste mimo po poti: pomislite in poglejte, ali je ka-kaka bolečina toliko kakor moja žalost? (Žal 1, 12) - Kdo je tebi to, o Mati žalost-na, storil? Kdo je tebi preljubega Sina umoril? - To so storili vaši grehi; oni so meni umorili Sina. Vaši grehi morijo mojega Sina, meni pa prebadajo moje materino srce, ki vas ljubi in skrbi za vas, pa se boji, da bi bridko trpljenje in grenka smrt mojega Sina, njegova do zadnje kaplje prelita kri ne bila zgubljena. - O vi vsi, ki hodite mimo po poti svojega pregrešnega življenja: pomislite in poglejte, ali je tolika žalost, kakor je moja žalost materina! - Veliko je bilo sovražnikov Jezusovih, ki so njega, nedolžno Jagnje, umorili; še več je naših pregreh, ki še zmeraj na duhovni način mo-rijo Jezusa in žalostijo Marijo, našo ljubo Mater. Posebno pa je v sedanjih časih sedem pregrešnih glav, ki morijo duhovno telo Jezusa Kristusa, to je njegovo

Cerkev, in teh sedem pregreh je onih sedem prevelikih žalosti Marije, ki njeno materino srce prebadajo kakor ostri meči, in teh sedem žalosti Marije hočemo ta sveti čas premišljevati, jih z Marijo obžalovati, se spokoriti in se poboljšati."

Prva žalost Marije: staršev slaba skrb za svoje otroke.

Slomšek pravi: "Prva žalost Marije, prva korenina hudobi je sedanjega sveta je staršev slaba skrb za svoje otroke." Potem pa roti starše in otroke: "O vi vsi, starši in otroci, ki greste mimo po široki cesti pogubljenja, pridite in poslušajte prvo besedo, pogledajte prvi ostri meč Marijine žalosti, naj vam srce prebode in premeni žalost vaše ljube Matere v zveličansko veselje. Ti pa, usmiljeni Jezus, po tvoji za nas prelit, presveti Rešnji Krvi te prosim, daj, da bodo moje besede padle na dobro zemljo iz ostrega trnja prerodile žlahtne rože poboljšanja, žalost tvoje ljube Matere premenile v nebeško veselje. V imenu križanega Jezusa in Marije, žalostne Matere, bom govoril; v tem imenu me tudi vi zvesto poslušajte."

Kako je naš veliki cerkveni govornik znal priti do slovenskih src! V drugem delu pridige govori o slabo vzgojenih otrokih ter uporablja podobo o žalostni Materi božji glede staršev, ki jih slabi otroci ranijo s svojimi grehi: "Kakor na podobi Žalostne Matere božje vidite sedem sulic ali mečev, ki vam kažejo sedem žalosti Marije, tako imajo tudi malopridni otroci sedanjih dni sedem krvavih mečev, s katerimi hudo ranijo srce svojih staršev." Ti krvavi meči so: neubogljivost, lenoba ali zanikrnost, neusmiljeno grobijanstvo (surovost).

Druga žalost Marije: mladine slaba skrb za sveto čistost in nedolžnost.

Za vodilo uporablja besede iz Jeremijevih žalostink: "O vi vsi, ki greste mimo, pridite in pogledajte, če je tolika žalost, kakor je moja žalost. - Vsa lepota Sionske hčere je zdaj izginila" (Žal 1, 12). Pretresljivo lep je uvod: "Široka cesta se razdeva (odpira) po nevarnem svetu, gladka cesta pregrešnega življenja, veliko ljudi hiti mimo po gladki cesti, mladih in starih, moških in ženskih, ki drug drugega peljejo za roko in silijo v časno nesrečo in spravljajo v večno pogubljenje. To je tista cesta, o kateri Kristus govori: Širok je pot, kateri pelje v pogubljenje, in veliko jih je, ki po njem hodijo (Mt 7, 13). Za cesto pa stoji sveta gora, sveta gora krščanske pravičnosti; z nje se sliši mili glas, mili glas imenitne gospe, skrbne, ljubeznive Matere, ki obžaluje svoje sine in hčere, kateri jo zametujejo in po široki cesti posvetnega življenja mimo nje grejo, hitijo v večno pogubljenje. - O vi vsi, ki mimo greste, pomislite in pogledajte, ali je tolika žalost, kakor je moja žalost za vas, tako milo tožuje Marija, Mati žalostna, z visoke gore svete čistosti in nedolžnosti: Zakaj vsa lepota Sionske hčere je zdaj zginila. - Pregreha hčere mojega ljudstva je postala večja, kakor je bila pregreha Sodome. - In kdo je ona Sionska hči? Katera je tista strašna pregreha, nad katero naša preljudba Mati tako žaluje? Sini in hčere nebeškega Siona ste vi, mladeniči in deklíce, fantje in device, častitljiv cvet svete matere katoliške Cerkve. Velika pregreha Sodome je nečistost in prešuštvo, ki sinom in hčeram jemlje nebeško svetlobo svete čistosti, pomandra žlahtni cvet čiste nedolžnosti vsem, kateri se podajo (gredo), zapustivši pot deviškega življenja, na prostorno cesto nesramnega življenja in premalo skrbe za čistost. Ravno ta slaba skrb mladeničev in deklic je druga žalost Marije, ki prebada njeno ljubeznivo srce, in ravno to žalost hočem danes premišljevati, zakaj ravno to je tista rana, na kateri gnije sedanji čas človeški rod.

Kako bi Slomšek slovenski mladini, ki v toliki nevarnosti brezbožne vzgoje tone v močvirju nenravnosti, pridigal o tej Marijini žalosti danes po več kot sto dvajsetih letih! Tudi za sodobno slovensko mladino velja njegova prošnja v pridigi o drugi žalosti Matere božje: "Prosim vas v imenu Marije, Žalostne Matere, posnemajte, njeno

čisto življenje, varujte se pregrešnega sveta in kakor Marija služite zvesto svojemu Gospodu!"

S silno bridkostjo se obrača na zapeljane fante in dekleta: "Kaj pa bo z vami, vi zapeljani, v nečisti greh zakopani mladeniči in deklice revne? Nad vami žalujejo sveta nebesa, zavoljo vas zdihuje zemlja, zavoljo vas žaluje vaša preljuba Mati Marija, prečista Devica; - vi ste pa le dobre volje, rajate (plešete) po širokem potu pogubljenja in peklensko brezno ima z vami veselje. Vi ste zapustili svojega Boga, ne porajtate (se ne zmenite) več za nebesa, se ne bojite pekla; le samo posvetna sreča ali nesreča vas še skrbi."

Tretja žalost Marije: Slaba skrb gospodarjev za svojo družino - nepošteno zadržanje poslov do svojih predstojnikov.

Za vodilo so mu zopet besede iz Jeremijevih žalostink (Žal 1, 11-12). Marijino žalost pa takole riše: "Gospodari tožujejo svoje posle; posli zdihujejo nad svojimi gospodarji, en stan dolži drugega in prava sreča med nami umira. - Nad to nezvesto bo žaluje nebeški Oče, Gospodar vseh gospodarjev, ker vidi svoje otroke nesrečne; nad tem slabim zadržanjem tožuje naša ljuba Mati Marija, prečista Devica, in v duhu kliče ljudem: O vi vsi, ki greste mimo po poti svojega pregrešnega življenja: pridite in pogledajte, kolika je žalost moja! Ljudstvo, ki bi bilo lahko srečno, zdihuje; veliko ljudi, ki bi lahko pošteno živeli, išče kruha; koliko od njih, ki v svojem stanu noče pravično živeti, celó večno zveličanje svoje proda za živež. Premala skrb gospodarjev in gospodinj za svojo družino pa tudi nepošteno zadržanje poslov do svojih predstojnikov je tretja žalost Marije, katero hočemo premišljevati."

Ob koncu pridige tako ganljivo tolaži posle, ki morajo veliko trpeti: "Ako veliko trpite in se vam hudo godi, oglejte se (ozrite se) na Jezusa, svojega Gospoda; tudi on ni prišel na svet, da bi mu ljudje služili, ampak da bi on služil ljudem, za katere je trpel in umrl. Oh, obrišite si solze, povzdignite svoje srce proti nebesom in razveselite se svojega težavnega stanu; več ko trpite, bolj ste podobni Jezusu, božjemu Sinu, ki se je tudi ponižal in za nas postal hlapec; zato ga je pa tudi Oče nebeški povišal; in bo povišal tudi vas, če vas bo našel zveste. - Kadar je vaše srce žalostno, obrnite se na Marijo, prečisto Devico; tudi ona je bila ponižna dekla svojega Gospoda na tem svetu in je zdaj nebes in zemlje Kraljica. Ako boste z njima pravično žalovali, boste tudi z njima v nebesih kraljevali."

Četrta žalost Marije: slaba skrb kristjanov za božjo službo.

Za vodilo je Slomšek zopet vzel besede iz Jeremijevih žalostink: O vi vsi, ki greste mimo po poti, pridite in pogledajte, če je tolika žalost, kakor je moja žalost. - Ceste na Sion žalujejo, ker jih ni, ki bi hodili k obhajanju godov (Žal 1, 12.4)

V tej pridigi tako razglablja: "Glasni zvon kliče iz stolpa ljudi, priti k božji besedi; ali kristjanov ni - veliko od njih se je pot že zarastel - in bati se je, da se jim bo še bolj zarastel; zakaj on je ozek in oster; pot v posvetne pridige pa gladek in širok, torej toliko ljudi hodi po njem. - Jezus, Učenik večne resnice, se milo drži - Marija, naša ljuba Mati žaluje; duhovniki, božji namestniki zdihujejo, ker je po navadi tako malo ljudi k pridigam in krščanskim naukom."

Peta žalost Marije: dušno spanje grešnikov.

V tej pridigi, kjer za uvod navaja zopet Jeremijeve besede iz Žalostnik (Žal 1, 18), joka z Jezusom in žaluje z Marijo: "Oh toliko ljudi, čeravno na truplu bedé - vendar na duši spi - žalostno spanje pregrešnega življenja - večne smrti! - To je tisto žalostno, nevarno spanje, zavoljo katerega se je usmiljeni Jezus milo razjokal nad

Jeruzalemom, rekoč: Oh, da bi spoznalo tudi ti zdaj o pravem času, kaj služi tvojemu zveličanju; ali skrito je zdaj pred tvojimi očmi (Lk 19, 41). To dušno spanje grešnih ljudi je duhovna žalost naše ljube Matere Marije, prečiste Device, čez katero v duhu tožuje, rekoč: Poslušajte, vsa ljudstva, in glejte mojo bolečino: deklice moje in mladeniči moji so šli v sužnost (Žal 1, 18).."

Šesta žalost Marije: slaba priprava na srečno smrt.

Vodilo za šesto pridigo so Slomšek bile Jeremijeve besede, ki jih polaga v usta Žalostni Materi božji: "Zato jaz jokam in moje oko toči solze, ker je moj odžalnik (tolačnik) ki bi poveselil mojo dušo, daleč od mene; moji otroci so (po)končani, ker je moj sovražnik premagal" (Žal 1, 16). Šesto Marijino žalost pa potem takole utemeljuje: "Dve reči sta, kateri ljudje premalo premislijo: kratko življenje in neskončna večnost; dve reči sta, za kateri ljudje premalo skrbijo: za večno blago in za srečno poslednjo uro. Premala skrb za srečno smrt je šesta poglobitna žalost naše ljube Mater, prečiste Device, ki nad nami milo tožuje, rekoč: Zato jokam in moje oko toči solze, ker se pogubi toliko mojih otrok, ki jih sovražnik premaga poslednjo uro nepraviljene."

Zato v isti pridigi tako goreče priporoča vsakdanjo molitev v čast križanemu Jezusu in žalostni Materi božji za srečno zadnjo uro: "Kako lepa, sveta je torej bogaboječa navada tistih kristjanov, ki vsak večer, preden ležejo, molijo (žebrajo) v čast Jezusu na križu in Žalostne Matere Marije pod križem za srečno poslednjo uro. Prosite in boste prejeli; iščite in boste našli srečno in veselo poslednjo uro tudi vi!"

Božji služabnik Slomšek je najbrž tudi sam to pobožno vajo zvesto opravljal, ker si težko mislimo lepšo smrt, kakor je bila Slomšekova, ko se je s svojimi umirajočimi očmi ves dan oziral na podobo žalostne Matere božje nad svojo smrtno posteljo.

Sedma žalost Marije: malo število izvoljenih - veliko pogubljenih.

Za vodilo te zadnje, tako pretresljive pridige je Slomšek izbral zopet besede preroka Jeremije: Oj vi vsi, ki greste mimo po poti, pridite in pogledajte, če je toliko žalost, kakor je moja žalost. - Katere sem odgojila in redila, je moj sovražnik požrl" (Žal 1, 12; 2, 22).

V uvodu takole razmišlja: "In ravno ta strašna resnica je sedma največja žalost Marije, naše ljube Matere, ki pod krvavim križem našega odrešenja drži v svojem križu mrtvo telo svojega ljubega Sina, Odrešenika našega, milo tožuje in nam v duhu veli: Oj vi vsi, ki greste mimo po poti i. t. d. - Zastonj je do poslednje kapljice iztekla za vas predraga kri mojega božjega Sina, zastonj so se meni po licih udirale mile solze za vas, zgubljeno je za vas zasluženo bridkega trpljenja, zastonj vse moje prošnje; vas, katere sem odgojila in redila, je (večidel) požrl moj sovražnik (peklenško brezno)! - Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih: ta strašna, pa gotova resnica naj bo moja poslednja letošnja postna pridiga, naj sveto skrb obudi za zveličanje naše, naj Marijino žalost premeni v veselje."

Vemo, da je število zveličanih skrivnost; veliko razlogov govori za to, da bo število zveličanih večje kot množica pogubljenih. Ker pa nimamo nezmotljive izvestnosti glede svojega osebnega zveličanja, je Slomšek, ki je podobno kakor božji služabnik Baraga izredno gorel za zveličanje duš, s to zadnjo pridigo v čast Žalostni Materi božji hotel svoje ljube Slovence opozoriti, naj resno delajo za zveličanje svoje duše. Saj je prav majhna skrb kriva, da smo v nevarnosti za svoje večno zveličanje: "Kako strašna in vendar gotova je ta resnica, kako velika sedma žalost Marije, naše ljube Matere, da je veliko število pogubljenih, malo pa zveličanih zato, ker je nam tako malo skrb za nebesa."

Da Slomšek svojih dragih poslušalcev ne bi spravil v obup, jih z ganljivo resnostjo potolaži: "Kaj nam je torej storiti? Ali nad svojim zveličanjem obupati? boste rekli. Bog ne daj tega; temveč z veliko skrbjo, s strahom in trepetanjem delajmo za svoje zveličanje, veli sv. Pavel. V Očetovi hiši je veliko prostora (Jn 14, 2), govori Kristus; vsakemu od nas je že pripravljeno lepo mesto v nebesih. Vsi bomo lahko zveličani, samo da hočemo. Pa toda ni čas za pospavanje; zakaj nebesa niso ustvarjena za postopače zanikrne. (Sv. Filip Neri). – Bogu in Mariji se prav goreče priporočimo, svojega zveličanja se prav pridno lotimo; naj velja kar rado (hoče), nebesa morajo biti naša, dasiravno trpe silo. Tako se bo Marijina žalost premenila v veselje, da nas bo veliko poklicanih, z božjo pomočjo in našo skrbjo po njeni prošnji tudi zveličanih."

Pretrsljivo je Slomšekovo slovo v zadnji pridigi, ki razodeva toliko Slomšekovo gorečnost za zveličanje duš in tako zaupno, pa nežno ljubezen do Žalostne Matere božje: "Preljube duše, poprej ko se od tod podamo (gremo) in vzamemo slovo drug od drugega, se še enkrat ozrimo na milo podobo Marije, žalostne Matere, kako v svojem krilu drži svojega ljubega Sina mrtvega in nam milo pravi: Oj vi vsi, ki greste mimo po poti, pridite in pogledjte, če je tolika žalost, kakor je moja žalost! – Divja zver je to storila, meni umorila mojega Sina! – In kdo je ta dereča zver? – Vaša pregreha. On je bil ranjen zavaljo vaših grehov, zaradi vaših pregreh raztrt. Gospod je vrgel na njega pregreho vas vseh (pr. Iz 53, 5.6). – Oh, Marija, naša Mati mila, povej nam, preden se od tod podamo (gremo), kaj želiš, naj storimo? – To divjo zver pomorite, pregreho pokončajte v svojem srcu, vsak v svoji družini, prav vredno se spokorite za sveto veliko noč in stanovitno poboljšajte, tako boste oveselili sebe in mene, zemljo in sveta nebesa in po smrti vekomaj v nebesih obhajali z menoj veselo veliko noč. – Bomo Mariji to obljubili? – Odgovorimo: Dro (da), Marija! – Bomo pa svojo obljubo tudi dopolnili? – Dro (da), Marija, pomagaj nam! – Le samo eno dušo imamo; ako jo pogubimo, nimamo nobene izveličati. Le samo enkrat nam je umreti; kakršno naše življenje, takšna bo po navadi naša smrt, takšna tudi neskončna večnost, srečna ali nesrečna. Te tri reči nam Marija izroči: eno dušo, da za njo skrbimo – eno smrt, da se vedno nanjo pripravljamo – eno večnost, da je nikdar ne pozabimo. – O Marija, ti, pribežališče grešnikov, tolažnica žalostnih, ti, zaupanje naše, po tvojih svetih sedmih žalostih se ti za slovo ponižno priporočimo, izprosi nam milost in pomoč za svojo dušo vredno skrbeti, srečno umreti in se enkrat (nekoč) v nebesih pri tebi mi vsi vekomaj veseliti."(18)

DR. FILIP ŽAKELJ

(Opombe avtorja in viri zgornjega članka so na strani 124. – Avtor bo v letošnjem letniku "Ave Maria" še pisal o istem predmetu.)

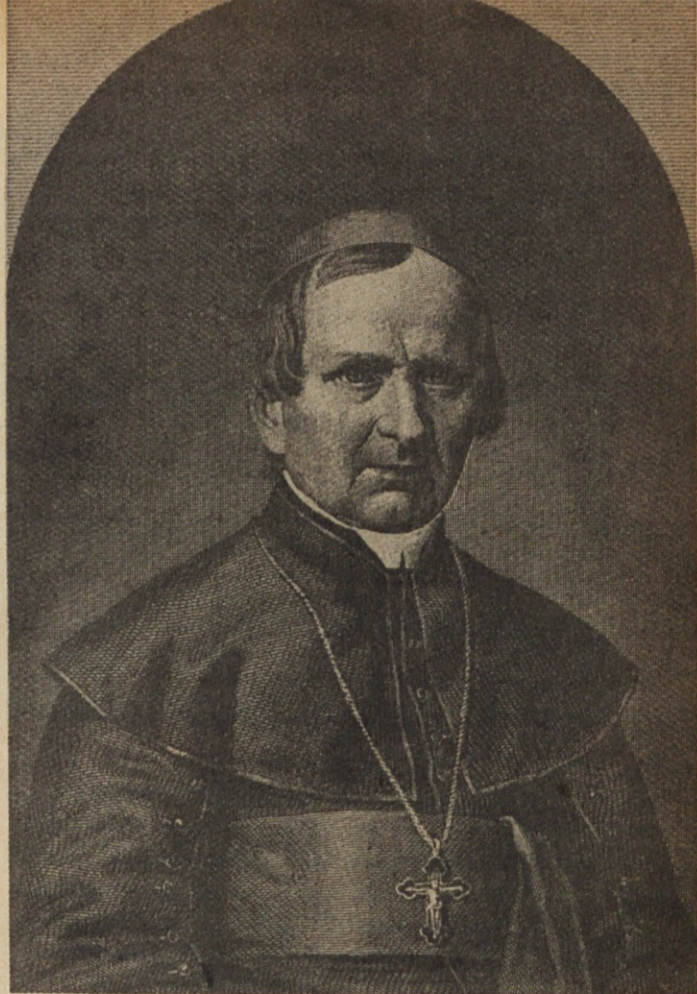

◀ Slomšekov avtogram

Stoletnica škofijske stolice v Mariboru

V letu 1959 bo minilo 100 let, kar je bil premeščen škofijski sedež lavantinske škofije iz Št. Andraža na Koroškem v Maribor. To je bil važen dogodek v zgodovini lavantinske škofije, ki je bila ustanovljena že leta 1228. Spočetka je bila zelo majhna. Obsegala je le tri obširne, a zelo redko naseljene fare. Pozneje so jo povečali, tako da je ravno sredi nje ležalo mesto Št. Andraž. Leta 1786 so več škofij preuredili; k lavantinski škofiji so dodali velikovsko okrožje na Koroškem in celjsko na Štajerskem. Lavantinska škofija se je raztezala odslej od Št. Andraža doli do Save in Sotle blizu Zagreba. Št. Andraž je torej ležal na meji škofije. Taka lega je bila za škofijski sedež zelo neugodna. Zato so nameravali škofijsko prestolnico že večkrat preložiti (1806, 1822 in 1832), a vselej je bilo toliko težav, da se je poizkus ponesrečil. Slomšek se je znova lotil dela. K temu ga ni nagibala samo neugodna lega škofijske prestolnice; poglaviti razlog je bil naslednji:

Po preureditvi škofijskih mej leta 1786 so pripadle vse Slovenske gorice, Haloze, mariborski okraj in župnije tja blizu celjskega mesta h graški škofiji. V teh okrajih je bilo okrog dve sto tisoč Slovencev. Trejtina vseh vernikov v graški škofiji je bila slovenska. A na Slovence se ni nihče oziral. Škofje so bili Nemci in niso znali niti besedice slovensko. Tudi med višjo duhovščino so bili sami Nemci. Zato so bili Slovenci zapuščeni. Višjega pastirja niso nikoli sli-

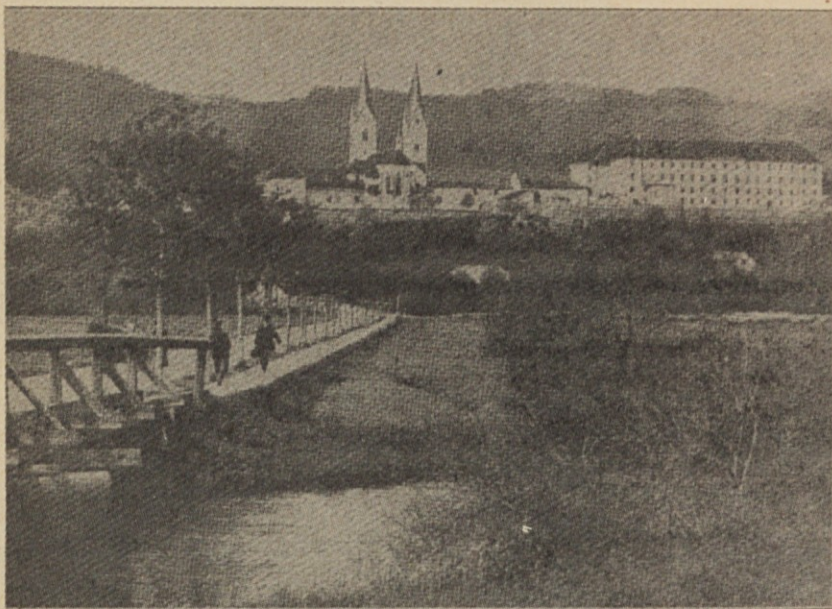
Antonius Martinus Slomšek

šali govoriti v slovenskem jeziku. Celo duhovniki, ki so bili dušni pastirji v slovenskih farah, pogosto niso prav nič razumeli slovensko. Solnograški nadškofje so pogostokrat v pismih priznali to žalostno stanje in izjavljali, da je treba nekaj ukreniti.

Že v letu 1802 so poslali verniki graškemu škofijskemu uradu več prošenj za duhovnike, ki so večji slovenskega jezika. A prošenj ni bilo mogoče uslišati, kertakih duhovnikov ni bilo.

Dne 30. maja 1846 je imenoval solnograški knezonadškof Friderik Schwarzenberg Antona Slomškega za lavantinskega škofa. To je bil važen korak za ureditev težkega vprašanja. Anton Martin Slomšek je bil posvečen v škofa 5. julija 1846.

Leto 1848 je vzdramilo Slovence v gra-

Bivša stolnica in škofijska palača pri Sv. Andražu na Koroškem.

ški škofiji, da so ponovili svojo staro prošnjo. Leta 1853 se je te zadeve lotil tudi solnograški nadškof Maksimilijan Jožef Tarnoczy. Vložil je pri namestništvu v Gradcu prošnjo, naj se izvrši preosnova lavantinske škofije in preselitev njenega sedeža. Obstoja je zelo velika nevarnost, da bodo prošnje in pogajanja z državno oblastjo brez uspeha. V predlogih kje naj bi bil sedež preurejene škofije so bila imenovana mesta: Maribor, Ptuj, Celje, Slovenska Bistrica. Solnograški nadškof se je zelo trudil, da bi vprašanje preureditve lavantinske škofije uspešno rešil. V ta namen je celo potoval k tedanjemu papežu Piju IX., ki se je takrat nahajal v Loreto. Papež je dal nadškofu navodila in potrebna dovoljenja; tudi vprašanje sedeža preurejene lavantinske škofije je rešil. Nadškofu je dejal: "Povejte vi Mariborčanom, da je za nje škofijski sedež, ki ga dobijo, velika milost, katere naj se vedno vredne izkazujejo."

Uradni odloki so bili podpisani v Rimu 16. in 20. maja 1857. Stvar pa vendar ni šla tako gladko naprej. Za izvršitelja papeškega odloka je bil določen dunajski nuncij, ki se mu pa nič ni mudilo. K sreči je potem to delo prepustil solnograškemu nadškofu, ki je znal premagati zadnje ovire.

Nekaj poročil o preureditvi lavantinske škofije dobimo v dveh listih:

"Slovenski prijatelj", časopis za cerkev, šolo in dom, ki je izhajal 15. dan vsakega meseca v Celovcu;

"Zgodnja danica" ali kratko imenovana tudi "Danica", katoliški cerkveni časopis, ki je izhajal vsakih 14 dni v Ljubljani.

V "Slovenskem prijatelju" je 15. januarja 1859 na strani 60 poziv ali opomin, naj verniki razodeneje nadškofu, da bi se po potrebi razdelile fare dotedanje sekovske škofije. "Teh je več od Radgone (v kateri je 2000 Slovencev pod trdim nemškim župnikom) z Apačami, Marijo Snežnico ali Novoj cerkvijo, sv. Anoj, Spilfeldom, Gomilicami, Lučami, Armežem, Junicoj do sv. Lovrenca nad Junicoj. Ako se ne morejo te in vse mešane fare na novo tako razdeliti, da se vzamejo Slovenci v bližnje slovenske fare, bode slovenskim farmanom pretela velika nevarnost za njih časno in večno srečo, če se pridružijo čisto nemški sekovski škofiji, ktera pozneje ne bode imela slovenskih duhovnov, ako ravno jih za sedaj veliko ostane na nemški zemlji. - Znano nam je, kako slabo se je do sedaj v nemško-slovenski župniji in posebno v duhovščini (bogoslovnem semenišču) špogal jezik velike množine pobožnih Slovencev; kaj pa imamo priča-

Škofjovska palača in kapiteljski dom v Mariboru v Slomškovem času.

kovati pozneje?! - Nemškega jezika pa se bode slovenski duhovnik učiti moral, - ali pa tudi nemški slovenskega? Sto proti enemu, da ne."

"Potegni se torej, ljubi 'Priatelj!' ti nekoliko za naše (ne rečem želje, ampak) žive potrebe, da jih zvejo naš svetli nadškof o pravem času, ter nam pomagajo po svoji modri razumnosti. Reč ta je imenitna in sveta, gre za časno in tudi za večno srečo celega naroda. Zatorej gorje kateri niso o pravem času razodeli resničnih potreb možem, ki jih je Bog . . . poklical, da vodijo črede kristijanske po poti življenja. Potrebe celega naroda se ne smejo prezirati, če se ravno ne more vselej zadostiti posameznim ljudem."

Dne 9. maja 1859 je nekdo iz bogoslovnega semenišča v Št. Andražu na Koroškem poslal "Zgodnji danici" poročilo, ki je bilo objavljeno 26. maja i.l. na strani 86. Poročilo pravi, da je iz Rima prišlo dovoljenje, da se prestavi sedež lavantinske škofije v

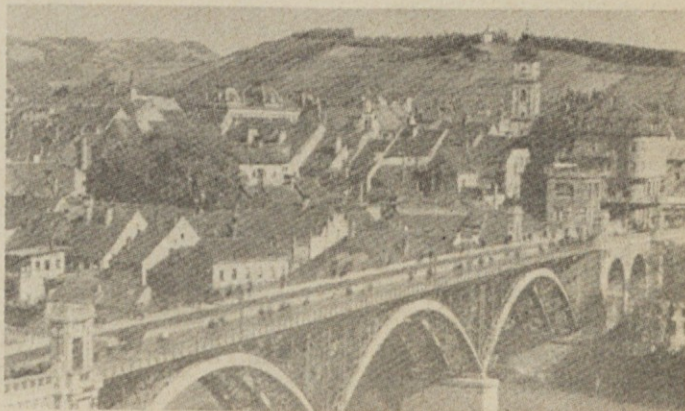
Maribor in na novo preuredijo meje. To, da je bilo "Danici" že preje sporočeno. A šele sedaj je najnujnejše toliko urejeno, da bo mogoče rimski odlok izpeljati. Po apostolskem nunciju na Dunaju je bila izročena solnograškemu nadškofu uradna izpeljava, po kateri je določeno: 1. junija prevzame krški knezoškof 6 koroških dekanij lavantinske škofije; 1. septembra prevzame lavantinski knezoškof 10 slovenskih dekanij sekovske škofije. Politična meja med mariborskim in graškim okrajem bo tudi prihodnja meja med sekovsko in lavantinsko škofijo. Lavantinska škofija pridobi z novo razdelitvijo 80.000 duš. Da se bo selitev škofijskega sedeža lahko izvedla, se bo tudi šolsko leto v bogoslovnem semenišču preje zaključilo. Za novo bogoslovno semenišče pripravljajo v Mariboru nekdanje jezuitsko poslopje. Tudi za stolne korarje so že nakupljena stanovanja. V šentandraško bogoslovno semenišče se pa selijo jezuiti, ki so kupili škofijsko poslopje in bližnjo prelepo škofijsko graščino z vsem zemljiščem. "Kdo tukaj ne vidi posebne previdnosti božje?" zaključuje dopisnik svoje poročilo.

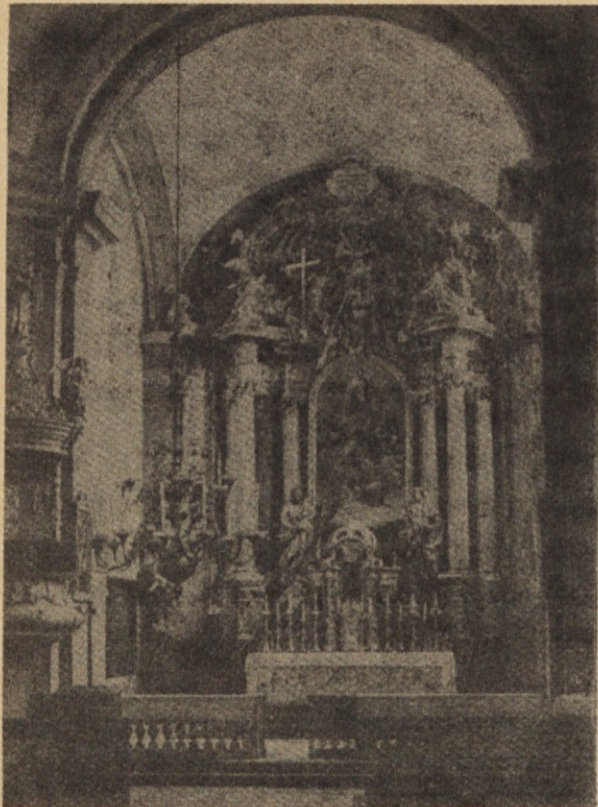
"Slovenski prijatelj" priobča 15. junija 1859 (stran 371) poslovilno pismo lavantinskega knezoškofa Antona Martina Slomška od koroških ovčic. Pismo je bilo spisano "pri sv. Andreju v Lavantinski dolini 10. majnika 1859". Iz pisma navajamo samo nekatere stavke, ki nam kažejo Slomškovo veliko ljubezen do Slovencev in njegovo duhovniško skrb za neumrfoče duše:

"Oznanim Vam, preljubi farmani! da ste od prvega rožnika (junija) tega leta 1859 pre-

Pogled na Maribor z desnega brega Drave. - Na desni je zvonik mariborske stolnice.

Notranjščina cerkve sv. Alojzija v Mariboru

častitemu Kerškemu knezo-škofu Valentinu in vsim njihovim pravim nastopnikom v viši pastirski skerb izročeni, da Jih kakor svojega duhovskega Očeta lepo imate, da ste Jim kakor svojemu od Boga poslanemu škofu po otroško pokorni, in da za Njih molite. Vse svoje želje in prošnje imate znanprej Jim v Celovec pošiljati, od Njih oznanila in naročila, pa tudi sklenila v vsih duhovskih rečeh pokorno sprejemati."

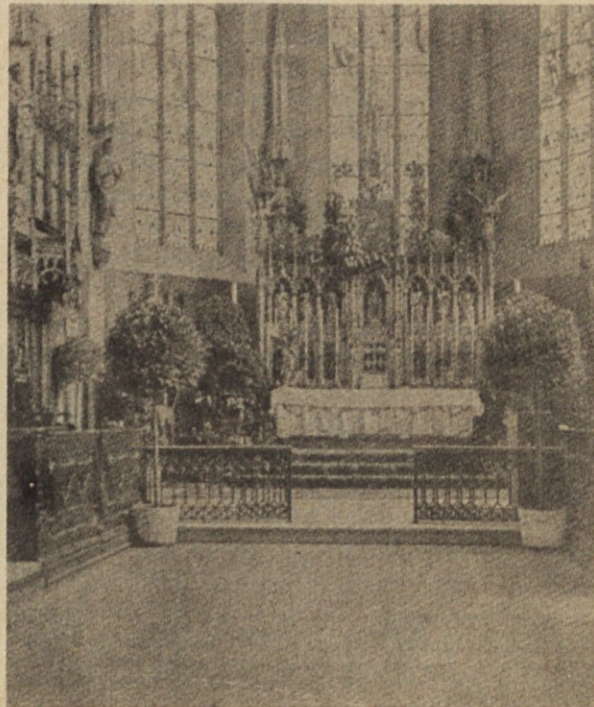
Nato jim pove, da jih je novemu škofu priporočil. Daje jim zadnja navodila in opomine za lepo krščansko življenje. Med drugim tako lepo uči: "Preljubi Slovenci! eno drago reč še imate, ktera naše sosede hudo zapušča: prave svete vere luč. Ohranite jo kakor svoje oko živo in čisto, pa tudi živite, kakor Vas sveta vera uči, in ne pozabite, kar sem Vas kot Vaš viši pastir trinajst let učil, opominjal, svaril in prosil (po)gostokrat s solznimi očmi. Enkrat pride ura, in ne bo dolgo, de nas ne bo več ločila dežela ne škofija. Spet se bomo videli v srečni

Očetovi hiši v nebesih, ako bomo sveto vero zvesto ohranili, sveto voljo božjo dopolnili, v Boga terdno zaupali in pa v ljubezni Jezusovi živeli in umerli."

Nato piše "Slovenski prijatelj", da so ljudje ob branju tega pisma po cerkvah glasno jokali. "Komu bi se ne storilo milo pri sercu, slišati takih mičnih besed, zgubiti tako skerbne in vnetega pastirja in očeta, in zgubiti škofijsko stolico, ki je stala v št. Andražu več kot 600 let! Pa, preljubi koroški bratje, nemški in slovenski, dobro je za vas, da se je to zgodilo! Vi Nemci Lavantinske škofije, vi ste bili vtisnjeni v prelepo, pa vendar le malo lavantinsko dolino; sedaj dobite veliko nemških bratov in znancov in znanprej so vam odprte vse nemške fare cele Koroške. Vi Koroški Slovenci Lavantinske škofije ste večidel ostajali na Koroškem; sedaj dobite veliko slovenskih bratov in znancov in znanprej se morete oglasiti in potegniti za vse fare cele kronovine".

Na veliko gospojnico 1859 se je knezo-škof Anton Martin Slomsek poslovil od šest-

Veliki oltar v mariborski stolnici

stoletnega škofijskega sedeža v Št. Andražu, naslednji dan, 16. avgusta, je šel na pot in je prispel v Maribor 19. avgusta.

“Slovenski prijatelj” opisuje 15. oktobra 1859 slovesnost upostavitve novega škofijskega sedeža v Mariboru:

Na angeljsko nedeljo, 4. oktobra 1859, se je izvršila ta zgodovinska slovesnost. Na predvečer so od šeste do sedme ure zvonili vsi zvonovi po vseh cerkvah nove škofijske prestolice. Ob devetih zvečer je bila bakljada po mestnih ulicah. “Mestna pevská družba” je pela pred “knežjo dvorano” knezoškofu v pozdrav. V nedeljo ob štirih zjutraj je igrala mestna godba v zvoniku stolne cerkve; vmes se je oglasal veliki zvon, pokali so možnarji in budili vernike k veliki slovesnosti. Ob sedmih zjutraj so se začeli zbirati verniki v velikih trumah, tako da je po vsem mestu nastala velika gneča. Duhovščina in mestna gosposka so čakali premilostnega škofa v semeniški cerkvi sv. Alojzija. Škof je prišel ob osmih in je najpreje blagoslovil novo podobo sv. Alojzija, nato je eden izmed duhovnikov opravil tiho mašo. Po maši se je začela procesija. Na čelu procesije so šle okoliške fare, gamliška in šentpeterska, nato je sledila fara sv. Magdalene in Matere božje; za temi so se procesiji pridružili mestni prebivalci,

uvrščeni po stanovih in rokodelskih poklicih; tem je sedilo 109 duhovnikov in mestni ter cesarski uradniki in vojaštvo. Škofa Antona Martina Slomškega so spremljali trije prelati in korarji. Škof je držal v eni roki škofovsko pastirsko palico, v drugi pa rožni venec. V stolnici so najpreje opravili predpisane molitve, nato je imel č. g. Jožef Kostanjevec, dekan in župnik, slavnostni nagovor v latinščini. Nato je govoril knezoškof Anton Martin Slomšek, prvi mariborski škof: “Kaj želi Bog od nas? Kaj želi Bog od vas? Kaj želi Bog od nas vseh?” Po pridigi je imel škof slovesno pontifikalno mašo, po maši pa zahvalno pesem. S tem je bila cerkvena slovesnost končana. Duhovniki so spremili svojega škofa v škofijsko palačo, kjer so mu obljubili zvestobo in pokorščino.

* * *

Ob tem stoletnem jubileju se bomo v našem listu spominjali velikega Marijinega častilca služabnika božjega Antona Martina Slomškega. Naj njegov zgled in njegova globoka in lepa slovenska beseda, s katero nas uči ljubiti in posnemati Marijo, pade na rodovitno njivo tudi v naših srcih!

P. Fortunat Zorman OFM

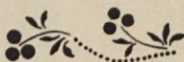

MARIBOR,
sedež
lavančinske
škofije

Opombe in viri k članku "Slomšek in Marija" (stran 97), ki ga je spisal Dr. Filip Žakelj, Argentina.

Opombe: Te opombe dodajamo, da bi olajšali delo tistemu, ki bo morda kdaj zaradi postopka za Slomškovo razglasitev za blaženega moral ponovno preiskovati Slomškovo pobožnost do Matere božje. Slomškove navedbe so točne, le besedni red je včasih spremenjen; včasih v oklepaju pojasnimo kako besedo oz. zapišemo bolj pravilno kak stavek po sedanjih slovniških pravilih in pravopisu. 1. France Dolinar, *Slovenci in velebradski unionistični sbodi*, Kraljestvo božje (XVI), Rim 1957, str.29 (navajam samo Dolinar); Dr. Fran Kovačič, *Služabnik božji Anton Martin Slomšek, knezoškof lavantinski*, Družba sv. Mohorja v Celju 1934, I. del, str.40/1 (II. del je izšel prav tam l.1935; navajam samo Kovačič, I. oz. II.); Franc Kosar, *Anton Martin Slomšek*, Drobtnice za l.1863, str.144 (navajam, Kosar, Drobtnice i.t.d.); Kovačič, I, str.49; II, str.7; II, str.96; Kosar, Drobtnice za l.1863, str.218,220; Kovačič II, 115-117./ 2. Antona Martina Slomškega *Pastirski listi* (ur.Mihael Lendovšek), Dr.sv.Moh.v Celovcu 1890, (V.zv.Slomškovih zbranih spisov), str.165 (navajam Slomšek, V); Drobtnice za l.1847, str.113/4; Antona Martina Slomškega *zbrani spisi*, (ur.Mihael Lendovšek) Družba sv.Moh.v Celovcu 1879 (navajam, Slomšek III), str.186; Drobtnice za l.1851, str.117; Slomšek, III, str.69; Slomšek, V, str.84; Drobtnice za l.1859/60, str.35./ 3. Slomšek, V, str.184/9. / 4. Drobtnice za l.1850, str.97/9./ 5. Drobtnice za l.1850, str.99/101./ 6. Drobtnice za l.1850, str.75; Slomšek, V, str.181-183,70; Drobtnice za l.1855, str.180/1.184; Drobtnice za l.1856, str.102; Slomšek, III, str.267/8; Drobtnice za l.1859/60, str.39; Drobtnice za l.1869, str.63; Slomšek, V, str.156; Drobtnice za l.1864, str.65.68.69.70.71; Drobtnice za l.1869, str.186; Slomšek, V, str.175; / 7. Kovačič, I, 40/1; I, 49; I, 54; Drobtnice za l.1869, 92; Kovačič, I, 95/6; I, 117; Drobtnice za l.1850, str.90/101./ 8. Drobtnice za l.1855, str.180/1; Drobtnice za l.1858, str.133; Slomšek, III, str.143/4; Drobtnice za l.1869, str.94; Drobtnice za l.1857, str.70.74; Drobtnice za l.1850, str.115; Slomšek, III, str.60./ 9. Drobtnice za l.1850, str.88.89./ 10. Drobtnice za l.1864, str.65.66/7./ 11. Drobtnice za l.1847, str.163; Drobtnice za l.1869, str.41; Slomšek, V, str.16.95.97; Drobtnice za l.1869, str.69; Ant.Mart.Slomškega *Zbrani spisi*, IV, Dr.sv.Moh.V Celovcu 1885, str.345; (navajam, Slomšek, IV); Drobtnice za l.1864, str.67./ 12. Drobtnice za l.1856, str.69.70.71/2./ 13. Drobtnice za l.1847, str.288; Slomšek, IV, str.130/1; Slomšek, IV, str.380/1./ 14. Drobtnice za l.1850, str.86.87./ 15. Drobtnice za l.1851, str.81.82.83/4; Drobtnice za l.1859/60, str.32.33; Drobtnice za l.1855, str.66./ 16. Drobtnice za l.1851, str.89; Drobtnice za l.1859/60, str.39; Slomšek, V, str.62./ 17. Drobtnice za l.1851, str.78; Drobtnice za l.1856, str.83; Drobtnice za l.1863, str.213.219/20./ 18. Drobtnice za l.1856, str.79/80; Kosar, Drobtnice za l.1863, str.147; Kovačič, I, str.69/70; Drobtnice za l.1857, str.3/86, zlasti strani 3.4.4.5.13.13/16.17.17.8.28.28/29.31.42.44.56.70.74.78.85.85/6.

Pogled
na
Ptuj

Maribor. -
Pogled
s Pira-
mide.

Sv. Urban
pri Mari-
boru.

Prizor pri enem izmed sedmih triglavskih jezer.

Gorsko znamenje v Julijskih Alpah.

Pok. p. Kazimir

Dne 27. januarja 1958 ob devetih zvečer je umrl na ameriških Brezjah v Lemontu, Illinois, redovni jubilan, zlatomašnik, ustanovitelj frančiškanskega komisariata Sv. Križa, Rafaelove družbe in verskega lista "Ave Maria" p. Kazimir Zakrajšek OFM. Zadela ga je srčna kap. V zadnjem vzdihu je prejel sveto odvezo in sveto poslednje maziljenje.

P. Kazimir je bil rojen 31. maja 1878 v Preserju pod Žalostno goro. Nace - to je bilo njegovo krstno ime - je bil četrti otrok številne kovačeve družine. Ker je bil šibkega zdravja, ga je oče poslal v ljubljanske šole. Po osmih letih šolanja je vstopil v frančiškanski red. Redovno obleko je prejel na Trsatu dne 4. septembra 1897. Po končanem noviciatu na Trsatu je nadaljeval študije v Gorici. Ker je bil bolan, so ga predstojniki pošiljali v razne samostane, da bi mu sprememba zraka pomagala okrepiti njegovo slabotno telo. Meseca februarja 1901 je zopet na Trsatu. Zdravje se je poslabšalo. 4. marca je postalo njegovo stanje kritično. Nobenega upanja ni bilo, da bi mladi klerik ozdravel. Takrat pa se je mladenič, ki je hrepenel po milosti oltarja, zatekel k Materi sedmerih žalosti na Žalostni gori. Naredil je obljubo, da bo, ako ozdravi, ustanovil čimprej bo mogoče verski list "Ave Maria", ki bo oznanjeval vernim Slovencem slavo Marijino. Marija ga je uslišala. Znano je, da je p. Kazimir vse svoje življenje globoko častil žalostno Mater božjo. Ustanovil je tudi Marijin list "Ave Maria", ki še danes izhaja.

† P. Kazimir Zakrajšek OFM

V duhovnika je bil posvečen 14. julija 1902 v ljubljanski stolnici. Po končanih študijah je bil dve leti katehet na ljudski šoli v Kamniku. 16. novembra 1906 je prišel v Združene države Amerike z namenom, da spozna probleme slovenskega izseljenstva in da tudi nudi duhovno pomoč rojakom v novem svetu.

Njegovo delovanje v Ameriki je bilo zelo široko. Ni ga omejila en kraj. V New Yorku, kjer je dobil prvo zavetje pri župniku nemške fare sv. Nikolaja na Drugi cesti Rev. Johnu Nageleisenu, je bil širok delokrog. Veliko pozornost je takoj posvetil Ellis Islandu, otoku vzdihov in solza onih, ki jim ni bil dovoljen vstop v "obljubljeno deželo". Mnogi, ki so

bili poslani na ta otok, so se morali vrniti v domovino. Le redkim je bil po dolgih tednih čakanja in posredovanja dovoljen vstop v Združene države. - P. Kazimir je kmalu po svojem prihodu v New York začel obiskovati slovenske naselbine na vzhodnem delu Združenih držav. To so bili težki obiski, ki so mladega in neizkušene misijonarja pogostokrat navdajali z mislijo, da ni sposoben za delo, ki se je odpiralo pred njim. V tistih časih mu je bil očetovski Fr. Nagel-eisen v veliko oporo.

Verske razmere med slovenskimi naseljenci so bile tedaj res zelo žalostne. V nekaterih naselbinah, kjer so bivali Slovenci, sploh ni bilo katoliške cerkve in šole. Odpirali so se novi rudniki, zidale nove tovarne. Delavci so šli s svojimi družinami tja, kjer je bil zaslužek. Ne škofje, ne župniki niso mogli slediti hitremu razvoju. Kjer so pa bile katoliške cerkve, niso mogle pritegniti Slovencev, ki niso razumeli jezika drugih narodnosti. Slovenski verniki tudi niso bili navajeni na cerkveni red in na denarne prispevke, ki so po cerkveni zapovedi v tej deželi predpisani. Zato so jih protiverski časopisi še lažje odvrčali od verskega življenja. Oni verniki, ki so bili trdni, so se čutili osamljene in zapuščene. Z velikim upanjem so sprejemali mladega misijonarja in ga prosili, naj jim pomaga in naj skuša nekaj storiti, da slabi časopisi ne bodo nemoteno trgali slovenskih rojakov od Cerkve. Kar trije protikatoliški časopisi so prihajali v slovenske naselbine. Iz New Yorka je prišel šestkrat na teden liberalni časopis "Glas naroda", ki je ostro napadal katoliško duhovščino in verne laike. Iz Chicage je prihajal dvakrat na teden "Glas svobode", svobodomiseln in skrajno protiversko usmerjen časopis. Njemu se je pridružil enkrat na teden "Proletarec", socialistični protikatoliški tednik. Ti

listi so uničujoče vplivali na versko življenje slovenskih naseljencev.

P. Kazimir je nekaj časa opazoval in poskušal dobiti sodelavcev, ker je čutil, da vsega dela ne bo zmogel sam. A ni bilo razumevanja za odločen nastop proti številnemu sovražniku, ki je imel ugodne razmere za svoje uničevalno delo. A dolgo ni mogel čakati. Sklical je v New Yorku ustanovni shod Rafaelove družbe dne 1. decembra 1908. Iz poročila o ustanovnem občnem zhodu je Rafaelova družba "dobrodelna družba, ki vidi v izseljeništvu veliko polje, kjer more izvrševati v obilni meri dela krščanske ljubezni, požrtvovalnosti in usmiljenja na svojem bližnjem" (Ave Maria 1909, števil. 1., stran 7). Rafaelova družba se je hitro širila po slovenskih naselbinah. Nekaj mesecev pozneje - marca 1909 - je začel p. Kazimir izdajati verski mesečnik "Ave Maria", ki naj bi bil glasilo Rafaelove družbe. Ker pa se niti člani niso naročili nanj, je mesečnik postal samostojen list. List "Ave Maria" se prva tri leta ni mogel uveljaviti. Glavni vzrok je bila gonja proti listu. Na katoliški strani je prevladovalo mnenje, da se ne splača odgovarjati napadom protiverskih časopisov, ker bodo potem ti še bolj ostri v svojih napadih. Toda p. Kazimir se je dobro zavedal, da ne gre za izivanje močnega nasprotnika, ampak za reševanje vere med slovenskimi rojaki. "Ave Maria" je bil edini list, ki se je v tistih časih drznil povedati jasno, da so napadi na katoliško Cerkev krivični. V prvih desetih letnikih dobimo v listu mnogo načelnih in apologetičnih člankov in dopisov, katere so pisali delavci, ki so utrjevali svoje versko prepričanje ob branju "Ave Maria".

"Ave Maria" je dobila leta 1917 svojo tiskarno. Še isto leto je dal p. Kazimir natisniti slovenski abecednik, ki se pa žal po slovenskih farnih

*Župna cerkev sv. Vida
v Preserju z župniščem
in šola. - To je rojstna
župnija pokojnega usta-
novitelja ameriških Bre-
zij p. Kazimirja Za-
krajška OFM.*

šolah ni mogel povsod uveljaviti, čeprav so ga učiteljice želele rabiti. Tiskarna se je lepo razvijala. Leta 1918 je p. Kazimir prevzel v svoje roke "Slogo", ki je izhajala v Clevelandu, pa je začela pešati. Naslednje leto je čikaški škof Mudelein (pozneje postal kardinal) povabil p. Kazimirja, naj se s tiskarno preseli v Chicago. P. Kazimir se je vabilu odzval, ker je želel priti s podjetjem "Ave Maria" v središče Združenih držav. V Chicagi je iz "Sloge" nastala "Edinost", pozneje "Amerikanski Slovenec in Edinost". P. Kazimir se je bavil z mislijo na dnevnik, a je moral na to kmalu pozabiti, ker ni bilo ugodnih razmer, da bi se dnevnik uveljavil. List je postal tednik, potem je izhajal dvakrat na teden, nato trikrat in nekaj časa tudi štirikrat. Tiskarna je tiskala tudi slovenske knjige in molitvenike ter brošure. V zalogi je imela tudi bogato zbirko knjig, ki so bile tiskane v Sloveniji.

Leta 1923 se je moral p. Kazimir posloviti od tiskarskega podjetja. "Edinost Publishing Co." je postalo samostojno podjetje, popolnoma ločeno od lista "Ave Maria".

Leta 1912 je potoval p. Kazimir v Rim, kjer je vrhovnemu predstojniku frančiškanskega reda poročal o delovanju slovenskih frančiškanov v Združenih državah. Dosegel je, da je vrhovni predstojnik dovolil ustanoviti komisariat Sv. Križa (Ave Maria, sept. 1912).

Leta 1927 najdemo p. Kazimirja zopet v Ljubljani. Vsa leta do vojske, ko se je ponovno vrnil v Združene države, je vodil delo ljubljanske Rafaelove družbe. Njegova zasluga je, da je bila ustanovljena fara sv. Cirila in Metoda za Bežigradom. Tik pred svojo smrtjo je zvedel, da cerkev podirajo, kar ga je zelo potrlo.

Doživel je 50. leto izhajanja svojega lista "Ave Maria". Jubilejna številka, ki je izšla januarja meseca 1958, mu je prinesla veliko veselja. Nekateri so predlagali, da bi izšla pozneje. Odločili smo se pa, naj izide kot prva številka petdesetega letnika. Sedaj smo veseli, da smo se tako odločili, zakaj p. Kazimir je tako tik ob koncu življenja preživel nekaj mirnih trenutkov ob zavesti, da

cerkveni in redovni predstojniki cenijo njegovo delo in so mu hvaležni za vse napore za ohranitev vere med slovenskimi rojaki. Še v večje veselje pa mu je bilo, da je videl iz jubilejne številke, da mlajši poznajo njegovo delo in ga nadaljujejo.

Pogreb pokojnega je bil 30. januarja. Ob devetih zjutraj smo opravili duhovne dnevnice za pokojne; na-

to je imel p. Benedikt Hoge OFM, provincialni delegat, pogrebno mašo. Obrede ob krsti v cerkvi je opravil čikaški pomožni škof Most Rev. Raymond P. Hillinger kot zastopnik nadškofa Samuela kardinala Stritcha. Nato je bil pogreb na samostansko pokopališče. Pogreba se je udeležilo okrog 50 duhovnikov.

Spominjajmo se pokojnega v svojih molitvah!

P. Fortunat OFM

Pokojni p. Aleksander

Pokojni je bil rojen 25. aprila 1902 v Mariboru. Njegov oče je bil železničar; opravljal je službo sprevodnika na vlakih, pred upokojitvijo pa je postal revizor. Družina je doma iz Laškega pri Celju, kjer starši še sedaj živijo. V družini je bilo deset otrok. Brat pokojnega, p. Konstantin, je gvardijan frančiškanskega samostana pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah.

Krstno ime pokojnega je bilo Alojzij. Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je obiskoval v Mariboru. Med prvo svetovno vojno je vstopil v frančiškanski red in je prejel redovno obleko 4. septembra 1917 v Nazarijih. Tam je tudi dovršil noviciat ali leto preiskušnje. Nato je odšel v Kamnik, kjer je nadaljeval študije na frančiškanski privatni gimnaziji. Bogoslovje je študiral v Ljubljani. Tam ga je knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič 7. julija 1925 posvetil v duhovnika. Novo mašo je pel v baziliki Matere milosti v Mariboru.

V tistem letu se je mudil v domovini p. Kazimir Zakrajšek. Z lahkoto je navdušil mladega duhovnika za dušnopastirsko delo med ameriškimi Slovenci. P. Aleksander se je poslovil od domačih, prijateljev in drage domovine in odšel v vinograd Gospodov v daljno Ameriko. Svoje dušnopastirsko delo je začel v fari sv. Štefana v Chicagi, tu ga je tudi končal. Mnogi, ki so ga sprejeli

kot mladega duhovnika pri sv. Štefanu, so se tudi od njega poslovili, ko je ležal v cerkvi na mrtvaškem odru.

Od leta 1928 - 1930 je bil župnik pri Sv. Cirilu in Metodu v New Yorku. Nato so ga predstojniki poslali nazaj k Sv. Štefanu v Chicago, kjer je bil župnik do leta 1939. Tega leta je postal gvardijan v Lemontu, kjer so ravno zidali nov samostan in cerkev. Tako je tudi on pripomogel, da so slovenski frančiškani v Ameriki dobili svoj dom. Gvardijan je ostal do leta 1943, ko so ga predstojniki nastavili za župnika pri Sv. Juriju v South Chicagi. Leta 1950 je bil izvoljen za komisarja ali provincialnega delegata Komisariata Sv. Križa v Združenih državah. V tej službi je ostal šest let. Kot komisar je dovršil zadnja dela v romarskem domu, ki sedaj služi v zimskih mesecih za dom duhovnih vaj. Cerkvi je oskrbel s pomočjo dobrotnikov ameriških Brezij nove orgle. V Baragovem parku je postavil s svojimi rokami in s pomočjo brata Akurza štirinajst postaj križevega pota. Leta 1956 se je vrnil kot župnik v faro sv. Štefana. Tam, kjer je začel obdelovati vinograd Gospodov, je tudi končal svoje duhovniško delo.

Posebna odlika njegovega duhovniškega poklica je bila, da je znal postati

+ P. Aleksander Urankar OFM

vsem vse. Vsi, otroci, fantje in dekleta, možje in žene, izobraženi in preprosti, so našli v njem razumevajočega duhovnega očeta. Nikoli se ni posvetil eni skupini vernikov tako, da bi bili drugi zanemarjeni. In nikoli ni delal za vse tako, da bi zanemarjal posameznike. Do vseh je bil enako prijazen, za vse je dobil čas.

Pokojni je bil dober govornik. Znal je govoriti vsem, kakor je bilo primerno njihovi starosti, stanu in izobrazbi. Veliko je tudi pisal. Pogostokrat smo brali v mesečnikih njegove pesmi. Iz njih veje globoka ljubezen do domovine in do slovenskega jezika ter duhovniška gorečnost za ameriške Slovence.

Vkljub svojim sposobnostim je bil p. Aleksander skromen in ponižen. Nikoli ni

silil s svojimi talenti v ospredje; vsakdo jih je moral sam odkriti iz njegove skromnosti, ako je hotel spoznati njegovo notranje bogastvo.

Jeze in sovraštva v svojem srcu ni trpel, čeprav ga je to stalo marsikatero ponižanje. Bil je odkrit v besedah, kar so mu nekateri zamerili. Ko je opazil, da je koga nehote ali v trenutni nepotrpežljivosti žalil, mu je bilo zelo hudo in je čimprej pokazal, da tega ni storil namenoma in da v srcu ne želi nobenemu hudega. Ako je bilo potrebno se je tudi ponižal, spregovoril prijazno besedo ali tudi prosil odpuščanja, samo da je prinesel v svojo okolico mir in veselje. Mračni obrazi so mu bili neljubi. A takih ljudi se ni izogibal, ampak se jim je približal in jih skušal razveseliti. V svoji prijaznosti in vljudnosti pa ni bil vsiljiv.

P. Aleksander je umrl skoro nepričakovano. Nekaj tednov pred božičem se je prehladil. Prehlad je trajal dolgo časa, a ni bil tako močan, da bi moral ležati. V začetku januarja se je med svojo mašo pri "Gloriji" zgrudil. Od tedaj je imel težave s svojim spominom. Težko se je spomnil imen oseb in predmetov. Bolezen se je slabšala, dokler ni 6. februarja pozno zvečer izgubil zavest.

Dne 5. februarja je zvedel, da so predstojniki uslišali njegovo prošnjo in ga zaradi bolezni razrešili službe ter predstavili v samostan v Lemontu. Uvidel je, da je nesposoben, da bi se sam poslovil od faranov. Zato je prosil svojega kaplana p. Marka Hočevarja OFM, do katerega je imel v bolezni veliko zaupanje, naj se on naslednjo nedeljo poslovi v njegovem imenu od dragih faranov.

Naslednji dan zvečer so ga morali odpeljati v bolnico nezvestnega. Iz nezvesti se je zbudil samo za nekaj trenutkov v soboto zjutraj. Prepoznal je svojega brata Franka, ki živi s svojo družino v Clevelandu, Ohio, in sestro Menico, poročeno Daeshner, ki živi v Woodstock, Illinois. Spregovoril je nekaj besed in pomahal z roko. V slovo ali pozdrav, ne vemo, ker

je zopet padel v nezavest. Ko je v nedeljo zjutraj začelo njegovo življenje polagoma ugašati, se je p. Marko v njegovem imenu poslavljajal od faranov. Ker sem tisto nedeljo pomagal pri Sv. Štefanu, sem slišal ta ganljiv govor, ki ga je imel kaplan pri vseh sv. mašah. Približno te besede je med drugimi govoril:

"V začetku tedna je p. Aleksander zvedel, da je razrešen odgovornosti za faro Sv. Štefana. Zaradi bolezni je moral pustiti delo. Videl pa je, da sam več ni sposoben za poslovilni sestanek s farani in za poslovilni govor; zato je naprosil mene, naj se v njegovem imenu in zanj poslovim od vas. Zahvaljuje se vam za vaše sodelovanje in za vse, kar je lahko naredil z vašo pomočjo. In prosi odpuščanja vse, katere je nehote žalil. Namenoma ni žalil nikogar, a nekateri so njegove besede napačno tolmačili. A župnik jih ni spregovoril s hudobnim namenom."

Ob teh besedah se je slišalo v cerkvi ihtenje. Farani so dobro vedeli, da se je umirajoči ponižal samo zato, ker njegovo plemenito srce ni preneslo, da bi kdo mislil, da nosi v svojem srcu jezusa ali nevoljo na koga.

Isti večer - nekaj minut pred pol osmo - je izdihnil. Ob njegovem umiranju je je molil zanj p. Marko molitve za umirajoče.

P. Aleksander je umrl nepričakovano, a na smrt je bil pripravljen. P. Odilo je po njegovi smrti našel v njegovem brevirju natisnjene molitve za srečno zadnjo uro. Ker je bil listek precej obrabljen, je najbrže to molitev molil dolgo časa. Umrli je tako kakor je molil:

"O Jezus, ko molim in častim tvoj poslednji zdihljaj na križu, Te prosim, da

sprejmeš tudi mojega. Ker ne vem, se bom li zavedal ob uri moje ločitve s sveta, zato Ti darujem že zdaj svoj smrtni boj in vse stiske svojega umiranja. Ker si Ti moj Oče in moj Zveličar, izročam v Tvoje roke svojo dušo. Želim, da bi bil zadnji hip mojega življenja združen s Tvojim poslednjim trenutkom in da bi moje srce prenehalo utripati v Tvoji ljubezni. Amen."

V ponedeljek zvečer, 10. februarja, so pokojnikovo truplo prenesli v faro cerkev. Pozno v noč in ves naslednji dan so prihajali farani in prijatelji molit za pokojnega župnika. Med njimi so bili številni duhovniki in tudi čikaški pomožni škof Most Rev. Raymond P. Hillinger. Pozneje je pripovedoval, kako ga je ganilo, ko je gledal farane, ki so se v procesiji pomikali mimo trupla pokojnega župnika in se dotikali rok, ki so jim tolikokrat dajale Kruh življenja in se nad njimi dvigale v odvezo in blagoslov.

Pogreb je bil v sredo 12. februarja. Ob deveti uri se je v cerkvi zbralo okrog 40 duhovnikov; najpreje so molili duhovne dnevnice. Ob deseti uri se je začela pogrebna maša, ki jo je daroval prečastiti p. Benedikt Hoge OFM, provincialni delegat. Asistirala sta mu p. Bonaventura Borgola OFM in p. Kladfij Okorn OFM. Pogrebni govor je imel prijatelj pokojnega Rev. Vital Vodusek, župnik v San Francisco, California.

Po maši se je razvila nad sto avtomobilov dolga procesija proti jugozapadu mesta k Mariji Pomagaj na ameriških Brezjah. Na mirnem samostanskem pokopališču, v bližini križevega potoja, ki ga je pokojni lastnoročno zgradil, čaka njegovo truplo vstajenja od mrtvih. Mi se ga pa s hvaležnostjo spominjajmo v svojih molitvah!

P. Fortunat OFM

Slike kažejo prizor ob priliki romanja Slovenske ženske zveze v Lemont v nedeljo dne 20. julija 1958. - Ob tri četrť na enajsto uro dopoldne se je od romarskega doma razvila procesija in je med molitvijo žalostnega dela rožnega venca krenila na lemontsko samostansko pokopališče na grob pokojnega duhovnega svetovalca Ženske zveze p. Aleksandra Urankarja. Tam smo pomolili za pokoj njegove duše. Odbornice Ženske zveze pa so položile na njegov grob venec. - V molitvi smo se spomnili tudi pokojnega ustanovitelja ameriških Brezij p. Kazimirja Zakrajška, ki počiva istotam.

✦ Anton Grdina

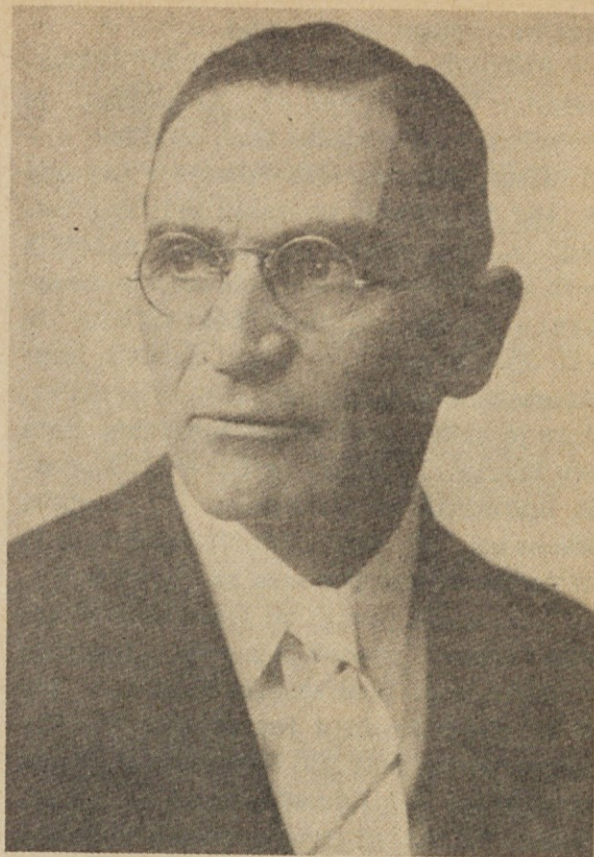
Dne 1. decembra 1957 je umrl v Clevelandu, Ohio, prvak in voditelj ameriških Slovencev, zaslužni in povsod spoštovani Mr. Anton Grdina st. Dosegel je starost 83 let.

Pokojni je bil rojen 27. aprila 1874 v Preserjah v Sloveniji kot najmlajši otrok Luke Grdine s Prevalj in Marije, rojene Jerebic iz Žirov.

V Združene države je prišel l. 1897. Najpreje je nekaj let delal v tovarni za cevi, pozneje pa v tovarni za klobuke. L. 1903 je odprl trgovino za železnino v Clevelandu (St. Clair Ave in 62 St.), ki ji je pozneje dodal še pohištvo. Leta 1908 je odprl pogrebni zavod. Leta 1920 je s prijatelji organiziral in ustanovil slovenski denarni zavod The North American Bank. Ta denarni zavod je veliko pripomogel, da so Slovenci začeli v Clevelandu kupovati hiše in se gospodarsko močno uveljavili. Predsednik banke je bil od l. 1930.

Bil je predsednik Jugoslovanskega kulturnega vrta in blagajnik The Cleveland Cultural Garden Federation. En termin je bil tudi predsednik K. S. K. J., od leta 1948 pa njen častni predsednik. Bil je tudi direktor Catholic Charities Association. Ko je leta 1944 plinska eksplozija v Clevelandu pri East Ohio Gas skoro uničila slovensko naselbino, je pokojni organiziral Norwood - St. Clair Rehabilitation Corporation in pripomogel največ, da je bila naselbina znova pozidana.

„Naša luč“, list slovenskih izseljencev v zapadni Evropi, ga je ob njegovi smrti imenoval umetnika življenja. Bil je umetnik življenja, ker v svo-

Pokojni Anton Grdina

jih gospodarskih prizadevanjih in uspehih ni pešal v verskem življenju in ni izgubil srca za slovensko stvar. Za katoliške in slovenske zadeve je delal do konca življenja z velikim navdušenjem in neumorno ljubeznijo. Neustrašno se je boril proti močnim slovenskim socialističnim skupinam; v tem boju je vedno podpiral p. Kazimirja. Potoval je rad po slovenskih naselbinah, imel mnoga predavanja, med katerimi je navduševal Slovence za zvestobo Cerkvi in narodu. Imel je bogato zbirko slik in filmov o dogodkih in pokrajinah v Ameriki, v Evropi, posebno pa v rodni Sloveniji.

Bil je dobrotnik mnogih dobrodelnih ustanov in zavodov.

V novembru 1954 ga je papež Pij XII. za njegove velike zasluge imenoval za vi-

teza sv. Gregorija Velikega.

Pokojni Anton Grdina je bil tretjerednik. V tretji red sv. Frančiška je vstopil v svoji rojstni fari l. 1895.

Ljubil je ameriške Brezje v Lemontu, kar je pokazal ob vsaki priliki z besedo in s podporo, zlasti pa v začetnih letih ameriških Brezij. Zvesto je sodeloval s p. Kazimirjem Zakrajškom in tako doprinesel svoj bogat delež k preporodu katoliških ameriških Slovencev, ki se je vršil prvih 15 let izhajanja lista Ave Maria. P. Odilo pripoveduje v svojih spominih na pokojnega (Ameriška Domovina, 28. jan., 1958), kako zelo je bil Anton Grdina ponosen na "posinovljenje", ki ga je prejel od frančiškanskega reda. Vrhovni predstojnik reda, generalni minister p. Bonaventura Marrani, mu je na posredovanje lemontskih frančiškanov poslal potrdilo tega posinovljenja, po katerem je bil deležen vseh sv. maš, molitev in zaslug prvega reda sv. Frančiška in redovnih sester, ki spadajo pod oblast frančiškanskega vrhovnega predstojnika. Tako posinovljenje dobijo le veliki dobrotniki reda, ki so na kak izreden način skazali ali skazovali redu svojo naklonjenost.

Pokojni ima tudi veliko zaslug za vse-slovenski katoliški shod, ki se je vršil leta 1929 na ameriških Brezjah. Ko so izbirali kraj, kje naj bi se shod vršil, je pokojni predlagal Lemont. Takrat se je v Lemontu zbralo okrog 10.000 Slovencev.

L. 1954 se je pok. A. Grdina udeležil Marijanskega kongresa v Lemontu. Takrat je nastopilo več govornikov. Med njimi je bil tudi Mr. A. Grdina. Bil pa je proti pričakovanju vseh zelo kratek:

"Naše trudne stare roke morajo delo odlagati. Bal sem se, da svojih idej, ki jih nosim v srcu, ne bom mogel nikomur izročiti, ker te ideje more razumeti samo tisti, ki mu je zibelka tekla v

slovenski zemlji. Bal sem se, da bo mila slovenska beseda zamrla, da bo Marijina slovenska pesem v tej deželi kmalu utihnila. Zdaj pa je mojega strahu konec: Bog in Marija sta poslala k nam naše nove naseljence in v te krepke mlade roke polagam pred Marijo lemontsko svoje delo, vi skrbite naprej, da se bo razlegala še dolgo slovenska beseda po tej blagoslovljeni ameriški deželi!"

Mislím, da najlepše počastimo spomin pokojnega Mr. Antona Grdina, ako h koncu tega kratkega poročila dodamo najlepše in najbolj globoke besede, ki smo jih brali ob njegovi smrti. Zvenijo kot odmev njegove oporoke. Zapisane pa so bile v februarški številki 1958 "Naše luči. Tako se glasijo:

Med izseljenci često opažamo, da ti, ki si v svojih gospodarskih prizadevanjih uspeli, nimajo več srca in razumevanja za slovensko stvar. Bogastvo jim je, kot pravimo, stopilo v glavo in se nekako sramujejo svojega pokolenja in svoje skromne preteklosti.

Pokojni Grdina je bil povsem drugačen.

On je, kot piše dr. M. Krek, vse sile in moči posvetil delu za napredek in blagostanje Slovencev. Nobena druga reč mu v Ameriki ni bila važna, noben drug vidik mu ni bil vodilen in odločilen. Svoje napore za gospodarski napredek je znal tako usmeriti, da je iz njih odsevala njegova iskrena ljubezen do slovenstva. Svoja zasebna podjetja je ustvarjal tam, kjer je videl, da bodo dobro služila Slovincem, dajal je pobudo povsod, kjer je videl in čutil, da bo mogel dvigniti ugled slovenskega imena.

Bil je neprekosljiv delavec za organiziranje slovensko skupnost v tujini. Za vsako ceno je hotel ohraniti slovenstvo v Ameriki. Želel je, da to slovenstvo po svoji besedi, pesmi, običajih in topli domačnosti ostane krasen otok v velikem svetu. V dosego tega cilja ni štedil s časom, denarjem in naporí. Vsa društva, ki so delala za ta cilj, so imela v njem svojega navdušenega sotrudnika in dobrotnika.

Skratka: „Kjerkoli je gradila slovenska roka, kjerkoli se pozna slovenski vpliv, tam je bil, zraven tudi on" (K. Mauser).

Bil je vodilni slovenski pionir v Severni Ameriki.

*

Tisti, ki so kdaj delali za skupnost, vedo, kako NEHVALEŽNO opravilo je to. Garaj, muči se, tekaj od hiše do hiše, troši čas in denar, poklekuj pred ljudi, a računaj s tem, da bo tvoje plačilo: kritika, natolcevanje in zamera.

Tako je povsod vedno bilo, je in bo.

Kje je pokojni Grdina črpal moč, da njegova ljubezen do slovenske skupnosti v tujini, kljub težkim preizkušnjam in razočaranjem, ni omagala?

V ŽIVI VERI!

To živo vero mu je darovala domovina ob odhodu za popotnico v tujino. Ohranil jo je zvesto kot dragocen zaklad. Svoje vere ni boječe skrival pod mernik, temveč jo je visoko dvignil in pustil, da mu je ožarjala vso življenjsko pot. Brez žive vere bi Grdina še daleč ne bil tak, kakršnega danes pozna Cleveland in vsa ameriška Slovenija.

Pokojni Grdina je živel, delal, gradil, se boril, trpel in vztrajal v luči vere ter tako za Boga in narod ustvarjal dela, katera danes občudujejo vsi, kar dokazuje njegovo slovo s tega sveta, ki je bilo bolj podobno zmagošnemu pohodu kot pogrebu.

V veri je črpal moč, da je postal resnični UMETNIK življenja.

*

A Grdina je na žalost samo eden, najpomembnejši sicer, od naših za slovenstvo v tujini zaslužnih mož, ki nevzdržno drug za drugim legajo v grob.

Vsi puščajo za seboj usodno praznino.

Postajamo zaskrbljeni, kaj bo s slovensko krvjo v tujini?

Bo res kmalu za vedno utihnila slovenska beseda in umoknila slovenska pesem po slovenskih otokih v morju tujine?

To bi bila silna škoda!

To bi bila prevelika tragika našega naroda!

To bi bila izguba tudi za tujino samo!

To se ne sme zgoditi!

Ali so se naši pionirji zato tako mučili, da bo vsega konec, ko njihova roka omahne?

To je nemogoče!

Vrzeli, ki nastajajo s smrtjo naših pionirjev, je treba zadelati!

*

Mladina, kje si?

Ali se po tvojih žilah, mladina, pretaka kri ali voda?

Če se kri, potem morajo krasni zgledi junškega življenja v službi slovenske skupnosti v tujini v tebi vzbuditi navdušenje za iste ideale.

V nesebičnem delu za slovenstvo se moreš s slovensko poštenostjo, z živo vero in močno voljo tudi ti, mladina, izklesati v resnične umetnike življenja.

V-ko.

(Uredništvo Ave Marije)

BODIMO MU HVALEŽNI!

(POKOJNEMU ANDREJU TOMCU V SPOMIN)

Uletu 1958 smo katoliški ameriški Slovenci zgubili nekaj vodilnih in vplivnih zavednih katoliških mož. Kdo bo stopil na njihovo mesto? Kdo bo vršil delo, ki so ga vršili oni? Ali naj se samo sprašujemo in ugotavljamo, da jih nadomestiti nihče ne bo mogel? Ne, to ni dovolj; vsak človek ima v času svojega življenja svoje naloge; pri onih, ki so svoje naloge tako spolnjevali, da so močno vplivali na svoje sodobnike in jih vodili po

pravi poti za plemenitimi cilji, se lahko mnogo naučimo. Spoznavati moramo njihovo delo in njihovo ljubezen do Cerkve in naroda. Ta ljubezen je rasla iz njihovih velikih in nesebičnih žrtev, katerih sadove uživamo. P. Hugo Bren je že l. 1925 zapisal: "Pravica zahteva, da se tisti, ki so želi, spominjajo onih, ki so ledino orali, sejali, vlačili, pleli, zalivali iz zraven trepetali pred grozno nevihto. Ko bi teh ne bilo, bi bil

naš verski prepoved, ki je danes dejstvo, še sladki sen, še decembersko upanje na pomlad" (Ave Maria, maj 1925).

Eden med njimi, o katerih govori p. Hugo, je bil pokojni Andrej Tomec, ki je v preteklem letu zapustil dolino solz in šel po plačilo v večnost.

Leta 1912, kmalu potem ko je prišel v Združene države, se je predstavil ameriškim katoliškim Slovincem in socialistom s svojimi članki v Ave Maria. S svojimi številnimi in prepričevalnimi obrambnimi članki je veliko delavcev iztrgal iz žrela socializma. Njemu niso mogli očitati, da živi na račun delavskih žuljev, zakaj vse svoje članke je pisal z žuljavo roko. Bil je namreč rudar. Mnogi naši bralci, ki so bili rudarji, vedo povedati, kako naporno in nevarno je bilo to delo. A pokojnega ni tako utrudilo, da bi uničilo njegovo borbenost in mu vzelo pero iz rok.

Pisal je članke, ki bi delali čast izobraženemu človeku. Iz njih veje njegova globoko doživeta vera, vdanost in zvestoba Cerkvi, ljubezen do Marije, poznanje zvijač, s katerimi so socialisti trgali ljudi od Cerkve. Andrej Tomec je bil idejno zgrajen človek, pošten in odkrit, "Izraelec, v katerem ni bilo zvijače", mož, ki je iskreno ljubil resnico, za katero je bil pripravljen vse žrtvovati. Kar je napisal, je napisal zato, da bi ameriški Slovenci spoznali resnico.

Pisal je načrtno in stvarno. V članku "Ameriški Slovenci kaj hočemo?", ki je bil priobčen v oktoberski in novemberski številki A. M. 1914, je hote ali nehote podal program svojega dela, za katerega je pridobival tudi druge. Idejno je s svojimi članki zelo podpiral delo p. Kazimirja.

Poznal je razmere med slovenskimi delavci v Ameriki:

"Mesto medsebojne ljubezni,

bratske edinosti in vzajemnosti vlada med nami medsebojno sovraštvo, razdvojenost in prepir. Kako je to žalostno! Kako usodepolno za nas! ... Kam prijadramo ameriški Slovenci, ako veslamo še nadalje v tej smeri?

Nato ugotavlja še bolj določeno narodne bolezni: "Needinost, sovraštvo, prepir, nevoščljivost, nezumno pijančevanje, nemoralnost, nevednost in njena sestra nevera. Posledice tega so: Brezbrižnost za Boga, za vero, za Cerkev, za narod. Mlačnost vlada v vsem dobrem, razdrto je družinsko življenje, slabo vzgojena mladina. Kršenje božjih, naravnih in državnih postav, poboji, pregrehe in zločini."

Nato vprašuje:

"Zato vi vsi, ki vam je kaj za narod, kaj pravite, ali naj ga mirno prepustimo njegovi usodi, da izhira na svojih boleznih in izkrvavi na svojih ranah, ali naj ga skušamo rešiti?"

Nato poln optimizma odgovarja:

"Kakor sami hočemo, tako lahko storimo. Lahko še rešimo narod sedaj; ni še prepozno."

A kdor hoče delati za rešitev naroda, mora vedeti, kaj na ljudi vpliva, da duhovno propadajo. Andrej Tomec je imel hiter in jasen odgovor:

Javno mnenje med ameriški Slovenci je napačno usmirjeno. Ameriški slovenski listi svoje bralce napačno vodijo. "Ti listi širijo s svojim nedoslednim, nelogičnim, pristranskim pisanjem nejasnost. ... Naše javno mnenje je zelo motno glede različnih nasprotujočih se struj, idej in naziranj, in narod nima pravega pojma o vseh nasprotujočih se silah. Kajti večina naših listov, pač pišejo o vsem tako zmedeno, da si ubogi narod ne more biti na jasnem še niti ne glede glavnih pogojev svojega blagostanja."

Najbolj potrebno pa je, da imajo

ljudje jasne pojme o katoliški veri. Opozarja, kako mnogi svojo vero preveč poznajo samo iz zagrizenih protikatoliških listov. "Razlika med krščanstvom, kakršnega opisujejo njegovi sovražniki, in med onim, kakršno je v resnici, je večja od razlike med nebom in zemljo, večja od one med opoldanskim soncem in temno polnočjo, večja kot razlika med življenjem in smrtjo."

O naukih katoliške Cerkve je bil dobro poučen. Iz njegovih člankov lahko sklepamo, da je veliko bral. Zato je lahko tudi odgovarjal onim, ki so napadali Cerkev.

V zadnjih letih o Andreju Tomcu nismo veliko slišali. Novejši naročniki ga niso poznali. Ne vem, ali je

nastopal tudi kot guvernir. S svojimi članki v Ave Maria pa je dovršil, kar je hotel izvršiti. Tako kakor je zapisal leta 1914: "Kakor sami hočemo, tako lahko storimo." Svojim sodelavcem je prinašal resnico in se boril za njihove pravice. Med delavce so tedaj prihajali razni "krivi preroki" in oznanjevalci zmot. Andrej jih je hitro spoznal in jih znal razkrinkati.

Med njegovo zapuščino je ohranjena velika zbirka njegovih spisov in raznih dokumentov. Zato upamo, da bomo o rudarju Andreju še kaj več zvedeli.

Bodimo mu hvaležni za vse, kar je storil za ameriške Slovence! Spominjajmo se ga v svojih molitvah!

Uredništvo

Marija čaka ...

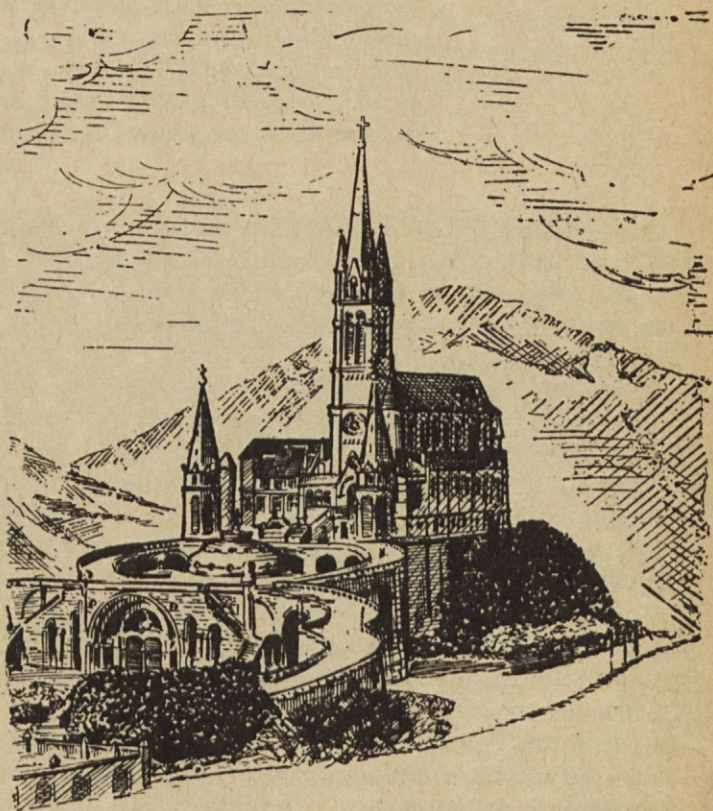
*Od sinjega Jadrana, Soče, Zilje
Slovencev trume v daljni Lurd
[gredo,
da počaste preblazeno Gospo,
ki vabi v svoje varno jih okrilje.*

*Njej, dobri Materi, otroci verni
najlepše pesmi zapoje v pozdrav.
Sam Bog jim srčne strune
[je ubral.
Sladijo pot jim upi neizmerni.*

*Daruj Devici ranjeno srce,
moj rod, da cvet požene solza
[vsaka
in dom oblaki črni zapuste.*

*O, ne odvrni, zapeljan, koraka
in vere in ljubezni več od Nje.
Zaupaj, moli, poj! Marija čaka...*

Ljubka Soril

(Iz KATOLIŠKEGA GLASA)

Kam vodi to...?

Vsi Slovenci v zamejstvu želimo prav iz srca, da slovenska beseda med nami ne bi zamrla. Želja sama pa ne obranja ne domače besede in ne življenja naroda. Treba je storiti nekaj več. Narod živi toliko časa, dokler črpa iz svoje duhovnosti sile, ki ustvarjajo in bogatijo narodovo duhovnost. Živeli bomo kot narod toliko časa, dokler bomo sposobni živeti svojo narodno duhovnost, ki se obranja in izraža v največji meri v književnosti, glasbi, slikarstvu in kiparstvu. Slovenska beseda v zamejstvu se obranja toliko časa, dokler prihaja med nas v slovenski knjigi, v slovenskih listih in časopisih. Ko bo prenehalo zanimanje in povpraševanje po slovenskih knjigah, bo zamrla narodna zavest in z njo narodovo življenje. Tega se premalo zavedamo! Nič ne pomaga jadikovanje in obtoževanje. S prave strani moramo presojsati to vprašanje, ki je za nas življenjske važnosti. Brez tiskane besede - brez književnosti - narod ne more dolgo živeti. S TEM JE PA POVEDANO, KAJ JE NAŠA DOLŽNOST! PODPRIMO SLOVENSKI TISK! Naročujmo, širimo in berimo slovenske knjige in liste! Dne 15. avgusta 1958 je izšel v GLASU SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE, ki izbaja v Argentini, članek z naslovom KAM VODI TO...? V njem so misli, ki jih mora vsak dober Slovenec resno premisliti. K članku bi dodali samo kratko opombo: kadar omenjamo Slovence v zamejstvu po krajevnih skupinah, ne pozabimo omeniti koroških Slovencev. Pisec članka misli sicer tudi nanje, a prav bi bilo, da bi jih tudi imenoma navedel, ko omenja tržaške in goriške Slovence. Ker ta članek govori o važnem vprašanju, ga priobčujemo v celoti.

Urednik

Nova številka MEDDOBJA prinaša poleg poezije in proze več aktualnih člankov, pa tudi sestavek, ki je brez dvoma - v nekem oziru najbolj zanimiv, kar jih je doslej bilo priobčenih.

Gre za pregled SLOVENSKE KNJIGE V LETU 1957. Med vrsticami tega poročila se odpira eden velikih slovenskih problemov, tak, ki zaradi svoje važnosti presega meje zgolj kulturnih področij.

Pisec članka podaja pregled vseh slovenskih knjig, ki so izšle lani, bodisi v Republiki Sloveniji, bodisi v zamejstvu. Na kratko označuje 4 pesniške zbirke, 19 pripovednih knjig ter 2 drami. Tako je razvidno, da je lani doma in v zamejstvu (mladinske in otroške knjige niso vštete) 18 avtorjev objavilo plodove svojega pisanja.

In zdaj pride vprašanje, ki ni samo zanimivo, ampak lahko tudi tragično za živ-

ljenje malega naroda.

Kaj pomeni to, da od 22 avtorjev samo 13 živi v Republiki Sloveniji, ostali pa izven njene ozemlja?

Od štirih pesnikov, ki so lani izdali svoje zbirke, živita dva v Sloveniji, dva pa v zamejstvu. Od 16 pripovednikov jih 11 živi v Republiki Sloveniji, 5 pa izven nje. Oba dramatika, ki sta lani tiskala svoje drame, živita izven Slovenije.

Več kot 40% vseh avtorjev, ki so lani izdali svoja dela v tisku, živi izven državnega ozemlja.

Ali je kaj takega še možno pri kakem drugem narodu? Ali je kaj takega najti v zgodovini še katerega naroda v zadnjih 2000 letih?

Vemo, česa znak je ta nenormalnost;

zdaj se samo vprašujemo, kam vodi.

Štirje od zunaj živečih avtorjev živijo na Tržaškem in Goriškem, pet jih živi izven Evrope. Čeprav ne moremo reči, da so vsi pisci, ki žive zunaj, izraziti nasprotniki rdečega režima, je vendar dejstvo, da se je večina umaknila totalitarnemu režimu, ki ne dopušča svobodnega izražanja misli.

Ali si moremo predstavljati, kaj bi se zgodilo s Francijo ali Nemčijo ali s katero koli drugo državo, ko bi se izkazalo, da 40% vseh književnikov, ki so v nekem letu izdali svoja dela, živi izven države?

Dobro vemo, da število še ne pomeni kvalitete – vendar je dejstvo, da so lani tudi kritiki, ki niso proti domačemu režimu, morali priznati vsaj enakovredno, če že ne večjo kvaliteto delom, ki so izšla v zamejstvu. Dobro tudi vemo, da pregled ne bi vsako leto prikazal take slike in vemo tudi, da se bo morda že letos, predvsem zaradi finančnih težav, prikazala drugačna slika – toda ali se s tem vprašanje, ki si ga danes stavimo, v bistvu spremeni? Tudi če danes po sili razmer za vedno zamre slovenska knjiga za mejo in v tujini, alis

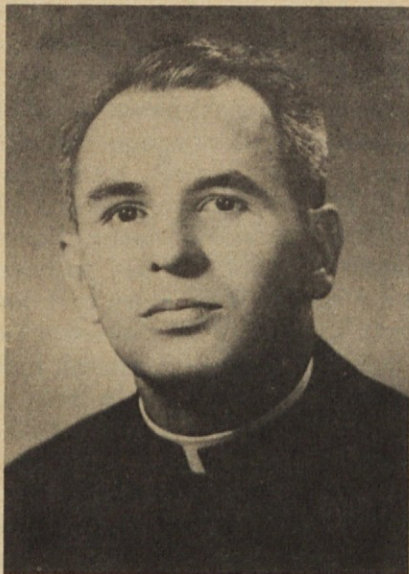
tem zamre tudi to vprašanje?

Ta nenaravni pojav, katerega posledic se morda niti ne zavedamo, nas pušča v nejasnosti. Toda eno je brez dvoma jasno: ta položaj med vsem drugim tudi jarko razgrinja, kako je slovenski pevec – bolj kot pevec katerega koli drugega naroda – rajši šel v svet, šel v "hosto", pa naj je to kanadski gozd, avstralska peščena planjava ali ameriško cementno mesto, kakor pa da bi se pustil zaslužiti in pel po naročilu.

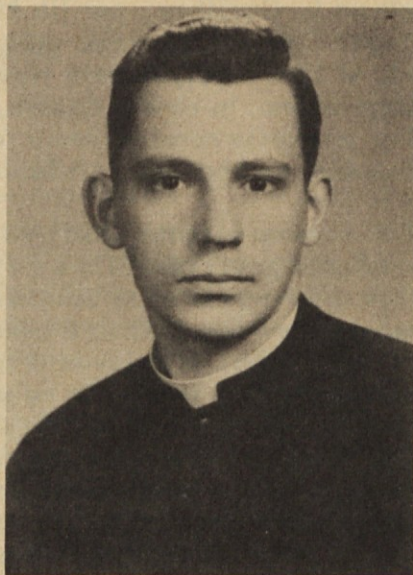
Pa še nekaj nam mora biti jasno: vsi Slovenci, ki nam je še slovenstva mar, imamo danes v izrednih razmerah tudi izredne dolžnosti: bralci, da še prav posebej podpremo slovenski tisk na Tržaškem, na Goriškem ali pa v tujini med izseljenci, pisci pa, da dvignejo izrazno moč svojega peresa, tako da bomo vsi skupaj ljudem doma in pa tujcem, med katerimi živimo, pokazali resnico:

Obsojeni na molk ne le v "posvetu narodov", ampak tudi v lastni domovini, pojo slovenski ustvarjalci kljub vsemu naprej in rešujejo za današnje in bodoče rodove to, brez česar noben kulturni narod ne more živeti: nezasušnjeno besedo.

Novomašnik Rev. Frederick Nachtigal

Novomašnik Rev. Francis D. Zagorc

Med ameriškimi Slovenci so bili letos trije novomašniki. - Dva od teh sta imela nove maše v Clevelandu, Ohio, tretji pa je opravil svojo prvo sveto daritev v Sheboyganu, Wisconsin.

Clevelandska novomašnika, Fr. Francis Zagorc in Fr. Frederick Nachtigal, sta opravila nove maše v novi cerkvi Marije vnebovzete v Collinwoodu, kjer župnikuje Fr. Jager. Obe imenovani novi maši sta bili v mesecu juniju.

Tretji novomašnik, Fr. Richard Fale, pa je opravil svojo novo mašo v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu, dne 1. junija.

Vsem trem novomašnikom (in morda tudi drugim, katerih imen in podatkov pa žal nismo prejeli) želimo obilo božjega blagoslova pri delu v vinogradu Gospodovem!

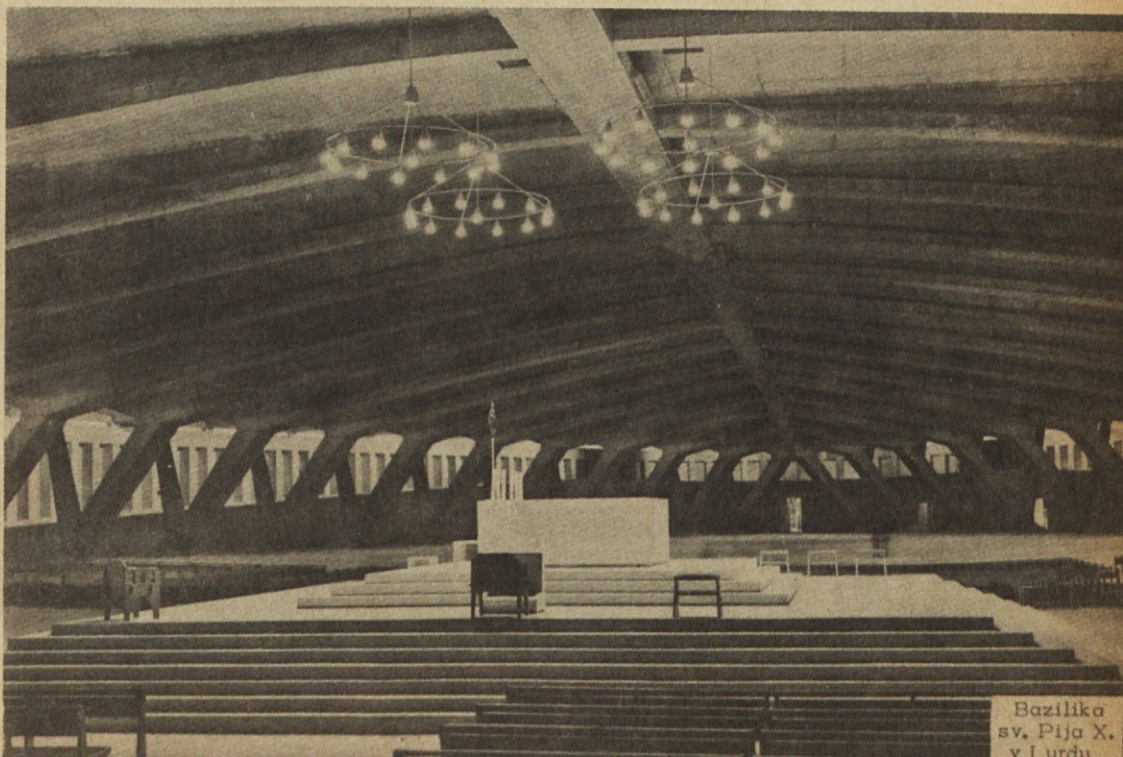
Novomašnik Rev. Richard A. Fale

* * *

*V*ážna pridobitev za ameriške Slovence v letu 1958 je nova cerkev Marije Vnebovzete v Collinwoodu (Cleveland, Ohio). Meseca februarja je bila blagoslovljena in izročena svojemu namenu. Tej fari že vrsto let uspešno župnikuje Fr. Matija Jager. Župniku in faranom iskreno čestitamo k lepi, novi cerkvi!

*V*Lurdu so za stoletnico Marijinih prikazovanj zgradili moderno, podzemeljsko baziliko, ki je posvečena svetemu Piju X. Nova bazilika je zgrajena v obliki elipse. Njena dolžina je 200 metrov, širina 80 m, višina pa 10 m. Pod svoje oboke lahko sprejme 20.000 oseb. Pri gradnji so sodelovali trije arhitekti: P. Vago, LeDonne, Pinsard. - Tudi slovenski romarji, ki so v dveh skupinah obiskali Lurd v jubilejnem letu 1958, so si ogledali to moderno baziliko.

*
*
*

★

Bazilika
sv. Pija X.
v Lurdu

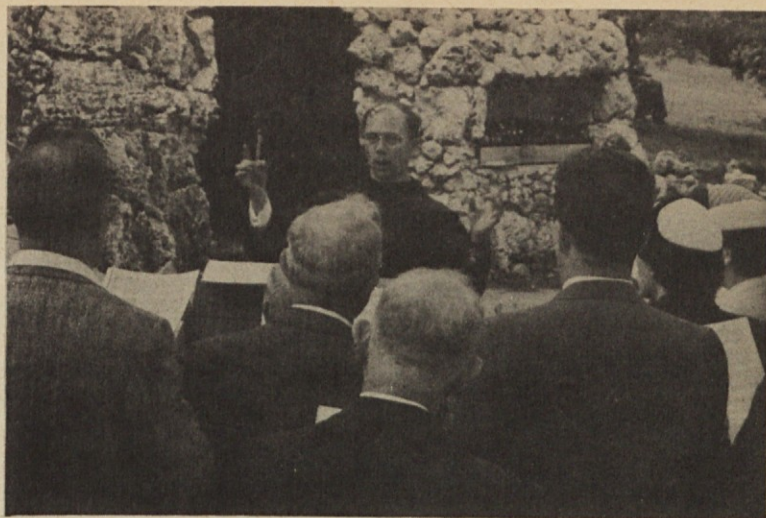

Zgornja slika kaže prvoobhajance v slovenski župni cerkvi Marije Pomagaj v Torontu v Kanadi. Slovesnost se je izvršila na velikonočno nedeljo 1958. Na sliki je župnik slovenske fare v Kanadi Rev. Dr. Jakob Kolarič CM in njegov kaplan Rev. Janez Kopač CM. - Spodnja slika pa kaže birmance istotam. Birmoval je na velikonočno nedeljo 1958 prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman. Asistirala sta mu p. Fortunat Zorman OFM (stoji na škofovi desnici) in Fr. Kopač (na škofovi levici).

Na sliki je del pevskega zboru fare sv. Štefana v Chicagi, ki ga vodi p. Vendelin OFM. Zbor je pel med sv. mašo pri lurški votlini ob enajsti uri na dan farnega romanja in medenega piknika v nedeljo, 31. avgusta 1958.

Slovenski otroci v narodnih nošah na dan romanja Ženske Zveze dne 20. julija 1958. Ti otroci so imeli razne točke pri popoldanskem zabavnem programu, ki ga je priredila Zveza. (Foto Šušteršič, Clev., O.)

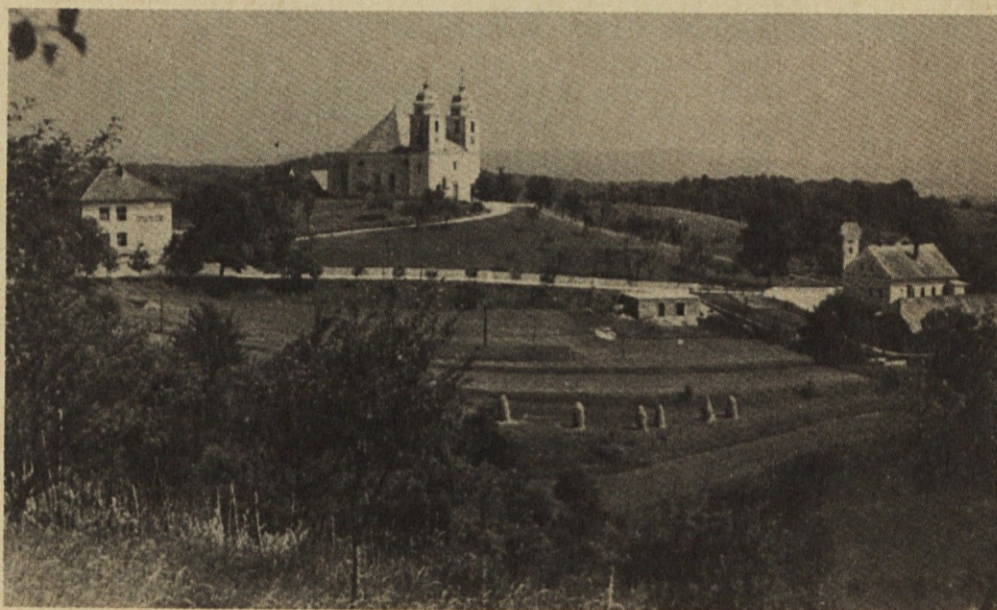
Pogled v dvorano romarskega doma med obedom na dan romanja Ženske zveze. (Foto Šušteršič, Clev., O.)

Sliki kažeta župno cerkev sv. Jožefa v Suhorju pri Metliki. Dne 28. julija 1958 je ta fara praznovala 100-letnico ustanovitve. - To važno obletnico so v Suhorju praznovali s škofovo navzočnostjo, ki je ob tej priliki podeljeval zakrament sv. birme.

Med slovenskimi izseljenci v Ameriki je mnogo rojakov iz Bele krajine (med njimi je tudi naš p. Pij), ki radi prebirajo mesečnik Ave Maria.

Čudodelna svetinja

(Zgodba iz misijonov)

Za ubogo Abilejo se je bližala zadnja ura. Ta teden so se vrstili srčni napadi drug za drugim.

Abileja je bila zagrizena mohamedanka. Že tri leta je živela v Domu pri "Hčerah modrosti" v Utalah, v deželi Njassa. Sestre so ji stregle prav skrbno, ona pa se je izogibala vsakemu verskemu vplivu. Njena noga ni nikdar prestopila cerkvenega praga. Da bi se obvarovala krščanskega vpliva, se ni nikdar mudila v družbi kristjanov in niti ne v družbi poganov, ampak si je vedno poiskala mohamedansko družbo.

Sestra prednica si je skušala pridobiti Abilejino prijateljstvo. Nekega dne ji je podarila obleko. Toda s tem se njena naklonjenost do krščanstva ni prav nič povečala.

Sestramni preostalo drugega, kot da so se zatele po pomoč k nebesom. "S čudodelno svetinjo mi pa še nihče ni ušel!" je rekla predstojnica. Šla je k hišnemu duhovniku, da ji je blagoslovil svetinjo in mu dejala: "Prečastiti, blagoslovite jo prav dobro, imam namreč težak slučaj."

Da bi se izognili vsaki nejevolji, so poverili neki afrikanski sestri nalogu, da bi dala bolnici svetinjo pod odejo. - Ura je odbila poldne. Bolni-

čino stanje se je vidoma poslabšalo. Pater Dodard je šel k bolnici, pa ni opravil ničesar. Edini odgovor je bil: "Ne, ne!"

Predstojnica se je zadnjikrat zatekla k božjemu usmiljenju. - Med žrtvami te strašne bolezni se nahajajo mnogi, ki bi jih lahko imenovali "naši biseri" zaradi njih zglednega krščanskega življenja in voljnega prenašanja trpljenja, čeprav že sam pogled nanje vzbuja strah; v mnogih slučajih so njihova telesa popolnoma izmaličena; na zunaj ni nič človeškega več na njih. Človek se nehote obrne v stran, ko vidi to njihovo strašno trpljenje.

Predstojnica je poslala enega izmed teh bolnih revežev v cerkev, da bi molil za Abilejino spreobrnjenje. Ta je bil še sam mohamedanec z imenom Abraham. Gojaba bolezen ga je zdelala do skrajnosti, da se je le s težavo vlekel v cerkev. Albert, bivši mohamedanec, je še enkrat poskusil svojo srečo pri Abileji. Kako se je razpletalo to zadnje dejanje, ni znano; pač pa je gotovo to: eno uro pred svojo smrtjo se je Abileja omehčala. Pri polni zavesti, ki jo je ohranila do smrti, je spoznala resnico sv. vere in je izrazila željo, da jo krstijo. Božja milost je zmagala!

"Poglej, некоč sem bil tudi jaz mohamedanec, pa sem se spreobrnil in sem zdaj srečen, da smem biti otrok božji. In ti boš zdaj storila isto in boš rešena", ji je rekel Albert.

Poklicali so katehista Lorensa, ki je že toliko drugih mohamedancev krstil. - - - Eno uro pozneje je šla Abilejina duša - zdaj Martina - oprana v milosti sv. krsta - k svojemu Stvarniku v nebesa.

Priredila Lojzka Verbic

EVHARISTIČNI POST

Evharistični post se imenuje od Cerkve predpisani zdržek od jedi in pijače pred sv. obhajilom.

Sedaj je v veljavi naslednji evharistični post:

Splošno pravilo:

Vsi se morajo tri ure pred sv. obhajilom zdržati jedi in alkoholnih pijač.

Eno uro pred sv. obhajilom se morajo vsi zdržati nealkoholnih pijač, n. pr. sadnih in zelenjadnih sokov, mleka, kave, čaja itd.

Vodo lahko pijemo ob vsakem času pred sv. obhajilom.

Posebno pravilo za bolnike, ki velja tudi za one, ki niso stalno v postelji:

Tri ure pred sv. obhajilom se morajo zdržati od jedi in alkoholnih pijač.

Vsaka prava zdravila, trda ali tekoča, in nealkoholne pijače smejo zavživati kadarkoli pred sv. obhajilom.

Opombe:

1. Vsa zgornja pravila veljajo za obhajilo ob katerem koli času: zjutraj, zvečer, ponoči ali opolnoči.

2. Čas se šteje od zadnjega gržljaja pa do trenutka sv. obhajila.

3. Kdor se poslužuje teh pravil, ne potrebuje nobenega dovoljenja.

4. Zdravila, ki jih zavživa bolnik, smejo vsebovati tudi alkohol; seveda velja to samo za alkohol v zdravilih, ki jih vsi smatrajo za zdravila in se uživajo samo kot zdravila.

5. Onim, ki prejemajo

Slovenski duhovniki

ROŽMAN, MOST REV. GREGORY, D.D., 3547 E. 80 St., Cleveland 5, O.
BUTALA, Rt. Rev. Matija, 416 No. Chicago St., Joliet, Illinois
JUDNIC, Rt. Rev. John, 4672 Pearl St., Denver, Colorado
KORETIC, Rt. Rev. Francis, St. Patrick Church of Collis, Dumont, Minn.
KRALJIC, Rt. Rev. John, 3835 Balboa St., San Francisco 21, Calif.
OMAN, Rt. Rev. John, 3547 E. 80 St., Cleveland 5, Ohio
PIRNAT, Rt. Rev. John, 405 Adlar St., Anaconda, Montana
SCHIFFRER, Rt. Rev. John, St. Joseph Church, Chisholm, Minn.
SKERBEC, V. Rev. Matt., 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio
TROBEC, Rt. Rev. Joseph, St. Mary Cathedral Rectory, St. Cloud, Minn.
ZAPLOTNIK, Rt. Rev. John, D.C.L., St. Patrick Church, Gretna, Nebr.

ADAMICH, Rev. Albert, 520 W. 10 St., Waukegan, Illinois
AMBROZIC, Rev. Al., St. Augustine Sem., Scarboro, Ont., Canada
AMBROZIC, Rev. Bernard, OFM, 66 Gordon, Paddington, N.S.W., Australia
ANZIC, Rev. Anton, Carmelite of Mary, Wahpeton, N. Dakota

BANDI, Rev. Bona, OSB, Holy Cross Abbey, Canon City, Colo.
BARAGA, Rev. Francis, 3547 E. 80 St., Cleveland 5, Ohio
BASNIK, Rev. Alban, OSB, St. Vincent Archabbey, Latrobe, Pa.
BAZNIK, Rev. Louis, 6019 Glas Ave., Cleveland 3, Ohio
BERGLEZ, Rev. Ignacij, 2912 93rd St., Kenosha, Wisconsin
BLATNIK, Rev. Francis, 370 Lutz, Santurce, Puerto Rico
BLAZIC, Rev. John, 61 No. Mt. Vernon Ave., Uniontown, Pa.
BLENKUSH, Rev. Matija, 632 Julian St., Denver 8, Colorado
BOGOLIN, Rev. Leonard, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
BOMBACH, Rev. Anthony, 881 E. 222 St., Euclid 23, Ohio
BORGOLA, Rev. Bona, OFM, 386 Geneva Ave., Highland Park 3, Mich.
BREZNIK, Rev. Aloysius, Box 247, Tekoa, Washington
BREZNIKAR, Rev. Victor, S. 110, First St., Dayton, Washington
BROOKER, Rev. Richard, M.M., Cath. Univ., Washington, D.C.

CADONIC, Rev. Wm., 1604 Del Rosa Ave., San Bernardino, Cal.
CAGRAN, Rev. Joseph, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
CANJAR, Rev. John, Sacred Heart Church, Cheyenne, Colo.
CASL, Rev. Joseph, CM, 750 Roy St., E., Montreal, Que., Canada
CEGLAR, Rev. Karel, SDB, Don Bosco College, Jacquet River, N.B. Can.
CEGLAR, Rev. Stan., S.D.B., Box 431, Hope Haven, Marrero, La.
CELESNIK, Rev. Joseph, 265 15th St. N.W., Barberton, Ohio
CEPON, Rev. Dr. Ludvik, St. Vincent College, Latrobe, Penna.
CEPON, Rev. Michael, 6005 So. Marshfield Ave., Chicago 36, Ill.
CHEMAZAR, Rev. Blaze, OFM, 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Ill.
CIMPERMAN, Rev. Victor, 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio
CUK, Rev. Dr. Alphonse, 141 Marcy Pl., New York 52, N.Y.
CVELBAR, Rev. Joseph, 340 Henderson Ave., Washington, Pa.

DALEY, Rev. Neil, OFM, 1615 Vine St., Cincinnati, Ohio
DEMSHER, Rev. Ferd., HQ. 72nd F.A.Gp., APO 800, New York, N.Y.
DOBNIKAR, Rev. Ivan, OSB, V.A. Hospital, Hines, Illinois
DOLSINA, Rev. Janez, Emily, Minn.
DOLSINA, Rev. Stanko, St. Joseph Church, Deerwood, Minn.

ERZEN, Rev. Edw., ODM, Detroit Ave. at 69 St., Cleveland 13, Ohio
ESTOK, Rev. Gabriel, OFM, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Michigan

sv. obhajilo zjutraj, se priporoča, da se drže starega evharističnega posta od polnoči, ako jim je mogoče; ni pa to dolžnost. Onim, ki se drže nove postave evharističnega posta, se priporoča, da nadomestijo prejšnji težji evharistični post z zglednim in krepostnim življenjem ter z deli pokore in ljubezni.

* * *

Nove določbe za evharistični post niso znamenje, da Cerkev popušča v strogosti. Kdor bi tako mislil, ne razume duha novega evharističnega posta. Ta post je olajšan zato, da je omogočeno sv. obhajilo - tudi pogosto sv. obhajilo - vernikom, ki delajo ponoči ali pa v takih okoliščinah, da so po prejšnji evharistični postni postavi zelo težko našli priložnost za sv. obhajilo.

POSTNA POSTAVA

V zakramentu sv. spovedi so nam odpušteni grehi in večne kazni ter del časnih kazni za naše grehe. Za ostale časne kazni pa moramo zadoščevati na tem svetu ali pa po smrti v vicah. Ker sveta Cerkev pozna slabost človeške narave, ve, da je nevarnost, da bi zadoščevanje za grehe odlagali do konca življenja, zato je določila nekatere dni v letu za pokoro. Največ grehov je storjenih, ker človek ustreza svojim slabim nagnjenjem. Zato nam Cerkev nalaga tako pokoro, da z njo krotimo svoja slaba telesna nagnjenja.

FARKAS, Rev. Dr. Andrej, 450 Pine St., Bridgeport 5, Conn.
FERJAN, Rev. Innocent, OFM, HGS., 3rd Army Div., Apo. 39, New York
FERKULJ, Rev. Joseph, 1340 No. 10th St., Quincy, Illinois
FERLIC, Rev. Ciril, SDB, Hope Haven, Marrero, La.
FLAC, Rev. Mirko, SDB, 13640 So. Bellflower Blvd., Bellflower, Cal.
FLAJNIK, Rev. Rudolph, O.C., 6410 So. Dante, Chicago 37, Ill.
FURLAN, Rev. Wm., St. Charles Church, Herman, Minn.

GABER, Rev. Franc, 109 So. 59th Ave. W., Duluth 7, Minn.
GABRENJA, Rev. Edw., 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Ill.
GAMM, Rev. Joseph M., CMF, 909 E. Washington St., Phoenix, Ariz.
GERMOVNIK, Rev. Francis, CM, St. Mary's Sem., Perryville, Mo.
GNIDICA, Rev. Daniel, OSB, 217 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.
GNIDOVEC, Rev. Albin, 633 Bridger Ave., Rock Springs, Wyo.
GODINA, Rev. Joseph, 11607 Honeydale Ave., Cleveland 20, Ohio
GODINA, Rev. Mirko OFM Conv., Holy Rosary Church, Aurora, Minn.
GOLE, Rev. Joze, Sacred Heart Seminary, Hales Corners, Wis.
GOLOB, Rev. Joseph, OSB, St. Martin Abbey, Lacey, Wash.
GOLOBICH, Rev. John, St. Michael's Church, Kerrick, Minn.
GRABRIAN, Rev. Joseph, OSM, 350 So. Main St., Arcadia, Ironton, Mo.
GRABRIAN, Rev. Victor, OSM, 7 Locust St., Cartered, New Jersey
GREGOR, Rev. Joseph, CM, 1509 Tulane Ave., New Orleans 13, La.
GREGORICH, Rev. Edmund, St. Mary's Church, Reddick, Illinois
GROM, Rev. Lawrence, OFM, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
GRUDEN, Rev. John,

HAJNSEK, Rev. Odilo, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois
HITI, Rev. Matija J., 520 W. 10th St., Waukegan, Illinois
HLEBS, Rev. Milan, St. Rose Church, Newton, Conn.
HOCHEVAR, Rev. Mark, OFM, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
HODNIK, Rev. Emile, Immaculate Conc. Church, Custer, Wis.
HOGE, Rev. Benedict, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Illinois
HOGE, Rev. Thomas, OFM, 1852 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
HOMAR, Rev. Roman, OSB, St. John's Abbey, Collegeville, Minn.
HORVAT, Rev. Stefan, 124 Maple St., Rossford, Ohio
HORVATH, Rev. Francis, 12704 Foothill Blvd., Etiwanda, Calif.
HORZEN, Rev. Bernard, OSB, St. Bede's College, Peru, Illinois
HREN, Rev. Innocent, OP, 505 Washington, Oak Park, Illinois
HRIBSEK, Rev. Aloysius, 450 Pine St., Bridgeport 5, Conn.

IVANDIC, Rev. Louis, OFM, 1479 Albert Rd., Windsor, Ont., Canada

JAGER, Rev. Matija, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio
JAKLICH, Rev. Dr. Francis, Holy Family Home, Marquette, Mich.
JAZBEC, Rev. Stanley, Box 281, Indio, California
JENKO, Rev. Aloysius, 595 Minneford Ave., New York 64, N.Y.
JENKO, Rev. Valerian, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
JERASA, Rev. Francis, St. Ann's Church, Box 6, Olmitz, Kans.
JERSHE, Rev. John, 307 Adams Ave., Eveleth, Minn.

KAPUS, Rev. Joseph, 301 No. Hooker Ave., Caney, Kansas
KAPUSHION, Rev. Marvin, 320 E. 5th St., Salida, Colorado
KAUSEK, Rev. John, St. Joseph's Church, Gilbert, Minn.
KEBE, Rev. Matija, 223 10th St., Pittsburgh 1, Pa.
KIRIN, Rev. Roman, St. Benedict Community Hosp., Durand, Wis.
KNIFIC, Rev. Francis, SDB, P.O. Box 299, Aptos, California
KOLARIC, Rev. Dr. Jakob, C.M., 594 Manning Ave., Toronto 4, Ont. Can.
KONCNIK, Rev. Innocent, OFM Conv., Holy Rosary Church, Aurora, Minn.
KOPAC, Rev. John, C.M., 594 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
KOPUSHAR, Rev. Dr. Milan, Ashton, Nebr.

Cerkev je postavila postavbo delnega in popolnega zdržka od mesa ter postavbo pritrzanja v jedi.

Popolni zdržek od mesa pomeni, da verniki nad sedmim letom starosti na določene dneve ne smejo jesti mesnih juh, mesnih jedi in mesa.

Delni zdržek od mesa pomeni, da smejo verniki nad sedmim letom starosti na določene dneve samo enkrat na dan jesti mesne juhe, mesne jedi in meso in sicer pri glavnem obedu.

Pritrzanje v jedi pomeni, da se smejo verniki med 21. in 59. letom starosti na določene dneve samo enkrat na dan do sitega najesti. Na te dneve smejo jesti samo enkrat na dan mesne juhe, mesne jedi in meso; ako na isti dan pade tudi popolni zdržek od mesa, se morajo seveda tudi tega držati.

Za vse od 7. do 21. leta starosti in za vse nad 59. letom starosti velja naslednje:

Popolni zdržek od mesa jih veže vse petke v letu, na pepelnično sredo, dan pred praznikom Brezmadežne, dan pred Božičem.

Delni zdržek od mesa jih veže: kvatrne srede, kvatrne sobote in na binkoštno vigilijo.

Za vernike med 21. in 59. letom starosti velja naslednje:

Popolni in delni zdržek od mesa jih vežeta kot mladoletni in starčke.

V jedi so se dolžni pritrzati na vse dneve 40danskega posta, (razen na nedelje), na kvatrne srede, kvatrne petke

KORBIC, Rev. Beno, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois
KOREN, Rev. Louis, 7963 So. 116th St., Hales Corners, Wis.
KOSTELZ, Rev. Richard, 402 E. 5th St., Lockport, Illinois
KOTNIK, Rev. Bertrand, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois
KOVACIC, Rev. Dr. Anton, 1004 St. David St., Tarboro, No. Carolina
KOVACIC, Rev. Francis, Box 2325, Fort Benning, Ga.
KOZINA, Rev. Vladimir, 465 Brussels St., San Francisco 24, Calif.
KRALJIC, Rev. Stephan, St. Bonaventure Ch., Underwood, No. Dak.
KRISTANC, Rev. Leo, 925 Brockhurst St., Oakland 8, Calif.
KRIZEK, Rev. John, SJ, 235 N. Convent St., Trinidad, Colo.
KUCHAR, Rev. Dr. Alojzij, 330 W. 23 St., New York 11, N. Y.
KUZMA, Rev. George, St. Rose Church, Wilmington, Ill.

LANGERHOLZ, Rev. Kalist, OFM, 62 St. Mark's Place, New York 3, N. Y.
LATTYAK, Rev. Clement, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Illinois
LAVRIH, Rev. Ivan, St. Lawrence Church, Jetmore, Kansas
LEKAN, Rev. Joseph, SM, 3021 Kingsbridge Ave., New York 63, N. Y.
LOCNIKAR, Rev. Julius, ISB, Assumption Abbey, Richardton, No. Dak.
LOVRENCIC, Rev. Athanasius, OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.

MACEK, Rev. Rudolph, 1281 Troy Ave., Brooklyn 13, N. Y.
MADIC, Rev. Aloysius, OFM, Holy Family Rectory, Willard, Wis.
MAIERLE, Rev. John, 415 No. 6th St., Royal Oak, Michigan
MAJHENIC, Rev. Pelagij, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
MALAVASIC, Rev. Roman, 416 No. Chicago St., Joliet, Illinois
MAVSAR, Rev. Joseph, 2641 St. Ann Ave., Butte, Montana
MAZOVEC, Rev. Robert, OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.
MEJAK, Rev. Heliodore, 274 Orchard Ave., Kansas City, Kansas
MELOVASICH, Rev. Frank, Box 745, Biwabik, Minnesota
MERKUN, Rev. Anton, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio
MERVAR, Rev. John, 3108 Van Buren St., Alameda, California.
MIHELIC, Rev. Francis, St. Anthony Church, Ely, Minn.
MIHELIC, Rev. Francis, 208 Romaine St., Peterborough, Ont., Can.
MIHELIC, Rev. Leopold, 4695 Pearl St., Denver 16, Colorado

NADRACH, Rev. Adolph, 534 W. Kilgore, Kalamazoo, Mich.
NEMEC, Rev. Mathias, P. O. Box 501, New Cumberland, W. Va.

OHMANN, Rev. Daniel, 1920 Gerard Ave., So. Minneapolis, Minn.
OKORN, Rev. Claude, OFM, 823 W. Mineral St., Milwaukee 4, Wis.
OKORN, Rev. Dusan, St. Michael's Church, Conrad, Mont.
OMAN, Rev. Edwin, R. F. D. 1, St. Stephen, St. Joseph, Minn.
ORENDAC, Rev. Cyril, OFM Conv., 1130 Congress St., Schenectady, N. Y.
OZIMEK, Rev. Joseph, 6019 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio

PAJK, Rev. Francis, 300 Union Ave., Bedford, Ohio
PAKIZ, Rev. Rudolph, St. Louis Church, Floodwood, Minn.
PAPESH, Rev. Francis, 26 Montezuma Ave., Cortez, Colo.
PECOVNIK, Rev. Karel, St. Peter's Church, Dumont, Minn.
PERCIC, Rev. Joseph, St. Hubert Ch., Sebeka P. O. R. 1, Bluegrass, Minn.
PERKOVICH, Rev. Francis, 4901 E. Superior St., Duluth, Minn.
PETERNEL, Rev. Warren, OFM, 701 E. Pyron Rd., San Antonio, Texas
PETRASIC, Rev. Martin, Box 117, Bloomfield, Nebr.
PETRIC, Rev. Pius, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois
PEVEC, Rev. Edward, Euclid & Bishop Rd., Wicliffe, Ohio
PIERCE, Rev. Justin, SDS, Salvatorian Sem., St. Nazianz, Wis.
PIRC, Rev. Joseph, 1200 Tuolumne St., Vallejo, Calif.
PLANINSEK, Rev. Henry J., C. S. Sp., Forest City, Pa.
PLAZNIK, Rev. John, St. Joseph Home, Lemont, Illinois
PLEVNIK, Rev. Joseph, SJ, Campion College, Regina, Sas., Canada
POPESH, Rev. Bernard, College & Kenwood Ave., Duluth 11, Minn.

in kvatrne sobote, na binkoštno soboto, na vigilijo Brezmadežne in na vigilijo Božiča.

To je postna postava, ki velja v večini škofij v Združenih državah. Opozarjamo pa, da se tekom leta postna postava lahko spremeni.

SV. BERNARDKA UČI

"O moja duša, bodi zvesta posnemalka Jezusa, njega samega, ki je krotkega in ponižnega srca. Kaka bo krona onih, ki so v svoji notranjosti in na zunaj ponižni in tako posnemajo Odrašenika v vsej polnosti."

"Da bo Jezus poveljčan, se moram manjšati. Toliko bo poveljčan, v kolikor bom manjša. Zakaj On tako slabotno živi v meni? Ker nisem dovolj majhna."

"Iskreno sem želela, da bi mislili name le zato, da bi me poniževali in napadali, zakaj to v resnici zaslužim."

"O Mati Marija, darujem ti vse stvari, da bo moje srce popolnoma tvoje in Jezusovo."

"Kar je bilo moje, več ni moje. Vse sem izročila Jezusu. Daj mi moč, da zlomim svojo voljo v vsem. Daj mi dva dni za en dan, da bom nadomestila, kar sem zamudila."

"Bolj kot kdor koli sem odvisna od tega, da sebe navežem na Jezusa, da ga pro-

POPESH, Rev. Michael, St. Martin's Church, Tower, Minn.
POTOCHNIK, Rev. Aloysius, OSB, Box 351, Canon City, Colo.
PRAH, Rev. John, OCD, 2131 Lincoln Rd. N.E., Washington 2, D.C.
PRAZNIK, Rev. Rudolph, 320 Middle Ave., Elyria, Ohio

REBOL, Rev. Anthony, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio
REBOL, Rev. Francis X., MM, Sin Miao Li No. Miaoli, Formosa
ROGAN, Rev. Richard, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois
ROGEL, Rev. Michael, 218 E. Park St. Anaconda, Montana
RUPAR, Rev. Aloysius, 881 E. 222nd St., Euclid 23, Ohio
RUS, Rev. Gabriel, SM, Mt. St. John, Dayton, Ohio

SAVINSHEK, Rev. Stephen, OFM Conv., 324 7th St., Calumet, Mich.

SCHERINGER, Rev. Frank, 330 Oak St., Manistique, Mich.

SCHWAB, Rev. Alan R., OSB, Box 351, Canon City, Colorado

SCHWEIGER, Rev. Francis, 1501 Kenwood Ave., Duluth, Minn.

SEDEJ, Rev. Francis, 2015 Fourth Ave. E., Hibbing, Minn.

SEDLAK, Rev. Christopher, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Ill.

SEDLAR, Rev. Daniel, OFM, 823 W. Mineral St., Milwaukee 4, Wis.

SELLAK, Rev. Jerome, OFM, 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Ill.

SENTA, Rev. Robert, 610 99th Ave. W., Duluth 8, Minnesota

SESEK, Rev. Raphael, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.

SETNICAR, Rev. Dr. Math., 1210 So. 61 St., Milwaukee 14, Wis.

SEVER, Rev. Edgar, OFM, 7324 E. Marietta Ave., Spokane, Wash.

SHIRCEL, Rev. Dr. Cyril, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Illinois

SILVESTER, Rev. Mirko, OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.

SIMCIC, Rev. Joseph, SDB, 2851 North Ave., Richmond, Calif.

SKUMAVEC, Rev. Michael, St. Joseph's Church, Chisholm, Minn.

SLAJE, Rev. Milan, 1709 E. 31 St., Lorain, Ohio

SLAPSAK, Rev. Julius, 3547 E. 80 St., Cleveland 5, Ohio

SMERKE, Rev. Frank, OSC, Box 6, Bayard, New Mexico

SMERKE, V. Rev. John, OSC, Our Lady of the Lake Sem., Wawasee, Ind.

SMERKE, Rev. Joseph, OSC, 950 Mamaroneck Ave., White Plains, N.Y.

SNOJ, Rev. Joseph, Box 21, Bryn Mawr, California

SODJA, Rev. Franc, CM, 594 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada

SODJA, Rev. Max, 881 E., 222 St., Euclid 23, Ohio

SOKLIC, Rev. Sebastian, TOR, St. Francis College, Loretto, Pa.

SOKLICH, Rev. Dr. Anton, CM, 9745 Memorial Ave., Houston 24, Texas

SPEHAR, Rev. George, 424 W. 2nd St., Leadville, Colorado

SPENDOV, Rev. Vendelin, OFM, 1852 W. 22 Pl., Chicago 8, Illinois

SREBERNAK, Rev. Frank, 3430 D St., Dexter, Michigan

STARESINIC, Rev. Edbert, OC, 6410 Dante Ave., Chicago 37, Illinois

STARESINIC, Rev. Nicholas, OC, 113 No. Ottawa St., Joliet, Ill.

STEPANICH, Rev. Dr. Martin, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Illinois

STERBENTZ, Rev. Ralph, Our Lady of Lourdes Ch., Engadine, Mich.

STERLE, Rev. Aloysius, 404 E. 87 St., New York 28, N.Y.

STOPAR, Rev. Anton, Box 1266 Eureka, Nevada

STRAGISHER, Rev. Henry, 1210 Oakwood Ave., Bedford, Virginia

STRAGISHER, Rev. Raphael, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois

STRANCAR, Rev. Ignatius, P.O. Box 743, Park City, Utah

SUSTERISIC, Rev. John, 307 Adams Ave., Eveleth, Minn.

SUSTERSICH, Rev. Stefan, OSB, Holy Cross Abbey, Canon City, Colo.

SVETE, Rev. Andrew, OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa.

SVETE, Rev. Augustine, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Illinois

SVETE, Rev. Jernej, P.O. Box 35, Hartsville, Wyoming

TARMAN, Rev. WM., Church of St. John the Baptist, Bluffton, Minn.

TKALEC, Rev. John, SDB, N.E., P.O. Box 1270 Edmonton, Alta, Canada

TKAVC, Rev. Albin, 37 Thorne St., Worcester, Mass.

TOMAZIC, Rev. Anthony,

TOMC, Rev. Victor, 881 E. 222 St., Euclid 23, Ohio

sim za luč, za moč in za nadnaravno življenje, da usmirim svoj namen v Njem in z Njim."

Molila je, da bi imela več ponižnosti kot poniževanja, več potrpežljivosti kot trpljenja, več dobre volje kot je možno izvršiti dobrih del, več ljubezni kot je priložnosti za dela ljubezni, več pokorščine kot ukazov, več dejanj kot besed, več skrbi za svetost kot za zdravje.

KAJ JE VAŽNO

V kritičnem času civilne vojske je prišla k Lincolnu delegacija pastorej, ki so mu želeli svetovati v težavnem položaju. Na vsa njihova vprašanja je odgovarjal potrpežljivo in vljudno.

"Gospod predsednik", je vprašal eden od njih, "ali ste gotovi, da je Bog na vaši strani?"

"To vprašanje me nič ne skrbi", je odgovoril Lincoln. "Važno je le vprašanje, ali sem jaz na božji strani. Trudim se, da bi vedno bil."

KAJ JE MOLITEV

Molitev lahko opišemo na različne načine. A vsi pravilni opisi se bližajo te-

TOMTZ, Rev. Louis, 2390 Grant St., Concord, Calif.
TRINKO, Rev. John V., OFM, 62 St. Mark's Place, New York 3, N.Y.
TRPIN, Rev. Tadej, OFM, St. Mary's Sem., Lemont, Illinois
TRUNK, Rev. Geo. J., 245 Linden St., San Francisco 2, Calif.
TURK, Rev. Martin, 245 Mahon Ave., No. Vancouver, B.C., Canada

URBIC, Rev. Rudolph, R.R. 2, Box 51, Athens, Wis.

VALENTIN, Rev. Bazilij, OFM, 19 A' Beckett St., Kew., Vic., Australia
VARGA, Rev. Joseph, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio
VIRANT, Rev. Ludwig, P.O. Box 235, Peninsula, Ohio
VODUSEK, Rev. Vital, 245 Linden St., San Francisco 2, Calif.
VOGRIN, Rev. Joseph, St. William's Church, Parkers Prairie, Minn.
VOLK, Rev. Robert, OSM, R. 2, Box 202, St. Charles, Illinois
VOVK, Rev. Joseph, St. Mary's Church, Cook, Minn.
VRDOVLJAK, Rev. Jurij, 64 Russett Ave., Toronto, Ont., Canada
VUKSINIC, Rev. Anton, St. Theresa Church, Colborne, Ont., Canada

WILIMEK, Rev. B. J., 822 New Jersey St., Sheboygan, Wis.
WOLBANG, Rev. Karel, CM, 500 E. Cheltenham Ave., Philadelphia 44, Pa.

YAKES, Rev. William, 9530 St. Mary's Ave., Detroit 27, Mich.
YAKSIC, Rev. Michael, Holy Ghost Apost. College, Corwells Hts., Pa.

ZAGAR, Rev. Albert, TOR, 24 Maryland Ave., Pittsburg 9, Pa.
ZAVBI, Rev. Avgust, 310 W. 2 St., Reno, Nevada
ZDOLSEK, Rev. Aloysius, St. John's Church, Zealand, N. Dak.
ZELEZNIKAR, Rev. Michael, 542 Crosat St., LaSalle, Ill.
ZIC, Rev. Peter, St. Francis Church, Ellsworth, Wis.
ZITKO, Rev. Aloysius, 547 "B" St., Santa Rosa, Calif.
ZORE, Rev. Richard, Indianapolis, Indiana
ZORMAN, Rev. Fortunat, OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill.
ZUPAN, Rev. Peter, OSB, St. Vincent's Archabbey, Latrobe, Pa.

mu:

Molitev je združenje naše volje z božjo. Nekateri mislijo, da bodo z molitvijo spremenili božjo voljo, a taka misel je zelo napačna.

Ob morskem obrežju sta ribarila oče in sin. Zaradi varnosti sta imela čoln pri vezan z dolgo vrvjo na obrežje. Ko je prišel čas, da se vrneta domov, je dejal oče sinu:

"Primi za vrv in jo vleci k sebi."

Fant je ubogal.

"Oče, jaz pa vlečem obrežje k sebi!"

"Ne bodi čuden! To ni mogoče!"

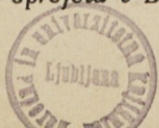
Oče je prijel za vrv in pomagal sinu vleči.

"Ne vlečeva obrežja k sebi, pač pa sebe k obrežju."

Tako se tudi mi z molitvijo bližamo vedno bolj k Bogu.

* * *

POPRAVEK: V članku *KDO JE KRISTUS?* se nam je vrinila neljuba napaka. Prosimo bralce, naj upoštevajo naš popravek. Na strani 58 v 31. vrstici prvega stolpca je treba postaviti namesto besede *božja* besedo *človeška*. Ves stavek se torej pravilno glasi: *Eden je pa, ne ker se je božja narava spremenila v človeško, marveč ker je bila človeška narava sprejeta v Boga.*

228)

Dragi ameriški Slovenci!

Stem koledarjem Vam zopet pošiljamo pozdrav iz ameriških Brezij. S pozdravom pa prihaja tudi naš skromen dar v obliki člankov in slik na 152 straneh. Pošiljamo Vam ta dar z željo, da bi Vam lepo branje, ki je v koledarju, prineslo mnogo koristi in zdravega razvedrila. Naj Vas lepa slovenska beseda duhovno obogati in utrdi Vašo ljubezen in vdanost do svete katoliške Cerkve in do naše skupne duhovne Matere Marije.

Ameriške Brezje so ponos ameriških Slovencev. Ob Mariji Pomagaj v Lemontu so tekom dobrih tridesetih let nastali lepi romarski prostori: lurška votlina, postaje rožnega venca sedmerih Marijinih veselj, prekmurski križ, križev pot, Baragov park s prijaznim "Blejskim jezerom" in romarski (Baragov) dom, ki služi tudi za dom duhovnih vaj. Vse to je zgradila ljubezen slovenskih src do Marije. Ohranjajmo to ljubezen in množimo jo v sebi in v drugih, zlasti pa v naši mladini.

Petdeset let prihaja med ameriške Slovence verski mesečnik AVE MARIA - Marijin list. Petdeset let vžiga ljubezen do nebeške Matere v slovenskih srcih. In s tem koledarjem prihaja med Vas 46. slovenski koledar z bogato vsebino, ki spričuje vernost naših prednikov in njihovih velikih voditeljev, ki so vžigali narodno zavest v onih časih, ko narod še ni vžival svobode.

Prosimo Vas, pomagajte nam ohranjati v slovenskih srcih to ljubezen, ki so jo prižgale velike žrtve naših očetov in mater. Širite naš mesečnik AVE MARIA in naš koledar. Koliko je družin, ki so v zadnjih desetih letih prišle v Združene države, pa še niso naročene na edini tukaj izhajajoči verski mesečnik. AVE MARIA je za premnoge edina božja beseda, ki prihaja med nje v materinem jeziku. Postanite apostoli verskega slovenskega tiska! Koliko dobrega začnete, ako pridobite samo enega novega naročnika.

Vsem sodelavcem pri koledarju se iskreno zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno brezplačno sodelovanje. Samo s njihovim sodelovanjem Vam lahko nudimo toliko duhovnega bogastva na 152 straneh.

Ker je s koledarjem veliko dela, prosimo, da nam sotrudniki, ki žele priobčiti članke v koledarju za 1960, sporoče to do 31. maja 1959, članke pa naj pošljejo na uredništvo do 30. junija 1959.

Uredništvo

Ave Maria

CEKUTA